FRANCISC MUNTEANU

Scrisori din Calea Lactee

EDITURA ALBATROS

FRANCISC MUNTEANU

SCRISORI DIN CALEA LACTEE

FRANCISC MUNTEANU

SCRISORI DIN CALEA LACTEE

ROMAN

EDITURA ALBATROS
BUCUREȘTI • 1989

LIEI,
deținătoarea celor 81 de scrisori
din Calea Lactee.

F. M.

CAPITOLUL I

ÎMPINGĂTORUL, cu cele șase șalandere, tulbură imaginea răsturnată a podului suspendat de la Agigea și, în undele care se risipeau, din arcurile de oțel care îmbrățișau malurile nu mai rămăseseră decît cioburi mișcătoare, argintii. De la pod nu mai erau decît cîteva sute de metri pînă la poarta ecluzei, dar Tudor Mateianu, pilotul de serviciu, știa că această distanță era cea mai dificilă de parcurs ; trebuiau sincronizate comenzile de încetinire a vitezei cu semnalizările trimise spre turnul de control. Comandantul împingătorului, un tinerel probabil abia ieșit din Institut, făcea cea de-a doua cursă pe Canal ; era agitat, timorat, asculta torsul motorului ducînd palma pîlnie la ureche și totdeauna i se părea că ceva nu e în regulă ; ba motorul nu torcea uniform, ba parîmele nu erau suficient de întinse și frecau tamburul. Mateianu îl urmărea cu coada ochiului : era ras prospăt, deși nu era cazul ; avea față puhavă de fetișcană, urmele bărbii i se vedeau numai sub nas și în dreptul perciunilor. Stăpîn pe situație, se amuza. Își aminti de prima lui cursă pe șlepul pe care abia îl luase în primire. Cînd nu era la timonă era îngrijorat, ieșea din zece în zece minute din cabină să vadă ce face marinarul. Acesta fuma liniștit și liniștea lui îl enerva. Nu putea să-i interzică fumatul, ca să fie mai concentrat, pentru că fuma și el. Țigara, mai ales în schimburile de noapte, îl ținea treaz. De fiecare dată însă îl întreba cîte ceva, „dacă e atent la manevrele remorcherului, dacă odgoanele cu care era legat de șlepul alăturat aveau buclele destul de largi". Marinarul era vechi în meserie, cunoștea Dunărea cum își cunoștea propriile buzunare, știa la cîți metri trebuie să ocolească stîncile Babadagului, cum să cîrmească să prindă cursul apei,

arunca bandula la peste cincizeci de metri, dar nu devenise cîrmaci din cauza băuturilor tari ; fusese propus să treacă pe un ponton, să nu mai navigheze, din lipsa cadrelor însă l-au reţinut pe şlep. Ştia şi el că nu va mai putea avansa pe post de cîrmaci, se resemnase şi încerca să fie doar util, atîta tot. Cînd nu avea băutură la bord devenea posac, nu-i plăcea cabina, totul i se părea anapoda. făcea referate să se schimbe odgoanele că nu erau maleabile, şlepul să treacă la revizie, calota era ruginită, pe urmă. în primul port, cînd se aproviziona cu băuturi, totul devenea normal : calota frecată cu peria de sîrmă putea să mai reziste un an, odgoanele se puteau manevra, e drept cu mai multă trudă, dar erau suficient de rezistente să nu aibă necazuri pe drum. Avea un rînd de copii la Giurgiu, un alt rînd la Brăila şi două neveste neoficiale. Era cu douăzeci de ani mai în vîrstă decît Mateianu, aştepta să iasă la pensie, dar nu era încă hotărît unde să debarce, la Giurgiu sau la Brăila. „Ce zici, nea Ursule, să-ţi fac o cafea pentru schimbul de noapte ?". Marinarul dădea din mîini a lehamite. „Nu strica orzul pe gîşte. Mai bine toarnă-mi ceva tare şi nu te agita. De aici pînă la Porţile de Fier am putea lega timona cu o frînghie şi să facem un şaizeci şi şase". Dunărea era la cotele maxime, n-avea nici un motiv să se îngrijoreze şi totuşi, pentru că răspundea de şlep, era mereu în alertă — la fel ca şi acest comandant tinerel. Era convins că peste doi ani, după sute de treceri prin ecluză, imberbul va fi blazat, nu va mai consulta vitezometrul, va aprecia totul din ochi. Mateianu observă că nu purta verighetă :

— Cîţi ani ai, tovarăşe comandant ?

Comandantul îi răspunse fără să-şi ia ochii de la timonă :

— Luna viitoare împlinesc douăzeci şi opt.

Mateianu îl crezuse mult mai tînăr.

— Mulţi înainte. Şi de ce nu eşti însurat ?

Comandantul ori n-auzise întrebarea, ori nu ştia ce să răspundă.

Mateianu se însurase la douăzeci şi patru de ani şi i se păruse că se însurase prea tîrziu. O cunoscuse pe Florica în casa unui prieten unde fusese invitat cu ocazia unei aniversări. Se întîmplase ca toţi să fie perechi în afară de ei doi. Fură aşezaţi unul lîngă altul şi se făcuse mult haz pe socoteala lor : la început nu-şi vorbiră decît

în silabe, da, nu, poftim, vă rog, pe urmă, mai trîziu, cînd fuseseră ignoraţi de ceilalţi, au înfiripat o conversaţie normală, destăinuindu-şi unul altuia amintiri şi totdeauna găseau ceva care le era comun : amîndoi veniseră de la ţară, amîndoi erau orfani şi se realizaseră singuri, fără sprijin. El devenise cîrmaci pe un şlep, ea ţesătoare, şefă de echipă. În seara aceea o condusese acasă, dar nu-i putu da o întîlnire pentru că a doua zi urma să plece la Bratislava. Se înţeleseseră ca după ce se întoarce s-o caute. Revederea nu fusese pătimaşă, aşa cum îşi imaginase Mateianu în tot timpul cursei, ci molcomă, de parcă atunci s-ar fi cunoscut. Florica era timidă, nu se lăsa luată de braţ şi dacă totuşi, impunîndu-se cu forţa, o săruta, ea îşi ţinea buzele închise ca şi cum ar fi avut un fermoar la gură. Doi ani i-a făcut curte şi ea s-a încăpăţînat să nu se mărite cu un marinar. „Ce viaţă-i aia, ca eu să mă întorc obosită de la fabrică şi tu să fii undeva la Viena ? Tu să te uiţi la femeile îmbrăcate bine şi eu să mă chinuiesc să scot scamele din păr şi să pun pe masă un singur tacîm ? Mă cere de nevastă şi un maistru ţesător de la noi din întreprindere.“ „Ce-i un maistru ţesător ? Un supraveghetor ! Vă mînă de la spate, să alerge suveica mai repede“. „Dar un cîrmaci ce face ?“ „Vai de mine ! Am un şlep în primire. Ştii ce înseamnă un şlep ? Un vas de şaizeci de metri : încarci în el o sută de vagoane de marfă, adică două trenuri şi-l conduc două mii de kilometri pe vînt, pe furtună. Răspund pentru fiecare pată de rugină şi în afară de asta, şlepul e o bucată din ţară. Are steag. Oriunde mă poartă drumurile, eu calc pe pămînt românesc, adică pe o covertă românească. Maistrul ţesător are steag ? N-are !“ „N-are, dar e tot timpul lîngă mine.“ „Să nu fie ! Şi află că ori de cîte ori mă întorc dintr-o cursă, facem o lună de miere. Cînd stai tot timpul cu un om, te plictiseşti de el !“ Mult mai trîziu a aflat Mateianu că maistrul ţesător n-a existat în realitate, că Florica abia a aşteptat să-i ceară mîna. Abia după ce rămăsese însărcinată s-a grăbit Mateianu să facă nunta.

Mateianu se întoarse din nou spre comandant :

— Zici că ai douăzeci şi opt de ani. De ce nu eşti însurat ?

— Întîi vreau să fiu definitivat.

Mateianu era convins că omul de lîngă el era pus pe fapte mari : definitivarea însemna carieră şi nu voia s-o

pericliteze din cauza unor probleme personale. Oameni ca acesta ajung departe : n-ar fi surprinzător dacă peste cîţiva ani comandantul acesta cu faţă de fată ar deveni atotputernic peste Canal, peste portul Constanţa sau ar ajunge director în minister. Era însă posibil că voia doar să se dea mare şi nu se însurase încă pentru că nu găsise pe cineva care să-l ia de bărbat. Că fetelor nu le plac bărbaţii cu apucături femeieşti, cei care miros a briliantină, care sînt îmbrăcaţi ca manechinele din vitrine, de parcă săptămîna ar fi fost făcută din şapte duminici. Bărbatul întors de la lucru, fie miner sau forjor, trebuie să miroasă a trudă, a transpiraţie, ca femeile să creadă că transformarea prin care trece un bărbat venit de la locul de muncă acasă e meritul lor. Pe Dunăre, Mateianu avusese o mulţime de colegi care nu se însuraseră la timp din lipsă de locuinţă, că nu erau amîndoi în cîmpul muncii şi nu le ajungea un singur salariu. Şi, pentru că se voia băţos comandantul, nu-i mai păru rău că pe drum îi arătase cîteva pete de rugină pe puntea de comandă şi-l făcuse să se simtă prost :

— N-aveţi nici o grijă, tovarăşe pilot, la capătul drumului voi sancţiona tot echipajul.

— Şi dumneata faci parte din echipaj.

— Eu trebuie să-mi păstrez prestigiul. Şi mai am o scuză. Am fost atît de preocupat de această cursă, încît nu m-am uitat decît la catargul de la proră.

— Ca un vînător la cătare.

— Întocmai aşa, tovarăşe pilot. Dacă farul şi mijlocul şalanderelor sînt pe aceeaşi linie, sînt liniştit.

— Un comandant trebuie să fie tot timpul liniştit.

— Voi învăţa şi asta. Eu am răbdare. Trei ani am stat la dispeceratul din port ca simplu funcţionar şi am aşteptat să mă afirm. Ştiţi ce înseamnă pentru un marinar să lucreze pe uscat ? Eu trei ani n-am simţit valurile sub picioare, eliberam foi de îmbarcare celor care plecau pe partea ecalaltă a globului şi seara mă culcam în pat şi-n loc să mă legene tangajul, ascultam clincănitul tramvaielor.

— De ce nu te-ai îmbarcat ?

— Nu voiam oricum. Să fiu mîna a doua sau a treia ? Eu am tocit băncile Institutului de Marină şi l-am terminat cu medie mare.

— La cursă lungă oricum trebuie să faci ucenicia ca secund.

— La cursă lungă, secundul e tot un fel de căpitan. Vasul, în schimbul în care l-a luat în primire, e pe mîna lui.

— Şi crezi că vei face carieră pe un împingător ?

— Bineînţeles. Împingătoarele sînt în văzul celor care hotărăsc destinul unui navigant. Cît am lucrat la dispecerat, am urmărit toate avansările, toate salturile spectaculoase ale comandanţilor care lucrau în port. Costescu de pe Rovinari 4 nu-i acum undeva pe Marea Galbenă ? Mi-a fost coleg de clasă şi a avut media sub mine. Eu de ce n-aş răzbate ?

— Pentru că nu vrei decît să răzbaţi.

La Poarta Albă unde s-a îmbarcat, Mateianu nu i-a dat importanţă comandantului : l-a supravegheat cum executa manevrele pentru legarea şalanderelor. I se păruse meseriaş cu experienţă, pusese în faţă cele încărcate la limită, să-şi uşureze mînuirea timonei. Privindu-l, Mateianu se linişti şi-şi spuse că, dacă totul va decurge normal, va ajunge acasă înaintea Florichii, ba chiar ar putea s-o ia de la fabrică. Desigur i-ar face o mare surpriză. Pe fiică-sa o va găsi în camera ei, făcîndu-şi lecţiile. Cît de mult a aşteptat să se facă mare, s-o poată ajuta pe maică-sa şi acum, după bacalaureat, o va pierde din nou : pentru patru ani, cît va dura facultatea, sigur. Pe urmă cine ştie unde va fi repartizată şi el o să rămînă numai cu Florica. E ciudat cum omul tot timpul aşteaptă ceva : întîi să înveţe să umble, să vorbească, să se înscrie la şcoală, să se însoare, să aibă copii, copiii să crească mari, pe urmă aşteaptă pensionarea, să se odihnească după atîtea aşteptări şi urmează doctoriile şi locul de veci. Decît să se gîndească la toate astea, mai bine se uită la apă. Pe Canal rar erau valuri — doar primăvara, cînd vînturile iuţi, pornite din Munţii Măcinului, cărînd nori de praf, brăzdau apa. Şi Canalul a fost o etapă în viaţa lui : a aşteptat să-i invadeze apele, să plutească pe ele spre mare.

— Dumneavoastră de cînd sînteţi pilot ? îl întrebă pe neaşteptate comandantul împingătorului.

— De cînd s-a deschis Canalul.

— Şi n-aţi fost emoţionat la prima traversare a ecluzei ?

— Cînd am pilotat pentru prima oară, aveam la activ peste douăzeci de traversări.

Deşi comandantul împingătorului nu-i inspiră simpatie, ca să treacă timpul, îi povesti cum devenise pilot :

— Pe vremuri am lucrat pe Dunăre. Eram şlepar. Cu un an înainte de a se termina Canalul m-au prins gheţurile la Galaţi. Iarna se arătase lungă şi vreo treizeci de marinari am hotărît să venim la săpături. Tot n-aveam ce face. Am fost repartizaţi între Castelu şi Poarta Albă, la kilometrul 34. Ne-am prezentat la comandantul tronsonului, la Liviu Loteanu.

— Căpitanul-şef al Administraţiei Canalului ? întreabă mirat comandantul.

— Da. Vezi, el nu s-a agitat că a primit un post pe uscat. Şi a bîntuit vreo două decenii oceanele.

— S-o fi săturat de apă.

— Un marinar adevărat nu se satură niciodată de apă. A primit sarcina care i s-a pus în circă. Spun, ne-am prezentat la el şi cînd a aflat că sîntem marinari de apă dulce, ne-a cam luat peste picior : „O să vă dăm lopeţi în loc de vîsle..."

Mateianu îşi aducea aminte cu plăcere de vremea aceea. Nu şi-a mai folosit muşchii decît la manevrarea parîmelor, la aruncarea bandulei, la muncile de acostare a şlepului. Lopata era o uncaltă nouă ; făcînd efort, putea să-şi micşoreze burta care-i crescuse de prea multă nemişcare.

— Lucram pe un ger de ni se lipeau mîinile pe lopeţi. Cantina era la vreo patru kilometri şi nu totdeauna veneau maşinile să ne ia. Sufeream de frig, de foame şi atunci am hotărît să ne administrăm singuri : ştiam să gătim, ne pricepeam să întreţinem focul cu lemne puţine, dar de unde lemne ? Prin apropiere nu erau decît stînci şi blocuri de gheaţă. Ne-am adresat lui Loteanu să ne repartizeze nişte lemne de foc. „Doar nu vă e frig ?" ne-a rîs Loteanu în nas. Lui sigur nu-i era : purta o şubă mitoasă de cioban. „Nu, i-am răspuns eu, în numele şlepărilor. Curenţii de pe Dunăre sînt mai iuţi decît vînturile de decembrie din Dardanele. Nu de frig suferim noi, ci de timp." I-am explicat cîte ore pierdem cu dusul şi întorsul de la cantină.

— Cred că a fost de acord.

— Nu. Ne-a spus că dacă sîntem cu adevărat marinari, ne descurcăm şi fără repartiţie de lemne.

— Şi v-aţi descurcat ? întrebă comandantul, fără să se întoarcă spre el. Era atent la catargul de la prora împingătorului.

— Da. Ne-am restrîns în jumătate de baracă şi restul am demontat-o. Cu scîndurile ciopîrţite am făcut foc sub pirostrie. Nu-ţi dai seama ce ciorbă se face din oaie de Dobrogea. Te lingi pe toate cele zece degete. La o inspecţie, Loteanu a observat că baraca se micşorase şi ne-a luat la rost : „Unde-i restul barăcii ?“ I-am răspuns mucalit, ca unul trăit pe Dunăre : „Nu dumneavoastră ne-aţi spus că marinarii se descurcă şi fără repartiţie de lemne ?“ M-a luat de pufoaică şi a ronţăit cuvintele printre dinţi : „O să-ţi opresc costul barăcii din salariu.“ I-am explicat că din punct de vedere contabilicesc e imposibil, pentru că muncesc voluntar. A stat cît a stat, şi-a mîngîiat bărbia, apoi m-a ţintuit cu degetul : „Noi, Mateianule, n-o să ne înţelegem.“ Pe urmă, nu l-am mai văzut decît în ziua cînd a fost numit Căpitan şef al Canalului. M-am dus să-l felicit. M-a privit ca pe un străin. „Dumneata ce cauţi aici ?“ Eu i-am zîmbit : „Am dat examen de pilot.“ S-a încruntat de parcă l-aş fi înjurat de mamă. „Sper că n-ai reuşit !“ „Ba da, tovarăşe Căpitan şef. Primul din patruzeci.“ De atunci calc apa între Cernavodă şi Agigea.

În vîrful turnului de control, deşi era ora prînzului, se aprinsese un far şi porţile hidraulice ale ecluzei, încălzite de soarele de mai, deschizîndu-se, făcură ca apa, aproape transparentă, să se învolbureze, formînd mici vîrtejuri albăstrui. În sas, petele de ulei, mici curcubee rotunde, dezorientate, se lăsau purtate de undele pricinuite de mişcarea lentă a porţilor.

Pe puntea de comandă, Mateianu aprecia din ochi direcţia şi viteza şalanderelor şi clătină nemulţumit din cap.

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă comandantul speriat.

— Avem viteza prea mare.

— Dumneavoastră nu ştiaţi asta ?

Tonul părea acuzator.

— Ba da. Dar spuneai că eşti la cea de-a doua cursă. Credeam că o cursă îţi ajunge să-ţi dai seama cu ce viteză se intră în ecluză. Un om ca dumneata, care se zbate pentru definitivare, ar trebui să fie mai atent. Redu viteza la două noduri.

Comandantul execută ordinul. Pârca supărat

— Credeam că pilotul trebuie să fie atent.

— Atent, să-ți semnalizeze greșelile. Dar un om ca dumneata, care te zbați pentru definitivare ? Ar trebui să fii numai ochi. Știi pe ce bază se acordă definitivarea ? Pe baza rapoartelor pe care le fac piloții. Eu o să fac unul foarte favorabil ! Aprinde farurile, să se lase căpăstrele.

Comandantul împingătorului apăsă pe un buton și cele două reflectoare semnalizatoare luminară spre turnul de control.

La capătul celălalt al sasului, din stîlpii de susținere, cu scîrțîit metalic coborî în adîncuri o plasă țesută din fibre de oțel. Era menită să oprească înaintarea șalandrelor spre poarta de ieșire din ecluză.

Cînd împingătorul se opri, măcinînd apa cu elicele, Mateianu mormăi ca pentru el :

— Am intrat destul de corect.

— Ar fi fost bine dacă n-am fi avut nevoie de căpăstre.

— E mai bine să te obișnuiești cu el acum, la început de carieră, decît atunci cînd ți se vor imputa kilovații.

— Deci, de la pod, reduc la două noduri.

— Începi să reduci înainte de pod. Treptat. O încetinire bruscă poate să te dezechilibreze. Acum nu vei uita niciodată.

— Vă mulțumesc, tovarășe pilot.

— N-ai de ce. Dealtfel misiunea mea se termină aici. În Acvarium o să te însoțească cei de la Întreprinderea portuară.

LIVIU LOTEANU își luase brevetul de comandant de navă în urmă cu cincisprezece ani și s-a îmbarcat pe cargoul „Feteşti" de 50 de mii de tone. În acest deceniu și jumătate a străbătut aproape toate oceanele de pe glob, a traversat de mai multe ori canalele Suez și Panama, a cutreierat peste douăzeci de mări și a bătut mai toate porturile dintre Valparaiso și Singapore. Îl cunoșteau agenții portuari din Hong Kong și Amsterdam la fel ca și cei din Messina sau Rio de Janeiro.

Ca stagiar, savurase mai intens, dar mult mai superficial cursele ; din primul drum nu-și mai aducea aminte decît de o furtună apărută din senin, imediat după ieșirea

din Constanța, și de culoarea tulburătoare a mării din Dardanele. E drept, l-au captivat chiar înainte de a le vedea Cornul de aur, Seraiele, Topkapi, Galata, Moscheea albastră și casele parcă aruncate cu furca, mari, mici, blocuri cu douăzeci de etaje, firmele băncilor luminate și ziua, furnicarul din port, zgomotul orașului care pătrundea pînă în cală. Mai mult decît toate astea l-a impresionat marea. Nu îndrăgise marea brusc, ca pe o femeie la prima vedere, așa cum se laudă în general marinarii, ci încetul cu încetul, pe nesimțite, așa cum se leagă adevăratele prietenii. Cu timpul, fără să-și mărturisească, își dădu seama că fără mare, fără valurile amețitoare ale tangajelor, viața nu mai avea nici un rost. La fel cum nu poți să te îndrăgostești de mare la prima vedere, tot așa nu poți s-o cunoști decît cu trecerea anilor, străbătînd-o în toate direcțiile rozei vînturilor. A făcut multe curse, pînă a reușit să deosebească valurile din Mediterană de cele din Marea Nordului sau de cele domoale din Pacific. Stînd singur pe puntea de comandă, ar fi fost în stare să privească ore în șir, fără să se plictisească, crestele albe ale valurilor, pînă se pierdeau în depărtări. Se obișnuise și cu schimbările bruște ale culorilor apelor ; de la verde opac la griuri de fontă, de la galben mat la azuriul cerului. Uneori, de obicei la răsăritul și la apusul soarelui, marea lua culori ciudate ; de la trandafiriul abia nuanțat la purpura mantiilor de cardinal, ca și cum nava ar fi plutit într-o băltoacă de sînge. Cunoștea și forța, și vicleșia apelor : cînd valurile se calmau și se topeau în luciul fără de sfîrșit al unei oglinzi mișcătoare, știa că trebuie să se întîmple ceva. Mai ales că, în acele momente, încremenea și aerul într-o nemișcare totală, respirația devenea o povară și o neliniște ciudată, amenințătoare punea stăpînire pe el. Știa că tot aerul se adunase într-un vîrtej care lega marea de cer și în rostogolirea lui feroce își trimitea solii, pale de vînt rece, în toate punctele cardinale. Din senin, apăreau vînturi fără direcții precise și cerul, înspăimîntat și el, își risipea norii, obligîndu-i să se rostogolească în mare. Furtunile trebuiau luate pieptiș, fără să privești speriat tremurul limbilor agitate ale barometrului. Cu trecerea multor anotimpuri, ca un pădurar care se orientează după scoarța copacilor, și el își conducea vasul după semnele, numai de el știute, ale valurilor. Peștii zburători îi semna-

lau bancuri de alge purtate în larg, delfinii, apropierea malurilor, spumele împrăştiate de vînt, plutire liniştită. Dar — mai important decît toate apele — insula plutitoare, vasul, l-a apropiat de oameni. Îşi cunoştea marinarii, chiar dacă unii dintre ei navigau pentru prima oară cu el. Ar fi putut spune la ce se gîndesc, care dintre ei e blînd sau rapace, cum îşi vor cheltui banii, care e situaţia lor familiară.

În timpul unei ierni geroase, în drum spre Norvegia, sloiuri de gheaţă desprinse din banchize se rostogoleau, fărămiţîndu-se sub proră. Secundul sunase alarma, marinarii îşi puseseră plutele de salvare pe piept şi se înşirară în faţa punţii de comandă. Erau speriaţi şi-i căutau privirile. Loteanu chemă bucătarul şi-i ceru o cafea amăruie. Nu simţea nevoia de cafea, dar voia să stea de vorbă cu el. „Măi, Neagoe, băiatule, îmi faci cafeaua în nisip fierbinte ca la Mangalia. Dar de ce tragi cu urechea ? Nu ştii ce-i zgomotul ăsta ? E un sloi mai durduliu ca tine. Nu te speria. Ştii cine a sudat calota «Feteştiului» ? Ei, ar fi trebuit să ştii. Echipa lui nea Deleanu, unul dintre cei mai buni constructori de nave din Constanţa. Cînd am luat vasul în primire, la cursa de probă, Deleanu a stat lîngă mine pe puntea de comandă. L-am întrebat cum se va comporta «Feteştiul» printre sloiuri. M-a asigurat că-l pot folosi şi ca spărgător de gheaţă. Să nu pui zahăr deloc în cafea. Fuga !" Ştia că bucătarul e guraliv, că el va înflori cele spuse şi peste zece minute tot echipajul îi va ura sănătate lui nea Delcanu. Într-adevăr marinarii se liniştiră şi nu mai tresăriră la nici o ciocnire cu sloiurile.

Liviu Loteanu s-a însurat încă pe cînd lucra secund pe „Oltenia" cu o tînără cîntăreaţă repartizată la Teatrul Liric din Constanţa. Aflase undeva între India şi Vietnam că i se născuse un fiu.

Cînd, după cincisprezece ani, nava comandată de el a intrat în reparaţii capitale, comitetul judeţean de partid l-a numit comandantul unui tronson important al Canalului. S-a achitat de datorie ca şi pe „Feteşti" ; Canalul a crescut sub ochii lui, deşi, în timpul escavărilor, credea că nu va apuca să-l vadă terminat. Sub fiecare lopată, sub fiecare cupă apăreau stînci, macaralele scrîşneau din lanţuri, basculantele îngenuncheau sub greutatea încărcăturii, arcurile de oţel o înălţau şi, gîfîind, transportau arocamentele, înălţînd dealuri la marginea săpăturilor. Şenilele

tractoarelor scoteau scîntei, noaptea șantierul îmbrăca veșmînt de lumină, miile de becuri aduceau cu cerul înstelat. A stat pe un pod cînd, însetate, apele au năvălit între malurile taluzate și i-a fost rușine că nu și-a putut reține lacrimile. Încă înaintea inaugurării, fiind și navigator și constructor, a fost promovat Căpitan șef al Magistralei Albastre, ca să organizeze administrarea și exploatarea căii de comunicație. Cu cîteva luni în urmă împlinise patruzeci și șase de ani : era un bărbat înalt, cu fața colțuroasă, arsă de soare și vara și iarna. Biroul din clădirea administrativă și-l alesese să aibă vederea spre Canal, ca să poată urmări toate manevrele din ecluză. Și acum era în apropierea ferestrei : ascultase la radio-locație convorbirile dintre împingător și turnul de control, totul decursese conform regulamentului, putea să se reîntoarcă liniștit la masa de lucru, să verifice rapoartele comandanților din radă. Rămase totuși la fereastră și urmări cățărarea pilotului pe platforma ecluzei. Așa cum bănuise, după voce, era Mateianu, grăsanul.

Dar dacă era Mateianu, de ce era nevoie de lăsarea căpăstrului ? Asta înseamnă o sută cincizeci de kilovați în plus. S-o fi ramolit bătrînul ? Îi plăcea să-l numească așa, deși nu era convins că este o diferență de vîrstă între ei. Pe șantier i-a fost antipatic de la început, apoi, după distrugerea barăcii, ar fi vrut să scape de el, să-l mute în altă parte, dar nu-i găsise nici o pricină. Grăsanul era muncitor, învîrtea lopata de parcă ar fi fost rame și nu protesta dacă, uneori, pîinea îi parvenea cu două zile întîrziere, uscată.

Auzi deschiderea ușii și se întoarse într-acolo. Era secretara :

— Ce-i, Lucica ?

— Vă caută soția pe interior.

Era convins că va avea o discuție lungă : Lidia nu era femeia care să se mulțumească cu explicații scurte, mai ales azi, cînd îi promisese s-o întîmpine după repetiție. E drept, cînd o asigurase că-și vor petrece toată după-amiaza împreună, nu știuse că va trebui să aștepte sosirea unui vas iugoslav, că va trebui să trateze costul de tranzit și transportarea convoiului în Acvariu. Îngîndurat, se apropie de birou și ridică receptorul :

— Da, Lidia... Da, știu, e ziua mea liberă și ți-am promis că te iau de la repetiție, dar a intervenit ceva.

A sosit un convoi. Nu, draga mea, dacă m-aș însura cu un convoi, aș fi condamnat pentru bigamie.

Spre mirarea lui, în loc de proteste, auzi un declic la celălalt capăt al firului și puse receptorul în furcă. Fără îndoială, acum Lidia avusese motiv să se supere, dar de cele mai multe ori, se supăra și fără motiv ; doar așa, pentru că era obosită sau o enervase cineva la repetiție. Își ieșea din fire dacă portarul n-o saluta cum se cuvine, dacă cineva întîrzia s-o sune la telefon sau pur și simplu pentru că ploua sau dogorea soarele. Loteanu a încercat de nenumărate ori s-o dezobișnuiască să facă atîta caz de fleacuri, dar ea nu știa să deosebească fleacurile de lucrurile esențiale. Pentru ea, un foc izbucnit în magazia de culise echivala cu faptul că femeia de serviciu nu i-a dereticat cabina cum trebuie. „De ce nu vrei să înțelegi, Liviule, că focul se stinge ușor, așa cum s-a și stins, fără să fi avut cine știe ce pagube, dar praful din cabina mea îmi poate strica iremediabil tenul. Praful intră în porii cimentați de fard și-mi distruge fața. Cum o să cînt cu fața plină de bube ?“

Loteanu își mîngîia bărbia și în clipa aceea observă că secretara nu părăsise biroul.

— Mai e ceva, Lucica ?

— Voiam să știu dacă e cazul să chem mașina.

— Nu e cazul. Fă-mi legătura cu turnul de control.

Secretara formă un număr din trei cifre :

— Poftim.

Loteanu preluă receptorul și așteptă să iasă secretara.

— Constantinescule ! N-ai nimic să-mi raportezi ?

— Tocmai voiam să vă sun. Peste douăzeci de minute atingem nivelul mării. Ce facem cu Rovinari 9 ?

— Unde e ?

— În portul de așteptare. Urcă pe ecluza din stînga ?

— Păcat de energia electrică. Să aștepte ieșirea convoiului. Dă-mi-l pe dispecer. Tu ești, Cristache ?... Uite ce faci. Vorbești cu armatorii din Galați și dacă în patruzeci și opt de ore nu ne prezintă registrele, aplici H.C.M.-ul 2507 și „Pescăruș“ trage pe dreapta.

Puse receptorul în furcă și se așeză : biroul, pentru el, era ca o punte de comandă ; prin monitor putea supraveghea Canalul pînă dincolo de pod, să nu fie luat prin surprindere de apariția unui convoi, prin radio-locație

era în legătură cu turnul de control, cu comandantul portului Constanța II, cu dispeceratul din Acvariu. Stînd ore întregi înțepenit la birou, uneori îl apuca dorul de mare, de valurile care măturau puntea, de orele de cart, de nopțile întunecate fără vizibilitate, de agitația gălăgioasă a porturilor. Dacă fiul său n-ar fi fost la vîrsta de cumpănă, între bacalaureat și facultate, ar fi încercat o ieșire în larg. De băiat era îngrijorat, deși socotea că erau prieteni și discută ca între bărbați. Andrei crescuse fără el, îl vedea o dată sau de două ori pe an, maică-sa, totdeauna ocupată cu repetiții și spectacole, nu-l controlase îndeajuns. Era mai matur decît îl arăta vîrsta, nemulțumit de multe din cele ce se petreceau în jurul lui : îl deranjau certurile de la cozi, blocurile nefinisate, geamurile care nu se închideau ermetic, faianța albă de mai multe nuanțe, cărțile vîndute pe sub mînă în librării. Fiind mai tot timpul singur, citise mult, pe nealese și medita : nu înțelegea de ce nu se pot vindeca SIDA, cancerul, de ce cîștigă mai mult bișnițarii decît doctorii, de ce vorbesc oamenii pe ocolite și nu deschis. Liviu încercase de mai multe ori să-l descoase ce ar vrea să se facă, dar el nu era pregătit pentru acest răspuns : îndruga un „nu știu" foarte sincer și rămînea cu privirile ațintite în gol. Singura mulțumire a lui Liviu era că învăța bine, dar el nu se mîndrea cu notele lui :

— Probabil mi-se dau din cauza ta sau a mamei. Am un coleg, știe mai multă carte decît mine, dar taică-su e un simplu lucrător portar și-i cotat de șase-șapte. Unele fete, sîrguincioase, au numai zece. Dacă le-ai întreba însă de o lecție învățată în urmă cu două săptămîni te-ar privi ca niște vaci bolnave. Eu învăț pentru că vreau să știu, nu pentru note. Din păcate, profesorilor le plac mai mult tocilarii pentru că nu le ridică probleme. Am senzația că dascălii noștri sînt plictisiți, blazați, numără fără nici o remușcare zilele cîte le mai au pînă la pensie.

La întrebarea de ce generalizează, răspundea sec :

— Experiențele nu sînt experiențe dacă nu se trag concluzii, dacă nu se generalizează. Numai debilii mintali nu trag concluzii, sau cei care n-au curajul răspunderii.

— Tu ce răspunderi ai ?

— Eu, din păcate, încă n-am răspunderi. Trebuie să fiu cuviincios cu voi că m-ați crescut, să învăț și cam atît. Dar să știi, tată, că experiența ta nu-mi folosește la

nimic. Experienţa ta a fost acumulată în alte condiţii, şi politice, şi economice. Eu am apărut după douăzeci şi cinci de ani de la Eliberare, într-o ţară liberă, cu imense perspective. Tu ai acumulat experienţă cînd ţara trebuia să se redreseze după pierderile cauzate de războiu, cînd transformările sociale erau bruşte, revoluţionare.

— Şi azi schimbările sînt revoluţionare.

— Poate. Dar ca schimbările să fie revoluţionare e nevoie şi de revoluţionari.

— Bineînţeles.

— Şi tu te consideri revoluţionar ?

— Cred că sînt. Sau tu eşti de altă părere ?

— Nu m-am gîndit niciodată la asta.

— De ce nu ?

— Din cauza unei întîmplări. Ai fost comandantul unui tronson cînd se construia Canalul şi eu eram foarte mîndru de tine. Mult mai tîrziu am aflat că nişte oameni ţi-au cerut să le repartizezi nişte lemne.

— Şi mi-au ars o jumătate de baracă.

— În semn de protest !

— Protest pentru ce ? Că n-am vrut să consum sute de litri de motorină ca să le trimit lemne ?

— Nu pentru asta. Pentru că ai consumat mii şi mii de litri de motorină, transportîndu-i de trei ori pe zi pînă la cantină. Dar asta a fost prevăzut în plan şi nu-ţi reproşa nimeni că faci risipă.

— De unde ştii tu toate astea ?

— Eu am crezut că ţi-am dat o problemă spre meditare, nu una spre anchetare.

— Ai dreptate, Andrei. Mai ai ceva să-mi spui ?

— Da. Îmi amintesc : cînd era mic, mă ducea mama la plimbare pe Corso. Îmi plăcea că oamenii erau colorați de luminile reclamelor de neon. Aş vrea să fie aşa şi acum, că am făcut o mulţime de termo- şi hidrocentrale.

— Voi nu învăţaţi la şcoală economie politică ? N-ai auzit, n-ai citit în ziare că avem o industrie formidabilă ? Nu ştii că această industrie consumă o grămadă de energie electrică ? Ce e mai important, să construim locomotive sau să luminăm vitrinele aprozarelor ?

— Şi una şi alta. Vitrinele luminate, în afară că-ţi produc satisfacţii estetice, te ajută să nu calci în gropi.

— Asta spune şi radio şanţ !

— Dar la acel post eu nu ascult decît muzică ușoară. Și cred despre mine că sînt la fel de bun patriot ca și tine. Sper că nu te îndoiești de asta ?

— Nu. Dar mă îndoiesc de capacitatea ta de înțelegere. Noi construim o societate pentru generațiile viitoare.

— Și dacă generațiile viitoare vor dispare într-un cataclism atomic ? Părerea mea e că și generațiile prezente trebuie să se bucure de binefacerile socialismului. Știu, o să-mi spui că scormonind pămîntul sub casele din București, ca să trasăm liniile metroului, că durînd șosele pietruite pe crestele Făgărașului, că săpînd canale care vor dura milenii nu putem fi sentimentali, nu ne putem gîndi la fleacuri, la mărunțișuri. Dar marele edificiu care e viața unui om e constituit și din fleacuri. Altminteri am putea supraviețui cu pîine și apă și cu dreptul de a face copii ca să se perpetueze specia. Desigur, se poate trăi și fără fleacuri ca poezia, cravata de mătase sau costumul de baie supraelastic. Dar sîntem la sfîrșitul secolului douăzeci : un calculator electronic rezolvă mii de probleme algebrice într-o secundă, ne-am urcat pe lună și încă n-am învățat că viitorul nu înseamnă ceva de nepipăit, că viitorul începe mîine, poimîine sau chiar azi. Știi că eu am aproape optsprezece ani și încă n-am avut relații cu o femeie ? Și știi de ce ? Pentru că mi-e frică de boli, mi-e frică să nu fac copii pînă cînd nu mi-am făcut un rost și din multe alte motive. Îmi pare bine că am deschis această discuție pentru că atît de sincer, cum discut cu tine, n-aș putea discuta cu nimeni. Crede-mă, sînt sincer cînd îți spun că vreau socialism. Muncesc și lupt pentru asta, ca toți oamenii să aibă șanse egale, condiții egale cînd înfruntă viața. Dar aș vrea să mă bucur de viață, pentru că n-am decît una singură. Nu pot munci renunțînd la frumusețile vieții pentru copiii pe care încă nu-i am. Mă duc la Alimentara să cumpăr biscuiți și nu mi-i împachetează pentru că n-au hîrtie. Viața nu e formată numai din renunțări. N-ar fi normal să am un pașaport în buzunar și, dacă-mi strîng bani prin muncă, să văd turnul Eiffel, Columna lui Traian, Piramidele sau orașul părăsit de la Machu-Pichu ?

Liviu Loteanu era convins că problemele de care era frămîntat Andrei se datorau perioadei critice prin care trec toți cei care ajung în pragul primei trepte a maturită-

ţii. Începu să se ocupe de el. Într-o seară, cînd îl găsi bine dispus, îl luă din nou la întrebări. Pe ocolite :

— Voi ce discutaţi la şedinţele de U.T.C. ?

— Probleme de şcoală. Cine cum învaţă, de ce nu învaţă, care dintre noi să-l ajute şi chestii din astea.

— Deci vorbiţi numai despre învăţătură.

— Nu numai, dar asta e problema principală. Discutăm despre disciplină, despre curăţenia din clasă, despre înfrumuseţarea şcolii, avem o parcelă în parcul Comunal pe care o îngrijim noi, săpăm, sădim flori, adunăm frunzele căzute, măturăm aleile.

— Şi tu participi la toate aceste acţiuni ? întrebă Liviu mirat.

Nu-şi imaginase că fiul său ia parte la activităţi obşteşti.

— Desigur.

— Ai fost sancţionat vreodată ?

— Da, pentru că am stat de vorbă cu un turist francez. M-a întrebat unde e mozaicul mare, dacă ştiu unde a locuit Ovidiu. Am intrat în discuţie cu el, mai mult să verific franceza pe care am învăţat-o la şcoală. M-am descurcat, deşi a trebuit să fac un efort : franţujii leagă între ele cuvintele, mai înghit din finalul lor şi pronunţă vocalele într-un fel ciudat, ca şi cum toate ar suna la fel. Am povestit unui coleg că mi-am verificat cunoştinţele de franceză. Dobitocul m-a reclamat că am relaţii cu străinii şi am fost admonestat.

Liviu nu ştiu ce să-i răspundă şi schimbă vorba. Seara discută cu Lidia despre Andrei, despre problemele care îl frămîntă. Începu tot pe ocolite, să n-o sperie :

— Ştii că băiatul nostru are aproape optsprezece ani ?

— Sigur că ştiu. Îi împlineşte la doi octombrie.

— Nu asta e problema. L-am văzut într-o dimineaţă cum îşi mîngîia tuleiul de sub nas. E bărbat.

— E foarte bine.

— Sigur că e bine, dar vezi, vîrsta asta e critică. Mă tem să nu se încurce cu vreo fată oarecare. Gîndeşte fără discernămînt, dacă nu l-aş cunoaşte aş crede că e reacţionar.

— Tu complici lucrurile. Ce legătură are patul cu politica ?

— Are. Vreau să spun că toate lucrurile se întrepătrund.

— Prostii ! Şi tu ai avut optsprezece ani. Tu ce-ai făcut la vîrsta aceea ?

— M-am înscris la Institutul de Marină.

— O să se înscrie şi el. Dar tu cum ai rezolvat problema „tuleiului de sub nas ?". Hai, chiar sînt curioasă, niciodată nu mi-ai povestit despre amorurile tale din tinereţe.

— Pe atunci erau alte condiţii.

— În loc să-mi răspunzi, îmi faci educaţie politică. Şi pe vremea aceea raporturile dintre un bărbat şi o femeie erau aceleaşi.

— Raporturile da, eu vorbeam de condiţii.

— Şi care erau condiţiile pe vremea ta ?

— Portul era plin de fete.

— Şi acum portul nu mai are fete ?

— Tu trăieşti pe altă lume ! Există o morală.

— Cînd un băiat devine bărbat nu poţi să-l închizi în cuşca unei morale. E o chestie biologică, naturală, necesară. Lasă că rezolv eu asta. Vorbesc cu o fată din corpul de balet sau cu o coristă.

— Tu crezi că Andrei e prost şi nu-şi dă seama că e un aranjament ?

— Iar complici ! Aşa a făcut şi Tuţi.

— Dar Tuţi cine e ?

— Soprană de coloratură, aia grasă care te place.

— Nu ştiam că mă place cineva de la voi.

— Nu cum crezi tu. Te apreciază. Asta e tot. Şi ea are un băiat la şcoala de subingineri. Toată ziua umbla brambura, se lua în gură cu toţi profesorii, era socotit reacţionar şi voia să se însoare cu o chelnăriţă. A vorbit cu una din fetele de la machiaj. Acum e liniştit, nu mai vrea să se însoare şi se pregăteşte de lucrarea de diplomă. Surplusul de energie trebuie canalizat.

— Pe Andrei nu poţi să-l păcăleşti.

— Lasă tu asta în seama mea.

Lui Liviu Loteanu îi păru rău că discutase problema lui Andrei cu ea. Înţelesese totul ca o bucătăreasă. Dar chiar aşa fiind, era mai bine decît ca Andrei să apară cu o fată de mînă, anunţîndu-i că vor deveni bunici. Iar în ceea ce priveşte confuzia lui politică, va trebui să stea mult mai mult de vorbă cu el, să-l lămurească, să înţeleagă efortul pe care îl face ţara tocmai în interesul lui. Dar ce era greu de înţeles în asta : cuvîntul unei

țări dezvoltate, industrializate, va avea o altă greutate. cînd lumea va fi așezată pe alte coordonate și se va lupta pentru desființarea discrepanței dintre Nord și Sud, dintre bogați și săraci.

CAPITOLUL II

ANDREI SE SIMȚI IAR NEDREPTĂȚIT: fără îndoială știa mai multă fizică decît oricare coleg din clasă și ramolitul de profesor Greceanu cel chel i-a trecut în catalog un cinci. Desigur, dacă ar fi trăncănit numai despre ce era trecut în manual, ar fi primit ușor un nouă. Dar la urma urmelor, nu notele contau: oricum va ajunge ceva, și cine îi va putea imputa de-a lungul carierei că în ultimul an de liceu a avut un cinci la Fizică? Ieri după masă, cugetînd asupra „Periodicității regulate în trei dimensiuni ale cristalelor" făcuse o descoperire senzațională: reușise să localizeze infinitul mic. Dacă ar fi avut un alt profesor de fizică, nu pe limitatul de Greceanu cel chel, poate ar fi apărut și articole despre această descoperire. Citise odată într-un „Paris Match" despre un elev de patruspreze ce ani, care pătrunsese esența teoriei restrînse a relativității și se angaja în discuții contradictorii cu profesori universitari. Mai scria în articol că, deoarece principiile relativității nu se întîlnesc în viața de toate zilele, nu este posibil să se intuiască cu ajutorul bunului simț fenomenele care au loc cu viteze mari. Elevul, care nu a fost alterat de felul de a gîndi după canoanele obișnuite, a reușit să pătrundă legile de care natura ascultă cu strictețe. La început, Andrei fusese convins că numai goana după senzațional a înlesnit apariția acelui articol. Mai tîrziu, cînd a aflat că pe întregul mapamond nu sînt decît cîteva sute de inițiați care se descurcă în această încîlcită teorie a lui Einstein, rămase înmărmurit: se convinse că numai rutina, experiența de milenii a medicinii nu îngăduia descoperirea cauzelor cancerului. De la Koch încoace, știința medicală caută bacili și viruși. Atît. O boală care nu e provocată de viruși în mintea medicilor nu există. Va trebui să apară o minte, o gîndire nealterată

de experiența de pînă acum, care să dezlege această mare enigmă a secolului.

Era convins că tot rutina de dascăl de provincie l-a lăsat insensibil pe Greceanu cel chel și de aceea nu i-a apreciat descoperirea. El ar fi fost fericit dacă i-ar fi vorbit despre cristale. Localizarea infintului mic făcea parte din cercetarea fundamentală, dar Greceanu cel chel, probabil, nici nu știa ce e cercetarea fundamentală în fizică. De aproape patruzeci de ani preda această disciplină : i se va fi făcînd lehamite cînd auzea de termenii noi, dualitatea materiei, mecanica cuantică, antimaterie, lucruri care nu se puteau pipăi, dar nici chiar imagina. Pe vremuri, la începutul carierei, lucrurile păreau aranjate pentru totdeauna ; mecanica lui Newton avea logică, optica era inteligibilă. Acum, ca să poată preda o lecție, era obligat să învețe și el.

Cînd Greceanu cel chel întrebă între două căscături cine vrea să vorbească despre „Periodicitatea regulată în trei dimensiuni ale cristalelor", Andrei ridică mîna :

— Eu, tovarășe profesor.

Greceanu îl privi lung ca și cum atunci l-ar fi văzut pentru prima dată, pe urmă își aduse aminte că-l mai ascultase și ora trecută și-și roti privirile prin clasă. Nu mai dorea nimeni să vorbească despre „Periodicitatea regulată în trei dimensiuni ale cristalelor". Oricum, nu mai era mult pînă la sfîrșitul orei, așa că se învoi :

— Poftim la tablă.

Andrei era convins că o să-l dea gata, dar Greceanu cel chel era toropit de căldură, stătea rezemat cu amîndouă coatele de catedră și, din cînd în cînd, își consulta ceasul de buzunar, dacă mai e mult pînă la terminarea orei.

— Spune, Loteanule.

Andrei tuși de cîteva ori, ca și cei din clasă să fie atenți.

— Ieri după masă, citind descrierea experiențelor lui Max von Laue, am luat o lupă și am cercetat o floare de mină. Privind regularitatea cristalelor, am avut o revelație.

Cuvîntul „revelație" nu-l impresionă pe profesor. Își consultă din nou ceasul. Andrei continuă :

— După cum știm cu toții, imaginea se transmite prin unde. Imaginea unui om, de exemplu, se concentrează în focarul obiectivului aparatului de fotografiat, devine tot

mai mic, infinit de mic, apoi imaginea începe să crească din nou.

Profesorul se întoarse spre el şi-şi ridică ochelarii pe frunte. Era semn că se concentrează : lupa, transmiterea imaginilor prin unde nu făceau parte din lecţie, doar îşi pierduse două ore, învăţînd periodicitatea asta blestemată a cristalelor. Hotărî să fie atent, ca nu cumva elevii să-şi dea seama că nu stăpîneşte suficient teoriile lui von Laue.

Să nu fie cumva întrerupt, Andrei continuă mai susţinut :

— Înseamnă că acolo unde imaginea nu se mai poate micşora, este infinitul mic. Şi, dacă infinitul mic se poate localiza atît de concret, la fel trebuie să fie şi cu infinitul mare.

Greceanu cel chel căscă fără să-şi duca palma la gură, cînd căsca îşi dădea capul pe spate, închidea ochii, ochelarii îi cădeau de pe frunte pe nas şi, prin lentile, genele împreunate aduceau cu două sfori subţiri. Căscatul dură mult şi cînd îşi reveni, după nişte mici convulsiuni îşi ridică din nou ochelarii pe frunte.

— Şi ce-i cu asta, Loteanule ?

Pentru o clipă, Andrei se blocă : cum adică „ce-i cu asta" ? A emis o teorie suficient de motivată, fusese clar şi concis. Greceanu cel chel ori n-a fost atent ori n-a înţeles nimic din cele spuse de el. La teoria infinitului mic n-avea ce să adauge : putea doar să repete cuvintele rostite mai înainte. Să-i trezească interesul, încercă o analogie :

— Este un lucru foarte important, tovarăşe profesor. Cred că infinitul mare este un cerc.

În clasă se făcu linişte. Elevii erau convinşi că Andrei vrea să-şi bată joc de profesor. Acesta se aplecă spre Andrei şi încercă să-şi recompună cuvintele lui, spre a înţelege cele spuse. Se vedea pe el că nu fusese destul de atent şi era derutat. Un elev din fundul clasei îi veni în ajutor :

— Cum adică, cerc ?

Să-şi păstreze autoritatea, Greceanu cel chel ridică admonestativ un deget spre elevul din fundul clasei care pusese întrebarea. Era obişnuit ca întrebările să fie formulate numai de el.

— Cum poate să fie infinitul cerc ?

Lui Andrei îi păru bine că de astă dată profesorul îi urmărise demonstrația. Răspunse cu și mai mult elan :

— Cerc. Cercul nu are nici început și nici sfîrșit. Și ceea ce nu are nici început și nici sfîrșit e infinit. Cercul e infinit și totuși limitat. Însuși Einstein spune că timpul și spațiul sînt curbe. Probabil că se referea la o parte din curbura unui cerc.

Profesorul își puse ochelarii pe nas :

— Lasă, Lotcanule, prostiile ! Vorbește-mi despre cristale.

Oare, imbecilul, într-adevăr să nu fi sesizat că a emis o teorie posibilă ? Desigur n-a formulat-o în termeni științifici, putea să-i obiecteze acest lucru sau să-l ignore, dar nu să-l ia peste picior. Privi spre Greceanu cel chel și descoperi că acesta avea fața congestionată : vinișoarele albăstrii din pomeți păreau niște viermișori strecurați sub piele.

— Cred că descoperirea mea, tovarășe profesor, este mai importantă decît lecția pe care am avut-o pentru azi.

— Am înțeles. Nu te-ai pregătit.

— Ba da, tovarășe profesor.

— Nu mă întrerupe ! Îți dau un cinci. Nu *pátru*, pentru că ai rostit numele lui Laue și te-ai uitat la un cristal. Du-te la loc !

Andrei știa că nu i-a dat patru din alte motive : i-ar fi fost neplăcut să dea ochii cu căpitanul șef al Administrației Canalului Dunăre-Marea Neagră și nu voia nici să renunțe la invitațiile la Operă, pe care i le dădea maică-sa. Stînd cu bărbia rezemată în pumni, simți privirile dojenitoare ale Liei din banca a patra. Se întoarse într-acolo : într-adevăr Lia se uita spre el. Îi păru bine că măcar ea nu rămăsese indiferentă la duelul dintre el și Greceanu cel chel. Cum dracu n-a înțeles prostul teoria lui ? Dacă o imagine s-ar putea micșora pînă la infinit, n-ar străbate niciodată lentila, că totdeauna există ceva și mai mic. Dar la un moment dat imaginea începe să crească în lentilă și boul n-a sesizat nici măcar asta. Fără îndoială că e debil la gîndire, ca și Anișoara, femeia lor de serviciu care vine o dată pe săptămînă să deretice prin casă. Într-o zi, Andrei a surprins-o privind poza lui Armstrong făcînd primul pas pe lună. Strîmbă din nas : „Ce fel de scafandru e ăsta fără apă ?“ „Nu e scafandru, Anișoara, de-aia nu are apă. De fapt n-are nici aer. E pe lună.“ „Prostii, domni-

şorule. Cum să ajungă un om pe lună, cînd luna e dincolo de cer." „S-a dat şi la televizor în transmisie directă." „Trucaj, domnişorule. Nu l-am văzut şi pe Dichiseanu ciuruit de gloanţe, cu gura plină de sînge şi a doua zi l-am întîlnit la hotel Parc, mai sănătos ca oricînd ?" Probabil la fel gîndeşte şi Greceanu cel chel : cum să se micşoreze imaginea pînă la infinit, cînd infinitul n-are sfîrşit ? Se amuză la acest gînd şi privi din nou spre Lia. În ultimul timp îşi imagina cu greu şcoala fără ea. Cînd n-o simţea alături, vedea numai pereţii cenuşii, văruiţi cu mulţi ani în urmă din cauza economiilor, catedra roasă de vopsea, acoperită cu hîrtie albastră, ieşită la soare. Clasa, în general, i se părea mică, strîmtă pentru treizeci şi patru de elevi, băncile mici, făcute pentru subdezvoltaţi, dacă nu te fîţîiai îţi amorţeau picioarele. Pentru el, Lia înnobila clasa. Ştiind-o undeva în spatele lui, nici planşa de anatomie, un abdomen cu intestinele colorate, nu-l mai supăra. Uneori, în timpul lecţiilor plicticoase, îi scria scrisori de dragoste, cutreierînd prin timp. „Ce ar fi fost, Lia, dacă ne-am fi cunoscut în urmă cu două milenii tot aici la Tomis şi ne-am fi dus să-l ascultăm recitînd pe Ovidiu ? Maestrul ne-ar fi aşezat pe perne rubinii, aruncate pe mozaicul din curtea lui interioară ca valurile mării, ca o muzică de fond să-i însoţească Tristele. Dacă te-aş fi întîlnit în Ev Mediu, la curtea domnească a lui Vlad Ţepeş, chiar în Turnul Chindiei ţi-aş fi scris epistole. Ştii cum ar fi sunat ? Scumpa mea cu nume străin Lia-Liana, cu faţa albă ca petalele de crin, cu ochii mai verzi decît frunzele crude de platani care însoţesc aleile împodobite cu ţepi, te aştept azi, după ce cade soarele în apele înspumate ale Ialomiţei, în spatele grajdurilor domneşti. Să vii înfăşurată cu un voal de mătase, să nu te recunoască cineva dintre curteni, să mi te trădeze lui Petrea, paharnicul lui Vodă." Cînd însă recitea scrisorile i se făcea lehamite : La optsprezece ani nu se mai scriu dulcegării despre ochi, despre buze, despre mîini, scrisorile ar fi trebuit să sune bărbăteşte, dar pînă acum nu găsise tonul cel mai potrivit. De aceea, prefera să rupă „compunerile" redactate în timpul lecţiilor. Îi părea rău doar că Lia învăţa numai pentru note, deşi nu se putea spune despre ea că e tocilară sau că nu e suficient de inteligentă. Dimpotrivă. Şi ea observase blocurile nefinisate, dar nu voia să le comenteze, doar să le justifice :

— E perioada de tranzit, Andrei.

Lia voia să se facă inginer constructor, insistase să meargă împreună la aceeași facultate, dar Andrei încă nu era decis, deși tentația de a fi tot timpul cu ea era mare. În sinea lui opta pentru construcțiile de mașini, ca să se reîntoarcă la Constanța la șantierul naval. Nu-și putea imagina viața fără mare. Marea i se părea liniștitoare, chiar și atunci cînd era agitată, iar cînd apele verzi se întindeau ca sticla, nici depărtările nu mai erau depărtări, toată lumea, țările, continentele i se îngrămădeau la picioare în nisipul fierbinte al plajelor.

PLECĂ DE LA ȘCOALĂ ÎMPREUNĂ CU LIA : el cu pas legănat, voit leneș, ea, călcînd mărunt, parcă în vîrful picioarelor. Briza îi flutura coada de cal, blondă, prinsă într-un inel roșu de plastic.

— Mă, ești mare de cînd ai descoperit infinitul mic ! îi strigă ironic un coleg de pe partea cealaltă a străzii. N-ai putea să-l înghesui în lentila ta și să nu-l mai lași să iasă de acolo ?

— Du-te dracului ! îi răspunse Andrei.

— Te-am rugat să nu mai drăcui ca un birjar, îl dojeni Lia.

Un timp, cît colegii se foiau gălăgioși în jurul lor, nu-și vorbiră : Andrei se socotea victimă, își ținea capul în pămînt ca unul măcinat de frămîntări și se temu că Lia va încerca să-l consoleze. Își imagină chiar și replicile ei : „Lasă, Andrei, nu merită să te consumi din cauza lui Greceanu. Asta se teme și de umbra lui, darmite de o idee nouă, pe care nici n-ar putea s-o perceapă decît cu urechile. El știe atît cît a învățat el la școală, cu aproape jumătate de secol în urmă despre butelia de Leyda, despre emisferele din Magdeburg, despre experiențele lui Toricelli."

Cînd se îndepărtară de clădirea liceului, Lia se întoarse spre el :

— Nu mi-ai spus că nu te-ai pregătit la Fizică.

Era singura întrebare din partea ei la care nu se așteptase. Înseamnă că nici Lia n-a înțeles importanța

descoperirii lui, s-au n-a urmărit suficient de atentă expunerea făcută în fața clasei. Îi răspunse morocănos :

— Ar fi trebuit să-ți raportez ?

Văzu cu coada ochiului că Lia tresare, că-și umezește buzele cu vîrful limbii.

— Nu să-mi raportezi, spuse ea într-un tîrziu, ci să-mi spui. Așa ne-am înțeles, că ne spunem totul unul altuia.

Chiar el îi ceruse acest lucru, crezînd că mărturisind unul altuia gîndurile, va afla mai multe despre ea. Cînd stăteau singuri unul în fața celuilalt și se priveau în tăcere, îi era ciudă că nu știa ce-i trece prin cap. Se întreba dacă știe, dacă bănuiește că în acel moment el ar vrea să-i mîngîie fața, gîtul arcuit, umerii rotunzi. Acum nu era cazul să-i explice că numai la așa ceva se referea înțelegerea lor. Mormăi fără să se uite la ea :

— E un fleac, Lia.

Ea îl luă de braț și încercă să meargă în ritmul pașilor lui.

— Fizica nu e un fleac ! E materie de bacalaureat. De ce nu te-ai pregătit ?

Dintr-o brutărie răzbătea miros de pîine caldă

N-avea nici un rost s-o lămurească despre importanța fizicii așa cum o vedea el. Răspunse în zeflemea :

— Nu știam că avem Fizică.

— Cum nu știai ? N-ai spus lui Greceanu cel chel că ai corectat un cristal cu lupa ?

— Aiurea. N-am nici lupă, nici cristal. Am văzut doi străini care se fotografiau pe malul mării. Unul dintre ei m-a rugat să declanșez aparatul. I-am văzut în ochiul de control cu capul în jos. Atunci mi-a venit ideea cu infinitul mic.

— Să știi că tot ce ai spus în clasă avea logică. Dar e prea la îndemîna oricui să facă această descoperire.

— Dacă ar fi fost la îndemîna oricui, s-ar fi descoperit de mult acest lucru. Nici măcar Einstein n-a vorbit despre infinitul mic. Oamenii nu se întreabă nici măcar de ce în aparatul de fotografiat subiecții apar răsturnați. În fond, toate marile descoperiri au pornit de la simple întrebări banale. Și pînă la Newton merele cădeau din pom, dar nimeni nu s-a întrebat de ce cad în jos. Și fără această dilemă nu s-ar fi descoperit legea atracției universale,

nu s-ar fi explicat armonia sistemului solar, stabilitatea întregului univers.

— Nu prea eşti modest.

— Nu.

Un timp merseră tăcuţi. Andrei era convins că a pus-o pe Lia pe gînduri. Îi păru bine că discuţia a luat această întorsătură. Fără afirmaţia ei, că descoperirea infinitului mic era la îndemîna oricui, nu i-ar fi trecut prin minte să asocieze acest lucru cu mărul lui Newton. Chiar dacă pare încrezut, lipsit de modestie, n-avea nici o importanţă. De cîte ori n-a auzit-o pe maică-sa spunînd că dacă ar fi fost modestă, n-ar fi ajuns niciodată prim-solistă. „Uită-te la Fani, mi-a fost colegă de conservator, e de aceeaşi vîrstă cu mine şi încă n-a făcut nici un rol. Dar a avut o mare calitate : a fost modestă." Dacă redactarea dicţionarului limbii române ar fi depins de ea, ar fi pus semnul egalităţii între modestie şi prostie. „Eu de ce să fiu modest ?" îşi continuă Andrei şirul reflecţiilor, „pentru că judec altfel decît colegii mei de clasă, necontaminat de raţionamentele de fiecare zi ?"

Lia îl trezi la realitate :

— Ai cam luat-o razna. Descoperirea ta, localizarea infinitului mic, nu e nici o descoperire şi mă mir că Greceanu cel chel nu te-a corectat. Probabil n-a fost atent sau problema i s-a părut prea puerilă.

— Cum adică ?

— Îţi explic. Imaginea care se micşorează în lentilă nu se micşorează pînă la infinit, ci exact pînă în centrul lentilei, adică pînă acolo unde, din cauza şlefuirii, lentila are o altă formă şi imaginea începe să crească din nou. Lentila e concavă. Undele imaginii se focalizează în centru şi de acolo ies invers de cum au intrat, deci mărindu-se. Şi nu este aşa cum spui tu, că nimeni nu s-a gîndit la infinitul mic. Dimpotrivă, toată ştiinţa nouă despre materie e orientată spre infinitul mic. Am crezut mult timp că atomul e cel mai mic lucru din univers, adică indivizibil. Despicîndu-l, oamenii de ştiinţă s-au speriat : sute de particule aparent imperceptibile, mezonii de exemplu — şi fiecare în sine e un univers, complex, poate mai complex decît Calea Lactee.

Năucit, Andrei îşi lăsă capul în pămînt şi ruşinea îl durea fizic. Cum de nu s-a gîndit şi el la toate astea ? Ideea că l-a prins pe infinitul mic de coadă l-a zăpăcit, se

vedea savant, plin de el. o somitate în problemă. Își privi bombeul pantofilor și ar fi vrut ca pămîntul să se scufunde sub el.

Lia îl luă de braț :

— Și spune-mi, chiar n-ai știut că avem fizică ?

— Nu. Caută repede o justificare. Mi-am pierdut orarul.

Lia îi zîmbi :

— Atunci, pînă-ți faci unul nou, am să-ți scriu toate materiile pentru a doua zi. Și-l pun aici. Îi arătă buzunarul de sus al uniformei. Andrei își plecă fruntea și-i sărută degetele. Lia roși și-și retrase repede mîna. N-o să mai poți spune că nu știi ce lecții am avut.

Lui Andrei nu-i plăcea să fie tratat ca elev în afara școlii. Detesta uniforma pe care o purta de aproape doisprezece ani. În uniformă nu se deosebea cu nimic de colegii lui : adunați în careu, cine ar fi putut deosebi un elev de altul ? Înșirați pe patru rînduri, cine ar fi putut ști care dintre ei e leneș sau silitor, cinstit sau derbedeu ? În uniformă toți par la fel, nu numai că nu poți ghici caracterele lor, dar nu reușești să afli nici măcar care dintre ei s-a spălat pe dinți. Școala era, în ochii lui, prima instituție care începea să uniformizeze oamenii : să învețe la fel, să gîndească la fel, să rîdă în hohote la fel dacă un profesor își permitea să facă o glumă, fie chiar și fără haz. Fără îndoială el gîndea altfel decît Rășinaru, colegul lui de bancă, avea alte bucurii și se întrista pentru alte lucruri decît el. Rășinaru, cînd o colegă îl întreba ceva, roșea, i se schimba vocea, devenea bîlbîit. El, dimpotrivă : lui sub nas începeau să-i apară tuleie, e drept nu se vedeau decît foarte de aproape. Cu cîteva zile în urmă și Lia îi descoperise firele mătăsoase deasupra buzelor.

— Tu ai mustăți !

Andrei avu senzația că se bucură. De cînd aștepta el acest moment. Mustățile erau semnul bărbăției. Mîndru, în fiecare dimineață, după ce se spală, își admira mustățile și încerca să și le imagineze mari, răsucite, întinse ca o sfoară sau lăsate pe oală. Se mirase că nici părinții și nici colegii de clasă nu observaseră acest lucru.

Un timp, merseră cu pași măsurați, călcîndu-și umbrele : soarele era chiar deasupra lor, se strecura printre norii transparenți de primăvară tîrzie. Fără îndoială și Lia arăta mult mai bine în rochițe decît în sarafanul

strîmt care-i turtea sînii. Cel mai mult îi plăcea una de bumbac, vaporoasă, cu un imprimeu foarte discret, niște floricele de cîmp topite în culoarea de fond, rozalie, croită fără mîneci, cu tăietură largă sub braţe. Dacă-şi ţinea într-un anumit fel mîinile i se întrezăreau sînii abia formaţi. E adevărat, ştia să poarte o rochie la fel ca şi mama lui Andrei ; orice punea pe ea, un şorţ de bucătărie, maică-sa părea elegantă ; dacă-şi lega un prosop ca pe un turban, devenea cochetă, scoasă parcă dintr-un jurnal de modă. Lia în uniformă părea o scîndură şi nu devenea domnişoară decît în rochiţele ei de vară şi mai ales cînd îşi punea costumul de baie. În costum de baie arăta ca o femeiuşcă şi toţi bărbaţii se întorceau după ea şi nici unul din ei nu şi-ar fi imaginat că-i aceeaşi persoană pe care o văzuseră cu cîteva minute în urmă în uniformă şcolară şi pe lîngă care trecuseră nepăsători. Dar de ce şi-o fi retras Lia mîna cînd a sărutat-o pe degete ? Se sărutaseră de-adevăratelea nu o dată. Ultima oară de revelion. Ori s-a sfiit pentru că erau în văzul trecătorilor, ori avea un alt motiv neştiut de el. Asta îl deranja. Ori de cîte ori nu ghicea explicaţia felului ei de a se purta, îşi imagina fel de fel de pricini sofisticate şi devenea nesigur pe el, ridicol, de prisos. De urgenţă căuta un motiv să se despartă de ea şi lua hotărîri categorice ca de mîine să n-o mai salute sau să se comporte distant, ca şi cum persoana ei nu l-ar interesa deloc. A doua zi însă, cînd afla că marinarul care o acostase fusese vărul ei, se simţea ruşinat şi-şi punea cenuşă în cap. Dar de ce şi-o fi retras mîna cînd a vrut să-i sărute degetele ? Îşi încetini paşii, apoi se opri.

— De ce te-ai oprit ? întrebă Lia mirată.

Andrei îşi muşcă buzele şi-i ocoli privirile : n-o putea întreba direct de ce şi-a retras mîna, ar fi fost caraghios, ca ar fi inventat o sută de motivaţii care de care mai plauzibile, dar pe cea adevărat oricum nu ar fi spus-o.

Lia, care îl cunoştea bine, îl mai întrebă o dată :

— Spune-mi de ce te-ai oprit ?

Andrei căută o justificare :

— Trebuie să mă duc acasă.

— Ce să faci acasă ? Taică-tu e la Agigea, iar maică-ta la repetiţie. Sau nu mai are repetiţie ?

— Are.

— Şi-atunci ?

— Sînt plictisit. Şi ca să dea gravitate celor spuse, începu să turuie : sînt plictisit şi de şcoală şi de Greceanu cel chel şi de macaralele din port şi de vapoare. Lia holbă ochii spre el. Andrei continuă să înşire : m-am plictisit să bat mereu aceleaşi străzi, să văd aceleaşi vitrine...

— De ce, Andrei ?

— Pentru că de la Ovidiu încoace totul se petrece la fel : soarele răsare din mare, apune în Siutghiol. E ca un arătător de ceasornic imens. Răsare, apune şi asta e tot.

— Ştii că nu-mi place cînd foloseşti cuvinte mari. Atunci eşti un alt Andrei. Să ştii că am răspuns la „ceasornicul tău imens". În timp ce arătătorul străbate calea dintre mare şi Siutghiol, se întîmplă foarte multe lucruri. Unii construiesc vapoare, alţii ţes pînză, sau fac dragoste. Dar tu, oricum, n-ai voie să te plictiseşti. Mi-ai spus că alături de mine nu te plictiseşti niciodată. Adăugă cu autoritate : vii la noi şi-ţi fac de mîncare.

Răspunsul ei îl dezechilibră. Îşi dădu seama că se ambalase, se îmbătase de cuvinte. Schimbă tonul şi deveni ironic :

— Chiar ştii să găteşti ?

Lia îl prinse din nou de braţ şi-l tîrî după ea :

— Duminică am rugat-o pe mama să mă lase să gătesc eu.

— Şi n-a fost nimeni internat la spital ?

— S-au lins cu toţii pe degete.

DIN BLOCUL UNDE LOCUIA LIA nu se vedea nici marea, nici portul, deşi pînă la malul mării nu erau decît cîteva sute de metri. Vina era a arhitecţilor : plantaseră unul lîngă altul zeci de blocuri parcă trase la indigo, identice. Pe vremuri, cele cîteva case cu grădini prăfuite, deşi aveau vedere la mare, erau sărăcăcioase, dezolante. Blocurile au lichidat maidanele cu ciulinii arşi de soare, dar odată cu ele toată vegetaţia. E drept, s-au sădit arbuşti, dar, neîngrijiţi, deveniseră piperniciţi, strîmbi, întinzîndu-se după puţinul soare care se putea infiltra printre monştrii de beton colorați în verde şi roz fanat. Ploile au intervenit şi ele în colorit şi acum, zidurile păreau de aceeaşi culoare ştearsă, nedefinită.

De un an de zile, de cînd o conducea pe Lia acasă, fiecare tufă, fiecare colţ îi erau cunoscute : pînă şi feţele oamenilor îi erau familiare. O singură persoană îl deranja în cartier : o femeie în vîrstă, cu faţa şifonată, îmbrăcată totdeauna cu un capot galben matlasat. Locuia chiar în apropierea intrării în blocul Liei şi era vizibilă cît era ziua de lungă, rezemată cu coatele de pervazul ferestrei. Andrei era convins că şi patul îl avea în apropierea geamului, ca nu cumva să-i scape cineva care să fi trecut pe sub fereastra ei. Cînd apărea cineva nou, sau o persoană de care se interesa mai îndeaproape, îşi punea şi ochelarii, să-l poată urmări mai bine. În afară de femeia cu capot galben, nu-i plăceau nici gărduleţele confecţionate din tablă ştanţată sau din fier beton, sustrase încă de pe vremea construcţiilor. Încă înainte de a ajunge în apropierea blocurilor se auzeau, de pe băncile din faţa intrărilor, rostogolirea zarurilor, mutarea pulurilor. Pensionarii din cartier organizau de dimineaţa pînă seara campionate de şah, de table, vociferau, chibiţii, cei mai gălăgioşi, erau înjuraţi de gospodinele de la etajele inferioare. Cutiile de conserve, ruginite, folosite de copii ca mingi de fotbal, erau presărate peste tot, dar mai ales în pajiştile străbătute în toate direcţiile de scurtături. Cu timpul, Andrei se obişnuise cu cartierul şi-i era ciudă că trecea nepăsător fără să se mai revolte. Lia, văzîndu-l uneori înnegurat din cauza cartierului, încerca să-l îmbuneze : „Nu e vina nici a primăriei, nici a arhitecţilor : oamenii sfinţesc locul. Toţi locuitorii de aici au trăit înainte în magherniţe, aruncau gunoiul pe maidan. Blocurile astea, ca nişte purgatorii, îi vor călăuzi pe cei de aici spre o nouă etică a convieţuirii în comun." Andrei nu era convins de spusele ei, dădea numai din cap ca să nu fie nevoit să discute în contradictoriu.

Vara tîrziu, dacă nu se ridica la timp gunoiul, pe ploaie pămîntul ars aburea şi iarba tocită de paşi încerca să renască. Numai iarna, cînd se aşternea ninsoarea şi totul devenea imaculat, alb, cartierul părea altul, curat şi frumos.

Ajunseră aproape de blocul C 4 şi Andrei, instinctiv, aruncă o privire spre o fereastră de la etajul întîi. Nu se înşelă : femeia cu capotul galben era acolo. Andrei era convins că femeia de la etajul întîi ştia tot ce se petrece în bloc, în cartier, în oraş.

— Madam Struțeanu e la post, îi șopti Liei. Sigur, dacă ne vede împrenă, își pune ochelarii.

Lia privi și ea spre fereastra de la etajul întîi. Femeia cu capot galben tocmai își potrivea ochelarii pe nas. Se simți stînjenită, ca și cum existența doamnei Struțeanu ar fi fost vina ei.

Dacă iarna și-ar fi ținut fereastra deschisă, Andrei ar fi bombardat-o cu bulgări de zăpadă, dar doamna Struțeanu, pe omăt, stătea doar în spatele geamurilor duble și-și turtea nasul de sticlă. Cu nasul plat, cu orificiile dilatate, părea o vietate din preistorie.

— Să-i trimit bezele ? întrebă Andrei.

— Nu, că se supără, protestă Lia.

— Zău, lasă-mă, neripostînd mă simt umilit. De ce să creadă despre mine că sînt tîmpit și nu observ mașinațiunile ei ? Lia clătină din cap în semn că nu.. Bine, atunci o păcălesc. Am să vorbesc turcește, să mă creadă străin.

— De ce ?

— S-o derutez. Să aibă ce să comenteze.

Ajuns sub fereastra doamnei Struțeanu, Andrei ridică tonul și înșiră cîteva cuvinte cu rezonanțe turcești. Buimăcită, femeia se aplecă atît de mult, încît era gata, gata să cadă de la etaj.

În lift, Lia se întoarse spre oglindă, să-și aranjeze cîteva bucle căzute pe frunte. Andrei se rezemă cu bărbia de umărul ei și-și lipi tîmpla de fața îmbujorată a fetei. Lia îi căută privirile în oglindă :

— Ar trebui să facem o dată o fotografie în fața oglinzii. Ar ieși haioasă, nu ?

Andrei se privi și rămase împietrit : oglinda avea ape, fața i se vedea turtită, deformată și se întrebă dacă va arăta vreodată așa. Își mișcă puțin capul : fața i se lungi, aducea cu un Fernandel tînăr ; capul părea de cal. Impresionat de această imagine, bîigui neconvingător un „nu".

— De ce nu ? se miră Lia.

Nu-i putea spune un lucru banal :

— Știi ce înseamnă să faci o fotografie ? Puse întrebarea ca să aibă răgaz să-și scormonească creierul după o idee, după cuvinte. Să oprești clipa în loc.

— Iar folosești cuvinte mari.

Ambalat, nu mai putea da îndărăt, trebuia să se justifice :

— Nu, Lia. În viață, în natură există antiparticule, antimaterie. Probabil de dragul simetriei, există și un anti-timp. Un timp care se scurge invers. Or, fotografia e ceva static, care oprește această scurgere în ambele direcții. Înseamnă să-i furi timpul o clipă.

— Ești un prost ! Potrivești cuvintele aiurea, pretențios, ca să te dai mare ; acum vrei să înhați clipa, cum l-ai înhățat și pe infinitul mic. Dacă ai vrea să te dai mare față de mine te-aș înțelege, dar mi-e teamă că tu vrei să fii mare în ochii tăi. Puteai să-mi spui că nu vrei să te fotografiezi cu mine, sau orice altceva.

Andrei se forță să zîmbească :

— Hai, mă Lia, tu nu știi de glumă ?

Ea se întoarse spre el, Andrei se aplecă spre ea, dar brusc Lia ridică servieta în dreptul ochilor. Andrei o prinse de brațe și-i ridică servieta deasupra capului : nu mai vedea decît ochii ei verzi, mirați și buzele cărnoase, întredeschise.

Andrei fusese de mai multe ori în casa Liei : îi cunoștea bine părinții și se înțelegea de minune cu bătrînul Mateianu, care din cauza burții imense era caraghios. Acesta, cînd era bine dispus, povestea întîmplări din Bratislava, din Engerau, despre zilele și nopțile petrecute pe Dunăre. Cunoștea orașele de pe malul fluviului ca Andrei străzile din Constanța. La Budapesta se plimbase în Cetadela Pescarilor, la Viena vizitase catedrala Sfîntului Ștefan, Opera, la Beograd contemplase statuia lui Tesla. Andrei îl admira pentru că avusese ochi să vadă. Maică-sa, cînd se întorcea dintr-un turneu din străinătate, două săptămîni nu vorbea decît despre vitrinele buticelor de la Paris, despre pulovăre și tot ce ar fi vrut să cumpere în Occident. De fapt, dacă ar fi stat în putința ei, ar fi cumpărat toată Franța și Italia, dar mai ales mărfurile din magazinele lui Gianni Versace. Mateianu, în loc să se holbeze la vitrine, se uita la oamenii de pe stradă, la monumente : știa ce mănîncă un muncitor portuar la Svișțov, cum se îmbracă micii burghezi la Passau, cît sînt de mecanizate porturile din Komarno sau Linz. Mama Liei, țesătoare la „Steagul roșu", era mai zgîrcită la vorbă : se uita la soțul ei ca la dumnezeu. Îi părea rău că nu se născuse bărbat, să cutreiere și ea lumea. Nu cunoștea nici măcar țara : în toată viața ei vizitase, în afară de Constanța, două orașe : Brăila și Galați. Aceste două por-

turi îi erau cunoscute nu pentru că ar fi vrut să le vadă, ci era obligată să-şi caute soţul care ierna cu şlepul în unul din ele. Atunci se muta şi ea pe vasul încremenit între gheţuri şi rămînea acolo pînă apărea soarele de început de martie şi porneau sloiurile spre mare. Odată, Mateianu o luase într-o plimbare de agrement pe Canal şi se întoarse acasă tulburată : „Dacă n-aş fi ştiut că acest drum de apă a fost săpat cu excavatoare şi lopeţi aş fi crezut că e o Dunăre mai mică din totdeauna". Lui Andrei îi făcea mărturisiri mai intime : „Uite, Andrei, eu gătesc în fiecare zi, spăl, fac curăţenie şi nu se vede nimic. Mateianu — îi spunea soţului pe numele de familie — bate un cui în perete şi mă folosesc de el ani de zile."

Liftul ajunse de mult la etajul patru şi, dacă n-ar fi ciocănit cineva la parter în uşa metalică, n-ar fi coborît. Lui Andrei îi plăcea cabina liftului : între cer şi pămînt nu erau decît ei doi, fără să poată fi surprinşi de un ochi străin. Îi părea rău că Lia nu locuia la etajul al zecelea. Dacă n-ar fi avut discuţia despre ce înseamnă o fotografie ar fi putut să-i vorbească despre starea lor de imponderabilitate între cer şi pămînt, stare care influenţează şi sentimentele. Ea însă nu era în apele ei, iar el abuzase suficient de texte à la Andrei, cu infinitul mic, cu ceasul imens între mare şi Siutghiol şi ultima oră în lift, cu oprirea timpului în loc.

Intrară în casa neaerisită. Lia deschise ferestrele, apoi se întoarse spre Andrei, care rămase încremenit în antreu:

— Ai prins rădăcini ? Du-te în bucătărie, pînă mă schimb.

Ori de cîte ori o conducea pe Lia acasă sau se ducea la ea, visa s-o găsească singură. O dezbrăca în gînd, îşi imagina cum arată goală, o văzuse de nenumărate ori în costum de baie, dar niciodată n-avusese curajul să se apropie de ea. Stătea de obicei în antreu sau în bucătărie pînă se schimba, deşi ştia care era camera ei. Nu avusese cutezanţa nici măcar s-o pîndească prin uşa întredeschisă. Ar fi fost groaznic să fie surprins la gaura cheii, deşi colegul lui de bancă Răşinaru îi povestise de nenumărate ori cum se căţăra pe un scaun de bucătărie s-o pîndească prin luminator pe soră-sa cînd făcea baie. „Şi nu ţi-ar fi ruşine să te prindă la pîndă ?" „N-are cum. Ea ţine uşa încuiată. Pînă să ajungă la uşă, trebuie să-şi pună un halat şi pînă deschide, eu sînt cu cartea de istorie în mînă. Ea nu

ştie nimic, eu mă prefac că nu ştiu nimic şi dacă nimeni nu ştie nimic, totul e în regulă." Din cauza asta Andrei îl dispreţuia, ocolea orice discuţie cu el.

Lia reveni după cîteva minute, îmbrăcată cu o rochiţă subţire de vară, cu părul adunat coc în creştetul capului. Fără uniformă nimeni n-ar fi spus despre ea că este elevă. Avea picioare arcuite, şoldurile formate.

Aşezat pe un scaun de bucătărie, cu spatele rezemat de perete, Andrei îi urmări toate mişcările, la fel ca în noaptea de revelion. Fuseseră invitaţi la nişte prieteni, în casa unui inginer. Părinţii lor îşi petreceau Anul nou la Sofia, casa rămăsese la dispoziţia celor doi copii : unul student la Facultatea de Arhitectură din Bucureşti şi celălalt, elev la liceul din Constanţa, coleg de clasă cu ei. Încă de cînd intraseră în casă, studentul pusese ochii pe Lia : la masă o aşeză lîngă el, o servea cu toate bunătăţile, îi povestea despre amorurile lui din Bucureşti, despre comportarea fetelor din Capitală, eliberate de concepţiile învechite de Ev Mediu din provincie, cum se îmbracă, cum se duc singure la restaurant fără să fie strivite de povara unei mentalităţi anacronice. Cînd dansa cu ea, o cuprindea cu amîndouă braţele, lăsînd din cînd în cînd să-i alunece o mînă, ca din întîmplare, mai jos de şold, şi-i ceru fratelui să mai stingă din becuri, ca să nu fie nevoit să-şi ţină ochii întredeschişi. Studentul era înalt, bine legat ca un atlet, cu faţa ovală, cu ochi mereu zîmbitori. Toate fetele se îmbulzeau să fie în preajma lui, să-i soarbă cuvintele şi-l priveau ca pe un tablou. El însă nu-i dădu atenţie decît Liei : îi sărută mîna după fiecare dans, îşi ştergea elegant fruntea transpirată cu o batistă albă, împăturită, pe care o ţinea în buzunarul interior al blezerului albastru care părea turnat pe el. Andrei ar fi dat un an din viaţă să audă ce-i spune Liei : ea rîdea, îl privea cu admiraţie, se lăsa condusă în cele mai întunecoase colţuri ale încăperilor, vorbea şi ea, se apleca spre stînga, spre dreapta, după cum o dirijau braţele lui. Ce dracu putea debita bucureşteanul de se amuza Lia atît de mult ? se întreba Andrei. Cînd dansa el cu ea, era copleşit de apropierea ei, nu reuşea să fie degajat, să încropească o frază ca lumea. Respira greu, numai pe nări, să n-o deranjeze cumva, iar alteori o îmbrăţişa cu putere, o sufoca, numai să-i simtă sînii cu pieptul. În timpul dansului, discuţiile lor se reduceau la nişte aiureli, pe care Andrei le debita cu o seriozitate

demnă de rîs : „Am găsit soluţia pentru un perpetuum mobile pe bază hidraulică." „Un perpetuum mobile nu se poate realiza din cauza pierderilor de energie. Dar de ce-mi vorbeşti tu de lucruri tehnice şi nu spui că mă iubeşti ?" „Între noi asta se subînţelege." „Nu. Unei femei trebuie să-i repeţi tot timpul că o iubeşti, altminteri uită." Andrei se întrebă dacă Lia spune acelaşi lucru şi studentului. Mai tîrziu, cînd Andrei invită din milă o fată care nu dansase pînă atunci niciodată, studentul o scoase pe Lia pe terasă, să-i arate panorama portului luminat, şi o ţinea de umăr să nu răcească. Andrei dansa tot timpul lîngă uşă, să-i poată spiona dacă nu se sărută cumva. Melodia dură o veşnicie, din cauza bunei educaţii nu-şi putu părăsi partenera fără un motiv justificat deşi ea, încruntată, îi obiecta că-i maltratează pantofii. Andrei, neputîndu-şi imagina ce discuta Lia cu studentul, deveni posac. Fix la douăsprezece se pomeni singur, trîntit într-un fotoliu, cu paharul gol. Lia îşi ciocni cupa de şampanie cu cei din jur, se sărutase cu toţii şi abia reuşi să-l găsească. „La mulţi ani, Andrei." „La mulţi ani", îi răspunse el şi ostentativ o sărută numai pe faţă, ca să demonstreze că nu-l afectează purtarea ei. După miezul nopţii, studentul se strădui s-o înveţe pe Lia *break-dance*, aşa cum şi-l însuşise şi el din filmele văzute la video, cu mişcări dezarticulate. Andrei îi urmări un timp : Lia îşi frîngea trupul, sînii îi tresăreau la fiecare pas, la fiecare mişcare. Cineva îl invită să joace şah, dar Andrei nu reuşi să se concentreze, iar la scrabble deveni ultimul şi, resemnat, hotărî să plece acasă. Lia îl găsi în vestibul : „Ce-i cu tine aici ?" „Mă duc acasă." „De ce ?" „M-am plictisit." „Nu te înţeleg. Eu m-am simţit foarte bine." „Mi-am dat seama." „Pentru că am dansat cu Dodu, că l-am ascultat cum debita prostii să mă epateze ?" „Nu pentru asta, ci pentru felul cum te-ai lipit de el." „Fetele trebuie să se acomodeze cu partenerii de dans, altminteri devin caraghioase şi calcă în contratimp. Cînd dansez cu tine, simt cum îţi tremură palma cu care te sprijini de spatele meu, iar la tango mă strîngi de abia pot să respir." „Atunci, de-acum încolo n-o să mai dansăm." „Eşti un prost ! Eu te iubesc numai pe tine !" Îi cuprinde gîtul cu amîndouă braţele, se ridică în vîrful picioarelor şi-i căută buzele. Lia avusese buzele dulci, cu iz de lichior de vanilie.

Sărutul ţinu o veşnicie şi ar fi durat şi mai mult, dacă cei adunaţi în jurul lor n-ar fi început să aplaude. Reîntorşi în salon, Andrei se simţi important, stătea rezemat de spătarul unui scaun tapisat şi fuma ceremonios, scuturînd cu gesturi largi scrumul ţigării pe parchet. Alături de el, Lia îşi ţinea umerii strînşi şi mîinile în poală, ca o servitoare. Nici rochia ei din mătase vişinie nu-i mai stătea mulată pe corp, ci atîrna ca o cîrpă. Andrei, mărinimos, ar fi vrut ca toţii băieţii s-o danseze, să-i facă curte, dar nimeni nu mai avu curaj s-o invite. Rămaseră izolaţi pînă în zori ca doi străini : ceilalţi formaseră grupuri-grupuri, rîdeau, chicoteau, se amuzau fără să-i bage în seamă, de parcă nici n-ar fi fost acolo. „Ai stricat tot revelionul", mormăi Lia supărată. Andrei îşi dădu seama că era vinovat, dar nu voia să recunoască. „Ar fi trebuit să mă laşi să plec. Tu rămîneai, jucai în doi gajuri cu Dodu." „Eşti măgar ! Hai să plecăm acum." Plecară englezeşte, fără să-şi ia rămas bun. Bulevardul era pustiu ca într-un oraş părăsit. Ici-colo doar, cîte un om beat înfrunta nămeţii. De departe, dinspre hotelul „Continental" se auzea un cîntec îngînat de nişte marinari răguşiţi. Fulgi mari, apoşi, se legănau în văzduh, aduşi de o briză venită din larg. Încă în dimineaţa aceea Andrei încercă să analizeze felul lui de a dansa. Lia avusese dreptate : el abia avea curajul să-şi ţină palma pe umărul ei, pentru că o simţea transpirată. O întrebă pe maică-sa dacă transpiraţia mîinilor se datoreşte unei boli. Ea îi rîse în nas. „Palmele transpiră de emoţie. De fiecare dată cînd intru în scenă îmi simt palmele umede."

Lia îşi legă un şorţ şi lui Andrei fiecare mişcare a ei i se păru graţioasă. Îşi controlă palmele : amîndouă erau perfect uscate.

— Cînd o să găteşti o dată numai pentru mine ?

— Acum, îi zîmbi Lia.

Se duse în cămară şi reveni cu o cutie de conserve de mazăre.

— Te-am întrebat cînd o să găseşti *numai* pentru mine ?

— După ce terminăm facultatea. Vrei să-mi deschizi asta ?

Îi întinse conserva. Andrei, ca unul de-al casei, scoase deschizătorul din sertarul mesei. Lia se duse spre plită, se aplecă asupra unei cratiţe şi rochia i se mulă pe corp.

Deveni ispititoare. Andrei, cu conserva în mîna stîngă, cu deschizătorul în dreapta, rămase nemişcat şi privi ţintă spre ea. Pe frunte îi apărură broboane de sudoare şi simţi cum i se usucă gîtlejul.

De multe ori fusese în starea asta, încremenit ca în faţa unui şarpe. Odată, pe plajă, cînd Lia voia să se bronzeze pe o parte şi-şi desfăcu braţele, picioarele, s-o cuprindă soarele peste tot, simţise nevoia să se repeadă la ea, s-o îmbrăţişeze, s-o sărute. Plaja fusese însă aglomerată, n-avea nici o şansă să procedeze cum ar fi vrut, cum îl îndemnau instinctele. Să se răcorească intră în mare, apa era rece şi-şi reveni. Cînd se duse lîngă ea, Lia îşi alesese o altă poziţie, cu faţa vîrîtă în prosopul de plajă. Acum nu erau decît ei doi, din bucătărie se putea auzi oprirea liftului pe palier, deci n-aveau cum să fie surprinşi. Totuşi nu îndrăzni să se apropie de ea. Lia, bănuind că e privită, se întoarse spre el :

— Ce-i cu tine, nu te simţi bine ?

— Ba da, bîigui Andrei. Ca să schimbe vorba, întrebă, şi-şi auzi vocea tremurată : Nu ştii unde ţine taică-tu ţigările ?

Lia îi răspunse, fără să se întoarcă spre el :

— La el.

— În casă nu are ?

Lia plecă de lîngă plită să caute o lingură de lemn.

— Nu, dar parcă te-ai lăsat de fumat.

— Sînt în curs. Am auzit la sfatul medicului că nu e bine să te laşi brusc.

— Dar cîte ţigări ai fumat pe zi ?

— Vreo cinci. Săptămîna asta o să fumez trei, săptămîna care vine, una, pe urmă gata.

Lia nu-i puse alte întrebări : amesteca cu grijă ceapa prăjită din cratiţă.

Andrei se holbă în continuare la ea : oare cînd o să se mai ivească prilejul să fie numai ei doi ? De obicei, dacă se întîmpla ca după cursuri s-o conducă pînă acasă, nu urca la ea, îşi lau rămas bun în casa scărilor, spunîndu-şi nimicuri, pe urmă Andrei îi atingea faţa cu degetul şi rostea abia perceptibil „Aş vrea să te sărut aici". Îi punea degetul pe gît, „aici", pe umăr „aici", se răsucea pe călcîie şi pleca urmărit de privirile nedumerite ale Liei. Azi însă fusese invitat special : probabil, ea ştia că taică-su întîr-

zie și de aceea îi permisese să urce. N-ar fi păcat să scape această ocazie ? Se hotărî totuși cu greu ; nu știa cum ar fi trebuit să sune primul cuvînt. Că din acest prim cuvînt depindea și fraza următoare și totul. Acest prim cuvînt trebuia să fie interesant, inedit, s-o facă praf. Păcat că ei nu i-a plăcut ideea cu anti-timpul, cu scurgerea vremii înapoi. Cîte speculații n-ar fi putut face despre clipele care gonesc în trecut sau sfredelesc viitorul. Poate fiecare om are timpul lui personal, independent de cel absolut al tuturora. Nu-i veni nimic interesant în minte și tocmai timpul îl presa : în orice clipă putea să pice taică-su. Cu conserva desfăcută se apropie de ea. O privi lung și-i spuse în șoaptă :

— Arată-mi umărul.

— Ce-ți veni ? tresări Lia.

— Vreau să-ți văd umărul.

Lia izbucni în rîs :

— Scena asta cu umărul am văzut-o împreună săptămîna trecută în filmul acela polonez.

— N-am spus nici o clipă că sînt original. Mi-am adus aminte de film și vreau să-ți văd umărul.

Lia îl văzu foarte hotărît și se eschivă :

— L-ai văzut la ștrand.

— La ștrand e altceva.

— E același umăr.

Ofensat, Andrei spuse un „bine" abia perceptibil, puse conserva de mazăre pe masă, apoi își luă servieta și porni spre ușă.

— Andrei ! îl strigă Lia. Ce faci ?

— Plec.

— De ce ?

Nu putea să-i spună „pentru că nu mi-ai arătat umărul", ar fi fost nedemn să se simtă refuzat. Inventă un motiv plauzibil :

— Pentru că mi-am adus aminte că m-a rugat mama s-o iau de la repetiție.

Era o scuză onorabilă, nu trebuia să-i dea alte explicații.

— În ultimul timp te porți foarte ciudat. Te uiți la mine într-un fel, că uneori mi-e frică.

— De mine nu trebuie să te temi. Sînt un bleg. Sîntem prieteni de un an de zile și mă mulțumesc să te țin de mînă. Uneori chiar cu mai puțin : să merg alături de tine.

— Dar ce ai vrea să faci ?

Lia chiar să nu-şi fi dat seama că o vrea ? Nu i-a citit acest lucru în priviri, în tremurul vocii ? Ori joacă tare şi face pe naiva, ori e într-adevăr proastă.

— Nimic.

Porni spre ieşire şi Lia, înmărmurită, auzi pocnetul sec al uşii trîntite şi fugi după el. Ajunse pe palier şi-l văzu coborînd scările.

— Andrei !

— Ce-i ? întoarse el privirile spre ea.

— Vreau să-ţi spun ceva.

Andrei urcă scările şi intrară amîndoi în vestibul. Lia îşi dezvălui un umăr.

— L-am mai văzut la ştrand, mormăi Andrei şi ieşi pe palier.

CAPITOLUL III

LUI ANDREI NU-I PLĂCEA OPERA, dar din cauza maică-si trebuia să vadă fiecare spectacol în care juca ea, ca să-şi facă o cultură muzicală. Primea invitaţie în rîndul întîi cu oficialităţile şi abia aştepta să se facă pauză, să nu fie nevoit să stea nemişcat, să-şi dezmorţească picioarele înţepenite, să caşte ochii la standul de cărţi, să se întîlnească cu prietenii, să nu audă sunetul metalic al tubelor. Cei din teatru îl cunoşteau, îi vorbeau prietenos ; cînd era mic, îi ofereau bomboane sau îl mîngîiau pe cap alintîndu-l : ptiu, ptiu, eşti frumuşel, tot cîntăreţ să te faci. Maică-sa era membră în Consiliul Oamenilor Muncii şi nu voiau să se pună rău cu ea. Andrei mai auzise discuţii în spatele culiselor, unde o desfiinţau pe madam Loteanu. Spuneau că din cauza ei nu se puteau afirma cadrele tinere, că acaparează toate rolurile grase, că se comportă de parcă toată opera ar fi fost proprietatea ei. Unii îi spuneau „Hîrca din C.O.M." şi pronosticau rapida ei cădere din punct de vedere artistic : că prea îşi forţează vocea, că a început să aibă potcneli, cîntă din gît, la acute guieră ca o locomotivă, nu mai memorează textele, că fără sufleur ar fi fost ca şi moartă şi, ca să-şi mascheze vîrsta, punea

kilograme de farduri. Cu ea nu se puteau discuta aceste lucruri, i-ar fi sărit ţandăra, ar fi insistat să afle numele defăimătorilor, să-i pună la punct. Uneori, totuşi, acuzaţiile îi ajungeau la ureche, se înfuria, jura că o să pună microfoane în cabinele cîntăreţilor.

Andrei a încercat odată să discute cu taică-su. În el avea încredere totală. Îi povesti cele auzite în culise :

— Tu ştii că mama îşi coase rochiile la croitoria instituţiei ?

— Croitoresele de acolo o cunosc cel mai bine. I-au făcut sute de rochii pentru scenă, pot să-i coase fără să-i ia măsuri.

— Dacă ai fi şef de garaj, ţi-ai repara maşina ta personală fără bani ?

— Nu.

— De asta sînt convins. Mamei i se cos rochiile pentru mici bacşişuri.

— Nu spune aşa, mama e darnică.

— Chiar dacă ar plăti costul lucrului de două ori, tot n-ar trebui să-şi facă rochiile acolo. Oamenii vorbesc. Dar ăsta e un lucru foarte mic : oamenii de la Teatrul Muzical spun că mama face repertoriul în funcţie de rolurile pe care vrea să le joace, că-şi vîră coada în distribuţie, că ea hotărăşte primele, că Opera e moşia ei.

Lui Loteanu, discuţia îi deveni neplăcută, dar era de datoria lui s-o scoată pe nevastă-sa basma curată, deşi era convins că Andrei avea dreptate.

— Nu cred că e aşa, Andrei. Ea e frumoasă, fără îndoială e talentată, are voce şi e normal să fie invidiată. Asta în ceea ce priveşte rolurile pe care le interpretează. Repertoriul e făcut de Consiliul Oamenilor Muncii în funcţie de posibilităţile colectivului şi de recomandările forurilor superioare. Desigur, ea e luată în vizor, pentru că directorul nu e muzician de profesie, secretarul de partid e un organizator de spectacole, iar cei doi regizori sînt tineri, fără experienţă.

— Asta înseamnă că mama hotărăşte.

— Nu hotărăşte, dar părerea ei are greutate în C.O.M.

— Mă rog, e acelaşi lucru.

— Nu-i acelaşi lucru. Dar chiar dacă ar fi aşa, e bine ca un om de artă să hotărască în probleme de artă. Iar în ceea ce priveşte cea de-a treia problemă, primele, într-o

instituție toată lumea — deci și Consiliul Oamenilor Muncii — știe cine și cît merită.

— Îmi pare rău că am început această discuție, tată. Te credeam obiectiv. Niciodată nu mi-aș fi imaginat că o să ții partea mamei numai pentru că e nevasta ta.

— Pînă la proba contrarie sînt de partea ei.

— Dar de ce e nevoie să se ajungă la proba contrarie? Atunci nu mai sînt decît soluții radicale. Dacă n-ar fi ceva, oamenii n-ar vorbi. Nu poți afirma despre tot personalul de la Teatrul Muzical că e pornit împotriva ei.

— În lumea artiștilor bîrfa e în floare.

— A-ți spune părerea nu înseamnă bîrfă. Și nu de mult ai spus că mama n-are mentalitate de om nou. Eu cred că datorită mentalității pe care o are face ce face la Operă. Dacă îi ții partea cu încăpățînare, înseamnă că și tu ai minusuri la mentalitate.

— Cum adică ?

— Dacă o absolvi de greșeli, înseamnă că te absolvi și pe tine de ale tale. Sau în orice caz le justifici.

Taică-su se încruntă.

— Poți să-mi dai un exemplu ?

— Desigur. Cînd am fost ultima oară la tine, la ecluză, tocmai se vopseau balustradele. În roșu. Probabil ți s-a sugerat acest lucru, ca să dai o culoare a epocii noastre. Se știe însă că albul se vede mult mai bine noaptea la lumina farurilor. Nu se poate ca tu să nu fi știut asta. De ce ai acceptat culoarea roșie ?

— În primul rînd culoarea nu mi-a fost propusă, am ales-o eu. Estetic mi se părea că se potrivește. Dar în ceea ce privește culoarea albă, ai dreptate, ar fi fost mult mai bine.

— Gîndește-te și la activitatea mamei la Teatrul Muzical : s-ar putea ca parțial să-mi dai și în privința aceea dreptate.

Într-o seară, Lidia se întoarse de la Teatru răvășită.

— Auzi, Liviule, unii spun că tai și spînzur la Operă ca un patron de altădată, că nu-i las pe tineri să interpreteze roluri principale. La noi fiecare coristă vrea să fie Aida. Verdi a creat o singură partitură pentru Aida și restul melodiilor sînt scrise pentru cor. Corul e ca un personaj în piesele antice. Trebuie să te zbați, să te evidențiezi ca să scapi de aclo. Îți aduci aminte cît m-am agitat la începuturile carierei ca să cînt măcar o frază muzicală

singură, ca să scap de cor ? Corul la noi te ține prizonier. Dacă nu reușești să evadezi din el, toată viața ți-o petreci în rîndul doi. La început, pentru că ești... începătoare, pe urmă pentru că ești bătrînă și indispui onoratul public. Și cine e publicul ! Muncitorii din port, marinarii și oficialitățile !

De obicei, taică-su n-o întrerupea pentru că discuția n-ar fi luat niciodată sfîrșit. O asculta pînă ce obosea, apoi revenea la esența problemei.

— Cine spune că te opui afirmării tinerei generații ?

— Toți !

— Dacă *toți* spun asta, e ceva la mijloc.

— Vreau să spun — toți ratații, se înfierbîntă ea. Ratații, netalentații, cei fără dicție, fără chemare.

— Atunci nu pune la suflet.

— Nu pot să nu pun la suflet ! Tu știi ce sensibilă sînt ! Mă frămînt și plîng de mila altora. La ultimul spectacol am aruncat o privire spre cor. Să mi se rupă inima, nu altceva ! Pentru cor nu se fac costume speciale : fiecare se îmbracă cu ce apucă. Unele aveau rochii prea strîmte, altele prea largi. Din cauza sufitelor, tăiate în formă de plante cățărătoare, unora nu li se vedea decît o jumătate de față. Singura care ar putea să evadeze de acolo e Emilia Dridea. Ea are voce și trăiește pe scenă. O cunoști și tu : e aia slabă, nemîncată, cu fața ștearsă. Dar ce ar face ea, mă întreb, dacă ar rămîne singură pe scenă ? S-ar pierde. E atît de insignifiantă încît nu trece rampa, nu emoționează. Ea va rămîne toată viața o speranță, o promisiune.

— Cu o frază ai lăudat-o și cu alta ai desființat-o.

— Ce să fac ? Astea sînt cadrele tinere. N-au experiență.

— Experiența se acumulează. Necîntînd, n-au cum să acumuleze experiență.

— Cine-i oprește ? Să cînte !

— Unde ? În baie, pe stradă ? Trebuie să le dai o șansă.

— Dacă aș distribui pe una într-un rol, celelalte mi-ar sări în cap.

— Că de zece ani cînți totul, nu-ți sar în cap ?

— S-au obișnuit și știu că am voce.

— Și dacă o să ieși la pensie, cine-ți va lua locul ?

— Nu știu. Asta e treaba generațiilor viitoare.

În toate discuțiile despre munca ei, despre activitatea Teatrului Muzical, ea avea dreptate. Dacă nu se recunoștea acest lucru, începea să plîngă, să se vaite că nimeni n-o înțelege, că toată lumea e împotriva ei.

— Dacă n-aș merita să fiu prim-solistă, de ce mă apreciază ziarele ?

— Poate pentru că ești membră în C.O.M.

— Prostii ! De ce m-au apreciat și ziarele din Occident, uite, de pildă, „Tempo", „Paris Soir" ? Și ele sigur nu știau că sînt în Consiliul Oamenilor Muncii. Poate nici nu știu ce-i cu acest consiliu.

— Le cunoști pe toate fetele din cor ?

— Bineînțeles.

— Și nu e nici una care ar merita să fie promovată ?

— Cum adică ?

— Să-ți fie dublură.

— Mă jignești ! Maria Callas avea dublură ?

— Ea nu putea avea dublură. Ea era unicat, era o firmă ca Mercedes sau Gründig.

Și eu am firma mea. Crezi că oamenii din Constanța vin la operă pentru muzica lui Bizet ? Nu. Vin să mă audă pe mine.

Cînd Andrei ajunse la intrarea actorilor, tocmai se scoteau decorurile de deplasare, niște ziduri de castel medieval cu iederă cățărată pe ele.

— Nea Stoichiță, se adresă portarului, mama-i aici ?

— E pe scenă. Repetă.

Andrei îi mulțumi cu o ușoară înclinare a capului și porni pe un coridor întunecat care ducea spre scenă. Balerinele, în pauză, se fîțîiau în fața cabinelor ; cu jambierele lor de repetiție, care le îngroșau picioarele, erau caraghioase. Dar Andrei nu se uita la ele, ci trăgea cu ochiul spre cabine. Ori de cîte ori traversa acest coridor spre scenă era emoționat, își simțea respirația întretăiată în gîtlej. Dacă avea noroc, găsea ușile deschise și, prin oglinzile mari cu care erau tapisați pereții cabinelor, întrezărea pe cîte cineva dezbrăcîndu-se. Fetele de aici, și balerinele și cele din corpul de ansamblu, nu erau mironosițe, nu făceau caz dacă cineva intra peste ele să le întrebe cîte

ceva. Colegele de la liceu, dacă se pomeneau cu un nasture deschis la bluză, roşeau.

În faţa ultimei cabine se auzi strigat : se întoarse în direcţia vocii şi, în semiîntuneric, o descoperi pe Carla. Se apropie de ea. Carla îi puse mîna pe umăr, ca şi cum ar fi vrut să-l măsoare :

— Îmi pare bine că te văd.

— Şi mie, îi răspunse Andrei. Şi pentru că nu ştia ce să spună în plus, adăugă : Am venit s-o caut pe mama.

Carla se aplecă spre el şi-i şopti să nu fie auzită de cei din jur :

— Ar trebui să-ţi cer scuze.

— Pentru ce ?

— Pentru că am fost nepoliticoasă. Ar fi trebuit să te reţin.

— Oricum nu te puteam ajuta.

— Ai fost drăguţ că ai venit totuşi. Odată o să te invit fără să-ţi cer ceva.

Andrei se îmbujoră la faţă :

— O să vin cu mare plăcere.

— Cînd ?

Întrebarea era prea bruscă, Andrei încercă să se eschiveze.

— Cînd o să scap de uniforma asta. Mă inhibă.

Nu putură să continue discuţia, pentru că se apropie o altă balerină, înaltă şi subţire ca o scîndură, care îi ceru ceva lui Carla. Andrei se aplecă spre ele, mormăi un „sărut mîinile" şi-şi continuă drumul.

Carla, absolventă a unui liceu de balet din Cluj-Napoca, venise în urmă cu un an la Operă : era mică de stat, puţin mai împlinită decît colegele ei şi foarte ambiţioasă. Cu două săptămîni în urmă îl rugase pe Andrei să-i facă o vizită acasă. Luat prin surprindere, Andrei abia reuşise să îngaime :

— De ce ?

— Vreau să te rog ceva.

— Aici nu poţi să mă rogi ?

— E mai complicat şi n-aş vrea să ne vadă cineva împreună. Eu termin repetiţia pe la patru, aşteaptă-mă în faţa farmaciei din colţ.

Andrei se duse cu jumătate de oră mai devreme în faţa farmaciei şi se fîţîi între cele două vitrine : într-una erau ceaiuri medicinale, în cealaltă cutii de medicamente goale,

decolorate de soare. Din cînd în cînd se uita și la trecători să vadă dacă nu e vreun cunoscut printre ei. Cu cîteva minute înainte de patru o văzu, fardată ostentativ, pe doamna Mogoșan, o prietenă a maică-si, fostă ziaristă ieșită la pensie. Mai scria și acum, e drept tot mai rar, cronici muzicale și mici relatări despre repetițiile de la Operă. Cînd îi apărea ceva, venea cu ziarul în mînă și se plîngea că redactorul șef, tîmpitul, i-a tăiat două fraze, tocmai pe cele mai elogioase la adresa Lidiei.

Stînd în fața farmaciei, Andrei înceta să ghicească ce ar puteą să vrea Carla de la el.

Se cunoscuseră în urmă cu cîteva luni datorită lui Stamate, un regizor de culise, bărbat încă tînăr, ratat din cauza acoolului. Avea în toate buzunarele fel de fel de sticluțe plate și cînd bănuia că nu-l vede nimeni, trăgea la măsea. În tinerețe făcuse și cîțiva ani de Conservator și se aciuase la Constanța, să nu plătească o pensie alimentară unei funcționare de la Ministerul turismului. Din cauza maică-si, se voia prieten cu Andrei. Cînd îl zărea în teatru, îl lua de umăr și-l alinta „Andreiuță", povestindu-i mici cancanuri și întîmplări din culise. Îi caracteriza și fetele din corpul de balet : aia înaltă, Olga, e fată bună, păcat că miroase a transpirație. Pe aia, de la intrarea actorilor, ai văzut-o ? Nu ? Păcat. E îmbrăcată cu lucruri străine, dar nu poți să te combini cu ea, e tot timpul logodită. Pe aia venită de la Cluj-Napoca ai cunoscut-o ? Nu ? E cea mai bună gagică din clădirea asta și nu peste mult îi vei citi numele pe afișe, cu litere mari de-o șchioapă. Balerina de la Cluj-Napoca tocmai apăruse la capătul coridorului : era cu jumătate de cap mai mică decît Andrei și avea mers legănat de lebădă.

— Hai să ți-o prezint, îi propuse Stamate. Carla, vino pînă aici.

Carla se apropie și la îndemnul regizorului de culise se prezentă scurt :

— Carla.

După ce-și rosti numele, întinse o mînă fierbinte spre Andrei și încercă un zîmbet care aducea a schimonoseală ; era obosită, abia coborîse de pe scenă, după o repetiție de cîteva ore.

— El e Andrei, fiul doamnei Loteanu, preciză Stamate.

Carla tresări, privi spre el, îi zîmbi și Andrei fusese convins că acest zîmbet îl datora maică-si.

La patru și cîteva minute apăru și Carla ; cu tocuri înalte nu mai părea pitică, la lumina zilei însă nu mai era frumoasă ca în semiobscuritatea coridorului ; avea totuși fața plăcută, puțin lunguiață, împodobită de un zîmbet ciudat, enigmatic, preluat și de ochii ei mari, tăiați oblici ca la asiatici. Era singura balerină văzută de Andrei care nu-și pensa sprîncenele, deși îi arcuiau asimetric pe sub fruntea bombată, acoperită de un breton bogat, șaten. Nasul cîrn lăsa să i se vadă nările care fremătau la fiecare cuvînt rostit. Lui Andrei îi plăcu și vocea ei catifelată, mai adîncă decît ai fi așteptat-o după înfățișarea ei, buzele nedate cu ruj și privirile, aruncate printre gene, șirete. Îl luă pe Andrei de braț ca și cum s-ar fi cunoscut de cînd lumea. În drum spre locuința ei, Andrei ar fi vrut să poarte o discuție cu ea, savantă, să nu creadă că dacă e îmbrăcat în uniformă e un puștiulică oarecare, dar, de teamă, să nu se întîlnească cu Lia sau cu vreun alt coleg de clasă, nu-i veni în minte nici un subiect interesant, despre timp sau destin, decît întîmplările banale, din clasă, cum îl păcăliseră pe Greceanu cel chel umplîndu-i sacoșa de plastic cu resturi de mîncare.

Carla locuia în gazdă la văduva unui timonier, pe o stradă lăturalnică în orașul vechi, într-o casă dărăpănată, căzută într-o rînă, pe frontispiciul căreia rezistase ca prin minune o emblemă, o sirenă, plămădită din ipsos. Intrînd într-un gang. Andrei ar fi vrut s-o întrebe dacă gazda nu spune nimic că se întoarce acasă cu un bărbat, dar i-a fost rușine să pronunțe ultimul cuvînt. Urcară cîteva scări de lemn, tocite de pași și de spălat, și intrară într-o cămăruță ale cărei ferestre dădeau într-o curte interioară plină cu tomberoane de gunoi. Andrei nici n-apucă să inventarieze mobilele din încăpere și Carla îl răsuci spre perete :

— Stai așa pînă mă schimb.

Andrei nu înțelese de ce era nevoie să se schimbe : rochia pe care o purta era frumoasă, croită pe corp și-i scotea în evidență toate formele. Pînă și despicătura din partea stîngă avea haz : cînd mergea i se vedea piciorul pînă la pulpă. Probabil n-avea decît pe asta, trase Andrei concluzia și vrea s-o păstreze pentru ocazii mai importante. Stînd cu fața spre perete, descoperi o fotografie înrămată care o reprezenta pe Carla îmbrăcată într-o rochiță scurtă de balerină, executînd o piruetă pe poante. Se apropie de fotografie și-n sticla ei, ca într-o oglindă, o

văzu pe Carla chinuindu-se să-şi scoată rochia pe cap fără să-şi strice coafura. Avea sîni mici, ţuguiaţi, în formă de pară. În cele din urmă, Carla îşi puse un capot din plastic de o culoare roşie, ţipătoare.

Lui Andrei îi păru rău că era îmbrăcat în uniformă, că nu avea ţigări la el, ca să se simtă mai degajat, să aibă ce să facă cu mîinile.

— Întoarce-te !

Andrei se răsuci spre ea şi abia în clipa aceea descoperi că avea ochi ca şi Lia, verzi, ca marea transparentă deasupra algelor. Fără pricină, Carla îi zîmbi :

— O cafea ?

Nu bea cafea decît foarte rar, în ocazii excepţionale, înaintea examenelor dacă îl apuca somnul, dar acum, stînd în faţa ei, cu mîinile atîrnate ca nişte frînghii, se simţea stînjenit : spuse ca unul saturat de cafea :

— Una mică.

Bucuroasă că-i poate oferi ceva, Carla se retrase în chicineta de alături, lăsînd uşa deschisă să-i poată vorbi. Andrei o urmări lipăind descuiţă pe duşumeaua arsă de leşie. Şi pereţii din chicinetă erau scorojiţi de aburii de la mîncare, nu se mai puteau ghici culorile originale. În timp ce Carla umplu ibricul cu apă dintr-o sticlă de lapte, se scuză :

— Stau cam prost aici, n-am nici apă curentă, umplu cîteva sticle de la cişmeaua din curte, iarna mi se înroşesc mîinile, n-am lemne de foc şi nici sobă cumsecade. Cînd e frig, dorm cu paltonul pe mine.

Andrei căută soba şi o găsi în colţul camerei, mascată de o masă grea, bătrînească ; era o sobă de tuci, Vesta, cu smalţul ciugulit de timp.

— Aşa-i că am casă urîtă ?

— Nu e prea grozavă, recunoscu Andrei.

Pereţii erau igrasioşi, nevăruiţi de foarte multă vreme şi pînă şi tavanul avea pete imense din cauza ploilor.

În cele din urmă Carla reveni cu cele două cafele şi puse tava pe un scaun în apropierea canapelei.

— Nu vrei să-ţi scoţi haina ?

— Nu mi-e cald, se împotrivi Andrei.

Ea îi zîmbi din nou, apoi îl luă de braţ şi se aşezară amîndoi pe canapea. Se auzi scîrţîitul arcurilor.

— Aici nici dragoste nu poţi face ca lumea. Se aude pînă în stradă, chicoti Carla şi gustă cafeaua.

Andrei întinse și el mîna după ceașca lui, dar pînă și toarta i se păru fierbinte. Înseamnă că va trebui să stea pînă se răcește. Oare în cît timp se răcește o cafea fierbinte ? Privindu-și licoarea neagră, aburindă, văzu și genunchii Carlei dezveliți de aripile capotului. Fără îndoială, fără ea casa ar fi fost îngrozitor de urîtă. „Dar ce caut eu în acest decor de azil de noapte ?“ Mai încercă o dată toarta cestii cu degetele. Era tot fierbinte.

— Ai spus că vrei să mă rogi ceva.

— Întîi bea-ți cafeaua. Sau ești grăbit ?

— Nu sînt. Mîine am lecții puține.

Tăcu brusc. Își propusése să nu spună nici un cuvînt despre școală și uite, la prima frază pomeni de ea. Luă ceașca de pe tavă și sorpoti din cafea. Era înlocuitor cu gust amărui de năut. Acasă, cafeaua pe care o consuma maică-sa avea altă aromă : e drept, ea și-o procura de la vaporeni, ambalată ermetic în staniol aurit. Îi trecu prin minte să fure un pachet de acasă și să i-l dea Carlei, să vadă ce gust are cafeaua adevărată. Carla îi luă mîna liberă în palmele ei :

— Uite ce mîini îngrijite ai.

Andrei roși și își retrase repede mîna.

Și Lia îi spusese de cîteva ori că are mîini frumoase. Dar ce poate fi frumos la o mînă ? Degetele, unghiile ? Pînă și maică-sa se lăuda cu mîinile lui : „Le-a moștenit de la mine“. „Taică-su îi răspundea în zeflemea : „Bine că numai atît“.

— N-aș fi crezut că ești timid, spuse Carla și în vocea ei se bănuia părerea de rău.

Andrei se simți ofensat : credea despre el că e un tip voluntar. În fond n-ar fi trebuit să-și retragă mîna. Încă nu bănuia de ce îl chemase Carla la ea, dar era sigur că, dincolo de ceea ce ar fi vrut să-l roage, dacă într-adevăr avea așa ceva în intenție, a vrut să fie împreună cu el. Dar de ce ? L-a plăcut pur și simplu sau a îndemnat-o Stamate să-i dea atenție ? Ar fi vrut să știe adevărul. Dar dacă l-a invitat pentru că maică-sa e în Consiliul Oamenilor Muncii și cariera ei depinde de ea ? Asta i-ar fi displăcut profund. Trase cu coada ochiului spre ea, din profil era parcă mai atrăgătoare. De ce nu și-a scos haina cînd l-a îndemnat ea ? Fără îndoială, fără uniformă ar fi fost mult mai degajat, poate și conversația s-ar fi legat mai bine. Și dacă i-ar pune mîna pe umăr, sau i-ar întoarce

fața spre el și ar încerca s-o sărute ? Probabil și-ar cere scuze că l-a făcut timid. Dar dacă ea se eschivează și-l pune la punct ? Nu, nu merita să rişte. Întîi trebuia să tatoneze.

— Spune-mi, ce vrei să mă rogi ?

Carla își umezi buzele cu vîrful limbii și deveni sobră :

— Acum îmi pare rău că te-am invitat. Am crezut că o să fie mult mai ușor. Poate altădată...

Deci nu avea nici o rugăminte. Rugămintea a fost doar un pretext. Andrei mai sorpoti din zaț, pe urmă își desfăcu și mai mult nodul cravatei.

— Dacă tot sînt aici.

— Numai să nu te superi. Ai văzut cum stau. De fapt ăsta e motivul principal pentru care te-am invitat.

— Dacă ăsta e motivul principal, înseamnă că este și unul secundar.

— Este.

— Spune-mi-l pe cel principal.

— Am depus o cerere la Consiliul Popular pentru o garsonieră. Cererea a fost avizată și de cei de la Teatrul Muzical. Roagă-l pe taică-tău să dea un telefon la spațiu. Dacă insistă el, ăia îmi dau imediat repartiția.

— Dacă l-aș ruga așa ceva, m-ar pălmui. El nu face intervenții nici pentru sine.

— E chiar atît de încuiat ?

— Nu e încuiat, e principial. Spune că fiecare om merită cît valorează.

Carla strîmbă din nas :

— Astea-s teorii, dar poate nici atîta, ci doar cuvinte. De unde să știe taică-tu sau cei de la Consiliu cît valorez eu ? Poate aș merita un apartament cu mai multe camere, nu o nenorocită de garsonieră. Dar dacă taică-tu e principial, vorbește cu doamna Lidia.

— Mama îți promite, dar nu face nimic. O cunosc bine.

Încă în ziua cînd Lidia o rugase pe Carla să stea puțin de vorbă cu Andrei „să-l scoată din morocăneala în care se complace", îi promisese că se duce personal la Consiliul Municipal. A doua zi a spus că a uitat, a treia zi că n-a găsit pe nimeni cunoscut acolo ; pe urmă, jenată, Carla n-a mai întrebat-o dacă a rezolvat ceva. Probabil era așa cum o caracterizase și fiul ei.

Mai mult, oricum, n-ar fi putut face. Fiul doamnei Lidia era cam bleg, inhibat, n-ar fi trebuit să stea țeapăn cu

fața la perete ; a prelungit schimbarea rochiei suficient de mult, l-a rugat să-și scoată haina, dar el nimic. Ar fi fost totuși interesant să facă dragoste cu un puști timid, nepriceput. Nu mai avea nici un rost să insiste. Se ridică în picioare :

— Îmi pare rău că te-am invitat să vii pînă aici.

— Mie îmi pare rău că nu pot să te ajut.

Coborînd scările tocite de pași, își aduse aminte că a uitat s-o întrebe care era motivul secundar pentru care fusese invitat, dar n-avusese curajul să se întoarcă, de ce să se mai facă încă o dată de rîs ?

Străbătu coridorul întunecat și încă înainte de a ajunge în spatele scenei, auzi o arie din „Carmen" și recunoscu vocea maică-si. Înaintă pe pipăite în întuneric, apoi, ajuns între culise, o descoperi : era îmbrăcată cu un taior bej dintr-o stofă subțire de vară și, ca să se ferească de răceală, înfășurase în jurul gîtului un prosop roșu violent, cu inscripții străine. Îl adusese cu ani în urmă taică-su de undeva din Germania, cu ocazia ultimei curse efectuată cu „Feteşti". Îl hărăzise să fie prosop de plajă, dar Lidia îl luase cu ea în cabina teatrului, motivînd că ea, ca vedetă, nu-și putea permite să aibă prosop stas, cu floricele cum se găseau în comerțul de stat și cum aveau colegele ei. Nu-și permitea, de altfel, să folosească nici săpunuri cu miros de ghiocei și leșie și nici rujuri care n-aveau tipărite pe ele numele sonore ale unor firme franțuzești.

Luminată de un singur reflector de serviciu, fața Lidiei era palidă și se citea pe ea că interpretarea ariei îi cerea un efort deosebit, se strîmba, țintea sufitele cu ochii dați peste cap, se schimonosea cînd se străduia să ia acutele. Alături de ea, așezată pe un taburet, stătea tanti Jeana, sufleura, o femeie între două vîrste, cu partiturile în poală. Din fosă nu se vedea decît capul dirijorului și, uneori, luminată de reflector, bagheta lustruită de prea mult pipăit. Brusc, bagheta încremeni în aer și sunetele orchestrei se stinseră cu un ecou prelung. Dirijorul se întoarse spre Lidia.

— Sînteți cu un semiton mai jos, doamnă.

Lidia se opri și ea din cîntat, apoi își compuse o față mirată.

— Chiar așa ?

— Da, doamnă.

Cu mişcări lente, Lidia controlă prosopul de la gît, îl mai strînse puţin, apoi ca totdeauna, căută să pună vina pe alţii. Se întoarse spre tanti Jeana :

— De ce nu-mi sufli ?

Sufleura, obişnuită cu ieşirile ei, îi căută privirile :

— Ţi-am dat intrarea corect. Şi ca să dovedească cele spuse, începu să fredoneze notele greşite de Lidia, apoi îşi drese vocea : Sau vrei să cînt în locul tău ?

Andrei cunoştea povestea ei, fusese colegă de an cu maică-sa la Conservatorul din Bucureşti. În anul patru, un accident stupid de maşină puse capăt carierei sale. După operaţie a rămas cu un picior mai scurt şi cu gheată ortopedică nu mai putea să apară pe scenă. Cu toate astea nu s-a lăsat de muzică : a devenit sufleur. Andrei aflase de la maică-sa că meseria de sufleur la operă e una din cele mai grele profesii. Sufleurii nu şopteau cîntăreţilor numai primele cuvinte din textul ce-l aveau de interpretat, ci şi melodia, tonurile exacte. Fără îndoială, cu notele în faţă era mai uşor de cîntat decît din memorie, în schimb, trebuia să cunoască toate rolurile din repertoriul teatrului, chiar şi pe cele episodice.

Dirijorul lovi cu bagheta în pupitru şi puse capăt conflictului :

— Reluăm. Un, doi, trei, şi...

Orchestra atacă partitura şi Lidia începu să cînte.

Rezemat de un decor, Andrei aşteptă să se termine repetiţia şi-şi aduse aminte de Carla : se comportase ca o adevărată doamnă ; şi-a cerut scuze că l-a lăsat să plece atunci şi acum şi-a reînnoit invitaţia. De ce i-o fi spus că o va căuta după ce scapă de uniforma asta blestemată ? Ar fi trebuit să accepte, poate ar fi putut trece chiar azi pe la ea. Probabil ceremonialul ar fi fost acelaşi, l-ar fi rugat să se întoarcă spre perete, iar el i-ar fi spus că întoarcerea spatelui nu avea nici un rost, că o vede în sticla fotografiei de pe perete. Ea n-ar fi avut ce obiecta şi schimbîndu-se în faţa lui, ar fi putut chiar s-o ajute să-şi îmbrace capotul.

Vocea maică-si îl trezi la realitate.

MAŞINA FAMILIEI O FOLOSEA numai Lidia ; şi pentru Operă, dus-întors, şi pentru cumpărături şi în general pentru toate ieşirile în oraş. Soţul ei se ducea la

serviciu ori cu autobuzul, ori cu mașina instituției. Încă de cînd au cumpărat-o, Lidia și-a impus gustul personal : Dacie roșie, tapițerie roșie. Oricine urca în mașina ei, își dădea seama că era o mașină specială : în interior mirosea a spray, pe bord alunecau la viraje cutiile cu farduri și creme, în torpedo erau înghesuite de-a valma partituri și bomboane cubaneze, Tic-tac mentolat și un fel de pilule împotriva migrenelor, durerilor de dinți și de rinichi. De boala rinichilor era foarte mîndră : povestea tuturor cu lux de amănunte începuturile de criză, evoluția, comportarea unui rinichi căzut, cum, cînd și în ce fel îl îndupleca să dreneze. De teamă de curent nu deschidea niciodată ferestrele, dar invidioasele din teatru spuneau că erau stricate. La ea, bateriile țineau cam două luni : ea afirma că sînt proaste, dar Liviu știa că nevasta sa uita să stingă farurile în garaj sau lăsa ștergătoarele să funcționeze chiar cînd nu erau puse.

— Urcă și nu trînti portiera.

Andrei se urca în mașină și o privi lung pe maică-sa. Era frumoasă, deși la colțul ochilor au început să apară mici riduri care, chiar sub fard, erau destul de vizibile. Obișnuită cu machiajul de pe scenă, se farda ostentativ și în viața de toate zilele.

— Vii de la școală ? întrebă ea fără să se uite la el. Era preocupată de bateria care dădea rateuri.

— Da.

— De ce nu te-ai dus întîi acasă ? Mai răsuci o dată cheia. Astea nu știu nici măcar să încarce o baterie ca lumea ! Cînd am fost la Milano, colegele mele de Scala spuneau...

— Știu ce spuneau ; că bateriile lor nu se descarcă niciodată, că se tocesc pistoanele, ruginesc caroseria, dar bateriile funcționează perfect. Mi-ai povestit asta de sute de ori.

— Nu fi obraznic ! Voiam să spun cu totul altceva și anume că un om care stă la volan nici nu trebuie să știe de existența bateriei. Trebuie să apese pe un buton și să se aprindă toate farurile, să dezgheațe parbrizul, să funcționeze ventilatoarele și cînd răsucește cheia de contact, motorul să huruie fără să-l auzi. De ce nu te-ai dus întîi acasă ?

— Ce să fi făcut acasă ? întrebă Andrei și privi forfota de pe stradă.

— Cum ce ? se miră Lidia și-l privi pieziș. Să mănînci !

Pe neașteptate, motorul începu să toarcă uniform și Lidia trase frîna de mînă.

— Ce să mănînc ? mai întrebă Andrei.

Mașina coti din parcaj pe bulevard.

— Frigiderul e plin. Un microbuz le tăie calea. Lidia scoase capul pe fereastră : Idiotule !

Andrei, obișnuit cu ieșirile de șofer ale maică-si, nu-i dădu nici o atenție.

— Nu pot să mănînc și dimineața și la prînz mezeluri. Tu nu gătești decît seara cînd se întoarce tata de la Agigea.

Atentă la volan, Lidia nu-i răspunse : urmărea două femei care voiau să traverseze bulevardul. Apăsă pe accelerator și trecu peste zebră înaintea lor.

— Dă prioritate, mamă, că rămîi fără carnet !

Maică-sa zîmbi strîmb :

— Nu s-a născut încă milițianul care să-mi ia carnetul !

— Îmi pare rău că nu sînt milițian.

Pentru o clipă Lidia întoarse capul spre el :

— Tu cu cine ții în fond ?

— Cu Dinamo, îi zîmbi Andrei.

Fără să se asigure, Lidia țîșni din spatele unui troleibuz și-l depăși. O mașină din sens invers trecu milimetric pe lîngă ei.

— Nu prea ești atentă, mamă.

— Acum nici nu pot. Mă gîndesc la ceea ce mi-ai spus despre mezeluri. Ieri am avut spectacol și n-am avut timp să gătesc.

— Nici alaltăieri, cînd tata a fost la Cernavodă, n-ai gătit.

— Ți-am spus că am fost ocupată ! Ai văzut și tu astăzi : repet pînă la epuizare. Vrei să mergem la restaurant ?

— N-am voie să intru în uniformă în localuri publice.

Maică-sa, cum erau pe stop, caută o pilulă în torpedo și o înghiți fără apă.

— Uite ce legi caraghioase scot ăștia de la școală ! Dar militarii, marinarii și ei poartă uniformă, ei cum de au voie ?

— Uniforma şcolară e altceva. Tînăra generaţie trebuie educată sănătos, cu virtuţi morale, nu obişnuiţi cu cîrciuma !

— Acum de ce eşti ironic ? Ai răspuns ?

— Da.

— La ce ?

— La Fizică.

De astă dată atentă, Lidia dădu prioritate unor pietoni, apoi coti pe o stradă lăturalnică.

— Şi cît ai luat ?

— Un cinci.

— La Fzică nu-i unul Greceanu, căruia îi dau invitaţii la spectacole la Operă ?

— Ba da.

— Nu-i mai dau.

Stopă brusc la o intersecţie, deşi semaforul nu era decît pe galben, şi aşteptă cu răbdare să treacă un cîrd de tractoare, care transportau prefabricate.

— Ai să vezi, o să se supere tata.

— De ce să se supere ? Cinci e notă bună.

— Cum bună ? întrebă maică-sa intrigată.

— E notă de trecere. Pe tine, de cînd eşti la Teatrul Muzical, te-a întrebat cineva ce note ai avut la Fizică ? Dar bănuiesc că nici nu mai ştii cu ce se ocupă fizica.

— Cum să nu ştiu ! Cu flori, cu plante.

— Aia e botanică.

Stopul se schimbă în verde şi Lidia demară.

Andrei nu-i impută că încurcase fizica cu botanica : nici una din disciplinele astea n-o interesau. Dacă s-ar fi gîndit, fără îndoială ar fi putut spune ce e fizica, dar maică-sa n-avea timp pentru aşa ceva. Ea n-avea timp decît pentru lucrurile care i se păreau importante pentru ea : Scena, rochiile, maşina şi Liviu. Chiar cînd se ducea la cîte o partidă de remi, pierdea cu seninătate, pentru că discuţiile în care se angaja îi distrăgeau atenţia. Nu cunoştea numele primului secretar al judeţului, al primarului, nu cunoştea gradele militarilor. Dacă se întîmpla să fie oprită de un agent de circulaţie pentru neaprinderea farurilor, îi răspundea cu dezinvoltură : „N-am vrut să deranjez pe cei care vin din sens invers, domnule locotenent.“ „Sergent“, o corecta acesta. „Domnule sergent“ aproba ea şi-i zîmbea. Unul din marile ei atuuri era zîmbetul. Avea o întreagă gamă de zîmbete : de complezenţă, de com-

pasiune, de politețe, de derută, apoi altele, de simpatie, dar uneori zîmbea pur și simplu să i se vadă dinții. Avea dinți frumoși, albi, și știa să-i exploateze, zîmbind. Spunea că frumsețea unei femei constă în păr și în dinți. Fața se mai poate aranja cu farduri.

Nu mai aveau mult pînă acasă cînd Andrei se întoarse spre ea :

— Mămico...

— Dacă îmi spui *mămico*, înseamnă că vrei ceva. Cît ?

— Douăzeci.

— N-am. N-am nici de benzină.

— Și atunci cum ai vrut să mergem la restaurant ? Înseamnă că ai. Te rog...

— Ce faci cu atîția bani ?

— Douăzeci nu înseamnă „atîția". Douăzeci e un fleac. Știi cît costă o garoafă ? Cinci lei. Vreau să trimit cuiva trei garoafe.

— Pentru flori îți dau cu plăcere.

Ajunseră în fața unei vile cu un etaj și Andrei coborî să deschidă poarta din fier forjat. Pe vremuri, drumul de la poartă pînă la scări fusese presărat cu pietriș alb care, cu timpul, s-a presat în pămînt și aleea aducea cu un drum bătătorit de țară. Lidia lăsă mașina în dreptul scărilor, în semn că mai avea nevoie de ea. La parter locuia fostul proprietar al casei, un contraamiral în retragere, cocîrjat de un reumatism contractat pe mare. Din cauza lui, Andrei nu putea să pună casetofonul la tăria maximă : contraamiralului nu-i plăceau nici muzica, nici ambalarea mașinii în fața casei și nici vocalizele Lidiei. Pe Andrei, dacă-l prindea ieșind sau intrînd în casă, îl lua de braț și-i explica normele de convietuire pașnică ale colocotarilor. Normele semănau cu cele zece porunci ale lui Moise, combinate cu zicători populare. „Din respect pentru aproapele tău, păstrează liniștea. Nu cînta înainte de a cînta cocoșul." „Noi n-avem cocoș în curte, tovarășe Berceanu". „Încă n-am terminat", continua el pe aceeași voce monotonă : „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face." „Dar mie îmi place muzica." „Tot n-am terminat, băiețaș. Roag-o pe maică-ta să schimbe toba de eșapament. Chiar dacă am înaintat în vîrstă, timpanele mi-au rămas sensibile."

În casă, Lidia deveni grăbită, își puse un capot peste taiorul bej, să nu-l murdărească, și trase o mulțime de ser-

tare : mobila de bucătărie fusese comandată de ea, după o revistă străină, pe dimensiunile încăperii. Totul, dulapurile suspendate, caș-chiuveta, masa, scaunele, soba de gătit erau albe ca într-o sală de operație.

Andrei se așează la fel ca și în bucătăria Liei, cu spatele lipit de faianță, și urmări activitatea maică-si. Ea, cu o cratiță în mînă și cu țigara între buze, nu știa de ce să se apuce mai întîi : deschise robinetul cu apă caldă, aprinse gazul, apoi dezorientată, rămase lîngă frigider.

De felul ei era iute : încropea un prînz în cîteva minute, supă din vegeta înmulțită cu puțin orez și felul doi, ce avea în casă. Dacă se nimerea să fie carne, o prăjea, o lungea cu sos de roșii și fierbea sau prăjea cartofi. Văzînd-o nedecisă, Andrei încercă un sentiment ciudat de satisfacție, deși era convins că în curînd va primi ordine : „curăță patru cartofi, vezi să fie potriviți, doi morcovi și adă-mi uleiul din cămară." Tot el urma să taie cartofii, tot „potriviți", morcovii rotocoale, pe urmă ea își aducea aminte că avea nevoie și de ceapă, „o cureți tu, Andrișor, tai melcișori, pe urmă cînd se încinge uleiul, arunci totul în cratiță". În timp ce el va avea grijă să nu se prăjească ceapa, ea îi va povesti despre munca grea de la Operă, despre răspunderile care îi apasă umerii și despre lipsa de timp care-i zdruncină nervii.

Lidia nu apucă să ia o decizie, pentru că sună telefonul.

— Poate e tata, mormăi ea neclar, din cauza țigării care i se lipise de buze.

— Tata nu sună niciodată de la serviciu.

Asta ar fi trebuit să știe și maică-sa. E adevărat, se întîmpla să sune și el, dar numai în cazuri excepționale : „Azi nu mă așteptați la cină, trebuie să mă duc urgent la Cernavodă." Vorbele îi sunau ca o telegramă.

— Du-te și vezi cine e ! îi porunci Lidia.

Cu mișcări încete, leneșe, Andrei se duse în sufragerie și ridică receptorul.

— Alo, da, casa Loteanu. Da, doamnă, imediat. Strigă spre bucătărie : E doamna Mogoșan.

Lidia apăru în sufragerie cu cratița în mînă. Neîndemînatecă, puse țigara pe o scrumieră. Șopti să nu se audă în receptor :

— De ce n-ai făcut conversație cu ea ? O să creadă că am un copil tîmpit !

— N-am ce să discut cu ea ! răspunse Andrei cu voce tare. Cînd îmi spune „puişor", mi se face greaţă.

Lidia puse şi cratiţa pe măsuţă :

— Obraznicule !... Duse receptorul la ureche şi-şi împodobi faţa cu un zîmbet profesional. Te pup, Silvi... Ce a spus băiatul ?... A, da, mi-a spus că ţi-a recunoscut vocea... Ce-i, Silvioară ?... O rochie ? Păi, vine vara... Aa, de mătase naturală... Cum ai spus ? Charleston ? Ştiu, e ultima modă... Dacă-i din pachet trebuie să fie frumoasă... Bine, vin s-o văd... Desigur, facem şi o piatră ! Vine şi Cocuţa ? Îmi pare bine. Numai să nu fie curent. Ştii ce sensibilă sînt ! Azi m-am poticnit la un si-bemol... Te pup. pa. Puse receptorul în furcă, apoi se întoarse spre Andrei : Zău nu ştiu de ce nu-ţi place tanti Silvia ? E drăguţă, mereu îţi aduce bomboane.

— De mult nu mai mănînc bomboane, mamă ! Şi dacă vrei, îţi spun de ce nu-mi place. E proastă ! Cînd mă vede bate din palme, îşi dă ochii peste cap şi-mi spune cu o voce de arhanghel mereu acelaşi lucru : „Vai, ce ai crescut !" Dacă în aceeaşi zi mă vede a doua oară îmi spune din nou : „Vai, ce-ai crescut !"

— Cu prietenele mele să fii cuviincios !

— Sînt. Le spun sărut mîna cu voce tare, ca să auzi şi tu.

Supărată, Lidia luă cratiţa de pe măsuţă şi se întoarse în bucătărie. Strigă de acolo :

— Adu-mi ţigara !

Andrei trase un fum, se duse după maică-sa şi-i vîrî ţigara între buze. Ea, cu aceeaşi cratiţă în mînă, se fîţîia între cuptorul cu gaz şi chiuvetă.

— Apropo, acum vreo cîteva zile Silvia te-a văzut în faţa farmaciei de lîngă Operă. De ce n-ai salutat-o ?

— N-am văzut-o, minţi Andrei.

— Aşa a bănuit şi ea. Credea că te-a confundat, s-a întors să se uite mai bine la tine, dar în clipa aceea te-a luat o balerină de braţ şi ai dispărut în mulţime.

— Tanti Silvia şi-a greşit cariera : ar fi trebuit să lucreze la contraspionaj.

— Cine era balerina ?

— Una, Carla.

— E drăguţă, hoţomanule !

— Nu sînt hoţoman. Am discutat cu ea.

— Doar atît ? ridică Lidia sprîncenele și încercă să se prefacă mirată. Și ce ai discutat cu ea ?

— Despre casă. M-a dus să-i văd locuința și m-a rugat să vorbesc cu tine să-i rogi pe cei de la Consiliu să-i dea o garsonieră. Are cerere.

— Și de ce nu mi-ai spus pînă acum ?

— Pentru că tu n-ai timp nici pentru tine, dar pentru alții !

— Am. Și pentru Carla aș face orice. Voia să afle amănunte despre vizită. Locuiește chiar atît de prost ?

— Foarte prost. N-are apă curentă, n-are căldură și n-are nici mobilă. Doar o dormeză cu arcurile rupte.

— Uite ce spirit de observație ai ! Deși știa că Andrei n-o să-i spună ce a făcut acolo, îl întrebă : Și ai stat mult ?

— Mi-a făcut un nechezol și după aceea am plecat. Eu, după ce termin o facultate și aș fi obligat să locuiesc cum locuiește ea, m-aș spînzura. Un om la începutul carierei își face vise. În locuința ei nu se poate visa. Tu nu știai cum locuiește o nouă repartizată la operă ?

— Mi-a spus că stă prost. Eu i-am aprobat cererea.

— Probabil i-ai făcut o recomandare.

— Exact așa.

— E ca și cum n-ai fi făcut nimic. Trebuia să insiști la Consiliul Municipal, să te agiți. Sînt convins că cei repartizați la șantierul naval au locuințe.

— Noi lucrăm în domeniul cultural.

— E la fel de important ca și șantierul naval. Crezi că Labiș a fost mai puțin important decît un inginer constructor ? Dar hai să nu mai discutăm despre asta.

— Lui Carla vrei să-i trimiți garoafele ?

— Nu. Unei colege de clasă.

— Unei colege, dacă e ziua ei, îi ajunge una singură.

— Nu e ziua ei și trei sînt puține. Cînd o să iau primul salariu, am să-i cumpăr o sută de garoafe.

— Ești ca tatăl tău. Se duse la chiuvetă, deschise, apoi imediat închise robinetul. Am o propunere. Pentru că tot nu e pregătit nimic o să mîncăm ouă prăjite. De acord ?

— Da, răspunse Andrei și se așeză la masă.

— Atunci e în regulă. Bucuroasă, puse cratița în chiuvetă. Ouă prăjite știi să faci și tu. Eu mă grăbesc, mă așteaptă Silvia.

— Și dacă sună tata ?

— El e principial. Nu sună niciodată de la serviciu. Își scoase capotul și în drum spre sufragerie deschise ușa frigiderului. Ouăle sînt aici.

Andrei așteptă ca maică-sa să iasă din bucătărie, apoi trînti ușa frigiderului cu piciorul.

CAPITOLUL IV

LIVIU LOTEANU A TERMINAT Institutul de Marină cu notă maximă, colegii de clasă spuneau că-i tocilar, dar el nu făcuse nici un efort ca să rețină numele unor așezări abia pronunțabile din Sud-Estul Asiei sau să calculeze unghiurile de coincidență ale unor stele la sute de mii de parseci distanță. La primirea diplomei rămase cu ochii ațintiți în gol și-i părea rău că taică-su n-o să-l vadă niciodată îmbrăcat în tunica albă a ofițerilor de marină : murise în urmă cu cîteva luni, stafidit de un cancer stupid al esofagului. În anii de studii nu se distinsese cu nimic față de colegii de an : nici prin statură, nici prin cunoștințe, poate dor prin agerimea în calculele geometrice și prin imensa dragoste pentru mare. Desigur, această pasiune pentru apă se observa în săptămînile de practică pe navele-școală. Era în stare să privească ore în șir nestatornicia apei, să urmărească crestele albe ale valurilor, să asculte cu toată ființa vuietul mării, să respire cu nesaț aerul sărat și umed al vînturilor. La pupa vasului, îl îmbăta învolburarea apei măcinată de tăișul elicelor. În practică, își îndeplinea și cea mai neînsemnată sarcină, lustruirea alămurilor, verificarea odgoanelor, spălarea covertei cu aceeași conștiinciozitate de parcă ar fi calculat poziția navei în largul unui ocean necunoscut. Noaptea, în cabină, răsfoia pînă la revărsatul zorilor hărțile-manual : urmărea cu degetul trasee imaginare care legau continente și, în marile strîmtori, mișcarea mîinii devenea mai lentă, ca și cum ar fi navigat cu mai multă precauție. Coborît pe mal, îi lipsea trepidația motoarelor, legănatul abia perceptibil al covertei și suspinul foșnitor al valurilor.

Pe vas, cel mai mult îi plăcea puntea de comandă : de acolo de sus, rezemat cu amîndouă mîinile de balustradă,

cerceta depărtările, noaptea — întunericul și inventaria anii care au trecut peste el. Avea amintiri puține : o casă durată din piatră, cimentată cu balegă și noroi, cu acoperiș de olane pe care creștea nestingherit un mușchi ; primăvara de-un verde crud și toamna maroniu, murdar. Gardul curții era tot din piatră gălbuie, calcaroasă, cu vinișoare lucioase de mică. Maică-sa murise încă înainte de a merge el la școală ; și-o aducea aminte vag, stînd după căderea soarelui pe banca de lîngă poartă, mereu cu mîinile lăsate să se odihnească în poală. Era ridată, cu pielea uscată, arsă de soare și cu falangele degetelor butucănoase, parcă nesudate bine. Era incapabilă să mîngîie, știa doar să țină coada sapei, spițele fîntînii cu roată, să împletească funiile de ceapă încovoiată asupra copăii, să spele. Soarele arid îi uscase pielea ; de prea multă singurătate și muțenie, vorbele i se rostogoleau printre buze, nu se mai potriveau la alint. I se muia totuși o dată pe zi vocea : seara cînd chema bobocii de rață la urzici. În ochii ei mici, apoși, se oglindea ba cerul, ba marea. Cînd Liviu încerca să și-o amintească o vedea mereu îmbrăcată la fel, într-o bluză și o fustă fără culoare precisă, roasă de leșie. Cînd se bucura, rar de tot, să nu i se vadă dinții măcinați de carii, își punea palma pergamentoasă în fața gurii : bucuria i se citea în ochi. Plîngînd o văzuse o singură dată, în preajma Paștelui, la o denie : i se mișcau buzele și Liviu nu știu dacă îi tremurau atinse de brizele reci ale lui martie sau mormăia o rugăciune știută numai de ea. Mult mai tîrziu, cînd a ajuns la Institut, se întrebă la ce s-o fi gîndit ea în serile lungi, rezemată cu spatele încovoiat de gard : la omul care prindea pește în larg, la marea care se așternea la picioarele ei — sau poate, stătea pur și simplu, fără să se gîndească la ceva anume. Se născuse și crescuse pe pămîntul ars al Dobrogei, smocurile de iarbă răsărite aiurea la rădăcina gardului îi făceau mai multă plăcere decît un buchet de flori. Cînd n-o vedea nimeni, aducea castronul cu apă să le ude. Soțului, din respect pentru o viață petrecută în lotcă, îi spunea „Omule". „Cu ăsta micu' ce facem, omule ?" Liviu se întreba ce anume voiau să facă cu el. Pagubă mare nu făcea în casă, mînca puțin și toată ziua, cît era de lungă, cobora stîncile spre apă și lansa bețișoare, cutii de chibrituri, să traverseze depărtările. Uneori, cutiile de chibrituri vechi, turtite prin buzunare prindeau apă, valu-

rile săltau peste ele, le împingeau spre stînci, spre micile vîrtejuri care le răsuceau ca pe un titirez. Jelea „vasele" botezate pompos „România" sau „Dobrogea". Intrat într-un ciclon, Liviu, la puntea de comandă, fără să vrea, vedea în faţa ochilor cutiile de chibrituri sfărîmate de stînci şi retrăia emoţiile de atunci.

Cînd a prins puteri, îl însoţea pe taică-su la pescuit : învăţa să se arunce şi să culeagă năvodul nod cu nod, să săreze calcanul, să pregătească peştele la proţap. Pe-atunci, sau poate chiar mult mai înainte, se împrietenise cu marea : ar fi putut să spună după cîte ore vine furtuna, cum să taie pieptiş valurile, să tragă lotca pe mal.

Devenise U.T.C.ist în clasa a patra de liceu, cînd se puneau temeliile Mamaiei. Era convins că planurile erau nechibzuite, cine altcineva decît el cunoştea mai bine istmul acela îngust de culoarea nisipului, cu lutul crăpat de bătaia nemiloasă a soarelui care despărţea marea de Siutghiol ? Fără îndoială, locul acela a fost cel mai arid peisaj văzut de el pînă atunci. Furtunile de nisip erau năprasnice, adunau dune care acopereau tufele uscate şi nepretenţiosul măslin sălbatic de la marginea apelor. La apusul soarelui nisipul devenea roşiatic. Cum de a devenit acest istm uscat, lipsit de vegetaţie, o grădină cu zeci de nuanţe de verde ? Miracolul, fără îndoială, a fost făurit de om : el a impus naturii o climă nouă, o vegetaţie nouă, un destin nou. Ori de cîte ori, gonind pe şoselele asfaltate, îl însoţea foşnetul frunzelor şi-i încîntau privirile pajiştele verzi, îşi aducea aminte de orele de muncă voluntară făcute la săpăturile fundaţiei hotelului Parc. Dar nu numai Mamaia, ci şi Constanţa a crescut sub ochii lui. Bulevardele largi care au răsărit din molozul cocioabelor demolate, străzile drepte, falezele, parcurile, gara, intrările în oraş — toate s-au durat o dată cu biografia lui. Întors dintr-o călătorie mai lungă, constata cum ţăruşele colorate bătute aiurea printre case de lut au născut cartiere de beton, artere cu circulaţie intensă.

Pe Lidia o cunoscuse ca ofiţer III, pe vremea cînd se întorsese din prima lui cursă din Alexandria. Ameţit de forfota din port, de siluetele minaretelor înfipte în cer, se simţea ca Neptun după ce a biruit marea. Camarazii mai vechi de pe vas îl sfătuiseră să se tocmească şi pentru un pahar de apă şi să-şi coasă buzunarele, să nu rămînă fără bani. Întors din bazar, ameţit de gălăgia tîrgoveţilor care-şi

ofereau marfa, își găsise buzunarele cusute tăiate cu lama. Spre norocul lui, banii și actele îi ținuse în portmoneul din buzunarul interior al vestonului. Lumea pestriță de pe stradă, îmbrăcată după ultima modă pariziană pînă la burnusurile vărgate și prosoapele purtate pe spatele gol al cerșetorilor, i se imprimase pe retină. Furnicarul miilor de mașini, țipetele comercianților ambulanți, sunetele instrumentelor cu corzi, melodiile orientale cu pauze și tonalități neașteptate îi stăruiră multă vreme în ureche. Întors acasă, ar fi vrut să povestească tuturor despre valurile din Cornul de Aur, despre carturile de noapte cînd era singur răspunzător de traseul vasului, dar trecătorii din Constanța se prelingeau pe lîngă el indiferenți, insensibili la această mare victorie a lui. Serile de acasă, nesfîrșit de lungi, liniștea fărîmițată doar de tic-tacul unui deșteptător i se păreau insuportabile. Cobora în stradă, strada silențioasă, cu trecători grăbiți și tăcuți, îl întrista. Vizionase toate filmele care rulau în oraș, bătuse toate cîrciumile din Constanța și Mamaia și într-o seară, mai plictisit ca de obicei, își cumpără bilet la Operă. Se cînta o melodie auzită de sute de ori la radio și tocmai se hotărîse să plece, cînd o descoperi pe Lidia. Era a doua din stînga dintr-un cor restrîns, dornică să se evidențieze. Cînd partenerele ei se întorceau spre stînga, ea se uita spre dreapta și, aproape imperceptibil, înainta cu cîte un vîrf de picior în față, să fie mai vizibilă. Liviu se amuză. A doua seară se duse din nou la spectacol, să verifice dacă jocul ei n-a fost doar întîmplător, ca s-o vadă cineva anume. Nu. Corista a doua din stînga repetă ostentativ mișcările făcute și cu o seară înainte și, în afară de asta, era singura din cor care purta rochia mulată pe corp. Era imposibil să nu fie remarcată. Privind-o mai mult și fața i se păru frumoasă și trebui să-și mărturisească : i-ar fi plăcut să fie tot timpul cu ea. Cu cît se gîndea mai mult la acest lucru, cu atît îi păru mai rău că între ei nu se afla numai cortina care despărțea sala de scenă, ci și faptul că nu avea șansa s-o cunoască niciodată. Deși știa că n-ar fi avut curajul, încercă să-și imagineze ce ar fi spus ea, dacă ar fi acostat-o după spectacol. Renunță imediat la această idee și-și găsi chiar justificări : în primul rînd putea să n-o recunoască, în al doilea rînd era posibilă și varianta să fie așteptată de altcineva. Dar chiar dacă ar fi fost singură, ce să-i fi spus : că i-a plăcut spectacolul ?

Nici părinții, nici școala și nici Institutul de Marină nu l-au învățat cum să se descurce în asemenea situații.

Abătut, se duse acasă și, culcat în pat, privi vreme îndelungată tavanul ; ar fi vrut ca ea să fie alături, s-o mîngîie, să discute despre pașii ei mici cu care înainta în carieră și despre cursele lui care abia urmau să vină. Pînă cînd n-o văzuse, nu-și dăduse seama cît era de singur.

După cîteva săptămîni o zări din nou : pe terasa Cazinoului, în compania celor trei N : Nuica, Nistor și Nițescu, colegi de an care nu se îmbarcaseră încă. Nuica, frumușel, cu piept lat de halterofil, era cuceritorul anului. În duminicile libere acosta fete pe stradă fără să fie vulgar, interesîndu-se de o adresă sau ceva asemănător, pe urmă a doua duminică o saluta ca pe o veche cunoștință și-și prezenta amicii. Se întîmpla uneori să nu fie nevoit să aștepte încă o săptămînă. După ce persoana acostată dădea toate lămuririle de rigoare, unde și în ce cartier se afla adresa căutată, Nuica, spășit, îi mărturisea că rugămintea lui a fost doar un pretext ca s-o cunoască și-și cerea iertare de parcă ar fi comis cine știe ce monstruozitate. Dacă fata nu se supăra și nu-i întorcea spatele, Nuica se prezenta. Simpatic și manierat, rar se întîmpla să fie respins. La cămin primea zeci de scrisori de dragoste care, bineînțeles, se citeau în colectiv. Nistor, cu părinți înstăriți, medici la spitalul Municipal, era totdeauna îmbrăcat elegant și cu buzunarele doldora de bani. Fuma numai țigări lungi cu filtru alb și se cinstea cu băuturi alese. După primirea diplomei de ofițer de marină, bătea toate restaurantele și barurile din Constanța. Îl ținea pe Nuica pe lîngă el, îi plătea consumația, ca acesta să-i prezinte partenere de dans. Singur Nițescu nu avea succes la femei : nu era nici frumos și nici bani nu avea. În schimb, avea haz și de pe vremea Institutului i se dusese buhul de om citit, de intelectual de rasă. De la el afla tot anul ce spectacole meritau văzute, ce filme rulau în oraș. Văzînd-o pe Lidia în compania lor, Liviu putea fi sigur că întîlnirea fusese organizată de Nistor, cu ajutorul lui Nuica. El, deși se gîndea tot timpul la ea, de cînd o văzuse la spectacol, n-ar fi îndrăznit s-o acosteze, dacă întîmplător ar fi întîlnit-o pe stradă. Și acum, pe neașteptate, ca o pleașcă, i se oferea prilejul să facă cunoștință cu ea. N-ar fi trebuit decît să se ducă la masa lor, să spună un „Ce mai faceți băieți", și totul ar fi

fost aranjat, așa cum își dorea de două săptămîni, dar picioarele îi prinseră rădăcini, gîtlejul i se uscase de parcă ar fi fost în deșert și nu știa ce ar mai fi trebuit să spună după accea. Emoționat cum era, ar fi putut debita doar niște banalități și tot visul pe care și-l clădise seară de seară s-ar fi năruit. Chiar, ce ar trebui să spun ? se întrebă și nu-i veni în minte nimic interesant cu care, eventual, s-ar fi putut impune. Desigur, cel mai bine ar fi fost ca unul dintre băieți să-l descopere și să-l invite la masă, să-l laude că e primul din promoția lor care s-a îmbarcat, care a văzut lumea și atunci ar fi avut ocazia să vorbească despre minaretele din Alexandria, despre bazar, despre valurile pe care le înfruntă un marinar. Din păcate nici unul nu se întoarse spre el. Ca un bleg, o țintui fascinat cu privirile : rezemată de spătarul scaunului, i se păru și mai frumoasă decît era în imaginația lui. Nuica se fîțîi ca și cum ar fi vrut să se ridice și, temîndu-se că va scăpa marea ocazie, își luă inima în dinți și, neinvitat, își trase un scaun de la o masă alăturată și se așeză chiar în fața ei. Și pentru că nimeni nu se repezi să-l prezinte, întinse mîna spre ea :

— Mă numesc Liviu Loteanu.

Cei trei N îl priviră mirați pe întrus : curajul timidului îi năucise.

Surprinsă, cîntăreața puse țigara pe scrumiera din fața ei și arătă cu cinci unghii roșii spre un vaporaș de plastic de pe masă.

— Pe mine — Lidia, ca și pe această navă.

Abia atunci observă Liviu jucăria așezată între pahare. Pe cele două părți ale prorei scria cu litere albe : Lidia.

Se făcu liniște : colegii nu-i puseră nici o întrebare, cîntăreața își recuperă țigara din scrumieră și începu să fumeze. În bătaia soarelui, fumul se destrăma în fuioare subțiri plutind lung deasupra mesei. Liviu se simți prost, îi păru chiar rău că se așezase la masa lor. Ca să scape de această senzație, ridică un pahar gol :

— Mă serviți și pe mine cu ceva ?

— Cu ce ? își ridică și Nistor paharul gol. Nu mai au bere.

Lidia, cu mișcări grațioase, îi turnă puțină bere din paharul ei și-i zîmbi. Atunci văzu Liviu pentru prima oară dinții ei strălucitori și umezi. Cu toată nepolitețea colegilor, își reveni și hotărî să se simtă bine : își lipi obraznic privi-

rile de fața ei neverosimil de albă. Fără îndoială, fata asta cu gene lungi, cu buze cărnoase, cu ochi puțin oblici, migdalați era tot ce văzuse mai frumos pînă atunci. În continuare, cei trei N nu-i dădură nici o atenție ! Nistor făcu un semn spre Nițescu și acesta reluă o povestire începută înainte de venirea lui, despre un spectacol văzut la București. Neștiind cele spuse pînă atunci, Liviu nu înțelese nimic și își zise că vor să-l deruteze cei trei. Numai cîntăreața, simțindu-se privită, devenise stînjenită și se foia pe scaun. Și pentru că relatarea lui Nițescu părea fără de sfîrșit, Liviu ridică două degete, în semn că ar vrea să vorbească și el.

— Dați-i și lui cuvîntul, interveni Nuica. Probabil, ca s-o epateze pe Lidia, o să ne spună cîte ceva despre tangaj sau despre alte lucruri marinărești, că la spectacole, mă jur pe ce am mai sfînt, nu se pricepe.

Încurajat de zîmbetul Lidiei, Liviu își drese vocea :

— E drept, nu mă pricep la spectacole și nici despre tangaj nu știu mai multe decît cei de la masă, deși, voi încă n-ați călărit marea.

— Nu știam că marea se călărește, se miră Lidia.

— Așa se spune la noi, interveni Nistor. Dar nu asta era important în ceea ce a spus el : a vrut să ne defăimeze că noi încă n-am fost repartizați pe vase.

— Și asta are vreo importanță ? întrebă Lidia senină.

— Are, spuse hotărît Liviu. În traducere artistică, a nu fi călărit marea înseamnă a fi artistă care încă n-a apărut niciodată pe scenă. Dar nu pentru asta am cerut cuvîntul. Se întoarse spre ea : Sînteți măritată ?

Fu primul care se minună de propria-i cutezanță și-și dădu seama că nu mai putea da îndărăt : trebuia să joace tare și în continuare să nu-și piardă șansele.

Cei trei N priviră uluiți spre el, dar Lidia, înainte de a-i răspunde, își descoperi din nou dinții :

— Nu.

Indignat, Nistor se întoarse spre Liviu :

— Se vede că în afara manualelor de navigație n-ai mai citit nimic. Nici măcar Codul manierelor elegante. Cum îndrăznești să întrebi o domnișoară despre starea ei civilă, cînd o vezi pentru prima oară ?

— În primul rînd n-o văd pentru prima oară. Am văzut-o de două ori pe scenă la Operă. Și în al doilea rînd, nu e cazul să mă justific. Se adresă ei : M-au amuzat

pasul pe care îl faceți înainte ca să fiți remarcată și întoarcerile capului în contratimp, pentru același motiv. Se răsuci spre Nistor : Și dacă te interesează de ce i-am pus această întrebare, îți spun. Vreau să-i cer mîna.

Pentru o clipă se făcu liniște și acum toți, și fata, priviră spre el : încercau să ghicească dacă a glumit sau nu.

Primul își reveni Nistor :

— Nu știam că ai haz.

Lidia începu să rîdă zgomotos, teatral. Cei de la mesele învecinate se întoarseră spre ea. Simțindu-se privită, vorbi cu voce mai ridicată :

— Zău că aveți haz.

— Pe vremea Institutului n-avea, mormăi și Nițescu. Credeam că-i castravete murat.

— Are dreptate colegul meu, spuse Liviu și căută privirile Lidiei. N-am haz. V-am cerut mîna serios.

În jurul mesei se făcu din nou liniște. Cei trei N se uitau la Liviu ca la o arătare.

— Dar nici nu mă cunoașteți, spuse Lidia, cînd liniștea se lungi peste măsură.

— Asta n-are nici o importanță, îi răspunse repede Liviu. O să vă cunosc după aceea.

Nistor, care dominase pînă atunci masa, se uită la Liviu cu dispreț :

— Nici n-ai fost invitat, te-ai așezat ca un bădăran la masă și ne-ai stricat ziua.

— Te rog, Gigi, încercă Lidia să calmeze spiritele.

Această intimitate, „Gigi", îl dezechilibră puțin. Probabil a apărut prea tîrziu. În fiecare seară își reproșa că-i laș, că-i papă lapte, că n-are curajul să se posteze la poarta Teatrului Liric, s-o prindă de mînă și să-i pună aceeași întrebare pe care i-o pusese și mai înainte. Măcar acum să nu renunțe ușor.

— Nu e nevoie să mă apărați, domnișoară. Gigi are dreptate. Dar chiar dacă m-ați fi gonit, tot n-aș fi plecat. Cînd aș mai fi avut ocazia să vă cer mîna ? Vă mai întreb o dată : Vreți să fiți soția mea ?

— Nu, răspunse scurt Lidia. În primul rînd nu știu nici cine sînteți.

— Asta nu e o problemă, insistă Liviu. Pot să mă prezint. Cum v-am mai spus, mă numesc Liviu Loteanu. Sînt ofițer III, am douăzeci și șase de ani, sînt sănătos,

am digestie bună, mănînc tot în afară de pui de baltă, dar dacă ăsta ar fi un motiv de refuz, o să mănînc și broaște crude.

Nu mai rostise o frază atît de lungă de multă vreme. Chiar și cei trei N rămaseră cu gura căscată : Cînd s-a schimbat Liviu, timidul ? O singură cursă scurtă, pînă aici la doi pași, să-l fi transformat sau au greșit ei cînd i-au făcut caracterizarea ? În orice caz era de nerecunoscut.

Lidia se rezemă cu coatele pe masă și se aplecă spre el. Prin deschizătura decolteului i se întrezăreau sînii.

— Că nu vă cunosc a fost doar primul motiv. Al doilea este că înainte de a mă mărita aș vrea să fac carieră. Și al treilea — că nu vreau să mă mărit. Mă simt bine singură, îmi place să fiu curtată și-mi place mult mai mult să mă distrez decît să spăl cămăși sau să curăț cartofi.

— Nu trebuia să-i dai explicații, interveni din nou Nistor. Trucul acesta cu cerutul în căsătorie îl face mereu. La cantină a vrut să se însoare cu bucătăreasa, pe plajă cu una care făcea fotografii și odată, beat, mi-a cerut și mie mîna.

Cei de la masă izbucniră în rîs și Liviu, stînjenit, se ridică în picioare.

— Vă rog să mă scuzați că v-am deranjat.

Se întoarse acasă amărît, tot în casa sumbră de piatră, și descoperi că în timp ce lipsise, cineva desenase cu o bidinea pe peretele dinspre stradă un număr din trei cifre : 114. Abia a doua zi află că întregul cartier era prevăzut pentru demolare.

Știind culcat, cu mîinile sub ceafă, încercă să-și imagineze cum va arăta cartierul care se va construi în locul cocioabelor : era sigur că peste cîțiva ani nu-și vor mai aduce aminte cum a arătat cartierul cel vechi decît cei care s-au născut și au trăit în el. Dacă o să aibă vreodată copil, nu-i va putea arăta nici casa, nici strada și nici măcar cartierul unde s-a născut. Pe urmă gîndurile îi zburară la întîlnirea cu Lidia. Char dacă ea îl crezuse caraghios sau neserios, nu-și reproșă nimic. În clipa cînd i-a cerut mîna a fost sincer și, dacă ea ar fi acceptat propunerea, ar fi luat-o efectiv de mînă, ar fi condus-o acasă să-și adune actele pentru cununie. Ceea ce îl amuză cel mai mult era faptul că cei trei N au fost surprinși de curajul lui.

O revăzuse pe Lidia după alte două săptămîni : se plimba în fața hotelului Continental cu o prietenă. Liviu se întreba dacă e cazul s-o salute sau nu, cînd ea îl recunoscu, îi zîmbi și Liviu o salută cu mîna la chipiu, marinărește. Lidia, bucuroasă de revedere, se întoarse spre prietena ei :

— Dumnealui e omul de care ți-am povestit.

Prietena ridică nedumerită din umeri.

— De foarte mulți oameni mi-ai povestit.

— E cel care mi-a cerut mîna după două minute de cînd ne-am cunoscut.

— Patru, o corectă Liviu.

— Mă rog, patru. Nu-ți amintești, insistă Lidia, că mi-ai spus că dacă te-ar fi întrebat pe tine, i-ai fi spus da cu ochii închiși ?

— Da, își aminti în cele din urmă prietena. Dar spunîndu-mi că-i ofițer de marină, mi l-am imaginat mult mai în vîrstă. Și în orice caz cu barbă.

Lidia, ca să demonstreze că spusese adevărul, se întoarse spre Liviu :

— Vă mai mențineți cererea, domnule Loteanu ?

Liviu se miră că Lidia îi reținuse numele. Probabil, după plecarea lui, au mai discutat despre el.

— Nu.

Ea zîmbi forțat : nu era obișnuită să fie refuzată.

— De ce ?

— Pentru că plec mîine la Bangkok. Mă întorc peste patru luni și atunci îmi voi reînnoi cererea.

În seara aceea cinară împreună la Mamaia, la „Internațional" : era suficient de cald, își aleseră o masă pe terasă : neonul de pe frontispiciul localului le colora frunțile în violet. Față de chelnerul care le luă comanda nu-și spuseră nici un cuvînt : ea privea pierdută șervețelul de damasc împăturit artistic în formă de pîlnie răsturnată ; el, luna oglindită în piscină, fărămițată de valuri. Liviu aștepta să comande ea, și se întrebă curios cum i-a cunoscut pe cei trei N. Oare Nuica a acostat-o după obiceiul lui sau Nițescu, spectatorul de profesie, a cucerit-o ?

— Un cotlet, rupse ea liniștea și Liviu aprobă din cap.

— De băut ? întrebă chelnerul.

Liviu se uită la ea și Lidia șopti cu glas stins :

— Aș vrea un Campari.

După plecarea chelnerului se priviră lung, fără vorbe, pînă cînd Lidia izbucni în rîs :

— Parcă am fi la parastas. Spune ceva. Acum două săptămîni ai fost în vervă.

Desigur, ar fi putut discuta cu ea despre vreme, despre preţurile pipărate de la „Internaţional", să-i povestească despre Alexandria sau să-i facă complimente. Se voi însă franc, ca atunci la Cazino.

— Cum i-ai cunoscut pe cei trei N ?

Lidia îşi ridică artistic sprîncenele a mirare :

— Dar ăştia cine sînt ?

— Colegii mei de an, cu care ai fost la Cazino. Nuica, Nistor şi Niţescu.

Ea îşi scutură capul, să-şi dezvelească faţa de şuviţele de păr.

— E o poveste foarte amuzantă. Într-o seară, după spectacol, am găsit în cabină un coş imens cu trandafiri. Probabil, regizorul de culise n-a vrut să-l aducă pe scenă, să n-o ofenseze pe solistă. Ea nu primise decît un buchet mic de garoafe şi alea obosite. Era acelaşi buchet pe care şi-l trimitea singură în fiecare seară. În coş, un cartonaş alb pe care scria „Din partea Marinei". După cîteva zile mă anunţă portarul că mă aşteaptă un ofiţer de marină la intrarea actorilor. Bănuiam că individul era din partea acelora care mi-au trimis coşul cu flori. Era Nuica, acela frumuşel ca un frizer. Îmi comunică oficial că cei de la Marină vor să mă invite a doua zi la botezarea unei nave cu numele meu. Mi s-a părut neverosimilă invitaţia, dar el mi-a explicat că era vorba nu de o navă transatlantică de zeci de mii de tone, ci de un vas mic, care nu va circula decît în rada portului. Chiar aşa, mă simţeam foarte onorată. A doua zi, acelaşi Nuica m-a luat de la teatru şi m-a dus la Cazino. Ai văzut, vasul era pe masă. Mi-a plăcut şiretlicul — cum m-au invitat ca să mă cunoască. Pe urmă ai apărut tu.

Liviu trebui să recunoască : cei trei N au procedat ingenios.

Ridică paharul spre ea : prin cristalul oval faţa ei se deformă ca într-o oglindă concavă.

— Spune-mi, Lidia, tu cine eşti ?

— Vrei să-ţi povestesc autobiografia ?

— Nu. Aş vrea să ştiu doar cine eşti.

— Deocamdată coristă, răspunse ea. De anul acesta, în rîndul întîi. E ca şi cum tu ai fi fost promovat ofiţer II. La noi avansările merg mult mai încet. Uneori devii bunică, pînă prinzi un rol principal. Dar eu am un mare merit : sînt optimistă.

Aruncă o privire fugară la ceasul de la mînă şi Liviu se temu că se grăbeşte sau nu-i convine subiectul abordat.

— Trebuie să te duci undeva ?

— Nu, dădu ea din cap. Tot teatrul crede că sînt grăbită şi eu sînt leneşă şi întîrziu peste tot. Uitatul la ceas e un fel de tic : l-am primit de curînd şi mi-e drag. Din cînd în cînd mă uit la el, fără să privesc cadranul. Eu trăiesc atemporal : nu mănînc la ore fixe, mănînc cînd mi-e foame, mă culc cînd mi-e somn. După ce o să mă plictisesc de ceas o să uit să-l trag şi o să-l port ca pe o podoabă, ca pe o brăţară. Mai vrea să ştii ceva despre mine ?

— Totul. Eşti bucureşteancă ?

— Nu get-beget. M-am născut la Buzău. Tot acolo am fost descoperită. Vorba vine. Profesoara de muzică mi-a spus că am voce de aur. Iarna mă controla dacă mi-am înfăşurat bine şalul la gît, îmi dădăcea mama să-mi dea ceaiuri de plante şi mă obliga să port vată în urechi. Îţi dai seama că fac declaraţii complete ? Liviu o aprobă din cap şi ea continuă : La intrarea în Conservator n-am avut probleme. Ba nu, am avut. Un asistent care cînta în „Figaro" a insistat să repet după cursuri cu el. Şi pentru că după patru luni vrei să reînnoieşti cererea în căsătorie, e bine să fim sinceri. Într-o seară m-a luat acasă la el, să ascult voci celebre pe discuri. Nici nu trebuie să-ţi spun că nu avea discuri, n-avea decît un magnetofon „Tesla" cu benzi uzate şi multe băuturi străine. Îşi făcuse studiile în Franţa, se vorbea despre el că-i plac bărbaţii, aşa că m-am dus fără teamă. Cred că am fost ameţită cînd am acceptat să rămîn totuşi noaptea la el. Crezi că am făcut bine că ţi-am spus asta ?

— Da. Ţi-am spus, vreau să te cunosc. Şi eu m-am gîndit să te invit în noaptea asta la mine. Acum nu mai e cazul.

— De ce ?

Întrebarea veni prin surprindere şi trecură cîteva clipe pînă cînd Liviu găsi răspunsul potrivit.

— Pentru că n-aș vrea să mă asemeni cu asistentul de la conservator.

Lidia arboră un zîmbet trist :

— Îmi pare rău că am fost sinceră. Sinceritatea e ca o boală molipsitoare, oamenii se feresc de femeile sincere ca de un ofticos.

— Eu cred invers : o căsnicie nu se poate construi decît din cărămizi de sinceritate legate între ele cu un liant care se numește dragoste. Știu, tot ce ți-am spus acum sună bombastic ca un discurs rostit la bară de un avocat, dar eu așa simt.

— Simțămîntul acesta e dragoste ?

— Desigur, îi răspunse convins Liviu.

Lidia se aplecă spre el, răsturnă șervețelul răsucit în formă de pîlnie și-i căută privirile :

— Deși știu că mă minți, îmi face plăcere ceea ce îmi spui. M-ai cerut în căsătorie fără să mă cunoști.

— Te-am văzut de două ori înainte de a-ți cere mîna.

— Pe scenă, fardată, îi impută Lidia. În orice caz te-ai îndrăgostit de cum arăt, nu de mine.

— Nu te-am văzut numai pe scenă : dacă ai ști de cîte ori am purtat discuții pînă în zori, de cîte ori ne-am plimbat pe faleză, de cîte ori am călcat în vîrful picioarelor să nu te trezesc, aș fi putut spune că te cunosc de cînd lumea. Desigur, toate astea numai în imaginația mea, dar mi-ai umplut zilele, nopțile.

— Aș fi fost curioasă să știu ce am discutat dimineața : dimineața eu sînt insuportabilă, trec minute în șir pînă mă trezesc, pînă îmi stabilesc echilibrul în mers, scap totul din mînă, mă duc în bucătărie și mă opresc ca proasta în fața aragazului și mă întreb pentru ce m-am dus acolo. Ești convins că mă iubești ?

— Da, îi șopti Liviu.

— Ai rostit acest „da" de parcă ți-ar fi fost rușine să te audă cineva.

— Dacă n-am fi fost în local ci undeva în larg, aș fi strigat din toate puterile, să se audă pînă în Turcia.

— Dorința de a avea pe cineva și dragostea nu-s același lucru.

— Dar sensurile noțiunilor se întrepătrund. Dragostea la început e o flăcăruie pe care trebuie s-o întreții să nu se stingă. Nu știu dacă mama i-a spus vreodată tatii că îl iubește. Dar în nopțile cînd îl aștepta să se întoarcă înghe-

țat de pe mare, punea tot timpul surcele pe jar. Încă pe atunci am avut senzația că înteța focul care a scăpătat din dragostea lor.

— Ai vorbit foarte frumos, Liviu. Îmi pare bine că sînt aici cu tine.

— Luăm o șampanie ?

— De șampanie mă amețesc.

— Atunci rămînem la Campari.

— La Campari *puțin.*

Dinspre Constanța vîntul aducea miros de pește.

În drum spre casă abia își vorbiră. Liviu încercă să-și imagineze cum arăta asistentul de la Conservator.

La despărțire îi ceru adresa :

— Vreau să-ți scriu.

Scrisorile toate semănau între ele : „Mi-ai încurcat viața, Lidia. Te văd în valuri, printre nori, pe covertă, în vis. E ca și cum am fost tot timpul împreună". „Îmi pare bine că te-ai îmbarcat și tu : știindu-te aproape, timpul trece mult mai ușor". „Azi-noapte m-am întrebat cum mi-aș fi trăit viața dacă n-ai fi fost repartizată la Teatrul Muzical din Constanța și azi-dimineață am găsit răspunsul : oricum trebuia să te întîlnesc." Din capitala Thailandei i-a scris mai lung : „Zece zile cît am stat aici m-am dus zilnic să te văd în basoreliful templului din port. Sînt sigur că tu ai fost model sculptorului necunoscut care a dăltuit-o pe Șiva cu cele opt brațe ale ei. Știu și de ce a fost zeița imaginată cu mai multe brațe : să mă poți îmbrățișa mai puternic. Am bîntuit sute de temple să te caut, dar nu semănai decît cu Șiva din port, știind probabil că am să mă fac marinar și peste milenii voi veni să te văd. În templul Trimtir am văzut o statuie a lui Budha : îmi pare rău că n-am avut suficienți bani să ți-o cumpăr. Stînd de vorbă cu marinarii din port, am aflat că în thailandeză verbul a pleca e sinonim cu moartea. Probabil de aici s-au inspirat francujii cînd au inventat zicala : a pleca înseamnă a muri puțin. Dar în Thailanda nu se poate muri puțin. De fapt nu se poate muri deloc. La capăt de drum urmează Nirvana, grădinile cu lotuși. Nici noi n-o să murim niciodată. Te iubesc, Lidia."

La sosire în Constanța, Lidia îl aștepta în radă cu o sticlă de șampanie. Părea mai frumoasă ca oricînd.

— De unde ai știut că sosesc astăzi ? o întrebă Liviu mirat.

Ancorase cu două zile mai devreme de cum o anunțase în ultima scrisoare.

— De la dispecerat. Mă cunosc ca pe un cal breaz. Chiar m-au întrebat dacă nu vreau să mă amgajez la ei.

— Și ce-i cu sticla asta de șampanie ?

— Vreau s-o bem împreună.

— Spunea-i că șampania te amețește.

— De aceea am luat-o. Să știi că-mi pare rău că n-am opt brațe să te pot cuprinde. Brusc se posomorî și vocea îi deveni rugătoare : Dacă pleci din nou, să nu mai stai atît de mult.

I-au apucat zorile fără să fi avut timp să deschidă șampania.

— Mi-ai scris într-o scrisoare că ai vrut să-mi cumperi o statuetă din nu mai știu ce templu. Nu știu de ce, dar tot timpul m-am gîndit la această statuetă. Chiar am răsfoit cîteva enciclopedii, să-mi reamintesc exact cine a fost și ce a făcut acest Budha. Te-ar fi costat foarte mult ?

— Nu știu exact prețul. „Statueta" era din aur curat și cîntărea cinci tone și jumătate.

— TOVARĂȘE CĂPITAN ȘEF, sînteți așteptat la Turnul de Control.

Liviu Loteanu își luă chipiul, aparatul de radio emisie-recepție, părăsi biroul și coborî scările. La locul de fumat cîțiva subalterni îl salutară stînjeniți, aruncîndu-și țigările abia începute în lada cu nisip. De cînd își aducea aminte, încă de la prima îmbarcare, avusese subalterni : marinarii de pe punte îi deschideau drum, își strîngeau burțile cînd se încrucișau pe coridorul cabinelor, în sala de mese îl salutau cu o înclinare a capului, îi urau poftă bună. Aici, la ecluză, în general de la Cernavodă pînă la mare, era respectat, dar își dădea seama că oamenii se temeau de el ; pe adjunctul lui, pe Novacenco, cei din porturile Canalului, navigatorii îl băteau pe umăr, glumeau cu el, uneori îi întindeau mese și nu rareori, inspecțiile pe traseu se lăsau cu chefuri. El, ca să fie popular, făcea toate observațiile în numele căpitanului șef : „Mă, băieți, fiți cu hîrtiile la zi, că vă belește Loteanu." „Dacă Loteanu ar vedea resturile de mîncare pe punte, v-ar pune să lingeți toată coverta." Cîțiva „binevoitori" îi aduceau la cunoștință isprăvile lui Novacenco, într-o formă

hazlie, în treacăt, ca oricînd să se poată justifica față de el : „Nu, tovarășe Novacenco, eu am spus doar ce bine ne-am simțit la Poarta Albă, că vinul adus de la Medgidia a fost cel mai sec vin pe care l-am băut vreodată.“ Loteanu nu-i reproșase nimic din cele auzite, ci-i imputa întîrzierile sau neîndeplinirea sarcinilor pe care le constata el însuși : „În luna asta ar fi trebuit să iei măsuri în privința încărcării șalanderelor. Media de lipsă e de opt-zece tone de ambarcațiune. Împărțind consumul de motorină la cantitatea de arocament transportată, tona se scumpește cu douăzeci de bani. La cît arocament transportăm noi, pe zi muncă, asta înseamnă vreo patruzeci de mii de lei și nu e vorba numai de bani, ci de valoarea lor în carburanți. Dacă s-ar încărca șalanderele corect, am putea face, cu toate restricțiile, economii. Gîndește-te bine, Novacenco dragă ; dacă nu te încadrezi în normele în vigoare, caută-ți o altă îndeletnicire. Am pile suficiente să-ți fac rost de transfer.“

Numai acasă nu avea Loteanu subalterni : Lidia n-a fost niciciînd, iar Andrei a început să aibă și el personalitate, punctul lui de vedere.

Aproape de ecluză se întîlni cu Mateianu :

— Ce e nou, tovarășe pilot ?

— Nimic nou, tovarășe căpitan șef. Am adus șase șalandere.

— Asta știu. Am auzit conversația pe care ați avut-o cu turnul. Ai folosit căpăstrele, asta înseamnă 150 de kilovați risipă.

— Exact 155, tovarășe căpitan șef. Dar să știți că eu nu fac numai pilotaj, fac și educație comandanților tineri. După încă două treceri prin ecluză se vor descurca și singuri. Ăsta de pe Rovinari 16, sigur.

— Mi-ar conveni să faci educație fără consum de energie.

Mateianu își permise un zîmbet :

— Cum se poate învăța aritmetica fără tabla înmulțirii ? În cazul nostru, energia electrică e ca un manual didactic.

Mateianu îl supăra, că avea răspunsurile pregătite chiar și la întrebările nerostite, că era gras ca un nesimțit, că, deși vorbea respectuos, nu lăsa niciodată impresia că e subaltern. Despre Canal știa la fel de multe lucruri ca și Loteanu, dar nu putea fi promovat, pentru că nu avea

studii. La muncă era de nădejde, nu protesta dacă era sculat din pat şi trimis peste program la Cernavodă şi, în afară de asta, vorbea toate limbile de pe malurile Dunării ; se putea înţelege cu toţi comandanţii vaselor pe care le pilota. Loteanu îşi aduse aminte că avea un copil.

— Băiatul ce face ?

Surprins de întrebare, Mateianu tuşi de cîteva ori, înainte de a-i răspunde :

— Am o fată, tovarăşe căpitan şef.

Stînjenit, Loteanu se lăsă de pe un picior pe celălalt ; îi păru rău că se angajase în această conversaţie, cînd putea pur şi simplu să-i răspundă la salut şi să-şi vadă de drum, mai ales că după orice întrevedere cu el se simţea ca un rege încolţit pe tabla de şah, bătînd tot timpul în retragere. Rar se întîmpla ca o discuţie cu el să se sfîrşească remiză. În orice caz începuse cu o gafă.

— Iartă-mă că am uitat, îşi ceru scuze iritat.

— N-am de ce să vă iert. Nu puteţi ţine minte toate fleacurile.

Loteanu s-ar fi supărat dacă cineva ar fi îndrăznit să spună despre fiul său că-i un fleac.

— Nu mă scuza, Mateianule. Şi ce face fetiţa ta ?

— Fetiţa se pregăteşte pentru bacalaureat.

Loteanu n-o bănuise atît de mare.

— Ca şi fiul meu, spuse, ca să-i facă plăcere.

— Chiar cu el se pregăteşte, se mîndri Mateianu. Sînt colegi de clasă.

— Îl cunoşti pe Andrei ? se miră căpitanul şef.

— Destul de bine, îi răspunse repede Mateianu. Uneori stăm ore întregi la taifas.

Loteanu n-a reuşit niciodată să stea de vorbă cu Andrei mai mult de vreo zece-cincisprezece minute ; ori el, ori fiul său erau grăbiţi, preocupaţi de alte treburi. Dar ce o fi discutînd Andrei cu acest pilot gras, incult, insignifiant ?

— La taifas, ai spus ?

— Da, îi răspunse surîzător Mateianu. Eu îi povestesc cum pilotez un împingător pînă la Constanţa, iar el îmi relatează ce simte pe stradă, la şcoală...

— Mie nu mi-a împărtăşit niciodată ce simte pe stradă, mărturisi Loteanu.

— Probabil că sînteți foarte ocupat și n-aveți timp să vă apropiați de el. Și față de un părinte, copilul e totdeauna timorat puțin.

— De ce să fie timorat ?

— Pentru că pentru un copil, părintele lui e cel mai deștept, cel mai capabil și nu e în stare să-i depisteze greșelile decît tîrziu, cînd începe să gîndească independent. Abia atunci își dă seama că și părinții lui, ca de altfel toți oamenii, au și calități și defecte.

— Și... ce senzații are fiul meu pe stradă ? întrebă curios Loteanu.

— Acum e în perioada cînd ar vrea să îndrepte lumea : că de ce nu se inventează tramvaie silențioase, că de ce nu sînt îmbrăcați oamenii de pe stradă cu gust și prostii din astea.

Loteanu strînse din dinți : îi era ciudă că grasul din fața lui îl cunoștea mai bine decît el pe Andrei. Vru să-i ia apărarea.

— Nu sînt chiar prostii. În tinerețe și eu visam orașe cu case cu curți, cu piscine și multă, multă verdeață.

Mateianu răspunse cu întîrziere :

— Acum cînd totul se calculează pe kilogram fontă pe cap de locuitor, nu e cazul să te gîndești la depoluarea acustică, sau la modă. Dar eu îl las să-și spună părerile. Lucrurile sînt mult mai grave cînd discutăm filozofie.

Loteanu aruncă o privire spre turnul de control : dacă ar fi fost nevoie urgentă de prezența lui acolo, l-ar fi anunțat prin radio. Rămase nemișcat și socoti că e grav dacă fiul său discută filozofie cu acest om simplu, care, în afară de Canal, casă, și băcănie, ce va fi știind despre existență ?

— M-ai făcut curios, Mateianule. Și faceți chiar filozofie ? Îl disecați pe Marx ?

— Nu. Discutăm despre cunoaștere.

Lui Loteanu, cuvîntul „cunoaștere" îi sună neașteptat în gura lui Mateianu.

— Ce fel de cunoaștere ? întrebă, să se dumirească.

— Acum cîteva zile Andrei mi s-a părut foarte ciudat. L-am întrebat ce are. Mi-a spus că și-a dat seama că planeta noastră e o grotă.

— Probabil l-a bătut soarele în cap, rîse Loteanu. A avut insolație.

— Așa am crezut și eu la început. Dar nu avea. Cu o seară înainte îl citise pe Platon : găsise volumul în biblio-

teca dumneavoastră. Spunea că grecul acesta afirma despre oamenii care şi-au petrecut toată viaţa într-o grotă că sînt ignoranţi, că nu ştiu nici măcar de existenţa soarelui, că pentru ei, cunoaţşerea se referă la mica lor grotă obscură. Noi, a tras Andrei concluzia, cei care trăim pe această planetă, nu ştim nimic despre ce e dincolo de universul observabil, deci, sîntem la fel de ignoranţi cum erau cei din grota lui Platon. Să ştiţi că băiatul cam are dreptate. Păcat că-i răzvrătit.

— Cum adică, răzvrătit ?

— Vorba vine, se corectă Mateianu. Deocamdată nu-i place nimic, vrea să-şi vadă strămoşii.

— Strămoşii ? se încruntă Loteanu. Chiar cu cîteva zile în urmă l-a certat că nu s-a interesat niciodată de bunicii lui. Care strămoşi ?

— Pe daci. Dar nu pe urmaşii lor de aici, de la poalele Carpaţilor, ci pe cei sculptaţi pe Columna lui Traian. Ar vrea să vadă Roma, Parisul, zgîrie-norii din America şi multe altele. E necăjit că n-a fost nici la Timişoara, că nu-şi poate procura reviste străine.

Lui Loteanu i se păru ciudat că Mateianu face referiri la Platon, la cunoaştere. Îl credea mîncău, om care se mulţumeşte cu şpriţul de sîmbătă seara, care în timpul liber sforăie îmbrăcat pe canapea.

— Îmi pare bine că avem lucruri comune.

— Comune ? întrebă Mateianu şi căută privirile căpitanului şef.

— Da. Copiii noştri sînt în aceeaşi clasă şi au şanse egale.

Mateianu îşi umezi buzele.

— Nu, tovarăşe căpitan şef. Fiica mea e fată de pilot şi Andrei e fiul unei personalităţi.

Loteanu se simţi ofensat.

— Crezi că mai contează cine sînt părinţii elevilor ?

Mateianu se miră că Loteanu îi pune această întrebare.

— Din păcate da. Cine şi-ar permite să dea notă proastă fetei primarului, sau aceluia care eliberează paşapoartele ? Dar eu n-am treabă. Fata învaţă bine.

— Îmi pare rău că n-ai spus mai de mult că-l cunoşti pe Andrei.

— De ce să vă spun ? Eu n-am nevoie de recuperări şi nici de concedii fără plată. La revedere.

Plecă cu sacoșa de plastic agățată de umăr și-și tîrșî pașii pe dalele de beton. Liviu descoperi că nu-și cunoștea subalternii, în afara celor pe care îi vedea zilnic : șoferul și secretara. În realitate nici pe ei nu-i cunoștea : știa doar că Lucica avea o mamă paralizată, iar șoferul îl informa de ce se petrece în oraș.

În cabina cu pereții de sticlă ai turnului de control, Liviu Loteanu privi deschiderea porților sudice ale ecluzei : întîlnirea Dunării cu marea îl impresiona totdeauna. Încă de cînd începuseră lucrările de excavare ale Canalului, se întebase cum va fi atunci cînd fluviul va îmbrățișa marea ? Acum vedea zilnic această încrîncenare a apelor. Auzi intrarea în funcțiune a împingătorului și încet, șalanderele se puseră în mișcare.

În depărtare, în marea verzuie-neagră, soarele se bălăcea ca într-o oglindă.

DE LA STAȚIA DE TROLEIBUZ, Mateianu avea de străbătut tot cartierul cel nou. Încă în mașină se gîndise la discuția avută cu Loteanu : căpitanul șef oare era informat din ziare de ce se petrecea în lume, în țară ? Preocupat de activitatea lui de la Canal, n-avea timp să se gîndească la cozile de la Alimentare, dar era și mai posibil să nici nu fi știut de ele.

Dacă s-ar fi învîrtit mai mult printre zilierii din porturi, sau ar fi stat de vorbă cu vaporenii, ar fi aflat în schimb că la o azvîrlitură de piatră, la Istambul, se mai găsea caimac de doi centimetri grosime, cum fusese pe vremuri și în piața Ovidiu din Constanța. De bani, sigur nu ducea lipsă : cîștigau și el și nevastă-sa și nu puțin. Tot orașul era plin cu afișe și cu numele Lidiei Loteanu : mai pleca în turnee în străinătate și mai aducea și de acolo cîte-ceva. Pe fiul lor îl îndrăgise : era băiat la locul lui, modest, și numai vîrsta îl făcea nemulțumit de ceea ce vedea în jurul lui.

În fața blocului îl întîmpină madam Struțeanu. După trăsăturile feței își dădu seama că voia să-și descarce sufletul. De obicei, îi bombănea pe copii că sînt prea gălăgioși, pe cei de a etajele superioare care își udau neglijent florile și-i stropeau ferestrele, pe cei care călcau pe răsa-

duri. Dar ea era supărată și fără pricină : că plouă prea mult, că n-a plouat de mult, că vîntul îi umple casa de praf. Mateianu se vru politicos :

— Ce-i nou, madam Struțeanu ?

— Un nou nu prea bun.

— Dar ce s-a întîmplat ? Te pomenești că au venit hingherii și au adunat cîinii din cartier.

— Mai rău. O cunoașteți pe doamna Cernăianu ?

— Cernăianu ? Deputata de cartier ?

— Nu, domnule ! Nevasta marinarului de la etajul șapte. Aia care poartă pălării colorate.

— Să nu-mi spui că a apărut un decret că n-ai voie să porți pălării colorate !

Madam Struțeanu își închipui o cruce mare pînă la buric și-și închise semnificativ ochii :

— Nu, domnule Mateianu, dar nu știu dacă e cazul să vă spun tocmai dumneavoastră.

— E cazul, o liniști Mateianu, altminteri n-ai fi făcut această introducere lungă.

— Aveți dreptate, dar n-aș vrea să afle că ați aflat vestea de la mine.

— Cine să nu afle ?

— Fiica și soția. De ele mă feresc. Știți cum sînt femeile !

— Știu, cum să nu știu. Fii liniștită : nici fript cu mașina de călcat n-am să vorbesc. O să mă controlez și în somn, să nu dezvălui cumva această taină. Eu și mormîntul.

Deși ardea de nerăbdare să bîrfească, madam Struțeanu făcu o scurtă pauză înainte de a vorbi, apoi se aplecă la urechea lui Mateianu și-i șopti confidențial : cînd soțul ei e plecat în cursă, o caută doi bărbați.

— Amîndoi deodată ? întrebă Mateianu și abia reuși să nu pufnească în rîs.

— Nu, domnule Mateianu. Pe rînd. Nu vă spun decît dumneavoastră, pentru că sînteți un om serios.

— Poate nu sînt suficient de serios, încercă Mateianu să scurteze discuția.

— Ba da. Vă cunosc de cînd v-ați mutat în bloc. Acum cîteva zile am aflat cine sînt . Unul e funcționar la Administrația Financiară, iar celălalt e intendent la întreprinderea de hoteluri.

— Faci eforturi serioase să afli toate astea.

— Nu, domnule Mateianu. Pe cel de la întreprinderea de hoteluri l-am depistat uşor. M-am luat după el, am văzut firma întreprinderii unde a intrat şi l-am descusut pe portar. Cine e domnul cu ochelari fumurii care fumează trabuc ? Mi-a spus imediat numele. Nu se mai ţine cont de secretul de serviciu. Pe ăsta care fumează trabuc îl simt după mirosul tutunului, chiar dacă întîmplător nu sînt la fereastră.

Fără îndoială, madam Struţeanu îşi făcea conştiincios datoria. Ce ar fi să-i spună că, nu de mult, cu cîteva secole în urmă, bîrfitoarele, mai ales cele urîte ca ea, erau arse pe rug ? Renunţă şi constată cu amărăciune : e mare blestem să locuieşti cu o femeie ca asta în acelaşi bloc : probabil cu aceeaşi discreţie transmite ştirile tuturor locatarilor. O luă mai tare :

— Ia spune-mi, madam Struţeanu, am eu faţă de om curios care ar vrea să ştie tot ce se petrece în bloc ?

— Nu, domnule Mateianu.

— Atunci de ce mi-ai bîrfit-o pe nevasta marinarului ?

— Pentru că mi-e milă de dumneavoastră.

— De mine ? se miră Mateianu.

— Da. Pentru că în timp ce dumneavoastră şi doamna Mateianu sînteţi plecaţi la servici, şi domnişoara Lia primeşte vizitatori.

Mateianu îşi ridică sprîncenele : dacă n-ar fi aflat vestea de la madam Struţeanu, ar fi fost tulburat. Întrebă neîncrezător :

— Chiar aşa ?

— Chiar aşa, domnule Mateianu. Se aplecă din nou spre el şi-i şopti la ureche : Un străin.

— Dar de unde ştii că e străin ?

— L-am auzit vorbind turceşte.

Uite, baba dracului, a şi aflat că fac rost de la cherhana. Înseamnă că tot blocul ştie că în fiecare vineri mănînc peşte, dar nu numai atît, probabil ştie şi cum îl prepar.

— Unul cu barbă ?

— Îl cunosc pe Urzun de la cherhana, care vă aduce peşte într-o sacoşă de plastic.

— Şi de unde i-ai aflat numele ?

— S-a prezentat el. M-a întrebat dacă nu vreau să cumpăr şi eu peşte. Dar nu toţi din bloc au bani să cumpere peşte proaspăt.

— Atunci cine o caută pe Lia ?

— Unul tinerel. Poate prea tinerel pentru domnișoara Lia.

Lui Mateianu îi căzu fisa.

— Nu e unul îmbrăcat în uniformă școlară ?

— Uneori se deghizează și în uniformă școlară.

— Atunci știu cine e. E fiul președintelui Turciei. Numai să nu se afle, dragă madam Struțeanu, că nu e bine să ai relații cu străinii.

O lăsă în plata domnului, cu gura căscată. O știa de cînd s-a mutat în bloc. Era văduvă, soțul ei murise într-o basculantă rostogolită în hău. Ea nu s-a mai măritat, deși s-au prezentat mai mulți candidați : îl iubea în continuare pe Struțeanu. Înrămase o fotografie de-a lui din tinerețe și sub ea, aprindea o candelă. De cînd se carteliase uleiul, ardea toată rația cu feștila și pentru gătit cumpăra grăsime de porc cu toate că suferea de ulcer. Stînd tot timpul singură, se plictisea. La început, indiferentă, se uita de la fereastră la copiii care băteau mingea, pe urmă la toți care treceau prin fața blocului, pînă cînd pînda asta inocentă deveni o patimă.

Mateianu o găsi pe Lia gătind : o sărută pe frunte, apoi îi luă capul între palme :

— Ce te-a apucat, fetița tatii ? Avem mîncare în frigider pentru două zile.

Lia căută să se dezvinovățească :

— Știu, dar l-am invitat pe Andrei la masă și am vrut să-i arăt că știu să gătesc.

— Și el unde e ?

— Între timp și-a adus aminte că trebuie s-o ia pe maică-sa de la repetiție.

— Înseamnă că nu mai vine.

— Nu cred.

Lia se întoarse spre plită să mestece mîncarea. Mateianu o privi cu ochii întredeschiși : Cînd a crescut fiica mea ? Văzînd-o în fiecare zi, în mintea lui rămăsese mică, plăpîndă, de-i putea număra coastele. Cînd au trecut anii ăștia mulți, de n-a observat cînd a devenit fetița, fată și fata, domnișoară ? Oare și maică-sa o vede tot mică și neajutorată ? Fără îndoială nu mai era cazul. De fapt își dăduse de mult seama că Andrei nu venea numai ca la o colegă, ci altfel. Poate o fi chiar ceva între ei ? Gîndul acesta îl înspăimîntă, apoi o căldură lăuntrică îl toropi.

In fond, nici maică-sa nu fusese cu mult mai în vîrstă cînd a cunoscut-o. Prietenii îi spuneau că se însoară cu o aschimodie și ce femeie frumoasă a devenit ! Păcat că anii au obosit-o. I se făcuse dor de ea. Acum probabil stătea în fața unei mașini de țesut, amețită de zgomotul trepidant al suveicilor. Dacă n-ar fi fost stoarsă ca o lămîie, și azi ar fi fost sprintenă, plină de viață. Zăpăcită de zgomotul mașinilor, își pierduse toată feminitatea. Se scula dimineața ca un robot, lucra toată ziua și noaptea, epuizată, dormea buștean. Îi părea rău că nu-i putuse oferi nimic : n-a dus-o nici la Herculane, nici la băile Felix, nu i-a arătat Valea Oltului și nici Cheile Bicazului. Au stat tot timpul ca doi popîndăi la Galați, apoi la Constanța, el pilotînd șalandere, ea țesînd mătăsuri naturale pentru femeile de la Paris, de la Dortmund, de la Milano. E bine că Lia va termina o facultate, că nu va trebui să trăiască contra cronometru și se va bucura de viață. Dar ce va deveni ea ? Doctoriță, ingineră, arhitectă ? Cînd se născuse, la pătuțul ei n-au venit ursitoarele, ci niște șleparі care duhneau a răchie. „Ce faci, Mateianule, cu ghemotocul ăsta de om ?“ „Îl cresc.“ „Și ce faci din el ?“ „Din ea“. „Aa, nu știam că-i domnișoară. E bine și așa : nu se duce la război, nu va trage de odgoane, nu-și va petrece viața plutind.“ Nu de cînd i se spusese că are fată se bucurase, ci după replicile cîrmaciului de pe 110—47. „Și ce vrei să faci din ea ?“, continuă cîrmaciul. Mateianu a ridicat neputincios din umeri : „Nu știu. Dar am optsprezece ani timp să mă gîndesc la asta.“ Și uite, au trecut acești ani și nici acum nu știe ce va deveni Lia. Ei îi spusese odată că ar vrea să devină geolog, să scormonească măruntaiele pămîntului după minereuri. S-a interesat și a aflat cu mîhnire că geologii își petrec viața ca pustnicii, prin munți, hoinărind de cînd se topesc zăpezile pînă cade cea nouă. Era hotărît, chiar dacă o să bocească mă-sa, s-o lase să-și aleagă singură meseria. Oare eu nu m-aș fi făcut croitor, dacă ascultam de părinți ? Chiar a stat ca ucenic la Mitică Neamțu vreo două sau trei zile. Jupînul avea alt nume, dar i se spunea Neamțu că venise de undeva din Transilvania. Dacă ar fi ajuns croitor, n-ar fi văzut lumea, ci și-ar fi umplut plămînii cu capete de ață, rupte cu dinții, cu praf de vatelină. Mai lucrau acolo vreo două calfe cocoșate și gălbejite. Unul dintre ei l-a sfătuit să se facă vaporean. „Eu, dacă aș mai începe o

dată viața asta necăjită, m-aș îmbarca pe o corabie, să scap de pereții ăștia mucegăiți, să respir aer curat. Cu bani în buzunar, ori de cîte ori m-aș întoarce la Galați, aș veni la Mitică Neamțu, să-i comand o duzină de costume cusute de el."

Vocea fiicăi-si îl trezi din amintiri.

— Tatăl lui Andrei a rămas la Agigea ?

— Din cauza mea. Am adus de la Medgidia șase șalandere cu balast pentru Constanța II.

Lia trase cratița la marginea plitei.

— Și fără el ecluza nu poate să funcționeze ?

Obosit, Mateianu se așează pe scaunul pe care stătuse și Andrei.

— Ba da. Dar am depășit două convoaie iugoslave care traversau pentru prima oară Canalul. Probabil avea treabă cu ele. Tu ai mîncat ?

— Da, tată.

— Vezi că madam Struțeanu v-a luat în vizor.

— De mult. Andrei spune cuvinte turcești să-l creadă străin. De fapt el ar vrea să-i facă bezele, dar eu nu l-am lăsat.

— Lasă-l să-i facă.

Lia zîmbi.

— Mănînci, tată ?

— Nu. Fac un duș, după aceea mă duc s-o iau pe maică-ta de la fabrică. O să mănînc cu ea. Tu ce faci ?

— Mă duc să-i las un bilețel lui Andrei.

— Și cînd înveți ?

— Iau cartea cu mine.

— Bine, fetița mea.

CAPITOLUL V

CAMERA LUI ANDREI aducea cu o sală de expoziție devastată : în clipa cînd deschidea cineva ușa, era izbit de cele două piese de bază ale încăperii : un afiș bătut în ținte pe peretele din spatele patului, reprezentînd o mulatră cu o rochie supradecoltată și, pe dulap, veieuza, un glob geografic semitransparent, cu șnurul electric în-

fășurat pe suport. Pe noptieră, prinsă între două sticle glisante, surîdea mama lui Andrei în rolul lui Carmen, ținînd evantaiul în fața buzelor. Poza lui Armstrong, pe lună, era lipită cu scotch pe un ochi de geam, iar pe biroul Bonanza, printre caiete și cărți, se vedea silueta modernă a unui casetofon cu boxele de stereofonie zidite în el.

Pixurile și creioanele colorate vîrîte într-un pahar aduceau cu un ghiveci cu flori.

În camera lui, nu lăsa pe nimeni să facă ordine, nici măcar pe femeia de serviciu care venea o dată pe săptămînă și răsturna casa pe dos. Dezordinea din camera lui avea o ordine știută numai de el : știa de caietul de română de sub scaun, de timbrele păstrate în plicuri între ferestre, de banii ascunși în cartea de istorie. Spre nemulțumirea maică-si, își ținea uniforma aruncată pe covorul de lîngă pat, chipiul agățat pe ivărul ferestrei. Rar se întîmpla să invite un coleg la el : de obicei, cei care veneau îi răscoleau biblioteca, sertarele, îi cercetau, dar și mai des, îi stricau sectantul primit cadou de la taică-su.

În încăperea înghesuită, colorată, se simțea cel mai bine. Patul, totdeauna nefăcut, era mobila lui preferată : acolo învăța, stătea nemișcat privind tavanul sau, înainte de culcare, visa : se visa invizibil, făcînd ordine în școală, în oraș, se închipuia ghemuit în modulul unei rachete zburînd spre Venus, sau construind motoare cu explozie care foloseau cel mai ieftin combustibil din lume, apa. În această descoperire credea cel mai mult : era imposibil ca forța care se degaja prin transformarea apei în hidrogen și oxigen să nu poată fi recuperată și folosită ca impuls la învîrtirea roților. Alteori, încerca să-și imagineze ce s-ar fi întîmplat dacă la rugămintea Carlei și-ar fi scos haina și s-ar fi lipit de ea ? Pe Carla n-o înțelesese : de ce a fost nevoie să se ducă acasă la ea, cînd și-ar fi putut exprima rugămintea, fără să fie auziți de cineva, pe stradă. Ceva nu era în regulă : ori a vrut să-i arate că stă într-adevăr prost, ori a vrut altceva. Dragoste sigur nu, pentru că îi atrăsese atenția de la bun început că, pe canapeaua ei, din cauza arcurilor rupte, nu se putea face dragoste fără să fie auziți pînă în stradă. La Lia se gîndea cu totul altfel : dacă și-o imagina în camera lui, ar fi știut în orice clipă unde ar trebui să fie : la lecții alături de el, așezată turcește pe pat, la discuții, ca să i se vadă genunchii, călare pe un scaun, sau ascultînd muzică,

rezemați de afișul cu mulatra. Dacă venea îmbrăcată cu rochii de vară, transparente, o plasa în dreptul geamului, ca soarele să-i deseneze liniile piciorelor ; în pat, rezemat de afiș, se sălta din cînd în cînd mai sus, să-i poată vedea sînii prin decolteu. Ea, ori savura cu toată ființa muzica, ori dinadins, să nu fie nevoită să-i facă observație, își ținea ochii închiși. Numai cînd învățau n-o domina : Lia, pînă sosea la el, știa lecțiile pe de rost și rîdea cînd el bîlbîia sau se căznea să găsească rezultatul unei probleme. Citise undeva că femeile prea deștepte sînt de obicei urîte și în orice caz erau sortite să nu fie neveste bune ; idealul era ca un bărbat să-și domine soția și fizic, și intelectual. Chiar ea îi mărturisise odată că i-ar fi plăcut dacă el ar fi ajutat-o să-și facă lecțiile și să se simtă dominată. Să fii dominată de un bărbat e o senzație ciudată, care foarte ușor se poate transforma într-o plăcere cînd ții la cel care te domină. „Tu, ca bărbat, n-o să poți înțelege acest sentiment niciodată și încă multe altele care ne sînt hărăzite numai nouă, femeilor. M-aș simți prost lîngă un bărbat mărginit căruia ar trebui să-i explic imaginile din Teleenciclopedie sau să-i rezum romanele pe care din lene nu le-a citit."

După plecarea maică-si, Andrei nu mai avu chef să-și prăjească ouă. Se duse în camera lui, se trînti pe pat cu brațele sub ceafă și privi somnolent tavanul : de multe ori se gîndise să lipească și acolo un afiș. Chiar ochise unul, în vitrina agenției TAROM, un Rombac 111, argintiu, cu silueta de pescăruș, strecurîndu-se printre nori.

De ce s-o fi sfiit Lia să-i arate umărul ? Probabil n-a fost convingător sau nu și-a impus bărbățește dorința. În fond nu era nimic grav în ceea ce a vrut, deși, în clipa aceea, fusese hotărît — dacă și-ar fi dezgolit umărul, să tragă rochia mai jos, pînă sub sîni. Să fi presimțit ea asta ?

Din sufragerie se auzi țîrîitul telefonului : nu-l interesa. Tata nu putea fi, mama nu ajunse încă la tanti Silvia să-l întrebe dacă a prăjit ouăle. Îi era lehamite : dacă n-ar fi fost repezit, ar fi putut rămîne la Lia. Cel care formase numărul insistă, dar Andrei nu se îndură să se ridice de pe pat. Privi cu încăpățînare tavanul pînă cînd soneria telefonului începu să-l enerveze ; se ridică în picioare și cu mișcări încete porni spre sufragerie.

— Alo ?... Aaa, tu ești, Lia ? Nu, nu sînt supărat. Nici n-am fost. Știu de ce m-ai sunat. Că mîncarea de mazăre a ieșit formidabilă... Nu pentru asta ? Mi-ai lăsat un bilețel în cutia poștală ?...

La capătul celălalt al firului se auzi un declic și Andrei înciudat trînti receptorul în furcă. Supărat intră în camera lui, trase de fotografia mamă-si și de sub ea apăru poza Liei. Îi dădu un bobîrnac peste nas, gata să rupă sticla, apoi împinse fotografia maică-si la loc și coborî la poartă. Scoase din cutia poștală bilețelul : era o foaie dintr-un caiet de matematică îndoită în două. O despături : „De la 8 la 9 matematică, de la 9 la 11 limba română, pagina 87, de la 11 la 12 biologie și de la 12 la 1 ora de C.S.P. Lia".

Auzi un scîrțîit prelung și se întoarse în direcția zgomotului : așa cum bănui, îl descoperi pe contraamiral în deschizătura ușii. Purta un halat de o culoare nedefinită și-si agita bastonul de bambus.

— Bănuiam că dumneata ești, domnule Loteanu. Cînd cobori, sărind cîte două trepte, am senzația că mi se scutură creierii. Oricît încerca să fie sever, din cauza ridurilor nu reușea ; era doar mai caraghios : În casa asta pe care mi-ați naționalizat-o e mai multă gălăgie decît pe frontul de la Turtucaia.

— Vă rog să mă scuzați.

Contraamiralul, obosit de agitația mîinilor, coborî bastonul și se rezemă de el.

— Am senzația că te scuzi degeaba. Mîine vei sări trei trepte și cu voi fi nevoit să mă internez la balamuc. La o anumită vîrstă, domnule Loteanu, zgomotele influențează psihicul. E ca și cînd, traversînd o stradă, ai auzi scîrțîitul infernal al unei frîne. Am convingerea că moartea mea prematură ți se va datora dumitale.

Andrei auzise că era pensionar de peste douăzeci de ani.

— Voi încerca, tovarășe contraamiral. (Știa că nu-i plăcea să i se spună „tovarăș".) Voi încerca să cobor treaptă cu treaptă și dacă totuși voi fi prea zgomotos, am s-o rog pe mama să-mi cumpere pantofi cu talpă de pîslă.

Contraamiralul se retrase în casă fără să-i răspundă. Andrei, mulțumit că se sfîrșise conversația, hotărî să se ducă la Lia : oricum trebuia să iasă în oraș, să stea de vorbă cu Biluță, disc-jocheul de la „Albatros". Acesta,

contra cost, îi imprima ultimele șlagăre, deși taică-su îi atrăsese atenția să nu aibă relații cu tipi dubioși.

— De ce crezi despre Biluță că e tip dubios ?

— Pentru că la vîrsta lui ar trebui să învețe o meserie cinstită.

— De ce nu e cinstită meseria de disc-jocheu ? Cineva trebuie să schimbe discurile la o discotecă. E o meserie ca oricare alta. Umblă cu aparatură foarte fină și pe deasupra trebuie să fie și psiholog. Se uită la clientela din local și alege muzica adecvată.

— Psihologul tău e un bișnițar ordinar !

— Cum poți să afirmi așa ceva, tată, despre un om pe care nici nu-l cunoști ?

— Îl cunosc. Am fost odată la „Albatros" să văd cu cine ai relații. Bineînțeles nu i-am spus cine sînt. M-a văzut îmbrăcat în uniformă de marinar și m-a întrebat dacă am ceva de vînzare. I-am spus că sînt cumpărător, să-mi facă rost de niște țigări americane. M-a întrebat cîte cartușuri. I-am spus zece, să văd ce afaceri învîrte. Mi-a răspuns rîzînd : „O.K., șefule." Trebuia să mă duc a doua zi, dar bineînțeles nu m-am dus. Și după fetele care se învîrteau în jurul lui am convingerea că e certat și cu morala.

Cu toate astea, Andrei nu renunță la el : era singurul care-i imprima casetele impecabil. Cu morala, taică-su putea să aibă dreptate. În urmă cu două săptămîni, cînd fusese cu Lia la piscina acoperită de la hotel Parc, îl întîlni pe Biluță. Era și el cu o fată durdulie, cu păr încrețit într-un permanent mărunt. Biluță îi făcu semn să se apropie de el.

— Cine-i gagica ? și arătă cu bărbia spre Lia care înota în bazin.

— O prietenă.

După cum își clătinase Biluță capul, Andrei își dădu seama că-l admira că avea asemenea prietenă. Măgulit de această constatare, Andrei își rezemă spatele de mozaicul peretelui. Deși fumatul era interzis în incinta piscinei, Biluță își aprinse o țigară superlungă.

— Și cum e ?

Pe Andrei îl mîră această întrebare : apa era transparentă, Lia putea fi văzută suficient de bine.

— N-o vezi ?

Complice, Biluță îi suflă fumul în nas :

— Am întrebat cum e la pat ?

Andrei nu pricepu cum îndrăznește să întrebe așa ceva de față cu prietena lui. Se uită cu coada ochiului spre ea : fata cu părul creț era atentă la discuție, dar nu scosese pînă atunci nici un cuvînt, de parcă ar fi fost mută.

— Nu știu, răspunse Andrei cu întîrziere. E încă elevă.

Biluță pufni în rîs :

— E ca și cum mi-ai fi spus că-i croitoreasă. Elevă e o profesie. Arată ca focul ! Nu-i așa, Zizi ? Prietena lui Biluță aprobă din cap. Sau poate nu știi cum e, pentru că nu-ți place.

La scara bazinului o nemțoaică în vîrstă încerca apa cu vîrful degetelor de la picioare. I se păru acceptabilă, coborî în bazin și se bălăci ca un copil scăpat de supravegherea părinților.

— Ba da, îmi place chiar foarte mult, răspunse Andrei, privind tot spre nemțoaică, să nu fie nevoit să se uite în ochii lui Biluță.

— Și-atunci ? Andrei nu știu ce să-i răspundă. Biluță continuă : să știi că în mediul în care se învîrte, acasă la ea, acasă la tine, la școală, n-o poți încerca. Le cunosc eu pe astea. Sînt proaste.

— Și ce ar trebui să fac ? întrebă Andrei.

— Schimbă mediul.

— Ce mediu ?

— În care vă învîrtiți. Du-o în Deltă. Ai să vezi, ea se va da la tine. Nu-i așa, Zizi ?

Zizi își clătină din nou capul afirmativ.

— Și cum s-o duc în Deltă ?

— Foarte simplu. Într-o excursie. Îți închiriez un cort. Știi ce lungă e noaptea într-un cort ?

Discuția cu Biluță îl tulbură. O privi pe Lia cum sare de pe trambulină și, în costum de baie, nu mai era colega lui de clasă, eleva pe care o vedea zilnic în uniformă, ci o femeie în toată regula. Fără îndoială, disc-jocheul se pricepea la psihologie. Probabil din cauza „mediului" n-a vrut Lia să-i arate umărul. Delta, ca un cui, îi intrase în cap. Odată chiar a intrat la Oficiul Județean de Turism după pliante. Peisajul era într-adevăr atrăgător, dar în grup n-avea nici un rost să se ducă. De mult dorea să fie

o zi întreagă cu ea. La început, voia doar să verifice dacă, stînd douăzeci și patru de ore cu ea, mai aveau ce să-și spună sau s-ar fi plictisit. De ce să fie numai el bleg ? Toată școala știa că Bumbescu din a douăsprezecea B era în amor cu o fată din a unsprezecea.

Ajunse la „Albatros" și, înainte de a intra, se uită de-a lungul străzii, dar imediat se întrebă de ce era nevoie de această precauție. Probabil, pentru că în sinea lui se simțea vinovat. Vinovat ? De ce ? Nu mai avu timp să-și răspundă : muzica, zgomotul jocurilor mecanice îi acaparară toată atenția. O clipă rămase nemișcat lîngă ușă, să se obișnuiască cu semiîntunericul. În stînga, pe ringul îngropat în podea, cîteva perechi se bălăbăneau luminate din cînd în cînd în roșu și galben de o orgă de lumini cu două becuri lipsă. Andrei se apropie de bar unde se schimbau bancnotele pe monede. Barmanița, proiectată pe o tejghea plină cu sucuri, blondă, cu părul tuns scurt, se căznea să deschidă o sticlă de Pepsi.

— Nu vă supărați, Biluță-i aici ?

— E la „Trei mere", și arătă cu bărbia spre un automat.

Andrei se întoarse în direcția indicată și-l recunoscu pe Biluță după blugii peticiți. Se apropie de el și așteptă ca acesta să tragă de manivelă. Biluță, simțindu-se privit, se răsuci spre el :

— Tu ești ? Să știi că n-am imprimat casetele.

— Dar mi-ai promis.

— Iartă-mă Am făcut rost de un video și toată ziua mă holbez la el. Am niște filme de mori.

Vîrî o monedă în aparat și trase de manivelă. În imagine nu apărură decît două mere și o prună. Un timp, Andrei urmări învîrtirea discurilor colorate, apoi întrebă în șoaptă :

— Facem afacerea ?

— Ce afacere ? își încreți Biluță fruntea.

— Aia cu cortul.

Biluță zîmbi cu subînțeles.

— Înseamnă că te-ai hotărît.

— M-am hotărît.

Biluță trase din nou de manivelă.

— Îți închiriez, dar banii înainte.

— Și cortul ?

— Peste două săptămîni.

— L-aș vrea acum, să fiu sigur de el.

Biluță țîțîi din buze.

— Cortul se programează. Am o mulțime de clienți. Pe ea ai lămurit-o ?

— Încă nu.

— Vino cînd ai lămurit-o. N-ar fi păcat să montezi cortul în casă ?

Andrei se simți umilit. N-ar fi trebuit să-i spună că încă n-a vorbit cu ea. Biluță o să creadă că-i papă-lapte.

— O lămuresc eu, nu-ți fă tu griji ! Nu trebuie să ridic decît un deget și-mi plătește și biletele pînă la Tulcea.

— La vîrsta ta și eu mă dădeam mare. Cu cortul am aranjat și ca să nu-l închiriezi degeaba, îți dau și o mobilă.

— Ce fel de mobilă ? întrebă Andrei mirat.

— Parcă ai fi pe lumea aialaltă ! O locatară. Arată ca o actriță de film, și-i foarte utilă : montează cortul în zece minute. Aia. Arătă cu capul spre ringul de dans. Aia cu mini de piele.

Andrei se uită spre ring și descoperi „actrița de film" îmbrăcată cu o fustă scurtă de piele. Era fata durdulie cu care fusese Biluță la piscină.

— Mulțumesc, refuză Andrei. Mă duc cu prietena mea.

În drum spre Lia, vreme de o clipă se simți vinovat pentru discuția avută cu Biluță despre cort, despre excursia plănuită în Deltă, pe urmă ridică nepăsător din umeri și încercă să se justifice : și ce e dacă pleacă în Deltă cu o fată ? La ceea ce se gîndesc oamenii se poate întîmpla și aici în Constanța sau oriunde, în zăvoiurile din spatele plajelor. N-au fost odată singuri la 2 Mai și nu s-a întîmplat nimic, deși au închiriat o casă ca să se ferească de arșița de la prînz ? E drept, s-au culcat în camere separate, dar n-ar fi fost nici o greutate să se ducă la ea. Chiar, de ce n-a făcut-o ? se întrebă mirat, mai ales că, mai tîrziu, stînd culcați pe nisipul fierbinte al plajei, ea i-a povestit ce bine s-a simțit în camera răcoroasă, mărturisindu-i fără să se uite la el că a dormit goală, învelită doar cu un cearceaf, care a deranjat-o că era apretat și a avut senzația că-i o foaie de tinichea. Probabil, teama l-a reținut să stea în aceeași cameră cu ea — sau faptul că în timpul tratativelor de închiriere, gazda le-a cerut buletinele.

Ajuns la blocul C 4, Andrei se miră că n-o văzu pe madam Struţeanu la fereastră. Probabil şi-a făcut norma, îşi spuse. O întîlni la lift. Bine crescut, îşi duse palma la frunte, apoi la piept şi rosti un „salem". Emoţionată de ce-i spusese Mateianu, madam Struţeanu îi deschise uşa liftului. Andrei se reţinu să nu izbucnească în rîs.

Ajuns la etajul patru, sună la uşa Liei şi-i deschise Mateianu. Era îmbrăcat în pantaloni şi o bluză de pijama :

— Ce-i cu tine, Andrei ?

— Nimic, domnule Mateianu. O caut pe Lia.

— Înseamnă că v-aţi încrucişat pe drum. Mi-a spus că se duce la tine să-ţi lase un bilețel. Zîmbi. Probabil, mesajul era foarte important, dacă nu putea să-ţi comunice mîine, cînd oricum v-aţi fi văzut la şcoală.

— Chiar aşa este, domnule Mateianu. Eu mi-am pierdut orarul şi ea mi-a transmis ce trebuie să învăţ pentru mîine.

— Cam aşa ceva mi-am imaginat şi eu, spuse tot surizător tatăl Liei. Nu ştiu unde e. A luat cartea de română cu ea.

— Atunci ştiu eu unde e. Vă rog să mă scuzaţi că v-am deranjat.

— Nu m-ai deranjat deloc.

Lia nu putea fi decît la „Patru stînci", pe plaja pustie dintre Constanţa şi Mamaia. Era locul lor de refugiu, de ascunziş. Îl descoperiseră împreună vara trecută, pe cînd se plimbau pe drumurile neumblate de la marginea mării. De pe un promontoriu plin cu mărăcini zăriră un mic golf adîncit cu fiecare an de dinţii necruţători ai valurilor. Cînd coborîră dolma, rămaseră uluiţi de frumuseţea locului ferit, ca de nişte ziduri medievale, de patru stînci. Adîncitura, cu o mică plajă de cîţiva metri pătraţi, părea că fusese amenajată de mîna omului. Dar nici vorbă : cele patru stînci, suficient de mari ca ei să nu poată fi văzuţi de sus, aveau rădăcinile înfipte adînc în nisip şi algele, venite din larg, le înverziseră poalele. Cu timpul, „Patru stînci" nu devenise numai locul unde învăţau pe timp frumos ci şi un fel de purgatoriu : acolo se întîlneau dacă se întîmpla să se certe şi, ajunşi între cele patru stînci, nu mai era nevoie de explicaţii, nici de scuze şi nici de justificări : se împăcau fără să fie obligaţi să rostească cuvinte.

Pe bulevard, Andrei luă primul troleibuz, unul supraîncărcat : abia reușise să-și implanteze un picior pe scară și să se prindă cu o singură mînă de bara șlefuită de mîini. La prima stație cineva îl bătu pe umăr și, pentru că nu reacționă în nici un fel, crezînd că i se solicită un loc pe scară, fu luat de braț și smuls cu forța de pe scara troleibuzului. Andrei vru să se răstească la călătorul agresiv, dar se reținu la timp : era un controlor al Întreprinderii de Transport în Comun. îl recunoscu după vipușca vișinie a chipiului.

— Ce s-a întîmplat ?

— În primul rînd nu se călătorește pe scară. În al doilea rînd vreau să văd biletul dumneavoastră de călătorie.

— N-am avut cum să-l perforez ! Nu vedeți ce înghesuială e ?

— Dați-mi biletul neperforat.

— Vreau să spun că am vrut să cumpăr tichete de la șofer.

— Și-atunci de ce v-ați urcat în spate ?

Andrei nu știu ce să-i răspundă și-l deranja și faptul că se adunaseră în jurul lor cîțiva gură-cască. Controlorul scoase din buzunar un chitanțier și-și puse niște ochelari cu ramă de sîrmă.

— Călătoria fără bilet cu mijloace de transport în comun se pedepsește conform legii cu o sută de lei.

— N-am atîția bani la mine.

Se uită în jur să vadă dacă n-ar putea s-o întindă. Nu se putea. Zidul curioșilor era prea gros ca să fie străpuns.

— Atunci o să vă trimitem amenda acasă. Din păcate în asemenea cazuri amenda e dublă. Numele.

Andrei se legitimă. Controlorul, în timp ce completă chitanța, ridică privirile spre el :

— Sînteți chiar fiul cîntăreței de la Operă ?

— Da.

— Bănuiesc că mămica o să se bucure. Aș fi înțeles să călătorească fără bilet unul care nu are bani, dar nu dumneavoastră...

— Morala se scade din amendă ? întrebă Andrei obraznic.

Cîțiva din jur începură să rîdă.

Supărat că fusese umilit, Andrei își vîrî mîinile în buzunare și porni nehotărît pe bulevard. Privi cu indiferență cum îl depășesc troleibuzele. Soarele coborîse spre Siutghiol, dar era încă suficient de cald să se ducă pînă la „Patru stînci". Și dacă Lia n-ar mai fi fost acolo, nu era nici o pagubă, oricum nu s-a mai plimbat de mult pe malul mării. Și acum chiar simțea nevoia să fie singur, să-și audă pașii sunînd ca tic-tac-ul unui ceas bine reglat. Poate chiar al ceasului acela imens, cu arătătorul care răsărea din mare și apunea în apele sărate ale Siutghiolului. I se părea stranie indiferența cu care privea soarele lucrurile care se petrec pe pămînt : cu milioane de ani în urmă, încălzise vegetația luxuriantă a Pontului, pe urmă, cu aceeași nepăsare, încălzise sîngele rece al reptilelor sau topise calotele de gheață revărsate dintre poli. Poate peste mii de ani, tot indiferent, va încerca să renască viața pe această planetă pustiită de cenușa radioactivă. Gîndindu-se la eternitate, niciodată nu se simțise atît de mic, de neimportant, ca în clipa aceea. Oare ce aș fi fost dacă aș fi trăit pe vremea lui Ovidiu ? Soldat cu pieptar de zale peste toga atîrnată pînă la genunchi, marinar pe o galeră smucind ramele în ritmul bătăilor de tobă sau nobil scăpătat, ocupîndu-se de comerțul cu vin, numărîndu-și amforele înșiruite pe polițe de piatră ? Poate sclav adus din Iudeea sau gladiator, antrenîndu-se pentru confruntările de la Roma.

În general lumea i se părea ciudată și viața de pe pămînt și mai ciudată : noțiunile de mărime pe această planetă obscură erau raportate la dimensiunile locuitorilor de pe ea. Soarele, socotit foarte îndepărtat, nu era la nici un milimetru în raport cu galaxiile invizibile, la miliarde de ani lumină de noi. Ce înseamnă mic sau mare ? Nimic. Oare nu poate exista o lume la fel de complexă ca a noastră într-un atom ? Dar dacă tot ceea ce ne înconjoară, tot ceea ce bănuim că există dincolo de putința noastră de a observa, e tot un atom : soarele o scintilație, pămîntul o radiație sau nici măcar atît.

Aproape de Mamaia cîțiva tineri înghesuiți pe o bancă ascultau muzică disco și gîndurile i se răvășiră. O betonieră vopsită în roșu hodorogi obosită pe caldarîm. Cizmarul cu mustăți sfoară, à la Rudolf Valentino, sau frizerul roșcat din Düsseldorf nici nu bănuiesc că noul hotel care se construiește acum îi vor găzdui, cînd vor veni la

Mamaia. Și lui Andrei i se păru ciudat că acolo, deasupra copacilor, unde tocmai plutea un pescăruș, în curînd va fi o cameră la etajul patru, unde oameni de toate felurile își vor număra zilele de concediu, banii și vor face dragoste.

Pe Lia o găsi la „Patru stînci" în costum de baie, cu fața acoperită de cartea de limba română. Auzindu-l coborînd, Lia își dezveli fața.

— Știam că ai să vii.

Siguranța Liei îl descumpăni :

— Ai fost chiar atît de sigură ?

— Da. Dacă aș fi greșit eu, eu aș fi venit să te caut.

Își duse palma streașină la ochi să se ferească de reflexele valurilor. Andrei se așeză în aprpoierea ei și cercetă o scoică cu sidef colorat. Lia îi luă scoica din mînă :

— Acum spune-mi, de ce te-ai supărat ?

— Ți-am spus și la telefon că nu sînt supărat. Am vrut să-ți văd umărul și tu te-ai comportat de parcă cine știe ce aș fi vrut să fac.

— Ai ales un moment nepotrivit, asta e tot. Eram cu mîinile în cratiță. Uită-te acum. Am umerii goi.

Andrei vru să-i caute privirile, dar ea continuă să-și țină palma în fața ochilor. Umărul rotund, bronzat nu-l ispiti.

— La ștrand e altceva, Lia.

— De ce altceva ? întrebă ea mirată. Nu-i același umăr ?

— Ba da, dar există o lege nescrisă a ambianței. Își ridică ambele mîini în fața pieptului, ca și cum ar fi vrut să se apere : nu mă întrerupe, acum nu vreau să fac pe deșteptul. Există o lege a ambianței. La ștrand, e normal ca oamenii să umble cu umerii goi. În bikini, femeile își arată picioarele pînă la șolduri, fără să le pese că bărbații se întorc după ele. Dimpotrivă, care mai de care se vrea cît mai goală, ca și cum ar participa la un concurs de goliciune. Cu cîteva ore mai tîrziu, aceleași femei, pe stradă, dacă vîntul le saltă fustele, se rușinează, își acoperă genunchii dezveliți, ca niște fecioare retrase în mănăstiri, cărora le e teamă să înfrunte privirile unui sfînt pictat pe peretele bisericii, să nu li se impute că s-au uitat la un bărbat. La o fustă ridicată de vînt, bărbații se holbează de parcă atunci ar fi avut pentru prima oară ocazia să vadă picioarele unei femei. Un umăr gol, un picior gol

are o valoare la ştrand şi altă valoare pe stradă, în casă. Aş pune pariu că, dacă pe taraba unui pictor ambulant s-ar strecura un Picasso original, foarte puţini oameni şi-ar da seama că au în faţa lor o operă de artă. Acelaşi tablou, agăţat pe un perete din Luvru, te emoţionează şi devine un moment de referinţă în existenţa ta. Eu am vrut să-ţi văd, să-ţi sărut umărul acolo în bucătărie.

— Acum nu ?

Îşi luă palma din faţa ochilor, din cauza reflexelor jucăuşe a apei păreau mai verzi decît erau în realitate. Andrei se aplecă spre ea şi-i sărută umărul. Lia se cutremură, apoi mîngîie locul unde Andrei îl atinsese cu buzele. Ar fi vrut să-l îmbrăţişeze şi se reţinu cu greu. Ce bine că Andrei nu i-a sărutat umărul în bucătărie : s-ar fi dus dracului mîncarea de mazăre.

Brusc, Andrei îşi aminti de discuţia avută cu Biluţă : îi era ciudă că pe drum nu se gîndise în ce fel să o invite pe Lia în Deltă : pe ocolite sau direct. Oricum nu existau decît două răspunsuri : da ori ba.

— Ce faci peste două săptămîni ?

— Dar asta ce soi de întrebare e ? se miră Lia şi se ridică în coate.

— O întrebare ca toate întrebările. Vreau să ştiu dacă peste două săptămîni n-ai un program special.

— Ce program special ?

— O aniversare în familie sau ceva asemănător. Bine că nu pusese întrebarea direct — „vii sau nu vii" : Lia i se păru arţăgoasă, cu replici tăioase. Poate vi s-a anunţat cineva în vizită...

— Ştii foarte bine, chiar dacă am avea o aniversare în familie sau o vizită, prefer să fiu cu tine.

Înseamnă că totuşi trebuie să fie mai concret :

— Atunci e bine. Am făcut rost de un cort.

— Şi ce-i cu asta ?

— O să plecăm în excursie. Ne ducem sîmbătă după cursuri şi ne întoarcem duminică seara.

Lia se încruntă.

— Şi unde ne ducem ?

— Unde vrei tu. Mie mi-ar place în Deltă.

Lia îşi plecă privirile, luă un pumn de nisip şi-l strecură printre degete.

— Delta e departe.

Andrei, informat, îi răspunse repede :

— Cîteva ore cu trenul.

— Şi ce facem acolo ?

Şi pentru întrebarea asta era pregătit.

— Ce fac oamenii în excursie ? Se uită la apă, pescuiesc, admiră peisajul, păsările şi respiră aer curat. Scapi pentru o zi de oraş, de închisoarea asta de beton. De cînd e lumea, oamenii se duc în excursie. Mai schimbă mediul.

Cuvîntul „mediu" îi aduse din nou aminte de Biluţă şi pentru o clipă se simţi stînjenit : mătură cu plama piramida conică înălţată de nisipul scurs printre degetele Liei.

— N-ar fi mai bine să plecăm duminică dimineaţa şi să ne reîntoarcem seara ?

— Am pierde jumătate de zi pe drum. Ar însemna să ne ducem pînă la malul apei, să despachetăm, să împachetăm şi să ne reîntoarcem. Dacă plecăm de sîmbătă, avem timp să facem rost de o lotcă, să căutăm un loc frumos, să ne instalăm cortul şi avem toată duminica la dispoziţie să admirăm natura. E altceva. Ştii ce frumos e acolo ?

— Nu ştiu. N-am fost niciodată în Deltă.

Andrei era convins că e pe drumul cel bun. Insistă :

— N-ar fi păcat să n-o vezi ?

Începu să descrie pliantele luate de la agenţia ONT cu lux de amănunte : pomeni de coloniile de pelicani, unice în Europa, de cocorii ascunşi în lăstăriş, de cormoranii care prind peştişori în picaj. Obosit de argumentaţie, tăcu şi privi nisipul plin cu sidef.

— Bine, spuse în cele din urmă ea. Poate pînă atunci te răzgîndeşti. Se ridică în picioare. Andrei îi privi lacom pulpele arcuite.

— Nu mă răzgîndesc. Ţi-am spus doar : am închiriat un cort.

TRECUSE DE MIEZUL NOPŢII, dar Andrei nu reuşi să adoarmă : stinsese de cîteva ori lumina şi tot de atîtea ori o reaprinsese. Nu reuşi nici măcar să citească : gîndurile îi zburau aiurea, la discoteca lui Biluţă, la discuţia avută cu controlorul de bilete, la Lia. Cînd reaprinse pentru prima oară lumina, auzi venirea lui taică-su. Povestea cu voce tare ceva despre două convoaie iugoslave

și o încurcătură cu plata pentru trecerea prin ecluză, dar Andrei nu se sinchisi să audă continuarea, pentru că maică-sa intervenea zgomotos, tropăind între bucătărie și sufragerie. Mai tîrziu nu se mai auzea decît vocea ei, bombănind-o pe Jeana că dinadins nu-i suflă corect, ca s-o compromită, deși toată lumea știa cîte a făcut pentru ea. Andrei stinse lumina, să nu fie deranjat, și o reaprinse cînd părinții se culcară. Privirile îi căzură pe noptieră : trase fotografia maică-si în sus și, de sub ea, își făcu apariția fața zîmbitoare a Liei. În clipa aceea lui Andrei i se păru ironică.

Își puse brațele sub ceafă și privi îngîndurat tavanul : în huma colorată de globul veieuzei întrezărea din cînd în cînd cîte o imagine din pliantele O.N.T.-ului : sălcii plîngătoare, trestii răsărite din apă ca niște sulițe, păsări plutind aproape de suprafața apei și, printre păsări și trestii, silueta Liei. Îi era ciudă că ideea plecării în Deltă nu era a lui. Propunerea venită de la Biluță murdărea parcă această excursie. Îl supăra și faptul că disc-jocheul îi propusese o „mobilă", ca și cum el n-ar fi fost în stare să facă rost de o parteneră. Ce ar fi făcut cu „mobila" în Deltă ? Ce ar fi discutat ? Despre muzică sau ultimii pași de rock ? Și în afară de asta, era și multă, și nu i se vedeau nici măcar ochii, din cauza părului căzut peste frunte. Ar fi fost totuși interesant să afle cum a devenit „mobilă", o marfă oarecare la discreția lui Biluță. Încă acolo, în piscina hotelului Parc, i s-a părut ciudat felul cum discutase Biluță cu ea. Chiar dacă n-ar fi cunoscut-o pe Lia și ar fi vrut să se ducă în Deltă cu cineva, n-ar fi închiriat o „mobilă" oarecare. Ar fi fost în stare să-și găsească o fată care să-l însoțească. Carla de exemplu. Nu a insistat ea s-o viziteze din nou ? Și acum nu mai putea fi vorba să-i arate locuința, o văzuse doar. Încercă să-i rememoreze fața, dar nu reuși : pe ecranele pleoapelor îi apărea tot timpul imaginea Liei. Cu un an în urmă, cînd o văzuse pentru prima oară, nu și-ar fi imaginat că se vor împrieteni : i se păruse ștearsă, fadă, neinteresantă. Apăruse în clasă după trimestrul doi, cu două codițe aurii, cu priviri bănuitoare și cu o uniformă uzată de prea mult spălat. I se păru caraghios și faptul că avea bluza apretată, care aducea cu un scut de tinichea, să nu i se bănuiască sînii dacă ar fi avut așa ceva. Fusese prezentată colegilor de către profesorul de geografie, dirigintele cla-

sei : „Noua voastră colegă de clasă se numește Lia Mateianu și vine de la Liceul din Ovidiu, cu note foarte mari." Încă o „tocilară", își spuse Andrei și spusele i se adeveriră : fata cea nouă-își ținea mereu degetele spre tavan, în semn că știe ceea ce nu știau alții. Fusese elogiată pentru o compunere reușită, pentru o soluție originală, elegantă la o problemă de trigonometrie, dar ea era la curent și cu multe date care nu se găseau în manualele școlare : cîți megavați produc Porțile de Fier I, cîte locomotive electrice se fabrică la Electroputere Craiova, cine l-a tradus pe Homer, ce invenții poartă numele lui Coandă. Era supărător să ai o colegă enciclopedică și, mai ales, să nu fie înfumurată. Înaintea orelor de matematică cei mai mulți îi cereau caietele cu împrumut, să verifice dacă au rezolvat bine problemele. Andrei o sfida : trecea nepăsător pe lîngă ea, uneori demonstrativ îi întorcea spatele și abia după cîteva săptămîni pînă schimbă primele cuvinte cu ea. Era după o oră de matematică la care Lia se evidențiase, găsind o soluție la o problemă pe care nu reușise s-o rezolve nimeni în clasă. I se păru ciudat ca fata asta plăpîndă să gîndească la lucruri abstracte.

— Ascultă, Mateianu, tu ai meditator ?

Rostise fraza ca și cum n-ar fi pus o întrebare, ci ar fi acuzat-o pentru cunoștințele ei.

— N-am, îi răspunse ea senină.

— Și atunci cum de ești atît de sprințară la minte ?

O privi direct în ochi și ea nu-și lăsă privirile în pămînt. Dimpotrivă. Îl înfruntă ironică :

— Așa m-a făcut mama.

Andrei nu se așteptase la acest răspuns. Se socoti provocat.

— Înseamnă că ai o mamă foarte deșteaptă. E profesoară de matematică ?

— Nu. E țesătoare la o fabrică de textile. Dar de ce te miri ? Problema era simplă : a doua necunoscută deriva din prima. N-am vrut să fac pe deșteapta, dar problema se putea rezolva în încă două feluri.

Rămaseră numai ei doi în clasă și Andrei se simți stingher. O ajută să-și îmbrace pardesiul, pe urmă constatară că o bucată de drum trebuiau să-o parcurgă împreună. Conversația se urni greu, un timp vorbiră despre vara care întîrzia să vină, despre liniile elegante ale pescărușilor cînd se lasă purtați de vînt, despre oamenii

care vorbesc prea zgomotos pe stradă, despre ticul caraghios al lui Greceanu cel chel, cu mutatul ochelarilor de pe frunte pe nas. Ea avea replică la toate : vara întîrzia din cauza calotelor de gheață de la poli care au modificat periodicitatea anotimpurilor, oamenii vorbeau zgomotos pentru că sînt la doi pași de Orient, liniile pescărușilor sînt elegante pentru că sînt aerodinamice și plutesc, nu ca să facă demonstrație de frumusețe, ci din necesitate biologică. Stînd mult deasupra apelor, preferă să plutească decît să bată din aripi. Pescărușii, superbi în aer, sînt urîți și neîndemînatici pe uscat, la fel ca și găinile, iar ticul lui Greceanu cel chel se datora faptului că nu avea lentile bifocale și era obligat de vedere să-și pună și să-și scoată ochelarii de pe nas.

Andrei o ascultă cu plăcere, pentru că observațiile ei i se păreau personale. Adevărul era că dacă ar fi încercat și el să motiveze ticul lui Greceanu, ar fi găsit cauza, dar el s-a mulțumit să-l constate doar.

În fața unei vitrine Lia se opri, își vîrî servieta între genunchi și-și despleti codițele.

Eliberată de fundulițe, arăta ca o domnișoară și parcă și trăsăturile îi deveniră mai frumoase, mai feminine. Lui Andrei îi păru rău că pînă atunci n-o văzuse decît în uniformă : răutăcios, vru chiar s-o întrebe dacă poartă și altceva decît uniforma, dar se temu să n-o jignească. Cu mamă țesătoare, probabil nu avea nici posibilitatea să-și schimbe toaletele, cum făceau alte colege de clasă. Se miră că niciodată n-o întîlnise în oraș : ori nu aveau drumuri comune, ori ea nu părăsea casa, să aibă timp să-și pregătească lecțiile pentru a doua zi. Vru s-o descoase ce face după ce-și termină lecțiile, dar ea i-o luă înainte :

— Am văzut-o pe maică-ta în „Carmen".

— Tu mergi la operă ? se miră Andrei. Nu se aștepta la așa ceva din partea ei. Vru să fie ironic : Și-atunci cînd înveți ?

— De învățat învăț o oră, două, pe zi. Dacă ești atent în clasă, la expunerea profesorilor, nu-ți pierzi prea mult timp cu lecțiile. Văd fiecare film, fiecare spectacol, dar mai ales mă duc la Operă. Opera îmi place foarte mult. N-am voce, dar în gînd cînt fiecare arie, mă ambalez, uit de Constanța, de școală, de tot și pentru o oră, două, trăiesc de pildă undeva în Spania, într-o țară cu mult

soare, cu oameni expansivi. Încerc să-mi imaginez ce aș fi făcut eu dacă aș fi fost Carmen. Cînd am fost alaltăieri la spectacol, doi oameni mai în vîrstă, care stăteau în spatele meu, tresăreau cînd un cîntăreț nu reușea să ia nu știu ce notă. Pentru ei spectacolul era ca o partidă de șah nesavurată, bucurîndu-se doar dacă descopereau o mișcare greșită. Desigur, opera are ceva desuet : e caraghios să auzi pe cineva declarînd dragoste țipînd de-ți sparg timpanele, dar astea sînt regulile jocului. Bănuiesc că ție nu-ți place opera ?

— Nu.

— Nici mie nu-mi place fotbalul și mă uit uluită la tata, care tremură în fața televizorului. Dar lumea e bine făcută : ar fi groaznic ca toți să avem aceleași plăceri, aceleași bucurii.

Gusturile, plăcerile, bucuriile comune îl speriau și pe el ; dacă ar fi fost după taică-su, ar fi vrut ca televiziunea să transmită în fiecare zi Teleenciclopedia, maică-sa ar fi dorit emisiuni de operă, dar nu să le savureze, ci să debiteze comentarii : „Uite cum se chinuiește asta să ia mi-ul de sus ; vai ce față schimonosită are ! M-ați văzut vreodată pe mine scremîndu-mă așa ? Uitați-vă, sunetul nu se potrivește cu deschiderea gurii, înseamnă că are voce împrumutată.“ Dar mie ce mi-ar place să văd ? se întrebă Andrei. Muzică ușoară, sport ? Nu avea vreo preferință, constată cu amărăciune.

Din sufragerie auzi pași, apoi tusea seacă a lui taică-su. Ar fi fost ostentativ să stingă lumina : luă o carte în mînă și o deschise la întîmplare. Ușa se crăpă încet și în prag apăru taică-su îmbrăcat cu o pijama mototolită.

— Tu nu dormi ?

— Nu, tată. Nu mi-e somn. Taică-su i se păru obosit : avea ochii încercănați. Citesc.

— Bănuiesc, lecțiile pentru mîine.

Andrei își adună picioarele sub plapumă și se rezemă de perete.

— Nu. Un roman de Buzura.

Taică-su se așeză pe marginea patului, îi luă cartea din mînă și o răsfoi.

— De unde ai tu cartea asta ?

— Am cumpărat-o.

— Mai bine ai fi cumpărat un Sadoveanu. Azi-mîine intri în viață.

— Intrînd în viață, nu pot discuta numai despre „Frații Jderi" sau despre „Venea o moară pe Siret."

— Dar intrînd în viață, întîi trebuie să treci prin două porți : bacalaureatul și examenul de admitere la facultate. Acolo nu te întreabă ce a scris Buzura, ci ce știi despre Sadoveanu.

— L-am citit pe Sadoveanu din scoarță în scoarță. Vreau să spun că l-am răsfoit. Personal nu-mi place. El a scris pentru o altă generație.

— Dar ai putea să-mi explici de ce nu-ți place ?

— Desigur. În loc de acțiune, Sadoveanu are descrieri de natură. Despre o pădure e în stare să scrie zece pagini. Cine mai citește în zilele noastre pastelurile lui Alecsandri ? Eu zic că nimeni. Cînd s-au scris acum un secol, cititorii le savurau și se minunau că și în limba română se pot scrie poezii. O poezie azi, cred, trebuie să aibă o idee filozofică, altminteri nu poate fi digerată.

— Nu știam că ai păreri categorice despre literatură.

— Nimeni nu poate avea. Doar timpul. Am citit undeva că, pe vremea lui Balzac, colegii lui de breaslă, azi complet necunoscuți, erau mult mai apreciați decît el.

— Ai răspunsurile pregătite. Descoperi fotografia Liei de pe noptieră. Asta cine e ?

— O fată.

— Bănuiesc că nu e maimuță. Am întrebat cine e ?

— O colegă de clasă.

— E cam nemîncată.

— Așa e constituția ei. Și nu toți au frigiderele pline ca noi.

Taică-su tresări :

— Eu am muncit pentru asta !

— Și alții muncesc, tată. Dar unii au șansa să cîștige mai mult, alții mai puțin.

— Cîștigă mai puțin cei cărora nu le-a plăcut cartea. Eu am terminat Institutul de Marină și am devenit comandant de vas.

— La Institutul de Marină sînt douăzeci de locuri și se prezintă două sute de candidați. Cei care nu reușesc devin piloți, marinari, mecanici. Dacă toți ar deveni comandanți, n-ar mai fi cine să spele puntea vaselor.

— Ai o greșală de logică, dar nu vreau să discut asta acum. Arătă spre fotografie : Și din cauza ei ai luat un cinci la Fizică ?

— Din cauza mea. Profesorul s-a apropiat de mine și am descoperit că are vinișoare albastre pe pometii obrajilor.

— Ce legătură au vinișoarele albastre cu fizica ?

— Are. M-am întrebat dacă asta se datorește proastei circulații a sîngelui sau numai faptului că e bine hrănit. El a insistat cu cristalele și eu m-am blocat.

— De obicei te blochezi cînd nu știi lecția.

— Știam. Dar am vrut să-i vorbesc despre o mare descoperire de-a mea.

— Ai descoperit unde ți-ai pierdut mănușile ?

— Nu.

— Ce ai descoperit ?

— Nimic interesant, tată. M-am blocat și am luat un cinci.

— Și cu fata asta ce e ?

— Mi-e prietenă și-mi face plăcere să fiu cu ea.

— Asta e tot ?

— Ce ar mai putea să fie ?

— Mă rog, s-o iubești.

Andrei întîrzie cu răspunsul.

— Cred că așa este, deși încă n-am formulat în cuvinte precise sentimentele.

— Atunci lucrurile sînt mai grave.

— Grave, că iubesc ?

— La vîrsta ta se învață, nu se iubește.

— Una nu exclude pe cealaltă. Și dragostea nu e ca învățătura. De la cinci la șapte învăț. Nu pot programa să iubesc la ore stabilite dinainte.

— Ești cam obraznic !

— Pentru că iubesc ?

— Ai repetat a doua oară acest cuvînt. Înseamnă că e ceva serios.

— Asta nu pot să știu. Deocamdată așa mi se pare.

— Eu totuși te sfătuiesc să te hotărăști : ori ții poza maică-ti pe noptieră, ori poza ei.

— Amîndouă fotografiile încap în aceeași ramă.

Taică-su părăsi încăperea și Andrei nu știu dacă era supărat sau doar mîhnit. Probabil, mama l-a bătut la cap, din cauza acelui cinci, și a insistat să-l ia la rost. Oare și eu voi fi atît de cicălitor cînd am să îmbătrînesc ? Ei suferă pentru fiecare notă proastă de parcă ar primi-o ei. De ce ? Să se laude la locul de muncă că băiatul lor e deștept și frumos, bine crescut și primul din clasă ? Și la

100 de metri plat se aliniază șase alergători la start și numai unul iese pe primul loc. E drept, în cursul inferior nu era de acord cu această teorie : nu-i plăcea să fie pe locul doi, nici la alergări și nici la școală. Cînd și-a dat însă seama că nu era pentru sprint, s-a lăsat de alergări și a trecut la baschet. Acolo în echipă era greu de stabilit cine e cel mai bun.

Stinse lumina și trase plapuma peste cap.

CAPITOLUL VI

ANDREI ÎNCEPU SĂ ROTUNJEASCĂ CIFRELE, să le deseneze caligrafic : era spre sfîrșitul problemei, acasă o rezolvase de mai multe ori, era convins că nu greșise, apoi apăruse și rezultatul final ; era identic cu cel de acasă. Îl sublinie de două ori și privi victorios spre profesor. Îi păru bine că fusese scos la tablă, avea ocazia să-și rotunjească media de sfîrșit de an. George Deleanu, profesorul de matematică, era un tip pedant, pretențios, suferea cînd elevul făcea ștersături pe tablă sau începea să se bîlbîie. Trecuse de mult de prima tinerețe, avea părul încărunțit la tîmple și un început de chelie îi mărea fruntea. La piciorul stîng purta un pantof ortopedic și la mers se ajuta cu un baston de bambus. Pe vremuri, folosise bastonul și ca „instrument de tortură" : lovea pe cei nepregătiți pînă ce, la o ședință cu părinții, s-au formulat plîngeri împotriva lui. Era de față și responsabilul cu învățămîntul de la Consiliu, așa că n-a avut încotro și s-a angajat să nu mai folosească bastonul decît la mers. Directorul liceului l-a sfătuit chiar să lase bastonul în cancelarie. George Deleanu s-a ținut de cuvînt : nu mai lovea pe nimeni, dar celor pe care voia să-i sancționeze, le ținea prelegeri usturătoare, folosind toți termenii menajeriei grădinii zoologice. „Știi ce face boul, dragul meu ? Rumegă. Mănîncă și rumegă. Atît. Nu are treabă cu fracțiile și nici cu cifrele. Rumegă. Nici tu n-ai treabă cu cifrele. Mănînci și rumegi. S-ar putea totuși să ajungi mare, dar o să cazi. Așa cum o să cazi și la matematică. O să încerc să nu mor pînă nu te văd măturînd străzile din

Constanța. Măturînd, nu trebuie să-ți folosești creierul și seara, fericit, te vei întoarce acasă, să mănînci și să rumegi. Cine rumegă ? Boul. Nevastă-sa, tot profesoară, îl aștepta după cursuri și plecau împreună spre piața din apropierea școlii, să-și facă cumpărăturile.

În timp ce Andrei rezolva problema și rostea cifrele cu voce tare, profesorul părea că dormitează, deși își ținea doar ochii închiși : din cînd în cînd dădea din cap, dar nimeni nu știa dacă e un semn de aprobare sau doar un tic. Cu mișcări încete, ca și cum ar fi făcut un efort, se întoarse spre tablă :

— Ai terminat, Loteanule ?

— Da, tovarășe profesor.

Aștepta ca profesorul să-și pocnească palmele, cum avea obiceiul cînd primea cîte un răspuns excepțional. Acesta însă se uită la tabla plină de cifre.

— Mai gîndește-te, dragul meu.

„La ce să mă gîndesc", se întrebă Andrei, dar cuviincios privi spre tablă și mimă concentrarea. Probabil vrea să știe dacă sînt convins că am rezolvat bine problema. Se întoarse spre profesor :

— Rezultatul este corect.

Profesorul își mîngîie fruntea, de parcă ar fi fost transpirat.

— Dacă n-ar fi fost corect te-aș fi oprit de mult, dragul meu.

„Dragul meu" suna ostil în gura profesorului, dar Andrei nu-i dădu nici o importanță. Fără îndoială rezolvase problema corect. Îl înfruntă :

— Și atunci la ce să mă gîndesc ?

Profesorul își puse coatele pe catedră, își rezemă bărbia de pumni și rosti monoton, fără nici o intonație, de parcă ar fi vorbit unui debil mintal :

— La cum ai fi putut rezolva problema mai simplu.

— Nu e important rezultatul ?

— E important cînd calculez rezistența unei fundații. Aici, la școală, facem exerciții, învățăm. Du-te la loc !

Surprins de această întorsătură, Andrei se retrase în banca lui : pe drum căută privirile Liei, dar ea stătea cu ochii pironiți într-un caiet de pe pupitru. Era convins că ea se uita anume în altă parte, să nu fie nevoită să-i înfrunte privirile. Se întoarse spre profesor : acesta tocmai

cobora de pe estrada catedrei ; începu să se plimbe în fața elevilor.

„Acum o să urmeze textul moralizator", realiză Andrei și se întrebă ce ar putea să spună. Spera să nu-l întrebe „cine mănîncă și rumegă". Răspuns la această întrebare și-l pregătise de mult. „Profesorii de matematică". Știa că răspunsul era dur, Deleanu nu merita așa ceva, dar nici el nu-și putea permite să fie făcut bou. De obicei cînd își făcea lecțiile la matematică se gîndea la el, uneori chiar făcea conversații imaginare. Îl întreba : „Dumneavoastră, domnule profesor, aveți și alte bucurii în afară de cifre" ? Și-și imagina și răspunsul : „Dragul meu, menirea mea pe această lume e foarte circumscrisă. Unii vă învață să scrieți corect românește, iar eu vă bag în cap știința cifrelor. În copilărie, din cauza paraliziei infantile, n-am avut timp să bat mingea ; în loc de picioare, mi-am folosit capul." De fapt, lui Andrei îi era milă de el, de cînd îl urmărise la piață : cumpărase două verze obosite și niște oase afumate.

Profesorul își tîrî piciorul bolnav pînă la marginea băncilor și-și lăsă greutatea corpului pe piciorul sănătos.

— La istorie, dragii mei, la română, se poate învăța lecția pe de rost și nu greșești cu nimic. Dimpotrivă : acolo sînt date importante, reguli de gramatică pe care chiar trebuie să le știi pe de rost. La matematică nu poți să fii tocilar : matematica este o disciplină a minții. Matematica e rațiune, speculație cu noțiuni abstracte. În matematică un doi pur nu înseamnă nimic. E doar o noțiune. Cînd adaugi în urma cifrei un obiect, un scaun, un măr, abia atunci cifra prinde viață.

Andrei avu senzația că profesorul îi vorbește numai lui. Se simți ofensat și se ridică în picioare :

— Dar am rezolvat problema corect.

Profesorul îl privi lung :

— Stai jos ! Eu nu te-am întrerupt cînd ai fost la tablă. Și dacă insiști, îți spun de ce sînt nemulțumit de cum ai rezolvat problema. Dacă te-aș scoate la tablă și te-aș întreba cît fac 5 ori 5 și tu ai începe să scrii 5 plus 5, plus 5, ți-aș da un trei. La fel ai rezolvat și această problemă : băbește.

— Așa am învățat din manualul de matematică, se ridică Andrei din nou în picioare.

Profesorul își mîngîie din nou fruntea, era semn că era nemulțumit.

— Manualul de matematică trebuie să te excite, dragul meu, să pui mintea la contribuție : să te gîndești, să cauți soluții, să nu te mulțumești cu 5 plus 5, plus 5. Își roti privirile prin clasă : Cine știe să rezolve problema mai simplu ?

Nu se prezentă nimeni : Andrei privi victorios spre profesor. Acesta, nemulțumit, se duse la catedră și se așeză.

— Mateianu ! Cum trebuie rezolvată problema asta ?

Lia, sfioasă, se ridică în picioare și intenționat ocoli privirile lui Andrei :

— Ar fi trebuit simplificate nu numai fracțiile de bază, ci și cele dintre parantezele mari.

Profesorul își pocni de mai multe ori palmele.

— Asta este, băieți ! Simplificarea este una din operațiunile de bază ale științei cifrelor. Pitagora a inventat tabla înmulțirii ca să simplifice adunările, eliminînd astfel o mulțime de operații. Simplificarea, căutarea unei simplificări, uneori este mai importantă decît un rezultat corect. În curînd, în toată lumea se vor elimina operațiunile mintale pentru rezolvarea problemelor matematice. Peste tot, chiar și în școală, se vor introduce calculatoarele. Important va fi să știi pe ce clapă să apeși. Și acum fiți foarte atenți, vă voi povesti cîte ceva din istoria matematicii. În Egiptul antic nu se cunoșteau operațiile matematice cu numere întregi. Ei calculau totul cu fracții, ca și vechii hinduși. Cu fracții au calculat probleme de matematică superioară, altminteri n-ar fi reușit să construiască Piramidele, să socotească volumul recoltelor din hambare, să țină evidența vitelor. Calculele cu fracții erau infinit de lungi și, fără simplificare, s-ar fi lăsat păgubași. Totul trebuia dus la un numitor comun, pe cît posibil la unitate.

Pe coridor soneria anunță sfîrșitul orei. Profesorul își controlă ceasul, apoi oftă. La ora viitoare voi exemplifica simplificarea pe care o făceau anticii.

Colegul de bancă se întoarse spre Andrei :

— Ai să vezi, la anul se va introduce la orele de matematică studiul hindușilor și nu numai pentru folosirea cifrelor, ci și pentru căutarea simplificării vieții, a înțelegerii.

— Nu înțeleg.

— Păi, dacă eşti tîmpit. Viaţa în curînd se va reduce la fracţii simple : te scoli, te duci la lucru, te întorci şi te culci, ca a doua zi să fii apt de lucru.

— Du-te dracului !

ÎN DRUM SPRE CASĂ, Andrei merse alene, cu paşi tîrşiţi. Să-l îmbuneze, Lia îl luă de braţ :

— Ce-i cu tine, Andrei ?

Andrei se socoti nedreptăţit :

— Ce să fie ? Nimic.

— În ultimul timp nu prea înveţi. O să-ţi strici media şi va fi mult mai greu să reuşeşti la examenul de admitere. Dacă te-ai fi gîndit puţin, ai fi găsit şi tu soluţia simplificării.

— Nu pot să mă concentrez.

Adevărul era că şi ieri seară, în timp ce rezolvase problema cu fracţii, se gîndise la excursia din Deltă, la acea zi şi jumătate pe care o va petrece împreună cu Lia. Dacă închidea ochii, auzea clipocitul apei, bătăile vîslelor, ciripitul asurzitor al păsărilor. Stînd cu privirile aţintite în tavan, se vedea cu ea alături sub nişte sălcii, aşteptînd cu nerăbdare să apună soarele, să se întunece, să se stingă focul din faţa cortului. Restul nu şi-l mai putea imagina, fruntea i se împodobea cu broboane de sudoare, ca atunci cînd avea febră.

După ce stingea lumina şi se vîra în pat, se gîndea tot la Deltă, şi instinctiv o căuta pe Lia în preajmă. Nu-i ardea de fracţiile lui Deleanu, nici de fizică, aştepta să treacă zilele : uneori şi orele se scurgeau încet, de parcă timpul ar fi fost împotriva lui. Era curios să afle dacă şi Lia e frămîntată de excursie, dacă şi ea aşteaptă sîmbăta cu aceeaşi ardoare ca şi el. Dacă era aşa, înseamnă că se ţinea tare, nu-i pomenise niciodată despre Deltă, ca şi cum ar fi fost vorba de un lucru neimportant.

Un timp merseră tăcuţi, pe urmă Lia îl strînse de braţ :

— Poate că ar fi mai bine ca pînă la examene să nu ne mai vedem.

— Dacă nu ne vedem rămîn repetent.

Împăciuitoare, Lia se lipi de el :

— Dacă îmi promiţi că te pui cu burta pe carte, ne vedem în fiecare zi.

— Şi bineînţeles şi sîmbătă.

Aşteptă răspunsul ca pe o sentinţă. Senină, Lia se întoarse spre el :

— Bineînţeles.

Andrei răsuflă uşurat. În ultimele zile nici nu-i mai vorbi de excursie, de teamă să nu primească un răspuns negativ. Ici-colo, doar, pe ocolite, pomeni de cort, că e încăpător, dar ea ori nu auzise cele spuse, ori dinadins refuză să discute despre acest lucru.

— Ai să vezi, o să-ţi placă în Deltă.

— În Deltă nu pot să mă duc.

Andrei tresări şi simţi cum i se răcesc palmele.

— A intervenit ceva ?

— N-a intervenit nimic.

— Atunci de ce nu poţi să vii ?

— Pentru că sînt convinsă că n-o să mă lase tata.

— Înseamnă că nici n-ai vorbit cu el.

— Nu. Cum să-i spun că mă duc cu tine în Deltă şi dormim în acelaşi cort ? !

Deci toată excursia, toate pregătirile au căzut baltă. Încercă totuşi o ultimă şansă :

— Nu trebuie să-i spui că mergem numai noi doi. Îi spui că mergem un grup întreg. Toată clasa.

— Eu nu pot să mint.

— Trebuie să înveţi şi asta, ca şi cum ar fi o materie obligatorie de bacalaureat.

— Nu pot.

— Ai spus că pentru mine faci orice.

— În afară tocmai de asta : să mint.

— Ascultă, Lia. Sînt minciuni şi minciuni. Dacă unui bolnav îi spui că o să moară, îi faci rău. Dacă îi spui că se va însănătoşi, minţi, dar îi dai încredere în viaţă. Îi ridici moralul. Asta nu mai înseamnă minciună.

Neconvinsă, Lia îşi muşcă buzele.

— Bine, am să vorbesc cu tata.

Merseră un timp tăcuţi, pe urmă brusc, Andrei se opri :

— Imediat începe spectacolul.

— Ce spectacol ? întrebă nedumerită Lia.

— Ai să vezi. Uită-te la femeia aceea cu cîinele, şi arătă cu bărbia spre o femeie durdulie îmbrăcată strident, care ţinea în mînă o lesă pe care o agita o javră caraghioasă de rasă, cu picioruşe subţiri ca nişte creioane.

— Cine e ?

— Doamna Mogoşan, prietena mamei.

— E actriță ?

— Da' de unde !

— Atunci ce fel de spectacol face ?

— De circ. E proastă ca noaptea ! Cînd o să mă vadă o să-mi spună : „Vai, ce ai crescut, puișor." Asta e tot repertoriul ei.

— Și spectacolul ?

— Îl organizez eu. O vezi ? E îmbrăcată numai din pachet. Are o soră în Italia, care-i trimite toate boarfele demodate și ea le comercializează. Are un singur cusur : e naivă.

Venind spre ei, doamna Mogoșan fu oprită de o femeie în vîrstă, care îi admiră cîinele.

— Hai s-o ocolim, propuse Lia.

— Ar fi păcat să pierzi spectacolul. N-o să stea mult de vorbă, o cunosc eu : o să-i spună că a cumpărat cîinele cu cinci mii de lei.

— Atît a dat pe potaia asta ? se miră Lia.

— Pe naiba ! Minte cu nerușinare. L-a primit cadou de la cineva care a plecat definitiv din țară. Fostul proprietar și acum îi trimite pachete cu conserve speciale pentru cîini, dar nu m-aș mira să le consume chiar doamna Mogoșan. Cînd vine pe la noi, bagă cîinele în camera mea, să nu se plictisească. Eu, dacă nu mă vede nimeni, îi dau să mănînce bomboane diuretice.

După ce femeia în vîrstă admiră picioarele subțiri ale cîinelui, plecă trimițîndu-i bezele. Andrei o luă pe Lia de mînă și se postă în fața doamnei Mogoșan.

— Sărut mîna, doamnă Silvia.

Ea îl recunoscu, forță un zîmbet și scurtă lesa, să micșoreze aria de mișcare a cîinelui :

— Ce faci, puișor ? Vai ce ai crescut !

— Trei centimetri, îi răspunse Andrei și arătă distanța cu degetul, ca unuia care nu se pricepe la mărimi.

Preocupată de cîine, doamna Mogoșan nu sesiză ironia. O privi curioasă pe Lia :

— Domnișoara ?

Andrei luă o înfățișare gravă, apoi spuse cu voce scăzută, ca și cum i-ar fi încredințat un mare secret :

— E logodnica mea.

Lia își îndoi genunchii și se prezentă.

— Și cu ce te ocupi ? întrebă Silvia, curioasă.

— E balerină, răspunse Andrei în locul ei.

Doamna Mogoşan îşi desfăcu braţele şi, ca să fie şi mai convingătoare că e emoţionată de vestea auzită, îşi lăsă pleoapele vopsite peste ochi. Era gestul ei de rezistenţă : Andrei o mai văzuse aşa răstignită cînd cîştiga la rummy sau cînd auzea cancanuri ieşite din comun despre cîntăreţii de la Operă. Cînd îşi deschise din nou ochii, se întoarse spre Lia şi-şi compuse o figură plină de admiraţie.

— Eşti frumoasă, domnişoară. Ptiu, ptiu, să nu te deochi.

— Să n-o deocheaţi, doamnă Silvia. Eu cred în farmece.

O văzuse de multe ori făcînd descîntece maică-si, aruncînd jar încins în sifon, să-i treacă durerile de cap.

— Chiar ? întrebă ea surprinsă.

— Chiar. Cînd arunc un tăciune într-un pahar cu apă, profesoara de biologie îmi uită numele şi, oricît ar vrea, nu-mi găseşte numele în catalog.

Doamna Mogoşan îl privi neîncrezătoare.

— Şi ce spune mama ?

— Despre descîntece ?

— Nu, puişor. Că te-ai logodit.

— Încă nu ştie. Vrem să-i facem o surpriză. Vă rog foarte mult să nu-i spuneţi nimic.

— Vai de mine, puişor. Eu sînt mormînt.

Ne dîndu-i atenţie, cîinele începu să se agite şi Andrei îşi luă rămas bun :

— Îmi pare bine că v-am întîlnit, doamna Silvia. Mie îmi purtaţi noroc.

Doamna Mogoşan se simţi măgulită :

— Mulţi spun asta, puişor. Formidabil cît ai crescut !

Se îndepărtă cu capul întors spre Andrei şi era cît pe-aci să se împiedice în lesă. Cîinele se agită, îl luă în braţe şi, spre nemulţumirea ei, îl pierdu pe Andrei din cîmpul vizual.

În clipa cînd nu se mai simţi privit, Andrei se întoarse spre Lia :

— Îmi pare rău că nu i-am spus că eşti nevasta mea.

— Nu te-ar fi crezut.

— Ba da. Ea crede pînă şi ceea ce spune ea însăşi.

VINERI, ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA CURSURILOR, Lia îl anunţă pe Andrei că părinţii o lasă să plece în Deltă. Tulburat de această ştire, Andrei prinse rădăcini, abia

reuşi să bîiguie ceva şi simţi cum pogoară în el o căldură ciudată, necunoscută pînă atunci.

— Nu te simţi bine ? îl întrebă Lia.

— Ba da, mă simt formidabil. Am crezut că n-o să ai curajul să vorbeşti cu taică-tu.

— De ce trebuie pentru asta curaj ? Doar ne ducem într-o excursie...

— Bineînţeles. Îţi jur că o să fie excelent în Deltă.

— Sper, răspunse ea fără entuziasm şi se duse în banca ei.

Emoţionat, Andrei se dezmetici cu greu : ar fi vrut s-o întrebe cum şi-a motivat plecarea, ca la o adică, el să nu spună altceva părinţilor ei, dar nu mai avu timp : profesorul de geografie îşi făcu apariţia în clasă. Ca de obicei era ras proaspăt şi mirosea a lavandă. Andrei nu reuşi să fie atent la „Formarea munţilor vulcanici din Vrancea". din cînd în cînd doar, îl trezea la realitate vocea caldă a profesorului şi cîte un cuvînt mai ieşit din comun, cuaternal, sedimentaţie. Era preocupat de procurarea biletelor şi îngrijorat de cort. Nu mai fusese la Biluţă de cîteva zile şi prea mult preţ nu putea pune pe spusele lui : dacă cortul era închiriat în continuare, sau dacă cine îl închiriase nu-l adusese înapoi şi va trebui să se ducă în Deltă aiurea, într-adevăr numai în excursie. Cineva ceru lămuriri profesorului despre vulcanii noroioşi din Berca şi spre norocul lui acesta. bucuros de interesul arătat de elevi, îşi continuă expunerea, fără să mai cheme pe cineva la tablă.

Andrei îşi consultă tot timpul ceasul, arătătoarele însă. încăpăţînate, abia se tîrau. Mintal îşi încropi un plan detaliat pentru ce mai trebuia să facă. În primul rînd, imediat după ora de geografie, trebuia să dea o fugă pînă la agenţia de voiaj, să procure bilete de tren. Acesta era lucrul cel mai important — ba nu, la fel de important era şi cortul. Poate chiar mai important. Şi dacă nu-l găseşte pe Biluţă ? se întrebă speriat. N-a mai trecut pe la el de cîteva zile şi o fi crezînd că a renunţat la cort. Oricum. lui îi convenea să închirieze cortul cu „mobilă" cu tot, ca să cîştige mai mult. Pe Andrei îl putea aiuri fără greutate, invocînd fel de fel de motive şi toate plauzibile : că n-a mai trecut pe la el şi a crezut că a renunţat la excursie, că cel căruia i-a închiriat cortul nu l-a adus încă înapoi şi altele. Fără cort ar fi fost obligat, conform

informațiilor furnizate de pliantele O.N.T., să doarmă la un camping sau la un han într-un dormitor comun. Teama că n-o să facă rost de cort se transformă în ciudă : se învinuia pe el însuși că nu se sinchisise la timp să procure cortul, o învinuia pe Lia că i-a spus da în ultima clipă și-l enerva totul din jurul lui : privirea lui Eminescu din poza de pe perete, că i se părea rece, vocea molcomă a profesorului de geografie și arătătoarele ceasului brățară, că erau prea leneșe.

În cele din urmă se auzi clopoțelul care anunța sfîrșitul orei și Andrei, cu servieta ascunsă sub vestonul uniformei, părăsi edificiul științei. Ajuns în stradă, alergă în sprint prelungit spre agenția de voiaj. Bilete erau cu duiumul, la alegere : la fereastră, cu fața în sensul mișcării trenului, în vagon pentru fumători sau nefumători la toate clasele. Cu biletele de tren în buzunar se liniști puțin și porni spre „Albatros" cu teamă în suflet, să găsească discoteca deschisă, să-l întîlnească pe Biluță. Fără îndoială era norocos. Biluță îl întîmpină bine dispus : își aranja tocmai discurile după o anumită ordine.

— Ce-i cu tine, Andrei ? N-ai cursuri ?

— Ăm, dar am fugit de la ore din cauza cortului. E aici ?

— E sub tejghea, arătă cu piciorul spre un sac de pînză umplut doldora. Andrei răsuflă ușurat. Înseamnă că ai lămurit-o.

Andrei, ca și cum ar fi primit un zece de la Greceanu cel chel, dădu afirmativ din cap :

— Am pus piciorul în prag.

Biluță se opri din sortarea discurilor :

— Față de mine nu trebuie să te dai mare. Brusc, îi puse mîna pe umăr și-l privi lung : Mă, Andrei, tu ai fost vreodată cu o femeie ?

Întrebarea veni din senin, Andrei n-avea răspunsul pregătit. Bîigui neconvingător :

— Păi, cum să-ți spun... O dată, cred în urmă cu doi sau trei ani, dar poate fi și mai puțin...

— Nu te mai bîlbîi. Da sau nu ?

— Nu, mărturisi Andrei cu voce stinsă.

— Atunci nu-ți dau cortul.

— De ce ?

— Pentru că dacă și tu ești începător și ea tot începătoare, poate să iasă totul prost. Înainte de a te duce în Deltă, să ai puțină experiență.

— Nu mai pot amîna plecarea. Am cumpărat și biletele de tren.

— Și cînd vrei să pleci ?

— Mîine la prînz.

— Atunci ai timp suficient. Acum ce treabă ai ?

— Am venit după cort.

— Cortul îl poți lua și mai tîrziu. Îți prezint pe cineva. Ai două sute de lei ?

— N-am.

Era pentru prima oară bucuros că nu avea bani.

— Nu face nimic, deveni Biluță mărinimos. Mi-i dai altădată. Își roti privirile prin sală și o descoperi pe Zizi în fața unui joc mecanic. Vîra monede în mașină și trăgea nemulțumită de manivelă. Zizi !

Ea își întoarse plictisită capul și Biluță îi făcu semn să se apropie. Andrei ar fi vrut să-i spună că grasa nu-i place, dar nu voia s-o jignească, pe urmă nu știa dacă ea nu era, poate, o intermediară, care aranja sustele.

— Ce s-a întîmplat ?

— Încă nimic, dar o să se întîmple. Îl vezi pe frumușelul ăsta ?

Zizi se întoarse spre Andrei.

— L-am mai văzut pe aici. Nu e cel cu care ne-am întîlnit la piscină ?

— Chiar el în persoană. Și-i novice, novice. Zizi își mai întoarse o dată capul spre Andrei. Vezi cum te porți cu el, să nu se inhibe.

— Cînd ? întrebă ea plictisită.

— Acum.

Ca și cum ar fi fost vorba de o invitație la dans sau la o plimbare pe faleză, Zizi clătină din cap cu resemnare.

— Mă duc să-mi iau geaca, și porni spre garderobă.

Andrei rămase nemișcat, de parcă ar fi prins rădăcini. Nu știa ce ar trebui să facă : de plecat nu putea să plece, era vorba de cort, de refuzat se jena față de ea. Cel mai bine ar fi fost dacă ar fi mințit de la bun început că a mai avut de-a face cu femei. Dacă n-ar fi fost în joc cortul, ar fi plecat și nu s-ar mai fi întors niciodată la discotecă. Încercă totuși o ieșire.

— Și n-o să se întîmple nimic ?

— Ba da. Peste o oră vei fi bărbat.

— Altceva am întrebat. Să nu se întîmple ceva.

— Ce să se întîmple ? rise Biluță.

— O razie sau... mă rog, cine știe ce.

— Nu fi prost ! Are casă închiriată la o doamnă foarte onorabilă și nu e bolnavă. E exact ceea ce-ți trebuie.

Zizi reveni cu geaca aruncată pe umăr, ținînd-o cu un deget de agățătoare. Mai aruncă o privire spre Andrei și pe fața ei nu se putu citi nici o curiozitate, doar o indiferență totală. Probabil nu-i plac, își spuse Andrei și roși pînă în vîrful urechilor. E bine totuși că sentimentele sînt reciproce.

Tulburat de această constatare, plecă împreună cu ea, dar căuta să fie cu un pas în urma ei, ca nimeni să nu bănuie că sînt împreună. Din cînd în cînd, pe furiș, o cercetă cu coada ochiului : avea pulpe pline și mers legănat de rață. Îi păru rău că nu-l întrebase pe Biluță ce să discute cu ea, dar imediat își imagină răspunsul lui : Ce să discuți, doar nu te duci la o șuetă. Privind-o, cel mai mult îi displăcură ciorapii de culoarea cerului pe care îi purta ; aveau cîteva fire fugite. Cu o oră în urmă, dacă cineva i-ar fi spus că Zizi va fi prima lui femeie, i-ar fi rîs în nas. Fără îndoială viața e foarte capricioasă, îți face feste cînd nu te aștepți : fugise de la școală să aranjeze excursia cu Lia și acum, pe post de bărbat în devenire, însoțește o „mobilă" a lui Biluță, pe care n-o dorise niciodată. Se întrebă la ce s-o fi gîndind Zizi, dar întrebarea era prea complicată ca să găsească răspuns. Probabil e doar supărată că fusese săltată de la jocurile mecanice. Din cînd în cînd Zizi își întorcea capul, să vadă dacă Andrei o urmează sau nu. Pe fața ei imobilă persista aceeași indiferență totală. Privind-o din spate, Andrei încercă s-o dezbrace în gînd, dar nu reușea să se concentreze suficient. Ținîndu-și servieta sub braț, simți cum i se umezesc palmele.

Zizi locuia pe bulevardul Lăpușneanu, într-un bloc cu patru etaje, la ultimul palier. Ajuns sus, Andrei gîfîia de parcă ar fi escaladat Caraimanul și se întrebă de ce nu-și lăsase servieta la Biluță.

În apartament îl impresionă cel mai mult colecția de pești din sticlă colorată, așezați peste tot ca într-o expoziție : pe etajeră, pe măsuță, pe noptieră, în fața oglinzii, pe toaletă.

— Cum îți spune ție ? îl întrebă Zizi pe neașteptate, în timp ce-și așeză geaca pe spătarul unui scaun.

— Andrei, răspunse el jenat.

— Am să-ţi spun Andi, că e mai scurt.

Rămaseră unul în faţa celuilalt şi Andrei se întrebă din nou dacă n-ar fi cazul să schimbe cîteva cuvinte cu ea. Dar ce ar fi putut să-i spună ? Că e drăguţă sau să-i mulţumească că a acceptat propunerea lui Biluţă sau ceva care să nu se refere la relaţiile lor. Da, ar trebui să-i laude colecţia de peşti din sticlă, dar peştii puteau fi ai gazdei şi adevărul era că erau oribili.

— Aşteaptă-mă o clipă să mănînc ceva, că sînt leşinată de foame, spuse în cele din urmă Zizi şi Andrei îi mulţumi în gînd că-l salvase să nu rostească el primul cuvînt. Sigur ar fi spus o prostie.

Aştepta ca ea să iasă în bucătărie şi rămase pironit lîngă noptieră, cu servieta sub braţ. Privi spre o litografie aşezată deasupra patului, care reprezenta pe fecioara Maria proiectată pe un peisaj arid. Sub litografia înrămată era agăţată o „Răpire" cusută cu mîna : cămila, din cauza gîtului lung, semăna cu o girafă, cocoaşa nu i se vedea din pricina răpitorului îmbrăcat cu o pelerină fluturată de vînt, cu un turban supradimensionat, iar ea, răpita, pe jumătate goală, părea că în clipa următoare, dezechilibrată, va cădea din cusătură pe patul desfăcut, acoperit doar de un cearşaf mototolit, pe care se vedea urma unui fier de călcat.

Zizi reveni mestecînd zgomotos :

— Măcar lasă servieta din mînă, ordonă cu gura plină şi pe faţă îi apăru pentru prima oară o undă de zîmbet. Şi pînă mă schimb să te găsesc sub cearşaf.

Intră în baie. Prin sticla jivrată a uşii o văzu cum îşi scoate bluza, cum lasă să-i cadă fusta pe pardoseala de gresie. Emoţionat, Andrei scăpă servieta din mînă, cît pe-aici să spargă peştele de sticlă de pe noptieră. O ridică, ieşi din apartament în vîrful picioarelor, apoi zgomotos coborî scările.

ÎN ZILELE LIBERE, instalat în camera lui de lucru, privind bibelourile din vitrine, de pe rafturile bibliotecii, aduse de pe toate meridianele globului, Liviu Loteanu redevenea marinar, comandant de cursă lungă. Un Budha de bronz, copie fidelă a aceluia din aur din templul din Bangkok, îi aducea aminte de Thailanda, pagoda din

fildeș de Rangoon, de ciclonul din golful Mertaban, și dacă și-ar fi închis ochii, ar fi văzut și valurile uriașe care se rostogoleau peste punte și cerul acela roșu sîngeriu, crescut parcă din mare. Atunci îl pierduseră pe ajutorul de bucătar care, inconștient, ieșise pe punte să facă fotografii. Îi uitase de mult numele, și-l amintea doar ca figură, mărunt de stat, cu fața pergamentoasă, cu niște ochi mici, curioși. Pe Budha de bronz i-l adusese Lidiei, dar ea n-a prea fost încîntată : l-a cercetat cu indiferență, apoi a izbucnit în rîs. „Ce ți se pare atît de amuzant ?" a întrebat-o Liviu atunci. „Seamănă cu maestrul nostru de balet. El are pîntecul la fel de revărsat ca ăsta din statuie."

După căsătorie toate „amintirile" le adusese Lidiei, dar în realitate erau numai ale lui ; el le ștergea de praf, le aranja după fel de fel de criterii : ba în ordine cronologică, ba după valoarea lor sentimentală. Ținea mult și la ancora de inox, copiată după ancora navetei rapide „Graf von Spee", care s-a autominat în fața portului Montevideo, ca să nu cadă în mîna americanilor. La fel de dragă îi era și ricșa sculptată din abanos adusă din Shanghai sau așa-zisa „moară de rugăciuni" cumpărată în Birmania.

Liviu Loteanu tocmai aranja după culori lampioanele japoneze, cînd ușa camerei se deschise brusc și apăru, transfigurată, nevastă-sa ; ținea între degete o hîrtie mototolită. Liviu, obișnuit cu excesele ei — se credea tot timpul pe scenă — încercă s-o tempereze.

— Ce s-a întîmplat, Lidia ?

În loc de răspuns, ea se trînti într-un fotoliu și cu mișcări dezarticulate își aprinse o țigară. Acum trebuia lăsată să se liniștească, fumul era ca un calmant și, preocupată de țigară, își aduna gîndurile. De obicei, dacă avea timp să mediteze, gravitatea faptelor se reducea la jumătate, dar se întîmpla uneori să constate că faptele nici n-au fost grave. Ultima oară se întorsese de la teatru zdrobită, cu ziarul local în mînă. După cît era de agitată, Liviu crezuse chiar că se întîmplase ceva ieșit din comun. „Am să renunț la Operă", spusese ea cu voce frîntă și o năpădiseră lacrimile. „De ce, Lidia ?" „Pentru că m-a desființat Teodorescu." „Dar Teodorescu ăsta, cine e ?" „Îl știi tu. Cronicarul de la Dobrogea Nouă." „Și cum te-a desființat ?" „A scris o cronică imposibilă,

Mi-a dat-o scenograful. Îl știi și pe ăsta." „Și ce scrie în ziar ?" „Încă n-am avut timp să citesc."

Liviu îi luă ziarul din mînă și citi cronica : era una de rutină, în care autorul făcea referiri negative la adresa decorurilor prea abstracte. „Păi, despre tine scria laudativ, de ce te-ai lăsat montată de scenograf ? El este incriminat." „Și imbecilul mi-a spus că Teodorescu ne-a desființat pe toți, că am face mai bine dacă am transforma Teatrul Liric într-un cămin cultural."

Lidia mai trase cîteva fumuri din țigară, apoi oftă prelung și-și duse palma la tîmplă :

— Știi ce am găsit în cutia de scrisori ?

Așa cum bănuise Liviu, era vorba de o problemă banală, cotidiană. Zîmbi și se așeză în spatele biroului.

— Probabil o scrisoare.

— Nu. O amendă de la Întreprinderea de Transport în Comun.

— Amendă pentru ce ?

— Pentru că fiul tău..., și sublinie ultimul cuvînt, înainte de pauza de efect.

Totdeauna cînd avea ceva de imputat lui Andrei, îi spunea soțului : fiul *tău*. În schimb, dacă Andrei se întorcea de la școală cu un zece sau îi aducea flori de ziua ei, băiatul devenea al ei. Știi ce a făcut fiul *meu* astăzi ? Mi-a spălat mașina fără să-l fi rugat.

Liviu se rezemă cu coatele pe birou.

— Ia spune, ce a făcut fiul meu ?

— A călătorit cu troleibuzul 34 fără bilet.

— Și ce-i cu asta ? E prima lui infracțiune. Cu ani în urmă și eu am fost amendat pentru că am călcat pe iarbă. În Anglia ești liber să calci pe iarbă, iar în Suedia trecătorii sînt îndemnați să-și scoată pantofii și să se plimbe pe gazon. Se pare că, în contact cu iarba, se înviorează circulația periferică. A, am mai fost amendat cînd am călătorit în vagon de clasa întîia, pentru că proasta de Lucica nu m-a anunțat că-mi cumpărase bilet de clasa a doua. Dar cred că am mai plătit și alte amenzi, e drept nu atît de multe ca tine. Să nu-ți amintesc decît radarurile, neacordarea priorității pietonilor și trecerile pe roșu.

— După cum îmi răspunzi, înseamnă că o să-l îndemni să mai facă și alte infracțiuni.

— Nu. O să-l amenințe cu degetul, o să-l dojenesc și o să-i fac o morală de zece minute.

În clipa aceea sună telefonul. Supărată de răspunsul lui Liviu, Lidia se sălță de pe fotoliu și porni spre salon. Ridică receptorul :

— Alo ? A, tu ești, Silvia. Da, tocmai acum am venit de la repetiție. Nu, nu mă deranjezi. Pe cine ai cunoscut ? Pe logodnica lui Andrei ? Cînd asta ? Acum două zile ? Nu te neliniști, n-am să spun că am aflat de la tine. Și cine e ? O balerină de la noi ? Nu se poate, m-am nenorocit ! Acum nu mai pot vorbi. Am să te sun mai tîrziu. Pa.

Îngrozită puse receptorul în furcă, se reîntoarse în biroul lui Liviu și se aruncă cu toată greutatea corpului în fotoliu. Arcurile scîrțîiră prelung. Nervoasă cotrobăi în poșetă.

— Țigările sînt aici, arătă Liviu spre pachetul de Kent de pe birou.

Lidia aprinse a doua țigară și trase lacomă fumul în piept.

— Știi că fiul *tău* e logodit ?

— Cum adică ? tresări Liviu.

— Așa cum auzi. S-a întîlnit Silvia cu ei în oraș.

— Dacă o știi de la Silvia nu e nimic grav. Silvia e tîmpită.

— Dacă vorbești astfel despre prietena mea, nu mai discut ! După tine tot ceea ce fac eu e prost : conduc prost, cînt prost, prietenele mele sînt proaste. Numai ceea ce faci tu cu fiul *tău* sînt lucruri bine făcute. Te rog, măcar despre Silvia vorbește frumos. Știi cît ține la noi, ce atentă și delicată e.

— Bine, nu e tîmpită, cedă Liviu. Exagerează puțin. Și de unde știe ea că Andrei s-a logodit ?

— Ți-am spus doar : s-a întîlnit cu el în oraș și Andrei i-a prezentat logodnica.

Era adevărat că în ultimul timp Andrei se comporta foarte ciudat. Își aduse aminte de poza fetei de pe noptieră. Nu-i spusese acum cîteva seri că o iubește ? Ar fi păcat ca acum, înainte de facultate, să facă o prostie. Întrebă cu oarecare teamă în glas :

— Și fata cine e ?

— Asta e cel mai grav. O balerină de la noi. Doamne ferește ! Te pomenești că s-a îndrăgostit de Carla !...

— Dar Carla asta de unde a mai apărut ? se enervă Liviu. Eu aflu ultimul ce se petrece în casă !

— Ți-am vorbit despre ea acum cîteva săptămîni. Atunci cînd ai spus că Andrei e bărbat și n-are unde să se ducă. Am vorbit cu balerina să-l invite acasă la ea.

— Cum să-l invite așa, pur și simplu ? se revoltă Liviu și lovi cu pumnul în cristalul de pe birou. Vai, domnule Andrei Loteanu, n-ai cu cine să te culci ? Păi, vino cu mine. Am sarcină din partea primsolistei, care e și membră în C.O.M.

— Nu fi vulgar ! Femeile deștepte invită bărbații fără cuvinte, fără ca ei să-și dea seama că au fost invitați.

— Dar balerina ta nu e deșteaptă !

— O cunoști ? tresări Lidia.

— De unde s-o cunosc ? ! Dar sigur e proastă, dacă a acceptat să facă o asemenea invitație. Probabil i-ai poruncit ca un patron.

— Nu-i adevărat ! Am rugat-o doar să fie mai atentă cu el. Atît.

— Și ea, ca să-ți facă plăcere, s-a grăbit să-i formuleze invitația.

— Nu chiar din plăcere. I-am promis că voi grăbi formalitățile pentru obținerea unei garsoniere.

— E ca și cum i-ai fi dat bani, ca unei prostituate.

— Nu exagera. Garsoniera oricum i se cuvine.

— Și Andrei a vizitat-o ?

— Da, mi-a spus chiar el, dar n-a pomenit nimic despre... Dimpotrivă, mi-a spus că a avut doar o discuție cu ea. Probabil i-a fost rușine să-mi mărturisească ! Începu să se vaite. Din vina mea ! Numai și numai din vina mea ! Vreau să discuți cu Andrei !

— Am să discut.

— Vreau chiar acum !

— Acum nu se poate !

— De ce nu se poate ?

— Pentru că a plecat în Deltă.

— Te pomenești că a plecat cu ea !

Sări din fotoliu și se repezi la telefon.

— Alo, poarta ! Dumneata ești, nea Avrame ? Vreau să te întreb ceva. N-ai văzut-o pe domnișoara Carla ? Da ? Și unde e ? Înțeleg, repetă. Bine, îți mulțumesc.

Oarecum liniștită se reîntoarse în biroul lui Liviu.

— Slavă domnului, nu e cu ea. Dar cu cine o fi plecat ?

— S-a dus cu un grup. I-am dat o sută de lei să închirieze un cort.

Nervoasă, Lidia își consultă ceasul.

— E două fără un sfert. Mă duc pînă la operă.

— Ce să faci acolo ?

— Cum ce ? Vreau să vorbesc cu Carla. N-a spus Andrei lui Silvia că s-a logodit cu o balerină ? Vreau să știu adevărul.

— Și cînd mîncăm ?

— Cînd mă întorc. Trebuie să vorbesc neapărat cu ea.

— Și dacă nu e vorba de Carla ?

— Andrei nu cunoaște nici o altă balerină. Pune cartofi la fiert.

Își luă poșeta și porni spre ușă. Liviu abia apucă să strige după ea :

— Te rog foarte mult, fără scandal ! Ia-o încet, calm, pe ocolite.

— Nu trebuie să mă înveți ! Sînt actriță.

Brusc, ca și cum vocea ei stridentă ar fi declanșat-o, simți o arsură în coșul pieptului, apoi o durere tot mai puternică îi sfredeli stomacul.

Se duse în bucătărie după bicarbonat.

ÎN DRUM SPRE Teatrul Muzical, Lidia se opri la Consiliul Popular și îl căută pe șeful Spațiului locativ : acesta abia sosise de pe teren, era ocupat, în fața ușii lui stăteau peste douăzeci de persoane, unii cu copii în brațe, să-l emoționeze. Primind o invitație la un spectacol, un funcționar o introduse pe o ușă lăturalnică. Șeful Spațiului o primi cu plecăciuni, bucuros că poate conversa cu prima solistă a Operei, personalitate marcantă a orașului. Îi sărută amîndouă mîinile și se prezentă scurt, Gligor, ca și cum numele lui ar fi avut o rezonanță ca Renault, Phillips sau Honda. Tovarășul Gligor, înalt, îmbrăcat prea elegant pentru un șef de secție care bate terenul, chiar înainte de a o întreba de scopul vizitei, îi ceru un autograf și scoase dintr-un sertar un carnețel cu scoarțe de catifea verde cu o închizătoare de alamă ca de geamantan. Lidia se lăsă servită cu o cafea naturală și cu o țigară lungă dintr-un pachet deschis special în cinstea ei. La insistențele șefului Spațiului, Lidia se iscăli sub semnătura indescifrabilă a unui fotbalist de la Gloria Buzău.

— Să știți că anume v-am pus să vă iscăliți pe aceeași pagină cu acest fotbalist. A fost selecționat și în Na-

ţională şi în sezonul trecut a marcat unsprezece goluri cu capul. Cred că are cel mai bun plasament dintre jucătorii noştri, ştie precis unde centrează extrema, are o detentă formidabilă, ţîşneşte ca o rachetă şi toate loviturile lui caută păianjenul.

Văzînd că doamna Loteanu nu era emoţionată de aceste informaţii, îşi aranjă ceremonios cravata şi-i mulţumi pentru autograf, sărutîndu-i din nou amîndouă mîinile. Lidia îi expuse motivul venirii ei la Spaţiu.

— Cererea ei e depusă de peste două luni.

— Nu este nici o problemă, doamnă, mai ales că repartiţia se face din spaţiul alocat Operei. După cîte ştiu, sînteţi şi membră în Comitetul Oamenilor Muncii, aşa că procedura este perfect legală. Dar pentru dumneavoastră aş fi aranjat oricum.

Zîmbi şi aşteptă să fie elogiat.

— Vă mulţumesc, tovarăşe Gligor.

— Plăcerea este de partea mea, doamnă. Va fi doar un singur inconvenient : timpul. Văzînd-o tresărind, îşi ridică amîndouă palmele la înălţimea pieptului şi-şi permise să zîmbească din nou. Nu vă speriaţi, doamnă, e vorba de două, trei zile. Dar două, trei zile durează oricum completarea formelor.

Lidia îi mulţumi din nou, promiţîndu-i că, de acum înainte, va găsi pe biroul lui o invitaţie într-o lojă, la fiecare premieră.

Coborînd în stradă, Lidia se întrebă dacă procedase bine, dacă nu cumva, avînd o garsonieră, Carla îl va atrage şi mai mult pe Andrei. Acolo unde locuia, la văduva timonierului, n-ar fi putut sta împreună, chiar dacă ar fi avut gînduri serioase. Şi la ei, în nici un caz. Nu se îndură însă să urce din nou la tovarăşul Gligor, să contramandeze repartiţia. Acesta, fără îndoială, şi-ar fi schimbat complet părerea despre ea.

La poartă, nea Avram o informă că baletul se află încă în plină repetiţie pe scenă. Îl rugă pe portar s-o trimită pe Carla în cabina ei. Privind oglinda proaspăt ştearsă, plină cu abţibilduri, perucile aşezate pe capetele de lemn, rochiile înşirate în garderobă, Lidia se simţi mai degajată. În fond, adevărata ei viaţă, marile bucurii şi deceptii s-au adunat între aceşti patru pereţi : tot aici primise şi scrisorile lui Liviu expediate din cele patru puncte car-

dinale. Cînd s-au cunoscut, era și ea un fel de Carla, poate mai îndrăzneață, mai înfiptă și mai ambițioasă. Aici la Constanța însă, o balerină n-avea nici o șansă să se realizeze. Uneori, o împrumutau și cei de la Teatrul de Estradă și, ca să cîștige bani, evolua și în ansamblul unui bar de noapte. De aici și invidia colegelor, de aici proasta reputație. Fără această reputație nici Lidia nu s-ar fi gîndit să i se adreseze ei, să-l calmeze, să-l liniștească pe Andrei. Se întrebă ce ar fi făcut ea dacă i s-ar fi cerut așa ceva cînd bătea la poarta debutului ? Acum era greu de răspuns : cu experiența pe care o avea, în plină glorie, cu situația ei socială nu se mai putea substitui felului de a gîndi al unei debutante, avidă de succes. Cu douăzeci de ani în urmă, oamenii gîndeau altfel, fiecare premieră era un eveniment, acum ziarele abia consemnau o schimbare în distribuție. Unde sînt timpurile cînd spectacolele erau vizionate de specialiști din București, cînd se analizau vocile pe două coloane în presa centrală, cînd se acordau distincții, titluri și premii de stat artiștilor ? Acum dansatorii sînt fabricați pe bandă rulantă și cei mai mulți sînt angajați în ansambluri de dansuri populare și bat verbuncul în locul piruetelor. Și totuși, ce ar fi făcut în locul Carlei ? La vîrsta ei răspunsurile se dau rapid, fără să te gîndești prea mult la consecințe, sub impulsul momentului. De fapt ce i-a cerut concret Carlei ? Concret, nimic. („Dacă ai timp, ocupă-te de el, e la vîrsta căutărilor, e derutat, roșește în fața femeilor și pleacă privirile dacă cineva se uită insistent la el.“ „Eu sînt tot de vîrsta lui, doamnă, să știți că și eu roșesc cînd bărbații din bar, în loc să admire dansul pe care îl execut, se holbează la picioarele mele.“ „Dar tu trăiești în alt mediu, ai acumulat o experiență, mă rog, nu vreau să faci nimic împotriva voinței tale, te-am rugat doar să-l ajuți să se adune. Asta e tot.“) Desigur, nu-i vorbea o mamă oarecare, ci o persoană de care depindea tot viitorul ei. „Probabil mie nu mi s-ar fi adresat o asemenea cerere, eu n-am avut firma Carlei, n-am umblat pe scenă în dresuri mulate pe corp.“ Privindu-se în oglindă, descoperi noi riduri și se întristă și fără nici o noimă își aduse aminte de asistentul care o invitase să asculte voci celebre. Nu putea face nici o legătură între ea și Carla. Asistentul o trișase, pe cînd Carla a acceptat conștientă propunerea. E drept, contra unui serviciu.

Carla intră în cabină timidă, puțin speriată. Bănuia pentru ce fusese chemată, nu era pregătită pentru această confruntare, fusese convinsă că nu se va mai discuta despre asta niciodată. Salută respectuos, cu respirația întretăiată din cauza efortului din timpul repetiției. Era îmbrăcată în maioul ei transpirat și șuvițele de păr, îi stăteau lipite de fruntea încă udă.

— M-ați chemat, doamnă.

— Da, Carla. Ia loc.

Carla, în loc să se așeze, se rezemă de etajera oglinzii, sprijinindu-se de ea cu amîndouă mîinile. Lidia o vedea din față și prin oglindă din profil.

— Te-ai făcut frumușică, domnișoară.

Carla știa că nu fusese convocată să i se facă complimente. Aștepta ca doamna Loteanu să continue.

— Spune-mi, Carla, tu ești logodită ?

— Nu, doamnă.

— Și nici nu vrei să te logodești ?

— Nu, doamnă.

— Dar un prieten tot ai, zîmbi Lidia complice.

— Nu, doamnă.

Lidia își încreți fruntea : să aibă Liviu dreptate și Silvia să fie într-adevăr proastă, să nu fi înțeles bine cele spuse de Andrei ? Sau poate nu e vorba de Carla, ci de altcineva. Dar care balerină ar fi putut să-l cunoască pe Andrei și să-i răsucească capul în cîteva zile ?

— Știu de ce îmi puneți aceste întrebări, doamnă. Din cauza fiului dumneavoastră. Am acceptat propunerea, pentru că nu aveam cum să vă refuz. Sînteți în conducerea Operei, membră în Consiliul Oamenilor Muncii, îmi puteam distruge cariera și în afară de asta, speram să obțin mai repede garsoniera. Credeți-mă, stau îngrozitor de prost. Poate v-a spus și fiul dumneavoastră. Dar, chiar dacă aș rămîne toată viața în strada Pescarilor, nu m-aș culca pentru o garsonieră cu cineva care nu-mi place. Să știți că pe Andrei abia am reușit să-l conving să mă conducă pînă acasă. L-am îndrăgit pentru că e caraghios de timid, cuviincios și bine crescut. Dacă l-aș fi invitat din proprie inițiativă și nu la stăruințele dumneavoastră, fără îndoială că aș mai fi vrut să mă întîlnesc cu el. E un copil căruia i-au mijit mustățile, se vrea dur, deși știe că se comportă ca o fetiță. Cred că am fi putut fi foarte buni prieteni.

Lidia respiră adînc.

— Aș vrea să mă ierți, Carla, dar pentru altceva te-am căutat, deși îmi pare nespus de bine de cele ce mi-ai spus. Peste două sau trei zile, du-te la tovarășul Gligor la Spațiul locativ și ridică-ți repartiția pentru garsonieră.

În drum spre casă, era să facă un accident.

CAPITOLUL VII

LOTCA SE STRECURĂ ca un pește prin stufăriș și Andrei se dovedi dibaci în mînuirea ei : vîslea cu aceeași putere cu amîndouă mîinile, știa cînd trebuie să forțeze brațul stîng, cînd cel drept. Ori de cîte ori se împotmolea în desiș, se ridica în picioare și folosea rama ca pe o cange : o înfigea în mîl să urnească lotca din loc. Deseori, prora străpungea cu greu trestiile crescute în smocuri, dar forța vîslelor le îndoia și trosneau sub greutatea ambarcațiunii. În cele din urmă trestiile se răriră, se putea ghici balta și apa stătută, bătută de soare, părea un celofan întins.

Scăpat de greu, Andrei își scoase maioul, să profite de fiecare clipă de soare și privi victorios spre Lia :

— Ai văzut că am găsit drumul ?

Lia, chirchită pe bancheta din fața lui, își adunase picioarele sub ea și privea țintă zbaterile ritmice ale vîslelor, undele care se desfășurau în inele concentrice la fiecare contact cu apa.

— Și o să nimerim și înapoi ?

Andrei trase puternic de rame și lotca, smucită, țîșni înainte.

— În materie de orientare îl bat pe Magellan.

Nu numai lăudăroșenia o irită pe Lia, ci și sclipirile ciudate din ochii lui. La Constanța, fără îndoială și-ar fi cerut permisiunea să-și scoată maioul și atențiile astea mărunte făceau farmecul lui. În clasă, în grup, Andrei se voia mare, își impunea zgomotos părerile, își dădea importanță : în intimitate, în doi, Andrei se transforma în cel mai politicos om posibil, era atent, gentil și-și cerea scuze dacă ar fi strănutat fără să-și ducă palma la gură

sau, neatent, ar fi lovit-o cu cotul. Mulţimea, strada, sălile de spectacol îl influenţau în rău : devenea mai voluntar, mai agresiv în vorbă, în gesturi, în fapte. Dacă rămîneau singuri undeva într-o casă, la „Patru stînci", Andrei elimina din decibeli, era timorat de liniştea din jur, redevenea stîngaci, timid, băiatul de care se îndrăgostise Lia. Acesta era, de altfel, şi motivul pentru care a acceptat să-l însoţească în Deltă, să stea o noapte întreagă cu el.

— De cînd te cunosc, n-ai fost atît de sigur pe tine ca acum.

Andrei, satisfăcut de această constatare, lăsă ramele în cîrlige să alunece de-a lungul lotcii şi-şi şterse transpiraţia de pe frunte cu dosul palmei. Dacă ieri ar fi avut curajul să rămînă cu Zizi, probabil că azi ar fi fost mai stăpîn pe situaţie, mult mai matur, mult mai deştept. Aşa însă, tulburat de apropierea Liei, nerăbdător să vadă cortul ridicat, se temu să nu facă vreo gafă ireparabilă. Desigur în băltoaca asta stătută nu era cazul să se compare cu Magellan. Spuse într-o doară :

— Pentru că n-am avut unde să mă desfăşor.

Lia îi răspunse repede :

— La şcoală, de exemplu !

Andrei dădu din mînă a lehamite :

— În faţa cui ! A lui Greceanu cel chel ? Am convingerea că nu ştie mai multă fizică decît ceea ce este în manual. Sînt convins că şi el îşi pregăteşte fiecare lecţie ca şi noi. Dar dincolo de asta, şcoala a început să mă plictisească. Cînd mă voi folosi ca de vîsle de integrale, de constanta lui Boltzman, de anul urcării pe tron a lui Matei Basarab ?

— Peste cîteva săptămîni, la examenul de bacalaureat.

— Atît. Pe urmă pot să le uit ca pe un vis urît. Dacă şcoala ne-ar pregăti pentru viaţă, ar trebui să învăţăm să facem chirpici, să tăiem sticla, să conducem maşini.

— Ceea ce vrei tu, poate învăţa fiecare în parte. Avînd însă o facultate înghesuită în cutia craniană, vei putea nu numai tăia, ci şi lipi sticla, modela cu laseri, cu tunuri cu neutroni : vei putea conduce nu motoare în patru timpi, demodate, ci agregate independente de atracţia universală. Iar pentru chirpici ai nevoie de lut şi nu de minte. Minte îţi trebuie dacă vrei să inventezi un alt chirpici, mai uşor decît fulgul, mai rezistent decît betonul armat.

Neavînd replică, Andrei începu să vîslească din nou : malurile cu sălciile plîngătoare, crescute parcă din apă, din lipsă de vînt, își atîrnau ramurile mițoase ca pe niște frînghii. Totul părea încremenit : și aerul, și cerul neverosimil de albastru, și apa, tulburată doar de bătăile vîslelor.

De ce n-a rămas ieri totuși la Zizi ? Își impută mai ales faptul că plecase ca un laș, fără să fi avut curajul să-i spună în față că își imaginase altfel dragostea, nu cumpărată pe bani ca pe o marfă. Poate grasa nici nu s-ar fi simțit jignită, spunîndu-i el toate astea. Fără îndoială și ea era vinovată : nu era cazul să se ducă în bucătărie să înfulece, lăsîndu-l singur, inhibat, cu servieta în mînă, pradă gîndurilor. Dacă ar fi fost mai atentă și l-ar fi așezat lîngă ea, poate ar fi uitat că avea șolduri mai pline decît s-ar fi cuvenit. De căldură, de sete i se uscă gîtlejul și simți cum îi zvîcnesc tîmplele.

Lia tresărea la fiecare smucitură de vîslă și avu aceeași senzație de nesiguranță ca și atunci cînd a stat de vorbă cu taică-su despre excursie : îl pîndise să fie singur, deoarece maică-sa ar fi fost împotrivă din principiu. „Ce ai zice, tată, dacă m-aș duce în excursie ?" Era după prînz. Mateianu stătea însă la masă, dar își întinsese picioarele pînă la mijlocul bucătăriei. Își alegea tocmai o țigară mai moale, s-o savureze. „Zic că faci bine. Îți mai umpli plămînii cu aer curat." Găsise țigara potrivită și o aprinse tacticos. „Chiar am citit în ziarul de ieri că poluarea în port e de patru virgulă doi. Ziariștilor le plac cifrele la nebunie. Am depășit planul cu doi virgulă unu, am transportat mărfuri cu zece la sută mai mult decît luna trecută, dar nimeni dintre cititori nu știe ce înseamnă o poluare de patru virgulă doi. Unde vrei să te duci ?" Lia se așteptase la două întrebări grele : unde și cu cine. „În Deltă." „E frumos acolo. Eu n-am mai fost în Deltă de vreo douăzeci de ani. Am fost la pescuit, dar n-am reușit să arunc undița în apă : mă uitam ca un prost la pelicani, la covorul de nuferi. Dacă dumnezeu ar fi deștept, ar organiza raiul după chipul și asemănarea Deltei. Cu cine te duci ?" „Cu Andrei", îi răspunse Lia cu voce stinsă și căută privirile lui taică-su. El însă urmărea fumul țigării care se răsucea spre tavan. „Mergeți mai mulți ?" „Nu, numai noi doi." Taică-su tresări și scrumul căzu pe ciment. Lia îl adună repede cu o cîrpă udă. „Eu cu el, tată." „Cred

că în doi Delta e mai frumoasă chiar decît în realitate. Ai cui să-ţi împărtăşeşti impresiile. În grup, unii rîd, fac bancuri şi iluzia de frumos, de împlinire dispare. Cînd eşti singur, Delta te copleşeşte. Cel mai bine e în doi." Lia îşi dădu seama că taică-su rostise cu voce tare justificările pe care va trebui să le susţină faţă de mama. „Andrei a făcut rost de un cort, adăugă ea repede. Urma hopul cel mare, şi anume că-şi va petrece noaptea acolo. A vorbit cu cineva, o să închirieze o lotcă şi o să vedem Delta de sîmbătă de la prînz pînă duminică seara." Taică-su nu-i răspunse imediat : mai trase un fum şi-şi pironi privirile în gol. „Delta nu se poate vedea într-o singură zi şi fără ghid." „Nici nu ne-am propus asta." „Mi-am imaginat." Sfărîmă ţigara în scrumieră. „Ţii foarte mult să te duci ?" „Da, tată." „Atunci du-te, dar va trebui s-o liniştim pe mama. Ştii ce prăpăstioasă e. Se teme şi de umbra ei. Ca să fie liniştită, o s-o mintim. Îi spunem că mergeţi mai mulţi. Ştii cît ţine la tine..." „Tu nu ţii ?" „La fel de mult, dar eu am încredere în tine. Tu eşti fată de [illegible]aptă." Lia se bucură că n-a ascultat de Andrei şi nu l-a mintit pe taică-su. Ar fi fost groaznic să-i fi spus că pleacă mai mulţi şi el să afle că au fost numai ei doi. Cum l-ar mai fi privit în ochi ? Taică-su aprinse o nouă ţigară, fără să fi căutat una mai moale. „Vezi dacă mai e ceva cafea ascunsă de maică-ta." În timp ce Lia puse ibricul pe plită, taică-su găsi un ziar pe pervazul ferestrei şi-l răsfoi. Ziarul era vechi, dar acum pentru el n-avea nici o importanţă. „Ar fi normal să-ţi dau sfaturi, dar cele mai multe dintre ele ar fi caraghioase : să ai grijă să nu te îneci, să te fereşti de ţînţari şi altele de genul acesta. Sfaturile pe care aş vrea să ţi le dau le ştii şi singură. Azi-mîine eşti majoră şi atunci, oricum, tu vei hotărî ce trebuie să faci. M-ai înţeles ?" „Da, tată." „Atunci mie nu îmi mai rămîne decît să-ţi doresc excursie plăcută. Plăcută înseamnă să doreşti să te mai întorci acolo." Seara, fără să vrea, auzi discuţia părinţilor din dormitor. „Şi ce dacă se duce cu Andrei ? Înseamnă că are cine să aibă grijă de ea să nu alunece, să cadă în apă." „Şi se duc numai ei doi ?" Vocea maică-si aducea a plîns. „Bineînţeles ! De ce să care şi pe alţii cu ei ? Unde sînt mulţi sînt păreri multe, fiecare ar vrea să facă altceva şi se duce dracului plăcerea excursiei. Ce ai fi spus tu, cînd ne plimbam pe locuri neumblate, să fi luat şi nişte prieteni cu mine ?" „Vorbeşti prostii ! Noi ştiam

de ce mergem la plimbare." „Crezi că ei nu știu ?" „Păi, tocmai asta e. Noi eram maturi." „Ei sînt aproape maturi". „Da, dar erau alte vremuri și ei nu sînt decît elevi." „Dar mult mai deștepți decît noi. M-am uitat într-o zi în caietul ei de matematică. M-am speriat. Noi, față de ei, nu știm nici cît știe unul din clasa a patra primară. Dacă ai fi avut băiat l-ai fi lăsat ?" „Dacă era băiat, da." „Să se fi văitat mama fetei cu care ar fi plecat. Păi, vezi cum ești ? De ce n-ai făcut băiat ?" „Asta n-a depins de mine." „Vrei să spui că eu am fost neputincios ?", „Nu răstălmăci cuvintele !" „Bine, nu le răstălmăcesc. Dar dacă zici că n-a depins de tine, atunci nici excursia ei să nu depindă de tine. Pentru că, de ceea ce te temi tu, se poate întîmpla fără ca fiică-ta să facă o deplasare în Deltă."

Ce bine să ai un tată deștept, trase Lia concluzia și-și trase și pătura peste cap, să nu mai audă șușotelile lor din dormitor.

— La ce te gîndești ? o trezi la realitate vocea lui Andrei.

Avea fața, umerii transpirați.

— La nimic.

Ce ar fi putut să-i spună ? Că s-a gîndit la discuția avută cu taică-su sau să-i povestească șușotelile părinților din dormitor ? Auzind astea, Andrei ar fi prins aripi, ar fi fost și mai încrezut. Știa precis și cuvintele pe care le-ar fi rostit. „Păi, au dreptate părinții tăi. N-am putea să facem dragoste și la Constanța ? N-ar trebui decît să chiulim într-o dimineață de la cursuri !" Înciudată, se răsuci pe bancă și-și vîrî picioarele în apă.

— Nu ți se pare ciudat că nu e nimeni prin apropiere, că sîntem numai noi doi în această pustietate ?

— De ce să fie ciudat ? ridică Andrei privirile spre ea. Noi am vrut să evadăm.

— „Evadare" sună de parcă la Constanța am fi fost legați în lanțuri.

— De niște lanțuri invizibile, aprobă Andrei din cap : obiceiuri, etichetă, gura lumii. Aș fi putut sta fără maiou în clasă ?

— Puteai să stai fără maiou pe plajă.

— Plaja din Constanța e altceva. De acolo vezi blocurile, auzi toate zgomotele străzii : clincănitul tramvaielor, frînele mașinilor, țipetele copiilor. Aici e o altă lume și nu sîntem chiar singuri.

— Dar cine mai e prin apropiere ?

— Peștii, păsările. Tăcu o clipă, apoi continuă : Te temi ?

— Puțin.

— De cine ?

— Nu știu. Încă nu m-am obișnuit cu liniștea, cu tremurul trestiilor. Am senzația că de peste tot ne privesc ochi curioși.

— Aici nu sînt decît rațe sălbatice. Și ele se tem mai mult decît noi. Dar chiar dacă ar fi oameni prin apropiere, cînd ești cu mine să nu te temi. Uite ce brațe puternice am. Își încordă brațele, să i se vadă mușchii.

Lia începu să rîdă :

— Ești un zăpăcit ! Tu trăiești cu capul în nori. Îți imaginezi că ești Tarzan sau omul amfibie.

— Tu n-ai asemenea vise ?

— Nu. Eu stau cu picioarele pe pămînt.

— În afară de cazul cînd ești cu ele în apă.

Lia își retrase picioarele în lotcă : mătasea broaștei, scîrboasă, i se lipi de glezne.

Încă de cînd au urcat în trenul de Tulcea, Lia și-a dat seama că în raporturile dintre ea și Andrei survenise o schimbare în defavoarea ei. Fără îndoială, vinovată era ea. Venise la gară prost dispusă, lipsită de entuziasm, cu o strîngere de inimă nejustificată. Maică-sa o trezise în zori, s-o ajute să-și facă bagajele. În zadar îi spusese că era timp după ce se întoarce de la cursuri, ea se încăpățînă și o bombăni tot timpul, încît îi pierise tot cheful de excursie. În timp ce-i înghesui lucrurile în rucsac, îi dădu o mulțime de povețe, pe unele repetîndu-le de mai multe ori. „Ce înseamnă să fiu cuminte ?" o întrebase Lia agresivă. „Să nu mă joc cu chibrituri, să fiu atentă să nu mă tai cu cuțitul ?" „Lasă că știi tu. Crezi că eu nu-ți vreau binele ?" „Ba da. Dar ceea ce este bine pentru tine, nu e sigur că e bine și pentru mine." „Trebuie să fie !" „Spune, mamă, vrei să nu mă duc în excursie ?" „Acum, dacă tata a fost de acord, trebuie să te duci. S-ar supăra și ar crede că eu m-am împotrivit." „Bine, mamă, și ca pînă mîine seară să fii liniștită, îți promit că o să fiu cuminte." Maică-sa o sărută pe frunte, dar rămase tot îngrijorată. Îi dădu din dulap maiouri groase de lînă și chiloți lungi, pînă aproape de genunchi, ca să nu răcească. „Tu n-ai fost

încă în Deltă. Acolo e apă multă și unde e apă multă, trage."

La școală, în timpul pauzelor, Andrei îi arătă fel de fel de listuțe cu ceva ce mai avea de luat, spirt, spirtieră, două cutii de chibrituri și o mulțime de mărunțișuri, la care ea nu s-ar fi gîndit niciodată.

La prînz, cu rucsacul în spinare, abia reuși să urce în troleibuz și ajunse la gară obosită, lipsită de vlagă. Andrei în schimb radia, deveni autoritar, plin de inițiativă : el știa care e vagonul, compartimentul, locurile unde urmau să stea și tot el aranjă în plasă cele două rucsacuri umplute pînă la refuz. Adrei o sili să stea lîngă fereastră, să privească peisajul, să nu se plictisească. Cerul înnourat prevestea ploaie.

— Ce facem dacă plouă ?

— Ne adăpostim în cort. Dar fii liniștită, n-o să plouă.

Siguranța lui Andrei o deranjă cel mai mult : fuseseră de multe ori împreună, o dată pînă la Capul Midia, și ceea ce îi plăcea la Andrei era timiditatea. De multe ori ar fi vrut să fie mai îndrăzneț, să-i cuprindă umerii, s-o țină de mijloc, dar el mergea alături, cu capul plecat, sfios. De obicei ea îl lua de braț, tot ea își rezema capul de umărul lui și brusc, de vreo două luni, Andrei devenise un alt Andrei : insistent, ca din întîmplare, în timpul dansului lăsa să-i cadă brațele mai jos de șold, alteori, tot din întîmplare, îi lovea sînii cu cotul sau încerca să-i aranjeze decolteul trăgînd de deschizătura rochiei, gata, gata s-o rupă. Cînd o ținea de braț, simțea încleștarea degetelor lui și se temea să nu se aleagă cu vînătăi. Cît de mult dorise pe vremuri să fie numai în doi și acum, acest lucru o înspăimînta. În urmă cu două luni încă s-ar fi dus cu el oriunde, nestingherită, fără teamă. Acum ar fi vrut să plouă, să fie nevoiți să ridice cortul chiar în Tulcea, alături de multe altele, să nu rămînă singuri. Cu cît se apropiau mai mult de Tulcea, teama ei se transforma în spaimă, tresărea cînd Andrei o întreba ceva, un nod i se statornici în gîtlej, abia reușea să vorbească.

Se rugase să plouă, dar aproape de Tulcea apăru soarele.

Ajunși în Deltă, Andrei o puse să scoată apa din lotcă, să învelească rucsacurile cu o mușama, să nu se ude, să măsoare adîncimea apei, să desfacă cu brațele trestiile din fața ambarcațiunii. Deși își zgîriase brațele, Lia deveni

ascultătoare, supusă. Numai cînd Andrei o sfătui să-şi scoată blugii şi să rămînă numai în costum de baie se împotrivi :

— Ce o să spună cei din Deltă ?

— Cine ? rîse Andrei. Pelicanii ? Lor le plac costumele de baie de culoarea roşie. Şi cormoranilor la fel.

Cu toate insistenţele lui, Lia nu-şi scoase nici măcar bluza cu mînecile lungi, deşi soarele se sprijinise de umerii ei şi simţi şiroaiele de sudoare prelingîndu-se pe spate. „De ce să facă totul cum vrea el ?“ O să aibă tot timpul să se schimbe cînd vor acosta undeva. Se plictisise stînd ghemuită pe banchetă, ar fi vrut să se desmorţească, să-şi întindă picioarele, dar nu voia să-l deranjeze la vîslit. În apă se temu să le vîre, să nu se agaţe de vreo plantă subacvatică, lipicioasă. Nu-şi imaginase că vor pluti atît de mult cu lotca şi se temu să nu se întunece pînă vor acosta. I se făcuse şi foame ; la prînz, aşa cum prevăzuse maică-sa, nu mîncase decît cîteva linguri de supă şi o felie de pîine.

— Tu ştii unde mergem ?

— Nu. Eu sînt tot pentru prima oară aici.

— Atunci de ce nu tragem la mal ?

— Şi ce să facem acolo ?

— Să mîncăm.

— O să mîncăm după ce ridicăm cortul.

Hotărî să nu-l mai întrebe nimic. Privi spre mal şi descoperi la marginea apei o mulţime de pescari înghesuiţi unul lîngă altul. Avea totuşi dreptate Andrei : dacă ar fi acostat în apropierea lor, ar fi fost obligaţi să fie muţi, să nu sperie peştii. Fusese odată la pescuit cu undiţa, cu taică-su. Încremenit pe o piatră, bătrînul privea pluta, de parcă de mişcarea ei ar fi depins întreaga lui existenţă. Ori de cîte ori voia să-i spună ceva, taică-su ducea degetul la gură, în semn să tacă. Pescuitul acesta mut nu mai era un prilej de relaxare, ci unul de concentrare maximă, o încordare a tuturor simţurilor. Privi brusc spre cele două rucsacuri acoperite cu muşama şi nu descoperi undiţa din bambus a lui Andrei. Probabil a uitat-o în tren sau pe mal, unde s-au îmbarcat în lotcă. De teamă ca Andrei să nu se întoarcă după ea, nu-i spuse nimic. Era chiar mai bine că a pierdut-o, altminteri, n-ar fi putut să asculte muzică la casetofon.

Dincolo de stufăriş, în larg, descoperiră o insulă : din cauza reflexelor apei părea plutitoare, ca o corabie pără-

sită. Cînd ajunseră mai aproape de ea, i se contură și vegetația : tufișuri dese, împrejmuite de sălcii plîngătoare și de niște plopi scorburoși, cu rădăcinile crescute de-a dreptul din trunchi. În oglinda apei, copacii răsturnați păreau că-și înfipseseră coroanele ca pe niște rădăcini în adîncuri. Spre mulțumirea Liei, Andrei se îndreptă spre insulă. Ajunși aproape de mal, Andrei căută un loc plat pentru acostare. Îl găsi între două sălcii și trase puternic de rame. Vîrful lotcii urcă peste niște ierburi și Andrei sări pe mal, pe urmă o ajută și pe Lia să coboare și legă lanțul ambarcațiunii de trunchiul unui pom. Lia, stînjenită de liniștea care se lăsase între ei, rămase nemișcată la marginea apei.

— Ce-i cu tine ? întrebă Andrei nedumerit.

— Nimic. Ce să fie ?

— Ai rămas ca o statuie.

Din desiș se auziră bătăile de aripi ale unei păsări mari. Lia tresări și, rușinată de această spaimă stupidă, își lăsă capul în pămînt. Andrei îi ridică bărbia cu degetul.

— Ți-am spus : cînd ești cu mine, nu trebuie să te temi. Am eu grijă de tine.

Se aplecă spre ea și o sărută pe buze. Lia se retrase un pas și era cît pe aci să cadă în apă. Cînd își regăsi echilibrul, îl privi pe Andrei în ochi :

— Am senzația că am venit în Deltă cu un alt Andrei!

— Ar trebui să te bucuri. De Andrei cel vechi probabil te-ai plictisit. O jucărie nouă e totdeauna mai interesantă decît una veche.

— Mie îmi place Andrei cel vechi.

— Să știi că eu sînt totdeauna același : și cel vechi și cel nou. Sau n-ai încredere în mine ?

Lia îi căută privirile și se văzu oglindită în pupilele lui.

— Aș vrea să am.

Acest optativ îl deranjă pe Andrei, vru să-i răspundă pe același ton, dar renunță. Încercă s-o îmbuneze :

— Să ai. Și pentru că ea nu-i răspunse, schimbă discuția : Pînă descarc, tu du-te în recunoaștere.

În recunoaștere, unde ? În desiș ? Singură ? N-ar fi avut curajul să facă un singur pas fără el. Întrebă cu voce stinsă :

— Unde ?

Andrei nu sesiză teama ei.

— Cum unde ? Pe insulă. Caută un loc pentru cort.

Lia se sperie : cum să se ducă, să traverseze tufișurile astea încîlcite și păduricea de plopi ? După fiecare trunchi putea să apară o vietate.

— Și dacă mă întîlnesc cu cineva ?

— Cu cine să te întîlnești ?

— Cu un pescar rătăcit, cu niște turiști ca noi sau poate cu cineva ascuns de teama miliției.

La asta nu se gîndise nici el și inima i se făcu cît un purice : dacă într-adevăr nu erau singurii pe insulă ? Peisajul văzut de departe putea să atragă și alți turiști, sau, vorba ei, niște oameni certați cu legea, care dinadins ocolesc canalele bătute de pescari. Își aduse aminte de cei patru lipoveni care au plecat înaintea lor de pe același debarcader și tot în direcția asta, cu o lotcă peticită cu smoală, încărcată cu damigene. Unul dintre ei, un bătrîn bărbos, cu gingiile văduvite de dinți, care duhnea a băutură, chiar o invitase pe Lia să plece cu ei, că o să se distreze mai bine decît cu vîslașul ei mucos. Andrei n-avu curajul să se răstească la ei și dinadins căută să prelungească pregătirile de plecare, să scape de ei. Să n-o sperie pe Lia, se uită cercetător în jur și spuse foarte sigur pe el :

— Insula e părăsită.

— De unde știi ?

— Dacă ar fi cineva pe insulă am fi știut, am fi văzut fum. Nimeni nu stă pe o insulă fără să facă foc.

Imediat își dădu seama că argumentul lui nu era convingător : și ei erau pe insulă fără să fi făcut foc. De altfel, era suficient de cald chiar și la umbră.

— Dar nu e frig.

— Focul nu se face numai pentru încălzit, îi răspunse repede Andrei. Se face pentru gătit, pentru gonit țînțarii. Și cînd va apune soarele, ai să vezi că o să fie și frig. De-aia am cărat și păturile.

— Mi-e frică să mă duc singură, mărturisi Lia.

Cu toată teama care se cuibărise în sufletul lui, Andrei era bucuros că Lia era speriată. Fără îndoială la noapte o să stea lipită de el. Spuse cu autoritate :

— Bine, atunci mă duc eu.

— Vin și eu cu tine, îl luă Lia de braț.

Îi plăcu nespus de mult rolul de protector, și, dacă ar fi fost convins că nu sînt decît ei doi pe insulă, s-ar fi comportat mai dur, ca un adevărat comandant de vas,

stăpîn pe destinele celor îmbarcați. Spuse ca și cum ar fi dat un ordin :

— Cineva trebuie să păzească lotca.

— De cine ? N-ai spus că e o insulă părăsită ?

— Să n-o ia apa.

— N-ai legat-o ?

— Ba da. Hai, vino și tu, fricoasa mea.

O luă de mînă și o trîr după el, deschizîndu-i drum printre tufele încîlcite, printre buruienile crescute înalt din cauza apei. Insula părea neumblată, nu găsiră nici o potecă bătătorită și nici măcar o poiență pe care s-o străbată fără să se zgîrie pe brațe, pe piept, pe picioare. Lia, gîndindu-se că insula putea fi într-adevăr părăsită, să nu fie decît ei doi, se sperie și mai tare. Spuse, apărînd-se de ghimpii ascuțiți ai unei tufe de mure :

— Nu-mi place insula asta.

— De ce ? se miră Andrei.

— E sălbatecă. Poate găsim un loc mai frumos.

— Întîi facem recunoașterea, îi răspunse Andrei și după aceea hotărîm.

Își luă avînt și, aplecat, se strecură sub niște crengi uscate, atîrnate pînă la pămînt. Lia, să nu rămînă în urmă, se ținu după el. În clipa aceea îi păru rău că venise în excursie : îi sîngera brațul stîng și o chinuia foamea. Era convinsă că, sîmbătă seara la Constanța, s-ar fi distrat mult mai bine : ori în orașul de vacanță, ori la bowling, ori la discoteca Tineretului. La cinema nu-i plăcea să se ducă cu Andrei : cînd se făcea întuneric, aceasta îi mîngîia brațul, uneori, ca din întîmplare, îi atingea sînii, și ea, ca să evite discuțiile, se prefăcea că nu observă, că e preocupată de film. Numai cînd era prea insistent, își retrăgea brațul și-i propunea să stea cuminte, că se uită lumea la ei. Acum ar fi preferat să vadă un film împreună decît să colinde insula pustie. Aici, dacă Andrei ar deveni agresiv, nici n-ar avea la cine să strige după ajutor. În clipa aceea nici nu știa cum ar fi fost mai bine ; să fie numai ei singuri sau să aibă la cine să se refugieze ? La cine ? La cei patru bărboși de pe debarcader, care o sfredeleau cu privirile ? Doamne ferește să fi nimerit cu ei pe aceeași insulă ! Fără îndoială prefera singurătatea cu el decît pe lipovenii ăia cu ochii ascunși între păr și bărbie. Se întrebă de ce se teme de Andrei, mai ales că îi plăcea să fie alături de el, să-și lase capul pe umărul lui, să dis-

cute, să se certe cu el. Era convinsă că numai datorită sfaturilor primite de la maică-sa devenise țepoasă ca un arici.

Ajunseră la capătul celălalt al insulei și peisajul se schimbă brusc : pomii deveniră mai rari, dispăruseră tufișurile, de parcă ar fi fost pe o altă insulă. Poposiră în fața unui mic golf cu o pajiște verde, umedă, presărată cu păpădii abia înflorite.

— Aici îți place ? întrebă Andrei, de parcă frumusețea locului ar fi fost meritul lui.

— Da, mărturisi Lia.

Soarele căzuse pînă la înălțimea sălciilor, razele piezișe se reflectau pe iarba umedă, colorind-o într-un verde neverosimil, cu reflexe galbene.

„Da"-ul bolborosit de Lia nu-l satisfăcu pe Andrei. Era peste măsură de entuziasmat :

— E un loc formidabil ! Nici în vis nu mi-aș fi imaginat ceva mai frumos. Uite ce golf splendid ! Parcă am fi undeva în Brazilia. Închise ochii și-și desfăcu brațele, de parcă ar fi vrut să îmbrățișeze tot peisajul din fața lui. Cum vrei să botezăm golful ?

Lia, deși impresionată de pajiștea cu păpădii, rămase cu senzația din momentul debarcării și spuse un „nu știu", dînd să înțeleagă că n-o interesa prea mult ceremonialul acestui botez. Andrei nu sesiză indiferența ei. Spuse după o scurtă meditare :

— Golful Fericirii.

Lia vru să ciuntească entuziasmul lui Andrei :

— S-ar putea ca golful să aibă deja un nume.

— Numai descoperitorul are voie să-l boteze.

O căldură ciudată se revărsă în el : privi golful din fața lui, apa scînteind de razele soarelui și depărtările scufundate într-o pîclă cenușie.

— Poate a mai fost cineva înaintea noastră aici, bolborosi Lia. Uite ! arătă cu mîna spre urma unui foc.

Andrei se uită și el într-acolo și plescăi din buze.

— Nu face nimic. Și America a fost descoperită de Columb și a fost botezată după cel de-al doilea vizitator : Amerigo Vespucci. Mă duc să aduc lotca și bagajele.

Lia nu voia să rămînă singură și Andrei fu nevoit s-o ia de mînă și s-o ducă după el pînă la locul debarcării. Se întoarseră pe apă, ocolind jumătate din insulă. Din larg, golful păru și mai frumos, ca și cum cineva l-ar fi ame-

najat special pentru ei. Dinspre interior, tufișurile dese o apărau de vînturi, iar plopii argintii cu frunzele tremurate o fereau de bătaia soarelui.

Lia se convinsese că, în afară de ei, nu mai era nimeni pe insulă. Spuse cu voce scăzută :

— Să știi că ai avut dreptate, insula e părăsită.

— Special am ales-o.

— De ce ?

— Ca să fim numai noi doi.

Prea de multe ori spusese Andrei că voia să fie numai ei doi. Încă din Constanța, apoi în tren își manifestase această dorință. Lia ar fi vrut să fie mulți, de vîrsta lor, să stea seara în jurul unui foc, să aștepte împreună zorile, să se bucure de primele raze ale soarelui. Cum îi spusese maică-sa ? Să fie cuminte. Cum putea fi cuminte — numai ea și Andrei pe o insulă părăsită ? Hotărî să fie distantă, deși, cu toată îngîmfarea lui Andrei, se simțea bine alături de el. Uneori, seara, cînd se gîndea la el, ar fi vrut să fie lîngă ea în pat, să-i cuprindă pieptul și să-l asculte spunînd nimicuri, chiar prostii, că va inventa cel mai ieftin carburant de pe lume, că va face parte din brigada care va găsi leacul cancerului, că o va lua cu el să-i arate lumea. Pentru el lumea erau și Parisul și Londra și Valea Regilor, fiordurile din Norvegia, văile abrupte din Anzi, iurtele din Mongolia.

Andrei legă lotca, apoi transportă bagajele pe mal.

— Ca să înălțăm cortul, va trebui să tai niște țăruși.

Cu o toporișcă în mînă se înfundă în desiș.

Rămasă singură, Lia se dezbrăcă și rămase numai în costum de baie. N-ar fi vrut să se schimbe la rugămintea lui, ci numai din proprie inițiativă. Îi păru rău că Andrei se schimbase : dacă ar fi fost cel dintotdeauna, s-ar fi simțit foarte bine aici. Golful era într-adevăr frumos. De acasă încă, Lia își închipuise că vor sta rezemați unul de celălalt și vor admira apusul de soare. Auzise mai demult că apusurile de soare din Deltă erau extraordinare ; cînd discul imens și roșu cade în baltă și razele devin roșiatice, apa pare sîngerie.

Andrei se întoarse cu țărușii ascuțiți și îi bătu în pămînt.

— Tu du-te după surcele, să aprindem focul.

Lia plecă bucuroasă, să nu fie nevoită să stea în costum de baie în fața lui, deși acest lucru i se păru stupid.

Probabil pentru că pe această insulă părăsită nu erau decît ei doi, căută ea să se justifice. Cînd se reîntoarse şi aţiţă focul, Andrei tocmai termină cortul. În vîrful lui prinse o batistă albă.

— Uite ce palat ţi-am construit, Lia.

Lia privi cortul. Batista, fluturată de vînt, aducea cu un steag.

— E foarte frumos.

Andrei, plin de el, se apropie şi se aşeză lîngă foc. Privi apa colorată trandafiriu de soarele în balans :

— Oare cum s-or fi simţit conchistadorii, cînd au debarcat în America ?

— Ca tine acum, spuse Lia cu răutate şi se aşeză lîngă el.

— Nu mă cunoşti suficient, dacă mă jigneşti.

— Cu ce te-am jignit ?

— N-ai spus că mă simt ca un conchistador ?

— Păi, nu e aşa ? Toată insula, tot ce e pe insulă sînt la picioarele tale.

— În afară de tine. De un an de cînd te ştiu, mi se pare că a trecut o veşnicie.

Lia se înduioşă, dar îşi strînse dinţii şi hotărî să fie tare. I se păru că venise clipa hotărîtoare pentru convieţuirea lor pe insulă. N-avea voie să fie slabă, să cadă în capcana cuvintelor.

— Ştii că nu-mi place cînd foloseşti cuvinte mari : veşnicie, infinit...

— Nu sînt cuvinte mari, Lia. Şi veşnicia şi infinitul fac parte din viaţa noastră. Deşi a trecut numai un an de cînd te-am văzut pentru prima oară, mi se pare că te cunosc de cînd lumea. Asta am înţeles prin cuvîntul veşnicie.

— Mi-ar părea bine să fie aşa. Din păcate însă astăzi eşti foarte schimbat.

— Pentru că vreau să te cunosc.

— Mai înainte ai spus că mă cunoşti de cînd lumea.

— Vreau să te cunosc altfel.

— Nu poţi să mă cunoşti altfel. Eu tot timpul sînt la fel.

— De ce te ascunzi în spatele cuvintelor ? De ce nu vrei să înţelegi ce vreau să-ţi spun ?

Ca să curme discuţia neplăcută, Lia se ridică în picioare :

— Mă duc să aduc casetofonul.

— E în rucsacul meu.

Lia reveni cu o bandă de disco gălăgioasă și cîțiva cormorani speriați se avîntară în văzduh. Amîndoi pufniră în rîs.

— Ți-am adus și caseta aceea cu blues-uri care îți plac ție.

— Acum zgomotul ăsta îmi face plăcere.

Se așeză lîngă el și bătu ritmul cu vîrful picioarelor. Cormoranii reveniră în stol compact, zburînd milimetric deasupra apei.

— Ce să-ți gătesc ? întrebă Lia între două melodii.

— În seara asta o să mîncăm ceva rece. Poate mai tîrziu o să facem o cafea.

— Dacă bem cafea, n-o să putem dormi.

— N-ar fi păcat să dormim ? Spune-mi, Lia, tu mă iubești ?

— Ți-am spus asta de foarte multe ori.

Andrei puse brațul pe umărul ei. Lia se cutremură, apoi se ridică din nou în picioare :

— Mă duc să aranjez cortul pe dinăuntru.

— L-am aranjat deja. Nu pleca.

— Pentru aranjatul unui interior, e nevoie de o mînă de femeie.

Porni spre cort. Andrei, să-și facă de lucru, începu să rihtuiască surcelele în stivă. Lia reveni războinică :

— Ai montat un singur pat !

— Bineînțeles.

— Nici un bineînțeles ! Eu dorm în patul meu, iar tu în patul tău ! Și dacă n-o să fie frig, am să rămîn toată noaptea aici !

— Chiar dacă ai dormi în patul tău, sau ai să stai să păzești focul, tot o să vii lîngă mine.

— Nu cred.

— Ai să vezi. Dacă nu de altceva, de frică.

— Frică de cine ?

— De broaște, de gușteri, de șerpi...

— Ai spus încă în tren că unde mă duci nu sînt nici broaște și nici șerpi.

— De unde să știu eu unde-și fac cuib lighioanele !

— Ești necinstit ! Încă de cînd mi-ai propus pentru prima oară să vin în excursie, ai avut gînduri ascunse. M-ai învățat să-mi mint părinții, numai ca să fie așa cum doreai tu. Știi ce mi-a spus tata ? „Du-te, că tu ești deș-

teaptă !" Înseamnă că nici el nu mă cunoaşte suficient. Dacă eram într-adevăr deşteaptă, nu veneam. Mama, care din păcate are mai puţine şanse să-şi impună părerea în casă, a prevăzut totul, mult mai clar. Poate a ajutat-o şi intuiţia. Împachetez şi mă duc acasă.

— Înot ? întrebă Andrei senin şi puse cîteva surcele pe foc.

Lia îşi muşcă buzele şi, neştiind ce să facă, se duse la marginea apei şi se aşeză pe nişte rădăcini crescute la suprafaţă. Un timp privi apa, verzuie din cauza frunzelor oglindite în ea, apoi luă o pietricică şi o aruncă în apă. Undele rotunde se măriră din ce în ce, pînă se loviră de mal. Mai aruncă o pietricică. Acum urmări o undă în larg : mătasea broaştei se ondulă şi ea, se balansă şi o petală de nufăr. Cînd apa se linişti, Lia rămase cu privirile aţintite pe petala de nufăr şi se întrebă din nou ce ar trebui să facă ? În primul rînd va trebui să monteze şi cel de-al doilea pat, apoi să se îmbrace. Oricum, soarele se apropie de măciuliile întunecate ale trestiilor şi de undeva porni un vînt care încreţi suprafaţa apei.

Andrei o privi peste umăr pînă ce dispăru în cort, apoi se ridică şi dispăru în desiş. Căută o creangă uscată, şi începu să lovească cu sete nişte frunze de brusturi :

— Te-am prins, lighioană ! ţipă din răsputeri, să fie auzit pînă în cort. Na !... Icni din răsputeri : Na ! Na !... Lia !

— Ce-i ? se auzi vocea ei din cort. Ce s-a întîmplat ?

— Vino să vezi ce şarpe am omorît !

— Nu vreau să-l văd !

Dinspre golf se auzi un clipocit de apă, apoi bătăile unor vîsle. Şi Lia şi Andrei alergară la mal. La vreo douăzeci de metri de ei apăru o barcă cu trei bărbaţi : unul cu barbă stufoasă, după înfăţişare lipovean şi ceilalţi doi, mai tineri, îmbrăcaţi cu maieuri colorate şi înarmaţi cu unelte de pescuit. Barca ancoră chiar lîngă lotca lor.

— Ce căutaţi aici ? ţipă cel cu barbă.

Avea voce agresivă şi-n ochi nişte scînteieri războinice.

— Am venit în excursie, bîigui Andrei.

— Hai, ridicaţi şatra ! Ăsta e locul nostru de pescuit. Şi să nu vă mai prind pe aici că vă arunc în apă !

Unul dintre tineri, cel care purta o şepcuţă albă cu cozoroc lung, să-şi ferească ochii de soare, îl bătu pe lipovean pe umăr :

— Lasă-i, nea Sofronie, nu vezi ce trup are ! și arătă cu bărbia spre Lia.

Ea se cutremură și se lipi de Andrei.

— Voi vreți sirene sau pește ? întrebă morocănos lipoveanul.

— Hai să plecăm, îi șopti Lia lui Andrei.

ÎNTORS ACASĂ, Andrei nu-și găsi locul : camera i se păru străină, ostilă, pînă și cîntăreața mulatră din litografia colorată îl privea pieziș, pe sub genele de plastic care îi adumbreau ochii ; vru chiar s-o rupă de pe perete, dar cînd duse mîna la ea, renunță ; ar fi fost păcat să nu-i mai vadă sînii mari de culoarea ciocolatei care se întrezăreau prin decolteu. Îl obseda și grija că trebuia să-și facă lecțiile, dar nu avea chef de nimic : pentru prima oară era nemulțumit și de mobilă, era redusă ca dimensiuni, fără nici un efort putea să vadă lucrurile așezate pe dulap, ultimul raft al bibliotecii îi ajungea pînă la piept, la masă trebuia să stea chircit, iar în pat, dacă se întindea, labele picioarelor îi atîrnau în gol. Singur Armstrong, în costumul lui de scafandru spațial, nu-l deranjă : îl privi lung, ca întotdeauna cu invidie. Cîte nopți n-a stat cu capul vîrît sub plapumă, văzîndu-se în locul americanului ? Îl imagina pe Greceanu cel chel cu nasul în televizor, admirîndu-l și regretînd că nu-l apreciase îndeajuns încă înainte de a deveni selenar.

Trenul sosise în Constanța pe la ora opt și ceva, abia reușise să facă rost de o mașină s-o ducă pe Lia acasă ; acolo mai pierduse cîteva minute, ca să răspundă la întrebările lui Mateianu, care voia să știe tot ce se petrecuse în Deltă. Văzînd-o însă pe Lia veselă și dezinvoltă, nu insistă asupra amănuntelor și-l lăsă să plece. În drum spre casă trecuse și pe la Biluță să-i lase cortul. Acesta îl privi întrebător, dar Andrei se eschivă de la răspuns, să nu fie nevoit să-i spună că excursia fusese ratată. Biluță însă nu era omul pe care să-l ducă de nas. Șopti, ca să nu fie auzit de cei din jur :

— Dacă nu te-ai simțit bine în Deltă, vino acasă la mine.

— Și ce să fac acolo ?

— Dau o recepție.

— Ce fel de recepție ?

— Bairam, ce dracu ! Am o casetă video cu niște femei excepționale, dar nici spectacolele nu sînt mai prejos. De ce n-ai rămas cu „mobila" ?

— E greu să-ți explic.

— Hai, că am certat-o. Mi-a povestit totul, că s-a dus să mănînce întîi, în loc să se ocupe de tine. Ea nu vine în seara asta, dar îți prezint o blondă de cazi în fund. E recepționeră undeva la Eforie, vorbește patru limbi și e foarte discretă.

— Mulțumesc, Biluță, ești foarte drăguț, dar mie îmi ajunge excursia.

În stradă, îl deranjă zgomotul oamenilor care ieșeau de la cinematograf, îl iritară mai ales rîsetele stridente ale unor femei care, amintindu-și de cîte o scenă mai hazlie din film, hohoteau fără să se jeneze de trecători. Ajunse acasă la zece fără ceva obosit, plictisit. Nu astfel își imaginase excursia : fără îndoială, nereușita îi se datora în primul rînd pescarilor care i-au gonit de pe insulă, dar avea și el partea lui de vină, nu avusese tact, a luat-o pe Lia prea tare de la început. Demontaseră cortul în cîteva minute și plecaseră grăbiți de pe insulă. Soarele căzuse de mult sub orizont, umbrele înserării se lăsaseră deasupra apelor ca niște pînze întunecate, numai Lia era veselă și bine dispusă, nu mai avusese timp să se îmbrace, rămăsese în costum de baie și, cînd se apleca să scoată apa din lotcă, i se întrezăreau sînii. Andrei, cu dinții strînși, vîslea din toate puterile : dacă n-ar fi venit imbecilii de pescari, acum ar fi fost cu ea, ar fi putut s-o strîngă în brațe.

Se întunecase de-a binelea cînd ajunseră la o cherhana cu două dormitoare comune : primul, închiriat unor turiști străini și celălalt, la dispoziția autohtonilor : tot acolo locuiau atît personalul cherhanalei, cît și un pescar morocănos, care mirosea a rachiu. Își instalară saltelele pe prichiciul de scînduri, apoi ieșiră pe terasă să cineze. Bineînțeles, comandară pește și Andrei, să se vadă că e călrănit, comandă și o sticlă de vin. Vinul era acrișor, cu miros de butoi și-i făcu greață. Lia, îmbrăcată cu un pulovăr alb, părea în formă. Lăudă mîncarea :

— Chiar și numai pentru acest pește a meritat să venim în Deltă.

Andrei, convins că Lia își bate joc de el, nu-i răspunse.

Un muzicant negricios cu o armonică cu burduf peticit cînta străinilor valsuri de Strauss, deşi aceştia vorbeau o limbă scandinavă cu multe consoane. Bucuroşi totuşi de muzică, îl aplaudau din cînd în cînd şi aruncau mărunţiş în căciula lui slinoasă, uitată „întîmplător" cu fundul în sus pe o masă din apropiere. După cină, străinii începură să danseze şi Lia insistă să meargă şi ei. Andrei, morocănos, o refuză pe motiv că-l dor picioarele de prea mult vîslit. Un nordic, cu o mutră de viking şi cu păr galben, se apropie de masa lor şi o invită pe Lia la dans. Lia se uită spre Andrei, acesta aprobă din cap în semn că-i de acord. Privindu-i cum se învîrt pe ringul de ciment, îl încălzi gîndul că Lia îi ceruse permisiunea să danseze. În fond, mîine mai aveau o zi întreagă la dispoziţie, să-şi ridice cortul undeva unde să nu fie deranjaţi de pescari. De prea mult învîrtit, Lia se întoarse ameţită la masă. Răsuflă precipitat :

— Îmi place aici.

— Ce-ţi place ? întrebă el tot morocănos. Mirosul de peşte, mirosul de rachiu ?

— Nu. Că sînt cu tine.

Îl mîngîie pe braţ şi Andrei se simţi măgulit.

În dormitorul comun, din cauza angajaţilor care veniră să se culce pe rînd, dormiră îmbrăcaţi, înghesuiţi într-un colţ, unde se auzea mai puţin sforăitul pescarului. Becul care atîrna din tavan, chior, se bălăngănea la fiecare deschidere a uşii şi-şi arunca umbra mişcătoare pe pereţii de bîrne, deformîndu-le. Cînd în cele din urmă apăru şi responsabilul şi se stinse lumina, Lia se înghesui în Andrei şi rămase înţepenită, să nu facă zgomot. Andrei, tulburat de apropierea ei, începu să se foiască şi ea, să-l liniştească, începu să-i povestească de o altă excursie de-a ei, la Adamclisi cu şcoala, pînă ce pescarul, trezit de şuşoteli, ţipă la ei să tacă, deoarece a doua zi urma să se scoale cu noaptea în cap. Tăcură şi rămaseră nemişcaţi ; Andrei adulmecă mirosul ei, înghiţi în sec şi-şi imaginâ cum ar fi fost dacă ar fi dormit în cort, pe urmă îi auzi respiraţia regulată şi-şi dădu seama că Lia adormise.

Se treziră dimineaţa devreme, dar nu se mai folosiseră de lotcă. Andrei avea febră musculară, abia reuşea să-şi întindă mădularele.

Plictisit, Andrei înşiră cărţile de şcoală pe masă, dar nu se îndură să le răsfoiască : privi doar etichetele albe pe

care își caligrafiase numele și clasa. De doisprezece ani nu se schimbase nimic pe aceste etichete decît cifrele. Se întrebă dacă și cărțile de vizită pe care le va tipări vor fi la fel de banale și uniforme. Să nu fie obligat să-și răspundă, hotărî să nu se gîndească la nimic. Pe urmă, descoperi alături de cărțile de școală, într-un pahar de plastic, niște săgeți cu pene colorate în coadă. I le făcuse cadou maică-sa de ziua lui. Își alese o țintă, ușa dulapului, și începu să arunce săgețile în ea.

Taică-su îl surprinse în plină activitate sportivă :

— Te pregătești pentru Olimpiadă ?

— Mă recreez, tată, îi răspunse Andrei și adună săgețile.

— Te-a extenuat Delta ?

— Într-un fel. Am vîslit foarte mult. Vrei să-ți povestesc ce am făcut în excursie ?

— Nu mă interesează. Mă interesează cei cu care ai fost.

— Am fost cu o singură fată.

— Mi-ai spus că plecați mai mulți.

— Așa a fost la început, pe urmă ceilalți au renunțat.

— Așa din senin ?

— Tocmai pentru că nu era senin. Dacă îți amintești, sîmbătă la prînz cerul a fost înnourat.

— Și numai logodnica nu s-a speriat de ploaie.

Andrei tresări : își dădu seama că taică-su nu venise întîmplător la el.

— Care logodnică ?

— Cea pe care ai prezentat-o doamnei Mogoșan.

Așa cum bănuise, doamna Silvia a umplut orașul cu ultimele ei informații. Zîmbi.

— Mi-am bătut joc de ea. Și ca să fie mai convingător, adăugă : știi cît e de proastă.

Taică-su se încruntă.

— Acum ai merita o palmă.

— De ce ? întrebă Andrei mirat.

— Pentru că tu ești un mucos și n-ai voie să-ți bați joc de oameni maturi.

— Dar doamna Silvia e proastă ! Ai afirmat și tu acest lucru de nenumărate ori.

— Eu pot să-mi permit, sînt de vîrsta ei.

— Nu știam că exprimarea unei păreri e apanajul vîrstei.

— Acum ai merita încă o palmă. Te-ai logodit ?

— Cum adică ?

— Așa, pur și simplu. Logodna nu se face cu acte. E un fel de înțelegere verbală. Pe cine i-ai prezentat Silviei ca logodnică ?

— Pe o colegă de clasă.

— Pe cea din fotografie ?

— Pe ea.

— Și tot cu ea ai fost în Deltă ?

— Da.

Liviu își aprinse o țigară și se așeză pe marginea patului.

— Și părinții ei ce spun că a plecat două zile cu un băiat în excursie ?

— Părinții ei nu sînt încuiați, n-au prejudecăți.

Simți nevoia să fumeze și el. Se întrebă ce ar spune taică-su dacă i-ar cere o țigară.

— Am înțeles, răspunse Liviu cu întîrziere. Eu cu maică-ta sîntem niște încuiați, obtuzi.

— N-am spus asta.

— Decît pe ocolite ! Și-acum spune-mi de ce ai călătorit cu autobuzul 34 fără bilet ? După cîte știu, maică-ta ți-a cumpărat abonament.

Andrei trase sertarul mesei :

— Pentru că abonamentul e aici.

— Abonamentul trebuie să fie permanent la tine !

— Da, dar toți colegii care n-au bani să-și cumpere abonament, călătoresc pe blat. Numai Andrei Loteanu, pămpălăul, are abonament cumpărat de mămica. Rîd colegii de mine.

LIVIU SE ÎNTOARSE ÎN DORMITOR îngîndurat : așa cum bănuise de la început, alarma cu logodna a fost falsă și-i păru rău că se lăsase ambalat de Lidia. Iar călătoria fără bilet nu merita atîtea discuții : la vîrsta lui Andrei poate ar fi procedat la el. La optsprezece ani, cînd se cimentează carcaterul unui om, cînd nu te mai emoționează că pămîntul e rotund și se învîrtește fără să cazi de pe el, cînd infinitul e foarte aproape, trebuie să te crezi mai mult decît ești, mai grozav decît ceilalți.

— Ei ? întrebă Lidia.

Stătea în fața oglinzii și se demachia. Cînd o văzuse Liviu pentru prima oară cu cremă albă pe față, cu orbitele

întunecate, avusese senzația că-i o arătare, că stă de vorbă cu un cap de mort.

— Am discutat cu el.

— Și ?

— Nimic.

— Cum nimic ? Cine-i logodnica ?

— N-are nici o logodnică. Silvia e timpită ! El, știind-o credulă, i-a prezentat o fată ca logodnică.

— Andrei n-are voie să-și bată joc de ea !

— I-am spus același lucru, că numai noi vîrstnicii avem acest drept. A făcut o glumă. Îmi amintesc că la patru ani și eu m-am logodit cu fata frizerului din cartier.

— E altceva să te logodești la patru ani și altceva la optsprezece. Bine că nu-i logodit. Totuși e în vorbă cu cineva.

— E normal. O cunosc și eu.

— Și eu de ce n-o cunosc ?

— Pentru că tu ești foarte ocupată cu problemele tale și n-ai stat de mult de vorbă cu el.

— Ar fi trebuit să-mi spună.

— Pentru asta ar fi trebuit să aibă încredere în tine.

— Crezi că nu are ?

— Cred că nu. Și în mine din ce în ce mai puțin. Pe vremuri, familia era cel mai important lucru într-o căsnicie. Noi am neglijat-o.

— Vrei să dai vina pe mine ?

— Nu, Lidia. Vina nu e nici a ta, nici a mea, e vina ritmului nostru de viață. Pe mine, în afară de ceasurile cînd dorm, mă preocupă numai și numai ecluza. Pe tine — Opera. Andrei, sînt convins, e îngrozitor de singur. Încă n-am mai avut timp să-i povestesc cum arată Valparaiso, la ce m-am gîndit cînd am stat douăsprezece ore de cart pe puntea vasului, cum te-am cunoscut. L-am auzit de multe ori venind acasă, întrebînd dacă m-am întors de la serviciu. I-ai spus da, și el s-a mulțumit cu această informație. N-a întrebat pentru că ar fi avut nevoie de mine, ci doar așa, din obișnuință. L-ai mîngîiat în ultimul timp și l-ai întrebat ce ar vrea să mănînce, ce film a văzut ?

— Dar Andrei nu mai e copil.

— Tocmai de aceea. La vîrsta lui, cînd realizează dragostea ce i-o purtăm, ea trebuie arătată. Să simtă acest lucru. Acum nu mai trebuie să avem grijă de el, ci să ne

împrietenim cu el. Sfaturile pe care i le dăm nu trebuie rostite ca niște lozinci, ci să le extragă el ca pe niște concluzii din discuțiile pe care le purtăm. La fel cum a evoluat navigația de la vîsle la pînze, de la pînze la motoare Diesel, la fel a evoluat și pedagogia.

— Cînd discutăm ceva concret, tu totdeauna vii cu teorii. Cine e fata ?

— N-o cunosc personal. Am văzut-o în fotografie. Îți arăt mîine poza.

— Arată-mi-o acum.

— Poza e pe noptiera din camera lui. Dar să știi, fiul tău n-a moștenit de la tine nimic. N-are gust.

— Cum adică ?

— Fata din fotografie e un fel de așchiuță.

— La femei tu nu te pricepi. Pe prima pe care ai cunoscut-o ai luat-o de nevastă. După ce văd fotografia, am să-ți spun dacă e drăguță sau nu. Și ce a spus despre amendă ?

— A recunoscut că a fost vina lui. A urcat în troleibuz fără să fi avut abonamentul la el. Tu n-ai plecat odată la București fără să fi avut permisul la tine ?

A doua zi de dimineață, Lidia cercetă lung fotografia Liei ; i se păru nostimă.

CAPITOLUL VIII

GRECEANU CEL CHEL se enervă încă pe coridor din cauza gălăgiei care răzbătea din clasă. În fața ușii se opri, o clipă, să tragă cu urechea în speranța să recunoască vocea cuiva, dar nu reuși. Asta îl enervă și mai mult, pe urmă auzi pași și, temîndu-se că va fi văzut spionînd în fața ușii, intră războinic în clasă. După doi pași, aruncă catalogul pe catedră, ca să se poată ține cu amîndouă mîinile de urechi, ca și cum gălăgia i-ar fi fost insuportabilă. Spre mirarea lui, catalogul nu căzu de pe catedră, ci se așternu între călimară și tampon, de parcă cineva l-ar fi aranjat special. Nevenindu-i să-și creadă ochilor, se așeză uimit

pe scaun şi-şi împinse cu degetul mare ochelarii pe frunte. Înfruntă clasa :

— Care din voi a ţipat, mă ? !...

Se ridică toată clasa în picioare.

Deci, frondă organizată ; ştia din experienţă că, dacă toată clasa era solidară, n-avea nici un rost să insiste, darmite să încerce o anchetă. Făcu semn elevilor să se aşeze, apoi, cu mişcări încete, deschise catalogul, îl răsfoi pagină cu pagină, cu intenţie ostentativ agresivă. După liniştea aşternută în clasă, îşi dădu seama că elevii erau speriaţi. Satisfăcut, ajunse la capătul catalogului şi începu să-l răsfoiască în sens invers.

La sfîrşit de an, clasa care se ducea, a douăsprezecea, era totdeauna mai gălăgioasă : mediile erau pe încheiate, socotelile făcute, elevii erau cu gîndul la bacalaureat, la examenele de admitere la facultate. Şi pe vremea lui, la sfîrşit de an, lucrurile se petreceau la fel. Îşi aduse aminte cu nostalgie de ultimele zile de şcoală înainte de bacalaureat, la Bucureşti, la Sfîntul Sava. Îl aveau diriginte pe Papadopol cel miop, care preda greaca veche. La ultima oră, cineva dintre colegi îl desenase pe tablă, cu ochelarii căzuţi pe nas, cu capul alungit ca un dovleac şi cu nişte urechi clăpăuge ca nişte aripi de avion. „Ţine a desenat asta ?“ întrebă cu voce piţigăiată. În afară de Greceanu, care nu fusese avertizat, toată clasa se ridică în picioare. Papadopol îşi duse palma streaşină la ochi şi căută privirile fiecărui elev în parte. Îl descoperi pe el aşezat cu mîinile întinse pe pupitru. „Tu n-ai partiţipat la caricatură, Greţeanule ?“ „Nu, domnule profesor“. „Anunţi, Greţeanule, să nu te molipseşti şi tu, aşteaptă sfîrşitul orei pe coridor“. Pe coridor Greceanu se simţi umilit, nu pentru că fusese dat afară din clasă, ci pentru că colegii n-au avut încredere în el şi nu l-au avertizat. E drept, el fusese singurul care n-a fost de acord să i se facă caricatura lui Papadopol. Acesta pedepsi clasa, punîndu-i pe elevi să cînte „Ta diohilachia vişinia“, un cîntec popular din împrejurimile Salonicului, cu destule cuvinte nu uşor de pronunţat. Neavînd ce face pe coridor, Greceanu începu să cînte şi el despre „cele două buze ca vişina“ şi un profesor care trecu pe lîngă el îl certă, pentru că făcea gălăgie.

Greceanu dădu cu ochii de numele lui Andrei :

— Văd cu surprindere, Loteanule, că şi un cinci la fizică. Vrei să-l corectezi ?

Andrei se ridică în picioare :

— Nu, domnule profesor.

Lui Greceanu îi păru rău de acest refuz. Prin el ar fi putut înfricoşa toată clasa.

— Ştiu de ce nu vrei să-l corectezi, Loteanule. Pentru că eşti tare la matematică. Mai ai la mine un opt, opt şi cu cinci fac treisprezece şi tot îţi iese o medie de şase şi jumătate. Cercetînd catalogul, începu să zîmbească : Aici scrie că nu te pricepi nici la matematică. Ai tot un cinci. Îi colecţionezi ?

Elevii începură să rîdă.

— Nu, tovarăşe profesor. La matematică l-am luat pe merit.

Lui Greceanu cel chel i-ar fi plăcut un răspuns mai impertinent, ca să aibă cu cine să se războiască.

— Am să-i propun tovarăşului diriginte să-ţi invite părinţii la şcoală.

Andrei vru să se abţină, dar nu reuşi :

— Să-i ascultaţi la fizică ?

Greceanu cel chel îşi corectă poziţia ochelarilor pe nas, apoi se sprijini cu coatele pe catedră : „băiatul a muşcat din nadă", acum îşi putea permite să fie dur.

— Îţi aduni catrafusele şi părăseşti clasa !

Cu mişcări voit încete, Andrei îşi adună caietele şi cărţile din pupitru şi le înghesui în servietă. Ajuns la uşă, vru să-i trimeată o bezea, dar se răzgîndi la timp. Îi spuse pe ton ceremonios :

— La revedere, tovarăşe profesor.

Greceanu cel chel nu-i răspunse dinadins, răsfoi catalogul şi-l chemă la tablă pe Oprescu, un băieţandru subţire, plăpînd, care suferea de astm şi din cauza asta vorbea gros ca din butoi. Oprescu păli, ieşi greoi din bancă şi porni spre tablă ca un somnambul. Se considera poet, publicase cîteva poezii în Suplimentul literar al Scînteii Tineretului, dar era impermeabil la logaritmi şi se mira sincer că electronii se învîrtesc ca nişte titirezi în jurul nucleelor.

Andrei, ori de cîte ori se simţea nedreptăţit, încerca să fie demn. Nu cu mult timp în urmă, i-ar fi dat lacrimile şi ar fi trebuit să strîngă din dinţi, să nu izbucnească în plîns. Acasă n-avea nici un rost să se jelească, maică-sa, ca o bandă de magnetofon, îi spunea mereu aceeaşi frază : „o să-ţi treacă pînă te duci la armată". Desigur, nu putea

să strige la ea, oricum nu pricepea că nu era vorba să-i treacă, ci să i se facă dreptate. Cînd lucrurile erau totuşi mai grave, dădea şi un alt exemplu : „Eram în clasa a patra de liceu cînd mi-am prins degetul arătător în maşina de tocat carne. Credeam că o să rămîn ciungă sau fără deget şi uite, îşi arăta degetul, rana nici nu se mai vede."

Nu mai strîngea din dinţi, dar călcă apăsat pe dalele de piatră ale coridorului, să tulbure liniştea din timpul orelor, ca eventual să se deschidă uşa unei clase şi să destăinuie unui alt profesor umilinţa care îl apăsa. Ştia că nu era chiar nevinovat, dar sancţiunea i se părea prea aspră pentru o simplă replică aruncată din vîrful limbii. Pe stradă îl depăşi un Mercedes sport cu nişte străini gălăgioşi şi se simţi şi mai obidit : de ce au nemţii de toate, bani, maşini de prima mînă, deşi au pierdut două războaie, unul după altul ? Îşi mai puse cîteva „de ce"-uri, apoi îşi aminti din nou de Greceanu cel chel ; hotărî ca după terminarea liceului să-i facă o vizită acasă şi să-i spună părerea despre el, chiar mai mult, să-l facă imbecil şi să-i ureze să nu profite prea mult de pensia pe care i-o va da statul. Pe urmă, imaginîndu-l într-un halat de casă jerpelit, cu ciupilică pe cap, cu ochelarii căzuţi pînă pe vîrful nasului, i se făcu milă de el. În fond, Greceanu cel chel şi-a greşit doar cariera : n-avea stofă de dascăl, n-avea chemare pentru iluminarea noii generaţii, era doar un simplu funcţionar care preda fizica de parcă ar fi fost caligrafie sau o disciplină oarecare. Păşind alene, se întrebă ce va deveni el ? Întrebarea îl sperie. Va ajunge inginer ? Şi ce va face ? Rulmenţi ? Va urmări toată viaţa rostogolirea bilelor de oţel sau o să verifice sudurile automate ale calelor de pe şantierul naval ? Ştia că nu numai el, ci toată omenirea se află la o răspîntie, că, în general, viitorul depinde de resursele de energie ale planetei. Citise undeva că în Suedia nu se mai construiau centrale atomice, că scandinavii speră în alte tipuri de centrale : eoliene sau solare, mai ieftine, mai puternice, mai durabile şi fără îndoială mult mai puţin periculoase. Ar fi vrut ca după terminarea studiilor să lucreze într-un institut de cercetări, să caute un aliaj mai dur decît oţelurile speciale, mai maleabil decît cele din familia aluminelor, un propulsor ieftin, la îndemîna ţărilor sărace, un liant uşor, care să reziste la toate cutremurele, un radar sensibil la furtună, un medicament care să regenereze celulele, ca bătrî-

neţca să nu mai fie o povară nici pentru cel în cauză şi nici pentru cei din jurul lui. Mergînd fără ţintă prin oraş, întîlni cîţiva marinari şi-şi aduse aminte de taică-su : cum de a putut spune enorma prostie că emiterea unei păreri e atributul vîrstei ? O fi îmbătrînit şi el şi nu mai are discernămînt, l-o fi montat mama sau era doar într-o dispoziţie proastă pentru că nu i-a funcţionat ecluza ? În faţa hotelului „Continental" zări afişul barului de noapte, colorat strident, reprezentînd o balerină cu picioare exagerat de lungi, dintre care unul aruncat pînă la marginea de sus a afişului. Sub desen descifră numele Carlei. Ce ar fi dacă s-ar duce într-o seară acolo ? Oricum, programul nu ţinea mai mult de ora zece, pînă atunci putea să lipsească fără probleme de acasă. Îşi imagină faţa Carlei descoperindu-l în local şi se amuză la acest gînd. Probabil, ar greşi pasul de dans sau ar pierde ritmul, văzîndu-l dezinvolt, cu paharul la gură. I-au mai spus doi prieteni că au fost la bar şi că s-au amuzat copios. Unica lor nemulţumire a fost faptul că erau prea multe picioare goale şi nu ştiau la care să se holbeze întîi. Andrei ştia. Se va uita numai la Carla şi-i va căuta privirile.

Acasă găsi mîncarea pe masă şi sub farfurie un bilețel de la maică-sa : „Am plecat la repetiţie." Era prea cald să încălzească supa, renunţă la ea, ciuguli numai din felul doi, un şniţel neracit complet şi cîţiva cartofi prăjiţi, sleiţi. Se duse în camera lui, îşi scoase vestonul şi se trînti pe pat. „Da, domnule, trebuie inventat înlocuitorul carburantului clasic la motoarele cu ardere internă. Oare din descompunerea apei în hidrogen şi oxigen nu s-ar elibera o forţă suficientă pentru o scînteie ? Nu, asta era o soluţie prea simplă şi la îndemîna oricui, mai ales a chimiştilor. Dar cancerul ? Dacă nu se datoreşte unui virus, trebuie căutată o altă motivaţie"...

Tot frămîntîndu-se, adormi, şi nu se trezi decît după ce apusese soarele.

A DOUA ZI, ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA CURSURILOR, Lia îi reproşă că n-o aşteptase ca de obicei în faţa şcolii.

Spre mirarea ei, Andrei nu se simţi vinovat.

— Am umblat aiurea pe străzi.

— Eu credeam că ai nevoie de mine.

— Sigur că am.

— Atunci ar fi trebuit să mă aştepţi. Am fost şi la „Patru Stînci". De ce n-ai venit măcar acolo ?

— Nu ştiu. M-am dus acasă şi m-am trîntit pe pat. Ori am visat, ori m-am gîndit aşa, între vis şi trezie şi am găsit explicaţia cancerului. Vreau să spun, cum şi de ce apare. Mi-e ciudă că nu m-am gîndit pînă acum la acest lucru. Şi e o chestie simplă, ca oul lui Columb.

— Tu, deocamdată, trebuie să înveţi la fizică şi la matematică, să-ţi corectezi media.

— Ce contează media mea faţă de ceea ce am descoperit ! Peste cincizeci de ani o să aflăm că Einstein a fost slab la matematică. Ei şi ? Dacă l-ar fi pasionat gramatica, poate ar fi scris două sau trei articole despre funcţiile ablativului şi nimeni n-ar fi auzit de el. Poate numai cîţiva specialişti în scriere corectă. Atît. Acum e un fel de dumnezeu în fizică, deşi a terminat facultatea de Filozofie. Scrisese chiar un studiu despre „La ce ar fi meditat Kant dacă ar fi trăit în zilele noastre"

— De unde ştii tu toate astea ?

— Am citit undeva.

— Şi la ce ar fi meditat Kant ?

— La dumnezeul care se numeşte materie, la spaţiul care este tot materie şi la electricitate, care e tot materie.

— Tu ştii, Andrei, că mai avem o lună pînă la examenul de bacalaureat ?

— Şi ce importanţă are dacă voi fi primul sau penultimul ?

Lia nu-i putu răspunde, pentru că profesoara de biologie îşi făcu apariţia : era o femeie pedantă, în jur de treizeci de ani, pe care fetele o admirau pentru că venea la ore îmbrăcată mereu altfel, de parcă ar fi participat la o paradă a modei. Acum purta o rochie albă de bumbac, largă, cu multe cute, ca o cămaşă de noapte.

Andrei, ca să-i dovedească Liei că nu-şi pierduse vremea degeaba, ceru voie să vorbească despre apariţia cancerului. Profesoara îl ascultă, clătină de cîteva ori din cap, apoi conchise cu un singur cuvînt : prostii. Şi ca să-i dea dreptate cei din clasă, adăugă :

— A mai existat o specie pe pămînt care a dispărut. Poate tot din cauza unei boli fără denumire, dar fără îndoială nevindecabilă : dinozaurii.

— Dumneavoastră ne-aţi învăţat că dinozaurii au dispărut datorită unui cataclism.

— Cataclismul despre care vorbeşti a putut dura o oră sau milioane de ani. Exact ca şi acum : un cataclism atomic poate distruge omenirea în cîteva ore, un cataclism biologic — cancer sau boli de inimă — poate dura milenii. În amîndouă cazurile specia care ar urma speciei umane va spune despre noi că am dispărut datorită unui cataclism. Neavînd date — să ajungă la raţiune o altă specie durează milioane de ani — vor face presupuneri.

— Dinozaurii care au fost ierbivore au putut să dispară şi datorită apariţiei carnivorelor.

— Despre asta vorbeam. În loc de carnivore pot apărea viruşi sau orice altceva, despre care noi încă nu ştim nimic. Dar dacă dinozaurii au dispărut tot datorită cancerului ?

— Noi sîntem fiinţe raţionale, dinozaurii n-au fost. Noi putem să ne autoapărăm.

— Deasupra raţiunii există ceea ce a spus Darwin : selecţia naturală. Îmi place felul tău de a gîndi. Pentru că sîntem la sfîrşit de an, am să-ţi pun şi cîteva întrebări. În ce epocă au apărut primele plante care au trăit pe uscat ?

— Nu ştiu exact.

— E aşa cum am bănuit : nu ştii nici cu aproximaţie ! Cei care fac speculaţii n-au timp să răsfoiască materia obligatorie.

Andrei se simţi jignit de această apreciere şi se încăpăţînă să nu răspundă nici la următoarele întrebări.

— Pentru speculaţiile despre cancer şi pentru dialogul pe care l-am purtat mai înainte, nu-ţi dau o notă proastă. Dar la lecţia viitoare te voi examina din nou.

După cursuri Lia şi Andrei plecară împreună. Lia era mai amărîtă decît el.

— Eşti foarte încăpăţînat, Andrei. Pînă nu te loveşti cu capul de zid, nu te astîmperi.

— Crezi că am spus tîmpenii ?

— N-ai spus tîmpenii, dar la întrebări n-ai ştiut să răspunzi. Tu citeşti ceva, te impresionează, ai senzaţia că sînt gîndurile tale şi turui ca un automat.

— Ce am citit şi am zis că sînt ideile mele ?

— Ce a crezut Einstein despre Kant.

— N-am citit nicăieri despre așa ceva. Am inventat totul, dar mi-a fost rușine să-ți spun că sînt născocirile mele. Nu știu ce se întîmplă cu mine. Stau în pat, mă gîndesc la tine, pe urmă gîndurile îmi zboară aiurea...

— Lasă astea în seama oamenilor de meserie.

— Tu n-ai voie să spui asta ! Nici Edison n-a fost muzician și a inventat fonograful, n-a fost nici electrician și a inventat becul electric și multe altele. Știi cum a evoluat transportul ? La început au fost mușchii picioarelor, roata, caii, pe urmă aburii, benzina, electricitatea și rachetele spațiale. Ar fi stupid să credem că rachetele spațiale au încheiat șirul evoluției. Trebuie să apară ceva nou. Ciuma, holera erau socotite fenomene naturale, ca și schimbarea anotimpurilor. S-a găsit leacul și pentru tuberculoză : cu timpul, transplanturile vor vindeca atîtea alte maladii. Acum, de cancer mor la fel de mulți oameni ca pe vremuri de ciumă. Toți oamenii au obligația să-și spună părerea, chiar dacă spun prostii, ca știința să facă un pas înainte. Eu în orice caz mă simt obligat.

Lia fu impresionată de pasiunea cu care îi vorbise Andrei.

— Nu crezi că ar fi mai bine ca pînă la examene să nu ne mai vedem ?

— Atunci rămîn sigur corigent.

— Bine. Am să vin la tine în fiecare zi să pregătim lecțiile împreună. După aceea ai timp să te gîndești la-ceea ce vrei tu. E bine așa ?

CAPITOLUL IX

SCRISOAREA PRIMITĂ DE LA ȘCOALĂ provocă furtună în casa Loteanu : Lidia abia reuși să se tîrîie pînă la repetiție, se ceartă cu portarul pentru că avea hainele pătate, cu garderobiera pentru că nu-i aerisise cabina, cu mașinistul de serviciu că-i pusese reflectorul în ochi, cu partenerul, un bariton cu pîntecul revărsat, pentru că mirosea a usturoi și se reținu să nu se certe și cu dirijorul, că întîrziase zece minute, pentru că aflase că acesta fusese la parastasul de patruzeci de zile al nevestii-sii. Îi păru rău

că uitase să se ducă și ea, promisese, dar cimitirul era la marginea orașului, într-un cartier în demolare, cu drumuri desfundate. Cu defuncta nu reușise să se împrietenească, deși făcuse multe eforturi în privința asta : o invitase la ea, se lăsase invitată, dar stînd împreună își dădură seama că nu aveau ce discuta. Lidia era mondenă, ea casnică, nu știa decît rețete de prăjituri și ar fi putut să demonstreze cu argumente concrete de ce necesita compoziția de carne mai mult orez în sarmalele cu varză decît în cele înfășurate în foi de viță.

Între repetiție și spectacol își aduse aminte de scrisoarea dirigintelui și plînse în mai multe reprize : e drept, foarte discret, uneori chiar fără lacrimi, ca să su-și strice machiajul, dar să se vadă că plînge. Își tamponă tot timpul ochii cu o batistă dantelată. Fără să vrea, auzi o discuție între culise între cei doi mașiniști care încercau să ghicească motivul pentru care e supărată : unul susținea că și-a tamponat mașina și i-au luat permisul de conducere, iar celălalt era convins că din cauză că Aria a respins turneul italian.

Chiar așa, de ce se împotrivea Barbu-Aria ca Teatrul Liric din Constanța să dea spectacole la Palermo și în tot restul Siciliei ? Argumentele că în Sud biletele costau mult mai puțin, că spectatorii din *Mezzogiorno* erau mult mai pretențioși față de vocile străine, nu erau valabile. Valabile erau doar obiecțiile că nu știau la perfecție italiana, că accentele cădeau aiurea și sicilienii focoși i-ar fi fluierat la scenă deschisă.

Spectacolul s-a desfășurat în nota stării sufletești a Lidiei : deși biletele fuseseră plasate prin sindicat în întreprinderi, în sală nu era decît puțină lume, care s-a mai împuținat după prima pauză. Dirijorul, cu gîndul la parastas, și-a ținut tot timpul ochii închiși și a scăpat orchestra din mînă : fiecare instrument cînta în voia lui, ca și cum ar fi fost la o chermeză, nu la un spectacol de operă. Pînă și schimbările de decor au ținut o veșnicie, fără ca Lidia să-i fi putut imputa cuiva acest lucru : doi de la decoruri erau plecați în concediul de odihnă, troliile dintre sufite nu funcționau, totul se efectua cu mîna. Unul dintre recuziteri s-a adresat baritonului : nea Vasile, pune și dumneata mîna, că rupem cortina.

După spectacol, sleită de puteri, Lidia părăsi incinta Operei : la poarta mică o aștepta Silvia și insistă să-i facă

o vizită, era în posesiunea unor veşti formidabile, că Barbu-Aria avea legături nepermise cu o funcţionară de la contabilitate, că acolo ar fi şi probleme de bani, nu degeaba au trimis cei de la Bucureşti o comisie de anchetă. În drum spre casă îşi aduse aminte de scrisoarea primită de la liceu şi-şi obligă prietena să coboare din maşină, că „are o treabă foarte importantă", deşi ar fi fost curioasă să afle ce e la Aria, mai ales că avusese o mulţime de ciocniri cu Barbu, unele chiar la şedinţe importante ale Consiliului popular.

Bosumflată, doldora de ştiri, Silvia rămase singură în stradă, roasă de curiozitate cu privire la „treaba importantă" a Lidiei.

Ajunsă acasă, Lidia, încă pe scări, îşi pregăti fraza forte cu care să-l atace pe Andrei : „Ne faci de ruşine, băiatule ! La Operă mă ascund de colegi, taică-tu probabil procedează la fel. Ce s-a întîmplat la şcoală ?" Dacă ar fi spart un geam sau ar fi fost obraznic cu un profesor, n-ar fi fost nimic grav. Să nu fi făcut vreo gafă care să provoace scandal. Dar era prea puţin probabil ca Andrei să facă aşa ceva şi un asemenea lucru s-ar fi aflat imediat, ar fi ştiut tot oraşul, dar mai ales Silvia.

Din camera lui Andrei răzbătea muzică şi-şi pierdu elanul : oricum, n-ar fi putut susţine o discuţie serioasă cu el şi hotărî să-l aştepte pe Liviu ; el avea mai multă autoritate.

Liviu se întoarse cu puţin înainte de miezul nopţii, frînt de oboseală : se certase cu comandantul unui vas german, „Prinz Eugen", care n-avea viramentul reînnoit, şi la ora aceea nu se putea discuta valabilitatea lui cu banca din Regensburg. Dar, pentru că societatea „Bayerische Lloyd" era o firmă serioasă, permisese ecluzarea pe răspunderea lui. Lidia îl primi cu lacrimi în ochi, deznădăjduită, de parcă ar fi supravieţuit un cutremur de gradul opt.

Liviu, obosit de cele şaisprezece ore petrecute pe ecluză, se luă cu mîinile de păr :

— Spectacolele să le dai pe scena Operei, nu acasă ! Ce s-a întîmplat ? A apărut încă un articol în „Dobrogea Nouă", sau te-au bîrfit cei din cor ?

Lidia îi arătă scrisoarea primită de la diriginte.

— Şi ce-i cu asta ? se linişti Liviu. În toată ţara se trimit mii de asemenea scrisori. Îmi aduc aminte că în clasa întîia de liceu, adică prin a cincea, după cum se

socotesc anii acum, am primit şi noi o asemenea scrisoare, în care se comunica părinţilor mei că aveam douăzeci de absenţe nemotivate. Mergeam cu tata la pescuit. Mama, din fericire, nu ştia să citească şi am „tălmăcit" eu epistola. I-am spus că o felicita şcoala că are o podoabă de băiat. Podoaba eram eu.

— Tu iar glumeşti. Află că miile de scrisori care se primesc în toată ţara nu mă interesează. Mă interesează asta, primită de noi. De ce au trimis-o?

— Dacă Andrei rămîne corigent, o să afli. Te duci şi discuţi cu dirigintele.

— Andrei rămîne corigent ?

— Nu ştiu, presupun. Un motiv trebuie să fie. Poate are absenţe nemotivate.

— Andrei merge în fiecare zi la şcoală.

— Se duce, dar de unde ştii că ajunge pînă acolo? Dacă se duce la jocurile mecanice sau să joace barbut ? Desigur astea sînt toate presupuneri, tu du-te şi discută cu dirigintele şi o să afli exact.

— Mi-e ruşine, mărturisi Lidia.

— De ce să-ţi fie ruşine ? E copilul tău, vrei să afli ce au aiă de la şcoală cu el. Poate vor să te felicite că-i ascultător şi cuminte.

— Nu mă duc.

— Te duci. Şi alţi părinţi sînt chemaţi la şcoală. În orice caz tu ai mai multă prestanţă, pe tine te cunoaşte tot oraşul.

— Dar întîi vreau să vorbeşti cu Andrei. Vreau să ştiu despre ce e vorba.

— Vrei să-l trezesc ?

— Nu doarme. Acum un sfert de oră am auzit casetofonul. În loc să înveţe, ascultă muzică.

— Şi eu învăţam mai uşor cînd ascultam muzică.

— Tu dă-i apă la moară.

— Apă la moară îi dai tu. El se plînge că se demolează un cartier şi tu plîngi alături de el. El are un motiv, tu altul.

— Eu ce motive am ?

— Că e noroi, că trebuie să ocoleşti nu ştiu cîte străzi şi altele de genul acesta. În loc să te vaiţi, ar trebui să-i explici că numai acela care construieşte are dreptate.

— Era vorba de demolări.

— Nu se poate construi fără să demolezi ! Cînd ai ulcer, te operezi, să scapi de stomacul perforat. Casele insalubre, urîte, nealiniate trebuie dărîmate, ca să faci bulevarde largi, un oraș nou. Tu, ca mamă, ai obligația să-i deschizi ochii în toate privințele. Nu ajunge dacă învață de la tine să spună „sărut mîna" Silviei. Asta e doar formă. Oamenii trebuie respectați după valoarea pe care o reprezintă.

— Vrei să spui că în socialism politețea e doar un atribut ?

— Da. Atributul respectului. Nu pot să fiu politicos cu un chiulangiu, cu un escroc, cu un pierde-vară.

— Nu mă dădăci pe mine, ci pe Andrei ! Du-te : vorbește cu el ; trezește-l ! Trebuie să știu despre ce e vorba la școală.

Liviu știa că n-avea cum s-o convingă pe Lidia : era încăpățînată. Se duse la Andrei și-l scutură de umeri. Andrei își deschise imediat ochii.

— Știu de ce ai venit. Am uitat să închid casetofonul. Iartă-mă.

— Nu pentru asta am venit. Am primit o invitație de la școală. De ce ?

— Probabil vor și ei o invitație la Operă. Invitație pentru invitație.

— Lasă glumele ! De ce ne-au chemat ?

— De unde să știu eu ce-i în capul profesorilor ?

— Nu-mi place cînd ești obraznic ! Nu bănuiești de ce ne-au invitat ?

— Ba da. Își trase picioarele sub el și se rezemă de perete. Din cauza mea.

— Ai făcut vreo trăznaie ?

— La școală sînt înger. Cred că sînt nemulțumiți de notele mele. Ca fiu al solistei de la Operă și al căpitanului șef al Canalului ar trebui să fiu premiant.

— Și n-o să fii ?

— Nu.

— Rămîi corigent ?

— Nu. Probabil o să am o medie mai mică decît în trimestrul doi. Asta e tot.

— De ce ?

— Pentru că sînt deștept.

— Pentrù deșteptăciune nu se dau note proaste !

— Se dau. Îţi zic un exemplu. La o lecţie de biologie i-am explicat profesoarei cum şi de ce apare cancerul.

— Hai, că m-ai făcut curios. În toată lumea sînt sute de instituţii care caută acest răspuns. Spune-mi.

— Îţi spun. E un raţionament foarte logic şi-i al meu personal. Dacă cineva se taie la un deget, nervii anunţă centrul de control sau de calcul al organismului şi acesta introduce într-un computer datele, stabileşte unde, cîte şi ce fel de celule trebuie. Se dă ordin să se fabrice aceste celule şi se transportă la locul cu pricina. Toate aceste date sînt prelucrate în mai puţin de o milionime de secundă, pentru că în acest timp „centrul de calcul" reglează respiraţia, stabileşte de cît suc gastric are nevoie organismul. La o rană la ureche, se trimite numărul precis de celule, ca să se refacă lobul exact cum a fost. Acest „centru de calcul", dintr-un motiv sau altul, se defectează şi în loc să trimeată celule pentru refacerea rinichiului, le expediază la ficat. Aceste celule străine cresc şi se înmulţesc aiurea, din cauza unor comenzi greşite. Deci, originea acestei boli trebuie căutată la acest „centru de calcul" al omului. Desigur, nu ştiu în ce parte a creierului se poate localiza defecţiunea. Repararea „centrului de calcul" al organismului, după părerea mea, este singura modalitate de a combate cancerul.

— Şi ?

— Asta e tot. Am expus această teorie la o oră de biologie şi mi s-a spus că debitez prostii. E drept, la întrebările profesoarei legate de lecţiile aflate în manual, n-am răspuns. În semn de protest. Trebuia să mă manifest într-un fel. Nu mi-a dat notă, dar m-a ameninţat că o să mă asculte data viitoare. Credeam că dacă o să aduc ceva nou în discuţie, o să fiu apreciat. Ştii cum e asta, tată ? Dacă aş fi extrema dreaptă la F.C. Constanţa şi antrenorul m-ar învăţa o schemă care poate să apară o dată la zece ani şi aş traversa pe stînga, unde fundaşul adversarului e mai slab şi aş marca goluri, tot aş fi scos din echipă.

În sinea lui, Liviu îi dădu dreptate lui Andrei, dar nu vru să se manifeste. Şi ca să fie înarmat pentru întrebările Lidiei, îl întrebă :

— Nu crezi că timpul pe care îl pierzi cu colega ta de clasă ar fi suficient şi pentru speculaţiile tale, şi pentru a învăţa ?

— Cînd sîntem împreună, de obicei învăţăm. Ea e de obicei premiantă şi are foarte multă răbdare cu mine.

— Cum crezi, dar mi-ar părea rău să rămîi corigent, să-ţi pierzi vara învăţînd. Deşi, crede-mă, corigenţa nu mă înspăimîntă. N-ai fi singurul. Cu puţină voinţă însă ai putea evita. Asta te rog. Noapte bună.

Se reîntoarse în dormitor, hotărît să relateze scurt cele discutate cu Andrei şi să se culce. Încă de cînd plecase de la ecluză, aştepta cu voluptate să simtă pe piele aşternuturile reci şi să închidă ochii. În ultimul timp descoperise încă o mare plăcere a vieţii : timpul dintre trezie şi somn, o stare ciudată de liniştire, o imponderabilitate, cînd lucrurile închipuite apăreau pe ecranele pleoapelor fără contururi precise, molatice : în clipele acelea îl deranjau toate zgomotele, oftaturile Lidiei, zvîcnirile ei bruşte cînd se întorcea de pe o parte pe alta.

Auzi duşul din camera de baie şi se posomorî : duşul putea dura şi o jumătate de oră, şi el cădea din picioare. Deschise uşa băii şi un val fierbinte de abur îl izbi în faţă. Vag, prin sîsîitul jetului de apă, auzi vocea Lidiei :

— Ei ?

Era învăluită în aburi, faianţa, oglinzile deveniseră opace.

— Am să-ţi spun cînd termin.

Abătut, se trînti într-un fotoliu şi privi desenul întortochiat al covorului ; duşurile fierbinţi ale Lidiei îl enervau : cînd ieşea din baie, avea pielea roşie de parcă ar fi stat zece ore la soare. La început a încercat s-o dezobişnuiască, dar ea se încăpăţînă :

— Sînt dată cu fard, trebuie curăţaţi porii. Nu vezi, uneori îmi pun prosoape fierbinţi pe faţă, din cauza porilor îmbîcsiţi. Nu vreau să-mi distrug faţa. Peste doi ani n-o să te uiţi la mine din cauza ridurilor.

După fiecare baie se lamenta că încăperea e prea mică, geamul de aerisire prea mic, că tot apartamentul a fost construit pentru pitici.

Lidia apăru după ce el se plictisise să privească desenul covorului : era înfăşurată cu un prosop de baie colorat, dintr-un alt prosop mai mic îşi confecţionase un turban.

— Ce spune fiul *tău* ?

— Spune că are note ceva mai proaste decît în trimestrul doi şi profesorii aşteaptă mai mult de la el.

— Şi atunci de ce nu învaţă ?

Se așează pe taburetul din fața toaletei, să se ungă pe față. Liviu se răsuci spre ea :

— La asta n-a știut să-mi răspundă, dar dacă vrei, te lămuresc eu. Este în perioada cînd descoperă lumea.

— Ar fi mai bine să descopere lumea după bacalaureat. Deci, nu trebuie să-mi fie rușine cînd discut cu dirigintele ?

— Deloc. Te rog numai două lucruri : să nu te legeni prea mult cînd intri în cancelarie. Cancelaria nu e scenă, nu trebuie să ții buzele întredeschise și nici să arborezi zîmbete profesionale. Și — lucrul cel mai important : să nu oferi cadouri, atenții — în afară de invitații la Operă. Te rog foarte mult.

— Să știi că nu-mi place cînd mă înveți cum să mă comport în lume. Știu eu ce trebuie să fac, o mică atenție nu strică. Dacă eu sînt atentă, o să fie și ei atenți cu Andrei și va primi notele pe care le merită.

— Te rog foarte mult să nu mă faci de rușine.

— De ce nu te duci tu ?

— Pentru că mîine, la ora aceea eu sînt la ecluză.

ÎN CANCELARIA ȘCOLII nu era decît Emil Rotaru, dirigintele clasei a XII-B. un bărbat uscățiv, cu pielea întinsă pe pomeții obrajilor, cu ochii cenușii, iscoditori sub pleoapele mereu închise pe jumătate, mascate de niște ochelari fumurii. Era profesor de geografie, pasionat nu numai ca pedagog : acasă avea colecții de hărți vechi, unele cumpărate de la marinari și anticariate, altele aflate în diferite cărți de călătorie, printre care litografii de epocă. Piesa lui de rezistență era însă o hartă publicată într-o revistă străină de geografie, realizată după fotografii luate de pe satelit. Uneori, cînd nevastă-sa își trata discopatia la Felix, Emil Rotaru își petrecea nopțile cercetînd cu lupa harta satelitului. Mărind-o, observa de fiecare dată cîte un detaliu nou și compara locul, coasta din apropierea Marsiliei, cu hărți cartografiate cu mîna și se bucura. La ore, preda elevilor geografia cu evlavie : amintea anul descoperirii Capului Horn, numele descoperitorului, condițiile climaterice, modificările ce se produc din cauza eroziunilor produse de valuri, de erupțiile vulcanilor. Cînd preda geografia României, devenea pedant, se folosea de date precise, dorea ca elevii să-și cunoască țara, așa cum cunoșteau străzile, casele în cale locuiau. Se întîmpla ca și

la orele de dirigenție să pună întrebări despre Carpații Orientali sau despre structura geologică a munților Apuseni. Ca diriginte, se ocupa de fiecare elev în parte : le urmărea evoluția notelor și, unde aceste evoluții se făceau brusc, ori în sus ori în jos, stătea de vorbă cu elevii, cu părinții elevilor. Din experiență nu credea în salturi de la șase la opt sau nouă și nici căderi de la nouă la cinci. La geografie, din cauza acestor principii, elevii lui nu aveau fluctuații ; chiar dacă unul de cinci ar fi răspuns de zece, îl nota maximum cu un punct în sus, pe un altul, care era eminent în materie, dacă îl descoperea cu o lecție neînvățată, îl admonesta verbal și nu-i trecea nota.

Îi invitase pe părinții lui Loteanu tot în legătură cu salturile la note. E drept, avusese și alte motive temeinice să stea de vorbă cu ei : o sesizare de la transporturile în comun, o alta, că frecventează jocurile mecanice în uniformă școlară, că-și pierde vremea cu o colegă de clasă. Pînă cînd toate aceste lucruri nu i-au influențat media școlară, n-avea nici un rost să-i creeze probleme, mai ales că nu-l despărțeau de finele anului decît cîteva săptămîni.

Datorită însă insistențelor profesorului de fizică, trebuia să-și facă datoria : acesta îl caracterizase pe Andrei ca pe un recalcitrant, un impertinent care tulbură orele de predare și nu se pregătește la disciplina care mai de mult îl pasiona. Cu Andrei stătuse de vorbă înainte de a trimite invitația părinților. Îl reținuse după o oră de dirigenție în clasă, cu toate că femeile de serviciu insistau să facă curățenie.

— Ce se întîmplă cu tine, Andrei ?

Neștiind exact ce vrea să afle profesorul, Andrei răspunse evaziv, vag :

— Nu se întîmplă nimic, tovarășe diriginte.

— Se întîmplă ceva, insistă el. Am stat de vorbă cu tovarășul profesor Greceanu, mi-a spus că vii nepregătit la lecții, că vorbești despre lucruri care nu sînt trecute în manualele școlare, că încerci să faci disensiuni, să subminezi autoritatea lui de pedagog.

Andrei îi povesti pe larg despre descoperirea infinitului mic, despre ora cu pricina, învinuindu-l pe Greceanu de obtuzitate.

Rotaru rămase pe gînduri, n-ar fi crezut despre Andrei că are asemenea preocupări, dar misiunea lui era să-l admonesteze și nu să-l admire.

— Ascultă, Andrei. Mă emoționează felul tău de a

gîndi, dar te-am chemat la această discuție să analizăm evoluția notelor tale la fizică. Și ca să mă înțelegi mai bine, aș vrea să-ți dau un exemplu : să presupunem că tu ai fi inginer la Șantierele navale și i-ai da sarcina unui muncitor să-ți sudeze o piesă ; iar el, în loc să mînuiască arcul voltaic, ți-ar ține o prelegere despre funcționarea radarului pe timp de furtună. Desigur, s-ar putea ca teoria lui despre funcționarea radarului pe timp de furtună să fie foarte interesantă, dar tu ai nevoie de piesa sudată. Ce ai face ? Ai putea fi și tu socotit obtuz, lipsit de orizont ? În loc de sudat, tovarășul profesor Greceanu te-a pus să înveți lecția despre cristale. Asta este menirea lui în școală, ca elevii să-și însușească lecțiile din manualele didactice. Și eu ți-aș fi dat un cinci sau chiar mai puțin dacă la întrebarea care sînt trecătorile dintre Moldova și Transilvania, tu mi-ai fi spus că valurile Mării Negre au potențial energetic. Motivul adevărat al acelui cinci la fizică trebuie căutat în altă parte. Și eu știu unde. Am la mine o notă informativă nesemnată, că ești prea mult timp împreună cu colega ta de clasă, Mateianu. Nota informativă mi-a parvenit în urmă cu două luni, dar nu ți-am vorbit despre ea, pentru că notele tale erau constante. Nu trebuie să-mi răspunzi acum, gîndește-te la ceea ce ți-am spus și, după ce reflectezi, o să stăm de vorbă din nou.

Emil Rotaru sosise cu un sfert de oră în urmă în cancelarie și aștepta apariția căpitanului șef al Administrației Canalului. În afară de faptul că voia să-l cunoască personal, voia să afle și părerea lui despre curba notelor lui Andrei. Poate existau și alte motive în afară de cele cunoscute de el. Își cercetă ceasul brățară, mai erau cinci minute pînă la întîlnirea fixată.

Cu un minut înainte de unsprezece auzi bocănituri pe coridor, apoi ușa cancelariei se deschise și apăru mama lui Andrei. O cunoștea din vedere, adică de pe scena Operei. Se ridică politicos în picioare :

— Sărut mîinile, tovarășa Lotcanu. Arătă spre un scaun din fața biroului. Vă rog să luați loc.

Lidia se așeză ceremonios, ca ori de cîte ori se afla în fața unei autorități. Își puse poșeta imensă pe birou, ca și cum ar fi vrut să se baricadeze, puse picior peste picior și, după ce se rezemă comod de spătarul scaunului, întrebă :

— Dumneavoastră mi-aţi trimis invitaţia ?

Îşi duse mîna la frunte să-şi aranjeze o buclă, dar şi-o retrase imediat : îşi aminti că o aranjase încă în oglinda retrovizoare a maşinii.

— Da, doamnă. Mă numesc Emil Rotaru şi sînt dirigintele lui Andrei.

— Atunci, zîmbi Lidia, înainte de a intra în subiect, să nu rămîn datoare, vă dau şi eu o invitaţie. Probabil aţi citit în presă despre noul nostru spectacol.

Scotocind după invitaţia din poşetă, înşiră pe masă o mulţime de lucruri : un etui cu ochelari de soare, o pudrieră, o cutie de farduri, cheile de la maşină, un cartuş cu ţigări străine şi în fine o invitaţie mototolită.

— Nu vă deranjaţi, tovarăşa Loteanu, spuse impresionat dirigintele. Am văzut spectacolul în seara premierei.

— Îmi pare bine că vă place opera, spuse repede Lidia, bucuroasă că profesorul atacase un subiect pe placul ei. Cine rezista să nu asculte cancanuri de culise din viaţa cîntăreţilor ? Povestind despre ei, de obicei se lega o intimitate între ea şi interlocutor şi, la urmă, problema pentru care venise de fapt se rezolva automat şi totdeauna în favoarea ei. Cum vi s-a părut montarea ? Cam sărăcăcioasă, nu-i aşa ?

— Nu mi s-a părut. Dar eu nu merg la Operă pentru montare, ci pentru muzică, pentru voci. V-am invitat în legătură cu fiul dumneavoastră.

Lidia îşi dădu seama că omul din faţa ei nu era dispus s-o asculte povestind despre cîntăreţii de la Operă. Îmbufnată, începu să introducă în poşetă obiectele înşirate pe birou. Ca din întîmplare uită ţigările. Să nu se observe, căută privirile profesorului.

— În fond, ce se întîmplă cu fiul meu ?

— De fapt, asta era prima întrebare pe care aş fi vrut să v-o pun eu. Se întîmplă ceva. În ultimii doi ani a avut note constante. Acum însă, în ultimul trimestru, a luat un cinci la fizică şi a avut discuţii cu profesoara de biologie. Nu m-aş fi alarmat, dacă ar fi fost un accident : are însă o notă mai slabă şi la matematică. Răsfoi catalogul din faţa lui. Mai are aici şi cîteva absenţe nemotivate şi a fost văzut în uniformă şcolară la jocurile mecanice. Acolo, în afară că se pierd bani, se ia contact şi cu persoane dubioase. Îşi trase sufletul şi pentru că mama lui Andrei nu

părea că ar vrea să intrevină, continuă : avem și o sesizare din partea Întreprinderii de Transporturi în Comun.

— Știu. Într-o zi și-a uitat abonamentul acasă.

— Nici noi n-am dat importanță acestui lucru. Pe noi ne interesează de ce învață mai prost. Îl controlați ?

— Pînă acum n-a fost cazul. De altfel, soțul meu e ocupat pînă seara tîrziu, iar eu sînt și mai ocupată : repetiții, spectacole, probleme de repertoriu și încă multe altele. Dar chiar dacă aș fi mai liberă, matematica pe care am învățat-o eu, nu vreau să vă spun cu cîți ani în urmă, nu corespunde cerințelor de azi. Dar de învățat, învață.

— Nu e vorba numai despre asta. Am stat de vorbă cu profesorii care l-au admonestat cu notele mai slabe. Se datorează în mare parte felului lui de a se comporta în clasă. Se vrea mai deștept decît ceilalți, distrage atenția elevilor aducînd în discuție probleme care nu există în manualele școlare. Probabil, nepregătit, o face în mod tendențios.

— Și ce mă sfătuiți să fac, domnule diriginte ?

— Să stați de vorbă cu el mai serios.

— Despre matematică sau fizică nu pot discuta cu el.

— Nici nu v-am cerut asta. Întrebați-l dacă nu-și pierde vremea cu o fată sau, mă rog, chestii din astea. Noi am aflat că tot timpul e împreună cu o colegă de clasă. Acum, înainte de bacalaureat, e mai bine să răcească întîlnirile cu ea. În orice caz, n-ar fi rău să stați de vorbă și cu profesorul de fizică, cu tovarășul Grecеanu.

Un timp tăcură amîndoi, pe urmă, indispusă, Lidia se ridică în picioare și întinse mîna spre diriginte. Acesta în loc s-o sărute, i-o strînse doar.

— Cred că nu va fi nevoie să vă mai trimit încă o invitație ? Lidia clătină din cap și porni spre ușă. V-ați uitat țigările, strigă dirigintele după ea.

— Da ? se miră Lidia. Dar nu mă întorc să n-am ghinion. Sînt foarte superstițioasă.

— Vi le aduc eu.

LIDIA SE ÎNTOARSE SUPĂRATĂ ACASĂ și, pentru că nu avea nimic de făcut, nu avea nici repetiție, nici spectacol, nu-și găsea locul în casă. Vru să citească ceva, o prietenă îi împrumutase un roman tradus recent, o poveste de dragoste extraordinară dintre un bărbat redus

intelectual și o doamnă din înalta societate, educată, crescută într-un institut din Elveția, dragoste care, spre nedumerirea prietenei, se sfîrșea tragic cu un cancer. Rămas singur, bărbatul vinde toate proprietățile, toate întreprinderile moștenite de la nevastă-sa și înființează un institut pentru combaterea cancerului. Negăsind cartea, se foi prin bucătărie, avea mîncare gătită și pentru a doua zi, vasele spălate ; ca să nu stea cu mîinile în sîn, șterse dulapurile de un praf imaginar. Mai tîrziu hotărî să-l sune pe Liviu, să-i comunice cele discutate cu dirigintele. Liviu era însă undeva pe ecluză, secretara nu reuși să-i facă legătura telefonică. Enervată, se duse de cîteva ori pînă la ușa lui Andrei, dar tot de atîtea ori renunță să intre : singură n-ar fi vrut să stea de vorbă cu el.

Pe la ora patru se auzi soneria și Lidia se repezi în antreu. Era fata din poza de pe noptiera lui Andrei.

Ea salută cuviincioasă și întrebă dacă Andrei e acasă.

— Nu, minți Lidia, ca să curme discuția, să nu apară Andrei.

Lia, mirată, abia reuși să îngaime :

— M-a rugat să vin să învățăm împreună.

— Îmi imaginez cum învățați împreună. Te rog foarte mult, domnișoară, să nu-l mai deranjezi pe Andrei și mi-ai face o mare plăcere să nu vă mai întîlniți nici în altă parte. Din cauza dumitale o să rămînă corigent.

Auzi zgomot din camera lui Andrei și-i trînti ușa în nas. Andrei apăru în ușa sufrageriei.

— M-a căutat cineva ?

— Da, contraamiralul. Te roagă să nu mai pui casetofonul la maximum.

Îngîndurat, Andrei se retrase în camera lui.

— E UN MITOCAN ! comentă Lidia întîlnirea avută cu dirigintele la masa de seară. Nu e în stare nici măcar să primească o atenție !

— Și tu-l vezi o dată pe an ! sări Andrei. Eu de două ori pe zi.

— Tu să taci din gură ! îl țintui taică-su cu degetul. Toate astea numai din cauza ta ! Se întoarse spre Lidia. Dacă Rotaru àsta, sau cum îl cheamă, o să comenteze că ai vrut să-l mituiești, se îngroașă gluma. Și te-am rugat...

— Ţi-am spus doar cum s-a întîmplat, ridică Lidia vocea indignată. Pur şi simplu am uitat ţigările pe masă, el mi le-a dat înapoi şi asta a fost tot. Nu a fost vorba de nici o mită, mai ales că Andrei n-are note proaste la el. Dacă ar fi insistat să-i las ţigările i le-aş fi dat, de ce să te mint...

— Tu de ce nu înveţi ? se întoarse Liviu furios spre Andrei. Ai tot ce-ţi trebuie !

— Aveţi dreptate. Ca să învăţ am tot ce-mi trebuie. Manuale, cameră, căldură şi lumină electrică. Poate nu mă ajută capul.

— Îmi dau eu seama dacă eşti tîmpit sau te prefaci. Pînă acum, cum de te-a ajutat capul ?

— Am tocit. Dar nu mai ştiu nimic din ceea ce am învăţat anul trecut.

— Nici marii alergători nu ţin minte decît concursurile. Dar medaliile se datorează miilor de antrenamente, de care nu-şi mai aduc aminte. Aşa e şi la şcoală : te antrenezi doisprezece ani, ca să iei un bacalaureat.

— Deci important este să obţii o hîrtiuţă.

— Nu o hîrtiuţă, ci o diplomă.

— Şi această diplomă stabileşte că sînt sau nu sînt deştept.

— Nu, diploma e un certificat că te-ai antrenat. După bacalaureat se hotărăşte dacă eşti bun să produci sau să creezi.

— Nu-i tot una ? interveni şi Lidia.

— Nu e tot una. A produce înseamnă să faci în serie ferestre sau să torni pereţi prefabricaţi. A crea înseamnă să stabileşti cum să arate aceste ferestre, cum să fie pereţii. Sper că te ajută capul să înţelegi ce ţi-am spus.

— Da, tată.

— Atunci să mergem mai departe. Se întoarse spre Lidia : Ce a mai spus dirigintele ?

— A spus că nu e vorba numai de învăţat, că fiul *tău* e totdeauna în afara lecţiilor. El discută mereu despre altceva, ca să deruteze.

Liviu se forţă să vorbească calm :

— Bagă-ţi minţile în cap, băiatule ! Spune-mi de ce nu te supui regulamentelor şcolii ? Dacă trebuie să înveţi despre cristale, învaţă despre cristale !

Andrei îi răspunse cu întîrziere :

— Pot să discut cu tine, tată, sau eşti prea nervos ca să mă urmăreşti ?

— Te urmăresc, dacă ești la subiect.

— Sînt la subiect. Imaginează-ți ce s-ar fi întîmplat dacă Galilei s-ar fi supus canoanelor vremii și n-ar fi combătut teoriile lui Aristotel, care erau socotite sacre, la fel ca și textele biblice ? Probabil nici azi n-am fi inventat mașina cu aburi.

— Vezi, interveni Lidia revoltată. Asta îți reproșa și dirigintele. Noi vorbeam despre notele tale de la școală și tu vii cu Galilei. Ce legătură are una cu alta ?

— Are, răspunse impertinent Andrei. Dar cu voi nu se poate discuta astăzi.

— Hai, continuă, îl îndemnă taică-su.

— N-am ce să vă mai spun. Dar nu mă socotesc vinovat că-mi vin idei năstrușnice. Dacă n-ar fi oameni ca mine nu s-ar mai inventa nimic. Am citit undeva că în pantofii copiilor din Japonia sînt introduse emițătoare de radio și părinții, pe baza unui mic receptor, știu la ce distanță și în ce direcție se află copiii lor. Probabil un părinte îngrijorat s-a gîndit la această soluție, deși el putea la fel de bine să facă ferestre în serie sau să toarne pereți prefabricați. Două sute de ani ne-am descurcat foarte bine cu mecanica lui Newton, totul era bine stabilit și iată că în zilele noastre e mai importantă mecanica cuantică.

— De ce te compari tot timpul cu geniile ?

— La cincisprezece ani Einstein n-a fost geniu, dar s-a gîndit că există o limită a vitezelor, cînd alții, de o seamă cu el, se frămîntau cum să-și facă rost de o minge. Ce s-ar fi întîmplat dacă părinții lui Einstein i-ar fi interzis să se gîndească la relativitate și l-ar fi obligat doar cărțile de școală ?

Lidia dădu din mîini a lehamite.

— Acasă ai toate răspunsurile pregătite, numai la școală stai ca un mut.

— Nu stau ca un mut !

— Nu, dar ești obraznic ! Și ești obraznic pentru că știi că mama o să-ți rezolve problemele.

— Ce probleme ?

— M-a rugat dirigintele să stau de vorbă cu profesorul tău de fizică, să te asculte din nou, să-ți îndrepți nota.

— N-am nevoie de protecție, protestă Andrei. Mă descurc și singur. Vă mulțumesc pentru masă. Pot să plec?

— Unde vrei să pleci ? întrebă Lidia.

— Să mă plimb puțin.

— Mai bine învață.

— Lasă-l să se plimbe, interveni Liviu obosit. Poate își mai aerisește mintea. Și înainte de culcare n-ar fi rău să răsfoiești lecțiile pentru mîine. Noapte bună.

CAPITOLUL X

CÎND ANDREI AJUNSE ÎN STRADĂ, umbrele se topiră în întuneric, fețele oamenilor își pierduseră trăsăturile, de departe păreau doar niște pete mai luminoase, mișcătoare. În curte, grăbindu-se, era cît pe-aici să-l răstoarne pe contraamiral, care-și făcea obișnuita lui plimbare de digestie deși, de foarte mulți ani, seara nu mai mînca decît iaurt și pîine prăjită. Ferindu-l în ultima clipă, Andrei îl salută ca pe un cercetaș, cu două degete la tîmplă, și se întrebă ce i-ar răspunde pensionarul dacă l-ar întreba, bătîndu-l pe umăr, „ce mai faci, bătrîne ?" Fără îndoială i s-ar opri respirația, ar vomita iaurtul sau, și mai sigur, ar face infarct. Și dacă infarctul nu i-ar fi fatal, agățîndu-se de balustrada din casa scărilor, s-ar cățăra pînă la etaj, să-l reclame părinților. Andrei își imagină chiar și fraza pe care ar rosti-o : „Domnule căpitan șef, am fost jignit în onoarea mea militară, derbedeul, vă rog să-mi scuzați expresia, mi s-a adresat necuviincios. Nu ca laudă, ci doar ca informare, trebuie să vă amintesc că am fost singurul ofițer din Dobrogea care a defilat în fața regelui întregitor al neamului, Majestatea Sa Ferdinand de Hohenzollern, deși pe atunci nu eram decît ofițer II pe cargoul „Carmen Sylva", transformat în navă de război cu șase tunuri la bord." Contraamiralul era ferm convins că pe vremea aceea, apărarea Dobrogei a apăsat numai umerii lui, iar cele două accidente, focul care i-a mistuit casa bătrînească și coliziunea automobilului cu un om, în timpul unor manevre din munții Măcinului, se datorau comitagiilor. „Am fost decorat cu unsprezece medalii și ordine pentru fapte ostășești, domnule căpitan șef și acum, la bătrînețe, am ajuns ca un mucos, iertați-mi expresia, să-și bată joc de mine." Andrei ar fi afirmat sub prestare de jurămînt că pensionarul n-a fost vreodată copil, că s-a născut la douăzeci de ani, cînd

a intrat la Școala de Război. Dacă s-ar fi născut normal, ca toți oamenii și ar fi avut și copilărie, dacă ar fi bătut țurca și ar fi jucat leapșa, i-ar fi înțeles și pe tinerii de azi. Biografia lui însă, începînd după ce a îmbrăcat uniforma militară, nu avea decît amintiri cazone. În ziare nu citea decît știrile de pe ultima pagină, care se refereau la conflictul irako-iranian, la luptele de stradă din Beirut, la ostilitățile din Nicaragua. Andrei, neavînd curajul să-l bată pe umăr și să-l întrebe „Ce mai faci, bătrîne ?", îi trînti doar cu putere poarta de fier forjat, să-l enerveze. În urmă cu cinci-șase ani, cînd s-au mutat în vila lui, îi plăcea să-l asculte povestind fel de fel de fapte de arme. Toate, bineînțeles, se refereau la primul război mondial, la patrulările dintre Bazargic și Mangalia în așteptarea unui eventual atac naval bulgar. Cînd însă a aflat că tunurile de pe „Carmen Sylva" n-au tras niciodată decît la manevre, a fost dezamăgit. Contraamiralul scăzu în ochii lui, devenise chiar mai puțin decît un căpitan de cursă lungă, care, cel puțin, înfrunta furtuni pe mări necunoscute.

O boare stîrnită dinspre mare făcu să tremure frunzele plopilor plantați în apropierea rigolelor și fișiitul acesta mătăsos îi creă senzația de răcoare, deși aerul era cald, îmbîcsit de praf. Nepăsător la tot ce-l înconjura, Andrei călca moale, fără țintă precisă ; voia să se aerisească, să uite penibila confruntare avută cu părinții. Dacă discuția n-ar fi fost atît de lungă și ar fi putut pleca mai devreme de acasă, ar fi putut să treacă pe la Lia s-o întrebe de ce n-a apărut în cursul după-amiezii. Să fi avut și ea probleme cu părinții ei ? Puțin probabil. Mateianu era un om înțelegător și-n mentalitate uneori era chiar mai tînăr decît Lia. După excursia din Deltă, Mateianu l-a întrebat cum s-au distrat. Andrei și-a dat seama că voia să confrunte versiunea lui cu a Liei. „Am vîslit, domnule Mateianu, o jumătate de zi și după ce am ancorat și am ridicat cortul, ne-au gonit niște pescari." „Eu, dacă mă duceam cu o fată în Deltă, aș fi găsit un loc nebătut de pescari", și rîse ciudat. „După aceea ce ați făcut ?" „Am vîslit din nou pînă seara și am înnoptat la un fel de han pescăresc." „Atunci e în regulă. Înseamnă că ați schimbat doar cortul cu o cameră de hotel." „Nu, domnule Mateianu, am dormit ca la o cabană de munte, pe un prici comun, cu vreo zece persoane laolaltă." „E bine în comun. Nu-ți dai seama cine sforăie."

Cu Mateianu îi plăcea să stea la poveşti : el avea o optică despre lume diferită de mulţi alţi oameni, pe el nu l-a auzit niciodată văitîndu-se că viaţa e grea. Dimpotrivă, afirma că dacă viaţa n-ar crea probleme, ar fi searbădă şi s-ar plictisi repede de ea. Hotărî să stea de vorbă cu Lia a doua zi înainte de cursuri. Bine că nu i-a pomenit maică-si nimic despre legăturile lui cu Lia, altminteri discuţia s-ar fi prelungit şi mai mult şi ar fi fost obligat să le dea explicaţii. Ce explicaţii ? Că o iubea ? Asta i-a mai spus-o şi lui taică-su. La insistenţe, ar fi putut adăuga că Lia e prima lui dragoste. Chiar prima ? Nu. La doisprezece ani, cînd locuiau încă în casa veche, au avut un vecin care avea trei fete. Pe cea mijlocie, pe Ancuţa, le spusese şi părinţilor, a iubit-o cum n-o să mai iubească niciodată. Îi scrisese chiar cîteva poezii. Acum, dacă încerca să-i rememoreze faţa, nu reuşea. Ştia doar atît că, uneori, duminica, purta o rochiţă galbenă cu guleraş alb.

Vîntul se înteţi, sălta hîrtiile risipite pe trotuar, hîrtiile păreau nişte fluturi imenşi, ostili. Vine ploaia, îşi spuse, dar nu se învrednici să-şi ridice privirile, să vadă dacă cerul e înnourat sau nu. Dinspre port se auzi mugetul prelung al unei sirene : era semnalul ieşirii în larg. Oare spre ce mări se îndreaptă marinarii de pe vasul care a părăsit rada ? Spre mări calde, sau vor înfrunta vînturile reci din nord ? Fără îndoială, meseria de navigator e una din cele mai frumoase din lume : cutreieri continentele, te umpli de amintiri şi te întorci acasă mai bogat, mai bun. Nevasta e la fel ca atunci cînd ai părăsit-o, nu te-ai obişnuit cu ea, n-ai văzut-o zi de zi, necoafată, trebălunid prin bucătărie. S-a mai gîndit odată la aceste lucruri, urmărind „Traviata". Cei din spatele lui o admirau pe maică-sa, vorbeau de ea ca de Ileana Cosînzeana. Dacă ar fi văzut-o acasă, dimineaţa, somnoroasă, cu părul nearanjat, nefardată, probabil că şi-ar fi schimbat părerea despre ea. E îngrozitor să te obişnuieşti cu femeia iubită, cum te obişnuieşti cu un costum. Costumul se şifonează, se pătează, se rupe, îl coşi, îl dai la curăţat şi te plictiseşti de el. Marinarii n-au cum să se plictisească de nevestele lor : le văd o dată, de două ori pe an, li se par la fel de frumoase ca în prima zi.

Ajunse în dreptul discotecii şi-i păru rău că nu avea bani la el : ar fi putut să se distreze la jocurile mecanice, să nu se gîndească la nimic, nici la ai lui, nici la diriginte,

și mai ales nu la Greceanu cel chel. Pe profesorul de fizică îl ura din tot sufletul, de la lecția cu cristale, pentru că nu înțelesese nimic din teoria lui despre infinitul mic. Hotărî totuși să intre la discotecă să-l salute pe Biluță, să se uite la cei care se bîțîiau pe ringul de dans. O s-o vadă sigur și pe Zizi, cu ciorapii ei azurii cu firele fugite, tropăind mărunt cu picioarele ei groase. În fond de ce a fugit atunci de la ea ? Încercase de multe ori să răspundă la această întrebare, dar nici o variantă nu-l satisfăcea îndeajuns ; să se fi jenat pentru că era lumină, că trebuia să se dezbrace față de ea sau totul se datora faptului că era un aranjament lipsit de cele mai elementare sentimente ? Poate, dacă ea ar fi încercat să fie tandră sau n-ar fi înfulecat ca o nesimțită, totul s-ar fi sfîrșit altfel.

Intră în discotecă și rămase cîteva clipe lîngă ușă, să se obișnuiască cu semiîntunericul fărîmițat doar de razele becurilor colorate ale orgii de lumină. Zizi nu era printre dansatori. Se apropie de masa cu aparatura disc-jocheului și spre mirarea lui, nu Biluță mînuia discurile, ci un individ deșirat, pe care nu-l văzuse pînă atunci niciodată, cu un tricou care imita stelele și dungile de pe steagul american. Și pentru că individul era preocupat cu sortarea discurilor, îi puse mîna pe umăr :

— Biluță unde e ?

Disc-jocheul îl măsură din cap pînă în picioare, apoi arătă cu bărbia spre cămăruța de lîngă bar. Andrei știa că acolo se reparau automatele mecanice și tot acolo își depozita Biluță mărfurile pe care le comercializa.

În dreptul barului cu sucuri răcoritoare, Andrei o salută pe vînzătoarea blondă pe care o cunoștea mai demult. Spre nedumerirea lui, barmanița, văzîndu-l că se îndreaptă spre cămăruța lui Biluță, îi făcu un semn pe care Andrei nu știu să-l interpreteze. Crezu că vînzătoarea îl confundă cu cineva, pentru că semnul i se păru prea intim și prea direct. Poate că o dăscălise chiar Biluță. O fi aflat tot barul că a fost la Zizi. O clipă îi trecu prin minte să nici nu mai treacă pe la Biluță, dar se temu ca întoarcerea lui bruscă să nu-i dea impresia barmaniței că a înțeles ceea ce voia ca să-i propună. Bătu discret la ușă, să nu i se reproșeze că a dat buzna poate chiar într-un moment nepotrivit și o voce tăbăcită de tutun îi strigă un „intră" agresiv. Andrei apăsă pe clanță.

— Intră, tinere.

Andrei îl descoperi pe proprietarul vocii tăbăcite în spatele unui banc de lucru acoperit cu o mucava cenușie. Era un alt individ necunoscut, cu părul tuns scurt, periu, cu pielea măslinie, cu cearcăne sub ochi, deși nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. Avea fața transpirată și în fiecare broboană de sudoare în parte se oglindea becul din tavan. Dacă l-ar fi privit printre gene, fața i s-ar fi părut un pom de Crăciun plin cu beculețe. Pe Andrei însă nu-l impresionau înfățișarea și nici reflexele de lumină de pe fața lui, ci ghiulul imens de aur masiv pe care îl purta pe degetul mic cu care tocmai se scărpina în ureche, agitîndu-și brațul pînă la cot.

— Ce dorești ? îl întrebă necunoscutul, după ce Andrei ajunse în fața bancului de lucru.

Andrei nu-i răspunse decît după ce interlocutorul își șterse vîrful degetului mic de mucavaua de pe banc.

— Îl caut pe Biluță.

Îi păru rău că nu cunoștea decît porecla disc-jocheului.

— Atunci ai venit bine, îi zîmbi celălalt, arătîndu-și dinții mărunți și albi. Eu îi caut pe cei care îl caută pe Biluță. Ia loc.

Cu un gest larg, arătă spre un scaun fără spătar.

— Mulțumesc, refuză Andrei și-l cuprinse o neliniște ciudată. Adăugă neconvingător : dacă nu-i aici, nu vă mai deranjez.

Omul își puse amîndouă palmele pe mucavaua cenușie : avea mîini păroase, îngrijite.

— Ba da, deranjează-mă ! De cînd m-am mutat cu serviciul în chilia asta blestemată, neaerisită, „deranjul" e singurul lucru care îmi face plăcere. Ia loc !

Tonul îi deveni poruncitor. Andrei își trase scaunul, se așeză în fața lui și încercă să-și mascheze teama, surîzînd ca și cum invitația de a lua loc i-ar fi făcut plăcere.

Pentru o clipă se așternu liniștea și Andrei își auzi zvîcniturile tîmplelor. Fără îndoială a greșit că a trecut pe la discotecă : plecase de acasă cu gîndul să se plimbe, să se aerisească. Și pentru că liniștea începu să dureze, Andrei rosti fără prea multă convingere :

— Să știți că nu pot să stau mult.

Nu argumentă că avea lecții de învățat, să nu se facă de rîs.

— Asta depinde de tine, savură omul neliniștea lui Andrei.

Lui Andrei nu-i plăcu faptul că necunoscutul îl tutuia, dar își dădu seama că nu era cazul să obiecteze.

Celălalt, să-l intimideze, îi căută privirile.

— Faci mărturisiri și pleci.

— Ce fel de mărturisiri ? întrebă Andrei speriat.

— Cît mai amănunțite. Și ca să fie mai convingător, scoase din buzunarul hainei o legitimație cu scoarțe albastre și i-o întinse lui Andrei. El nu reuși să descifreze decît literele mari de tipar : Miliția Municipiului Constanța. Interlocutorul adăugă : Dar poate înainte de a da o declarație, e mai bine să facem cunoștință. Cum te cheamă ?

Din discotecă răzbătea o muzică săltăreață.

— Andrei Loteanu.

— Ai nume frumos. De unde îl cunoști pe Emil Paraschivescu ?

Fără îndoială era o neînțelegere : numele rostit de omul ce se dovedise milițian îi era complet necunoscut. Inima îi veni la loc ; nu mai auzi nici zvîcnirile tîmplelor.

— Cred că-i o confuzie, răsuflă Andrei ușurat. Aud pentru prima oară acest nume.

— Parcă ziceai că-l cauți pe Biluță ?...

Deci nu era vorba de o confuzie.

— Nu știam că-l cheamă Paraschivescu.

Cel de la Miliție se rezemă cu coatele de mucavaua cenușie și se aplecă spre Andrei. De la distanța asta, în broboanele de sudoare reflexele becului se vedeau mult mai clar.

— De unde îl cunoști ?

Trebuie să fiu foarte prudent, își spuse Andrei, și abia în clipa aceea înțelese semnele disperate ale barmaniței : voia să-l oprească să intre în cămăruță.

— De unde îl cunoști ? insistă omul de la Miliție.

— L-am cunoscut aici în discotecă, îi răspunse Andrei cu voce nesigură.

— Nu toți care veneau la discotecă l-au cunoscut, ripostă repede omul de la Miliție. Tu trebuie să fi avut și alte relații cu el. Ca să-l impresioneze, scoase din sertarul bancului de lucru o coală de hîrtie, dintr-un toc de piele un pix cu ceas electronic, apoi ridică din nou privirile spre Andrei : Hai, spune.

— Ce să spun ?

— Ce relații ai avut cu el ?

— Nici un fel de relații, ronțăi Andrei cuvintele, neconvingător. Ce fel de relații să fi avut cu el ?

Pe fața milițianului nu se citi nici o expresie. Aștepta ca Andrei să continue. Acesta însă își plecă privirile și se întrebă ce anume știe omul din fața lui despre el. O fi aflat din mărturisirile lui Biluță, dacă acesta era într-adevăr arestat, că i-a oferit-o pe Zizi ca pe o marfă ?

— Continuă, îl îndemnă cel de la Miliție.

— Da, îmi împrima casete și o dată mi-a împrumutat un cort.

Imediat își impută că pomenise de cort. Acum însă nu mai putea da înapoi.

— Uite că ne apropiem de subiect. Ești al unsprezecelea căruia i-a împrumutat cortul. Cu femeie cu tot ?

— Nu știam că și femeile se împrumută.

— Contra cost, da, și-l țintui cu degetul. Bănuiesc că ai montat cortul în afara orașului, undeva prin stufăriș.

Ce bine că n-a închiriat cortul cu „mobilă" cu tot. Își recăpătă siguranța : căută privirile milițianului.

— Ați ghicit : în stufăriș. Dar nu în împrejurimile Constanței, ci în Deltă.

— Deplasare frumoasă, aprecie milițianul. Cu cine ai fost ?

— Ar fi o indiscreție din partea mea să-i dezvălui numele, mormăi Andrei, apoi adăugă : mai ales unui om străin.

— Cum străin ? Vorbim prietenește de o jumătate de oră și ți-am arătat și legitimația.

— Mă iertați, dar nu v-am reținut numele.

Omul de la Miliție tresări și își împreună sprâncenele.

— Ce importanță are numele ! E important să știi că sînt de la Miliție.

Fără îndoială aceasta era atitudinea pe care ar fi trebuit s-o adopte de la început : timorat, n-avea cum să se apere. Încurcătura de moment a interlocutorului îi dădu aripi :

— Spuneați că vorbim de o jumătate de oră prietenește. Eu m-am prezentat, dumneavoastră nu. Și cred că e cazul să știu numele celui cu care discut „prietenește".

— Nu știu dacă te ajută la ceva dacă afli că sînt

plutonierul major Gheorghian. Eremia Gheorghian. Vreau să știu numele domnișoarei cu care ai fost în Deltă.

— E chiar nevoie ? începu Andrei să se tocmească.

— Da. Vreau să știu dacă face parte din haremul lui Biluță.

— Nu știam că Biluță e mahomedan...

— Gura ! Numele.

— Lia Mateianu.

Încercă să-și imagineze fața bătrînului Mateianu răspunzînd la întrebările plutonierului major. Acesta notă numele Liei pe hîrtia din fața lui.

De cînd se prezentase, devenise sobru.

— Profesia ?

— Elevă.

— Dacă e elevă e mai grav. Pentru seducătorii de minore există un paragraf în codul penal. Tu ce învîrți ?

Pe Andrei îl irită felul de a vorbi al plutonierului major.

— Cum adică ce învîrt ?

Gheorghian se încruntă :

— Unde lucrezi ?

— Nu lucrez.

— Bănuiam, zîmbi satisfăcut. Și din ce trăiești ?

— Mă întrețin părinții.

— Dar cîți ani ai, frumosule ?

Se vedea pe el că se plictisise de tatonări.

— Optsprezece, răspunse Andrei foarte calm.

— Împliniți ?

— Încă nu.

— Păcat. Fiind major, te-aș fi putut reține.

— Pentru ce ?

— În primul rînd pentru că nu lucrezi și în al doilea rînd pentru că ai avut relații dubioase cu bișnițarul Emil Paraschivescu.

Amenințarea naivă îl făcu pe Andrei să fie și mai sigur pe el, mai ales că prima acuzație, relații dubioase cu Emil Paraschivescu, devenise pe parcurs a doua. Își dădu seama că plutonierul major îi caută pricină cu lumînarea.

— În primul rînd nu lucrez pentru că sînt elev și în al doilea rînd n-am relații nici dubioase, nici simple cu Emil Paraschivescu.

— Și cortul ?

— Dumneavoastră aveţi cort ?

Întrebarea îl derută pe miliţian.

— N-am.

— Păcat. Dacă aţi fi avut, după o jumătate de oră de discuţie amicală, mi-aş fi permis să-l împrumut de la dumneata.

Îi spusese pentru prima oară „dumneata" şi plutonierul major îşi împreună din nou sprîncenele, apoi puse pixul pe coala de hîrtie şi-l învîrti, cu degetul mic, cadranul ceasului în sus. Era ora opt şi cincizeci şi patru de minute.

— Părinţii cu ce se ocupă ?

— Mama cîntăreaţă la Operă, iar tata e căpitanul şef al Administraţiei Canalului Dunărea-Marea Neagră.

Plutonierul major îl privi neîncrezător, pe urmă îşi umezi buzele.

— Da, ar fi trebuit să-mi dau seama cînd ai spus că te cheamă Loteanu. De ce n-ai început cu asta ?

— Pentru că mi-ati pus întrebări în legătură cu Emil Paraschivescu, nu cu tata.

— Mda.

— Îmi puteţi spune de ce m-aţi anchetat ?

— Nu te-am anchetat. Îşi şterse transpiraţia de pe frunte cu dosul palmei. Emil Paraschivescu a fost arestat şi adunăm dovezi împotriva lui. Asta e tot.

Andrei se ridică în picioare.

— Pot să plec ?

— Bineînţeles. Dar poate dai totuşi o declaraţie.

— N-am ce să declar.

În stradă Andrei răsuflă uşurat : e bine, oricum, că n-a acceptat propunerea lui Biluţă cu „mobila", acum ar fi putut avea neplăceri. Dar cel mai mult îl deranja faptul că taică-su iar a avut dreptate ; în ceea ce priveşte activitatea disc-jocheului, în orice caz.

Porni alene să se îndepărteze cît mai mult de discotecă. Maică-sa, fără îndoială, dacă ar fi auzit că a fost anchetat de organele de Miliţie şi dacă ar fi avut şi un fotoliu prin apropiere, ar fi leşinat şi s-ar fi întors acasă cu Salvarea. De maşina Salvării se folosea destul de des : dacă rămînea în pană de benzină sau nu pornea maşina la prima cheie, i se făcea rău şi suna la camera de gardă a spitalului Municipal. Ajunsă în apropierea casei i se făcea mai bine şi cobora complet refăcută. Hotărî să se

ducă acasă, să recitească lecțiile pentru a doua zi, dar în clipa aceea cineva îi atinse brațul ; era convins că e plutonierul major și se întoarse furios. În locul miliţianului îi zîmbi însă Carla. Luminată numai de sus de un felinar, arcadele pronunțate îi creau umbre ciudate pe față : în orbitele întunecate ochii îi sclipeau ca doi licurici.

— Ce-i cu tine, Andrei ?

— Ce să fie ? Nimic. (N-avea nici un sens să-i spună că a fost anchetat.) Mă plimb.

Se vedea pe ea că era bucuroasă de întîlnire.

— Înseamnă că ai timp.

— De fapt e singurul lucru pe care-l am.

— Atunci hai, întinde pașii, că la nouă și jumătate intru în program. Îl smuci de braț.

— Dar ce program ai tu la ora asta ? întrebă mirat Andrei, pe urmă își aduse aminte că balerina cu ochii migdalați evolua și la bar. Nu-mi spune că știu : am văzut afișul din fața hotelului „Continental" și abia atunci mi-am dat seama ce picioare lungi ai. Abia au încăput pe afiș.

— Nu-s chiar atît de lungi, rîse Carla, dar nu pot să mă plîng că am picioare scurte. De ce n-ai mai trecut pe la Operă ?

— Ce să fi făcut acolo ? Să cînt ?

Carla rîse din nou.

— Ai haz, Andrei. Puteai totuși să treci să mă vezi.

— Ai dreptate. Pentru tine merita. O privi lung : te-ai făcut frumoasă.

— Să știi că în ultimele săptămîni nu m-am schimbat deloc.

— Înseamnă că m-am exprimat greșit. Ai rămas tot frumoasă.

— Îți mulțumesc pentru compliment. Și-i strînse mai puternic brațul. Ai spus că ai timp. Nu vrei să vezi programul ?

— Dacă se poate plăti intrarea cu minute, vin cu mare plăcere. Bani n-am.

— Dacă vii cu mine, nu trebuie să plătești nimic în afară de consumația obligatorie. Dar asta aranjez eu. În mers, Carla scotoci în poșetă și-i vîrî în buzunar o bancnotă de o sută de lei. Totuși, nu e rău să ai ceva bani la tine.

— Cu împrumut.

— Firește. Chiar îmi place ideea că-mi ești dator.

Se opri pentru o clipă și cercetă cerul. Andrei se uită și el în sus și nu văzu decît plafonul întunecat al bolții.

— La ce te uiți ?

— La stele. Dar acum în iunie, în zodia Gemenilor, stelele răsar mult mai tîrziu.

— Dar ce treabă ai tu cu stelele ?

— Una foarte importantă. Odată, cînd o să am mult timp ca tine, o să-ți explic. Bruse își grăbi pașii. Iar o să întîrzii.

BARUL, ÎN FORMĂ DE POTCOAVĂ, MIC, cu pereții decorați cu stele și steluțe decupate din staniol, era plin pînă la refuz. Datorită Carlei, un chelner în vîrstă îi găsi loc lîngă doi marinari malaiezi cu fețele pămîntii, cu ochii tăiați oblici, care chiar cînd se încruntau, păreau că zîmbesc. Andrei se așeză sfios, mormăi și cîteva cuvinte de scuză pentru deranj, dar marinarii nu-i dădură nici o atenție, fumau netulburați de gălăgia din jur, consultîndu-și din cînd în cînd ceasurile : se vedea pe ei că așteptau începerea programului. Unul dintre ei, cel din stînga, avea caninii îmbrăcați în aur și se străduia să zîmbească tot timpul, să i se vadă. Ce ar fi dacă ar apărea și plutonierul major în bar și l-ar vedea în tovărășia unor marinari străini ? Ar fi desigur convins că l-a mințit, mai ales că nici nu verificase dacă se numește într-adevăr Loteanu. După ce se obișnui cu lumina părelnică din local, Andrei se uită în jur, să constate dacă Gheorghian nu-i cumva în sală. Nu era, de altfel nu descoperi în local decît un singur cunoscut, pe Bobi Marcu, saxofonistul orchestrei cu care se împrietenise încă anul trecut la hotelul „Modern". Acolo își serbaseră sfîrșitul anului școlar și el fusese însărcinat cu comanda melodiilor și cu plata orchestrei. Tratativele le purtase cu saxofonistul, șeful orchestrei, Horia Moculescu, nu se angajase în nici un fel de discuție cu el, îl tratase ca pe un client oarecare, rugîndu-l doar să nu stea în apropierea pianului, că-l deranjează. De Bobi Marcu în orice caz nu trebuia să se ferească.

Marinarul cu dinții de aur devenise nerăbdător, își frîngea degetele, pocnindu-le din falange și căuta cu ochii lui oblici, iscoditori, apariția unui chelner. Bruse se stinseră toate becurile din sală, nu rămăsese luminat decît

ringul de dans și indicatoarele de evacuare a sălii în caz de incendiu.

În deschiderea programului apăru baletul, șase fete îmbrăcate sumar, purtînd sutiene de culoarea pielii. Malaezii, cu ochii lor mici, abia reușeau să străpungă norul de fum din fața lor și cel din stînga, cu caninii de aur, îl lovi cu cotul pe prietenul său și arătă în direcția Carlei, care tocmai atunci se desprinse de grup și se învîrti într-un număr solistic, aruncîndu-și din cînd în cînd cîte un picior spre tavan. În ritmul percuției, Carla începu să-și tremure umerii și Andrei descoperi că nu purta sutien : avea întinse în față niște franjuri care, la mișcări bruște, îi descopereau sînii. O urmări cu aceeași înfrigurare ca și vecinii lui de la masă ; cel din dreapta, nevrînd să-și ia ochii de la balerine, își aprinse țigara la filtru, risipind în jur un miros de gudron ars. În clipa aceea chelnerul îi aduse lui Andrei un Campari lungit cu apă și gheață, iar malaiezilor o sticlă de coniac Segarcea cu trei stele. Marinarii își goliră imediat paharele și le întinseră spre chelner, să le umple din nou. Andrei întîlni privirile celui cu dinții de aur și arătă spre pachetul lor de țigări de pe masă. Marinarul împinse pachetul spre el și Andrei se servi și de bricheta lor. Țigara avea un iz pișcător, iute, cu tutunul aromat cu esență de smochin. În șir indian fetele părăsiră ringul și imediat apăru de după o perdea o cîntărească platinată, cu brațele pline cu brățări colorate de plastic. Atacă un rock vechi într-o englezească stîlcită și se bălăngăni îndoindu-și genunchii, apoi, ca o acrobată, se lăsa pe spate cîntînd parcă globului de cristal care se învîrtea deasupra ei. În afară de dansul final, Carla mai apăru o dată într-un dans oriental, mișcîndu-și languros șoldurile. În șalvarii transparenți i se bănuiau vag liniile arcuite ale picioarelor. Malaiezii o priveau lacom și-și dădeau coate.

La sfîrșitul programului, Andrei se despărți de cei doi marinari cu o ușoară înclinare a capului și se grăbi s-o aștepte pe Carla în fața localului. Ea apăru după cîteva minute fără să se fi demachiat și, bucuroasă, se agăță de brațul lui.

— Ți-a plăcut programul ?

— Foarte mult. Să știi că tu arăți cel mai bine dintre toate fetele.

— Ești drăguț, Andrei. Porniră încet spre piața Ovidiu. Îmi pare bine că nu trebuie să mă duc singură acasă. Își

rezemă pisicoasă capul de umărul lui. Mi-e urît să fiu tot timpul singură.

— De ce ? Acum, vara, e o plăcere să te plimbi pe străzi.

— Nu pentru o femeie care iese de la bar. Marinarii beţi mă cred femeie de local şi se comportă ca atare. Rar cînd unul nu-mi taie calea. N-am meserie uşoară.

— De asta sînt convins. Cînd ai apărut cu franjuri în faţa sînilor, m-am uitat la tine ca un apucat. Mi-au transpirat palmele.

— E normal, dacă ai fost pentru prima oară la bar. Din păcate, azi n-am prea fost în formă, deşi aş fi vrut să fiu formidabilă. Pentru tine. La fiecare număr, dar mai ales la dansul oriental, mă sabotează saxofonistul.

— Cum adică ?

— Schimbă permanent ritmul, să mă încurce.

— De ce ?

— Pentru că într-o seară m-a chemat la el şi nu m-am dus.

— Dar e însurat, i-am cunoscut şi nevasta.

— Nevastă-sa era plecată la Bucureşti.

— Foarte bine că nu te-ai dus !

Încercă să-şi imagineze faţa ridată a lui Marcu, zîmbetul lui şiret, vocea lui învăluitoare şi i se făcu lehamite. Carla îi strînse din nou braţul.

— La ce te gîndeşti ?

— La Marcu.

— Dă-l dracului ! Dacă ţi-aş povesti cîţi m-au invitat, te-ai lua cu mîinile de păr.

Strada era goală, paşii lor sunau strident pe asfalt.

— Unde mergem ? întrebă Andrei după ce îi depăşi un troleibuz zgomotos.

— N-ai spus că mă conduci acasă ? spuse ea şi se lipi şi mai mult de el.

Andrei nu-şi aducea aminte să-i fi promis aşa ceva, dar ideea îl încălzi : paşii îi deveniră nesiguri, neuniformi.

— Dacă mergem la tine, să ştii că facem un ocol. Oraşul vechi e în direcţia opusă.

— Nu ştii că m-am mutat ? Carla ridică faţa spre el. De mult. De trei săptămîni. Stau central, pe Bulevardul Republicii. Maică-ta a intervenit pentru garsonieră. Credeam că ţi-a spus.

— De ce să-mi fi spus ?

Carla își adună umerii.

— Știu eu ? Dar asta n-are nici o importanță. E important că am garsonieră în centru. Cînd mă duceam acasă pe strada Pescarilor, mi-era frică și de umbra mea. În centru, oricum e altceva : mai sînt ferestre luminate, mai trece un taxi și există și milițieni. Carla vorbea repede, de parcă s-ar fi temut că n-o să aibă timp să spună tot ceea ce voia. Din păcate încă n-am mobilat-o, dar chiar așa, goală, pare un palat pe lîngă cămăruța din strada Pescarilor. Mi-am luat cîte-ceva doar în bucătărie : o masă și două scaune. În dormitor n-am decît o canapea împrumutată de la Operă, dar mă simt atît de bine în casa mea, de parcă mi s-ar fi dat cu adevărat un castel. Mi-am propus ca pînă la sfîrșitul anului s-o pun la punct și să fac o inaugurare, să se ducă vestea. Poate vii și tu ?

— Dacă mă inviți ?

— Te invit sigur. Ia-mă de umăr, mi-e frig

Într-adevăr nu era îmbrăcată decît cu o rochie din pînză topită de culoarea bananelor, strînsă la mijloc cu un cordon care îi atîrna ca o sfoară pînă la genunchi. Andrei îi cuprinse umărul cu palma și i se păru fierbinte și brusc. avu senzația că mai trăise cîndva această clipă. Totul fusese aidoma, și decorul și senzațiile, dar n-avu timp să se gîndească unde, cînd, pentru că vocea Carlei îl trezi la realitate.

— Mai avem puțin pînă acasă.

Lui Andrei îi păru rău că plimbarea se apropie de sfîrșit : ar fi vrut să meargă așa, lipiți unul de celălalt, încă multă vreme, cu mirosul părului ei în nări, mîngîindu-i umărul cald, catifelat.

— Păcat, spuse mai mult pentru sine.

— Ce e păcat ? întrebă Carla nedumerită.

— Că stai atît de aproape. Eu m-aș fi plimbat cu tine toată noaptea.

— Azi toată seara ai fost drăguț, spuse ea. Dar uite, am și ajuns.

Se opri în fața porții unui bloc nou și se scotoci după chei.

Asta să fi fost tot ? se întrebă Andrei și-și mușcă buzele. Atunci de ce s-a arătat atît de bucuroasă cînd ne-am întîlnit ? De ce m-a mai invitat la bar ? Numai ca să nu se întoarcă singură acasă ?

— N-ai vrea să mai mergem pînă la colț și înapoi ?

— Nu, Andrei, mă dor îngrozitor picioarele. Am avut

patru ore de repetiție, seara un spectacol, pe urmă programul de la bar. Acasă pot să stau fără pantofi, pot să-mi vîr picioarele în apă. Dar dacă-ți face plăcere să mai stai cu mine, vino să-mi vezi garsoniera. Zău o să-ți placă.

— Vin, tot n-am ce face, răspunse repede Andrei, ca ea să nu se răzgîndească și-și dădu seama că avea vocea schimbată.

În cele din urmă Carla își găsi cheile în sacoșa ei imensă și se strecurară în bloc hoțește. Andrei urcă scările în vîrful picioarelor, să nu fie auzit de locatari. La etajul doi, Carla deschise o ușă, intrară în antreu și abia după aceea aprinseră lumina. Cîteva clipe rămaseră lîngă ușă, apoi Andrei îi cuprinse brațele și se aplecă spre ea. Carla îi puse palmele pe piept, ca și cum ar fi vrut să se apere, dar îi întinse buzele. Cînd se desprinse din strînsoarea lui, îi căută privirile :

— Ce-ai făcut, Andrei ?

— Te-am sărutat.

Ea îi zîmbi, apoi îl amenință cu degetul. Spre mirarea lui, Andrei nu se simți stingherit și nici vinovat. Dimpotrivă.

— Să știi, dacă nu m-ai fi invitat, aș fi insistat cu să-ți văd garsoniera.

Carla își dădu seama că minte : îl luă de braț și-l duse în bucătărie.

— Asta e împărăția mea, dar în toată împărăția asta n-am cu ce să te servesc, decît cu pîine și salam de vară.

— Nu mi-e foame.

— Atunci e bine. Nici mie. Se aplecă și-și desfăcu baretele sandalelor. Te superi dacă stau desculță ?

— În casa ta faci ce vrei, îi răspunse Andrei și, teatral, descrise un semicerc cu brațele.

Fără sandale, Carla deveni mică, abia îi ajungea pînă la umeri.

— Acum pari o fetiță.

Carla se încruntă :

— Dacă ai ști cît de mult sufăr din cauza asta. Încă de cînd eram mică mă visam înaltă ca Sofia Loren.

— E mai bine cum ești. Dacă ai fi fost înaltă ca ea, n-aș fi avut curajul să urc la tine.

O privi lung și în clipa aceea descoperi că sub rochia de pînză topită nu avea nimic : printre falduri i se vedea pielea arămie. Carla, jenată de căutăturile insistente ale lui Andrei, îl luă de mînă.

— Hai să-ţi arăt toată împărăţia.

Îi deschise o uşă şi Andrei se uită într-o încăpere goală, cu miros de zugrăveală proaspătă.

— Cu rafturi va fi cea mai frumoasă cameră din Constanţa.

În baie, în afară de un prosop cu floricele şi un săpun aşezat pe chiuvetă, nu avea nimic.

— Apă ai ?

— Şi caldă şi rece, se mîndri Carla.

Andrei se întoarse spre ea şi în lumina puternică, reflectată de pereţii albi, rochia ei i se păru şi mai transparentă. Zîmbi unui gînd :

— Ai spus că te dor picioarele.

— Da.

— Ţi le spăl, să se dezmorţească.

— Cum să-mi speli picioarele ?

— Cu apă, rîse Andrei. Vreau să fac ceva care să-ţi facă plăcere.

— Nu pot să mă bag cu rochia în apă.

— Normal. Ţi-o scoţi.

— Tu eşti nebun ! se holbă Carla la el. Cum să stau dezbrăcată ?

— Îţi pui o bluză şi rămîi în slip. La bar n-ai stat tot timpul despuiată ? Nu aveai nici măcar sutien, doar nişte franjuri.

— La bar e altceva, clipi Carla mărunt. Acolo sînt sute de oameni, aici nu eşti decît tu.

Lia născocea aceleaşi argumente : umbla la plajă în bikini şi în bucătărie se codea să-şi arate umerii.

Stătură un timp tăcuţi, cu umbrele suprapuse pe faianţă, apoi Carla îl luă de braţ şi-l trase după ea în bucătărie. Andrei se simţi ca după o înfrîngere. Luă o hotărîre decisivă :

— Să ştii că n-am spălat încă nimănui picioarele. Va fi o premieră mondială.

Stînjenită de insistenţele lui, Carla încercă să-l refuze din nou :

— Nu-i nevoie, Andrei.

— Vreau foarte mult.

— De ce te încăpăţînezi ?

Stingherit, Andrei îşi muşcă buzele.

— Ai dreptate. Sînt un tîmpit. Dacă vrei, pot să şi plec.

— Eşti un copil.

Andrei se vru jignit.

— E ca și cum mi-ai fi spus „du-te".

Demonstrativ își încheie nasturii de la uniformă.

— Te rog să rămîi, îi șopti Carla și-și lipi fruntea de umărul lui.

După voce, după priviri, Andrei își dădu seama că de data asta biruise el : de-acum încolo, orice i-ar cere, Carla n-o să-l mai refuze. Dar chiar și așa, trebuia acționat repede, ca mirajul acestei înțelegeri nerostite să nu se destrame.

Cu pași hotărîți porni spre baie, temîndu-se totuși ca ea să nu se răzgîndească și să-l recheme. Potrivi apa și cu fiecare clipă de așteptare încordată pierdu din siguranță. Se întrebă ce se va întîmpla dacă ea n-o să vrea să se dezbrace și o să-l refuze din nou ? Desigur, n-ar mai avea nici un rost să insiste, o s-o roage doar să-i deschidă poarta. Se și vedea coborînd în tăcere scările, cînd Carla apăru în baie, îmbrăcată : se așeză pe marginea căzii și-și trase nehotărîtă rochia deasupra genunchilor. Tulburat, Andrei privi cum apa se scurge peste labele ei întinse sub jet și brusc, nemotivat se simți stînjenit : în fond m-am comportat ca și saxofonistul de la bar. Profit de ea că e singură și neajutorată, numai pentru faptul că m-a rugat s-o conduc pînă acasă. Se răsuci pe călcîie și ieși în bucătărie. Ce dracu caut eu aici ? Dacă n-ar fi știut că poarta e încuiată, ar fi plecat. Mîhnit, se așeză pe un scaun, la fel cum avea obiceiul să stea și în bucătăria Licei și-și privi buimac chipul spălăcit în faianța albă.

Apăru și Carla, lipăind cu picioarele ude.

— Ce-i cu tine, Andrei ?

— Ce să fie ? Nimic.

— Spuneai că vrei o premieră mondială.

— Iartă-mă că am insistat.

Închise ochii și răsuflă adînc, ca și cum l-ar fi bucurat că totul s-a terminat. Îi păru rău numai că era prea obosit să născocească o replică foarte deșteaptă, cu care s-o umilească. Cînd deschise ochii, Carla nu mai era în bucătărie.

Din dormitor își auzi numele șoptit.

— Da, răspunse scurt și privi tavanul proaspăt văruit.

— Ce faci ?

— Stau.

— Nu vii aici ?

Lumina nu ardea nici în antreu, nici în dormitor. Andrei își simți zvîcniturile tîmplelor : înainta pe pipăite.

— Unde ești ?

— Caută-mă, îi șopti Carla. Mergi tot înainte.

Andrei se lovi cu genunchii de dormeza împrumutată de la Operă. Ea nu putea fi decît acolo : se aplecă, întinse mîinile și dădu de genunchii Carlei. Erau fierbinți. Ocoli dormeza și se așeză pe marginea ei, aproape de pernă. Carla îl mîngîie pe braț și-l trase spre ea : Andrei îi căută umerii și-și dădu seama că nu mai avea rochia de pînză topită pe ea.

— Ar trebui să-ți spun ceva, Carla ?

Carla îi puse degetul arătător pe buze.

SOARELE RĂSĂRISE DIN MARE, blocurile de pe bulevardul Republicii aruncau umbre lungi, nedefinite pe caldarîm cînd Andrei coborî în stradă : troleibuzele, ca și cum ar fi fost legate între ele, înaintau ca niște omide, înclinate din cauza călătorilor masați pe scări. În ferestrele deschise ale blocurilor, razele se fărîmițau trandafirii, acoperișurile de țiglă păreau poleite cu aur. Dinspre port se auzeau sirenele remorcherelor, scîrțîitul macaralelor, pe caldarîmul proaspăt udat, pneurile mașinilor lăsau urme paralele ; dinspre larg, vîntul de dimineață aducea miros de pește și alge.

Andrei se opri în fața unei vitrine, se privi ca într-o oglindă și nu i se păru nimic schimbat în înfățișarea lui. Porni agale spre casă. La gîndul că maică-sa alarmase miliția din pricina dispariției fiului ei iubit, zîmbi larg unei vînzătoare de covrigi. Orașul cu oameni gălăgioși, cu mașinile de pîine și lapte oprite în fața magazinelor, cu asfaltul peticit i se păru frumos ca niciodată pînă atunci.

Cînd ajunse acasă, taică-su își lua tocmai micul dejun : era șase și un sfert. Spre mirarea lui, asprul căpitan șef al Administrației Canalului Dunăre—Marea Neagră nu sări de pe scaun să-l pălmuiască, ci-l întrebă calm, ca și cum lipsa lui de acasă ar fi fost un lucru obișnuit :

— Te-ai aerisit suficient ?

— Da, tată.

— Bravo. Și unde ai fost pînă acum ?

Se întrebă ce ar fi dacă i-ar spune adevărul, că a fost la o dansatoare de bar și că i-a spălat picioarele. Nu îndrăzni.

— M-am plimbat pe străzi și am așteptat răsăritul soarelui. Probabil nici tu nu știi ce forfotă e la cinci dimineața. Troleibuze, mașini cu pîine, cu lapte...

— Lasă mașinile. Asta e tot ce ai făcut ?

— Nu, m-am gîndit la viața mea de pînă acum.

— Și la ce concluzii ai ajuns ?

Andrei răspunse ca și cum n-ar fi sesizat tonul ironic :

— Încă n-am tras concluzii. Am doar senzația că pînă acum n-am făcut nimic.

— Cum nu ? Termini liceul și ai acumulat o mulțime de cunoștințe.

— Foarte unilaterale, tată. Știu cum arată fața invizibilă a lunii, știu de ce se produc mareele și în afară de limba română scriu și citesc suficient de bine englezește. Atît. Despre viață nu știu aproape nimic.

Taică-su sorpoti din cafea.

— Ce înseamnă pentru tine viața ?

Andrei stătu cîteva clipe pe gînduri.

— Mi-e greu să cuprind viața în chingile unei definiții. În principiu știu că omul se naște, trăiește și moare și-și pune întrebări esențiale : de ce m-am născut, de ce trebuie să mor, de ce răsare și apune soarele. Astea le știu. Nu pot să răspund însă la întrebări mult mai banale, cotidiene.

— Ia pune-mi o întrebare banală, cotidiană.

— Spune-mi de ce din șaptesprezece colege de clasă, nu-mi place decît una singură, care, probabil, nu e nici cea mai frumoasă și nici cea mai deșteaptă ?

— Da, la asta e greu de răspuns.

— Spune-mi de ce cred despre mine că sînt buricul pămîntului, că fără persoana mea, viața, de milioane de ani, ar fi mai săracă, mai searbădă ?

— Nu e așa. Și fără tine viața ar fi la fel. Tu ești doar rezultatul dragostei dintre mine și maică-ta.

— Eu cred invers. Voi ați fost obligați să vă îndrăgostiți, ca să apar eu. Amprentele mele digitale sînt unice, felul meu de a gîndi e unic și genele pe care le port sînt numai ale mele, indiferent dacă pentru ele au colaborat mii de generații.

— Același lucru poate spune despre ea fiecare oaie. Biologic e unicat.

— Oaia este unicat fără să știe.

— Măi, Andrei, văd că noaptea asta pe care ai pierdut-o ți-a pus o mulțime de întrebări.

— Întrebările se datoresc nopții *cîștigate*.

— Dacă tu o socoți cîștigată, atunci e bine. Dar spune-mi, după o noapte cîștigată poți să te duci la cursuri ?

— Bineînțeles. Și-ți mulțumesc, tată.

— De ce-mi mulțumești ?

— Că am lipsit toată noaptea și n-ai țipat la mine.

— Dacă o să afle maică-ta, va țipa sigur. Oricum, ea are voce mai frumoasă. Acum am să-ți pun o întrebare foarte concretă : ce ai aflat tu în noaptea asta cîștigată ?

— Două lucruri foarte importante : m-am întîlnit cu mine și am aflat de ce răsar stelele.

— Ai răspuns suficient de vag. Întîlnirea cu tine am priceput-o și poate n-ar fi rău să te întîlnești mai des cu tine : e singurul loc unde nu încape minciuna. La astronomie mă pricep mai puțin.

SOSISE LA ȘCOALĂ mult înaintea Liei și chiar îi păru bine că nu se împiedicase de ea cînd simțea încă în nări mirosul Carlei, îi auzea vorbele șoptite și plînsul ei înăbușit după ce se desprinseră din primele îmbrățișări. Andrei suferise toată noaptea că nu-i putea vedea fața, dar și-o imagina strîngîndu-și fălcile ca să nu țipe. Odată a vrut să aprindă veioza, dar nu-și mai aducea aminte dacă avea sau nu. Totuși întinse brațul în direcția unde o bănuia și pipăi în gol. Carla nu avea nici noptieră.

Totul se petrecuse atît de surprinzător și de neașteptat, încît nu-și mai aducea aminte de nimic în afară de faptul că s-au înțeles fără cuvinte, de parcă ar fi fost împreună de un milion de ani. Pătratul geamului reflectat pe tavan era singurul lucru concret din cameră.

În drum spre școală nu-și putu aduna gîndurile : oamenii de pe stradă i s-au părut toți frumoși, bulevardele mai largi, mai drepte, soarele mîngîietor și cald.

Lia apăru în clasă cu cîteva minute înaintea începerii cursurilor și lui Andei i se păru străină : părul adunat în coadițe, bentița albă deasupra frunții, sarafanul proaspăt călcat o circumscriau într-o fetiță oarecare, cuminte, ca pe vremuri, cînd apăruse de la liceul din Ovidiu. Cînd se apropie de banca lui, Andrei o întrebă cu o undă de reproș :

— De ce n-ai venit ieri să învățăm împreună ?

— Nu ți-a spus maică-ta ?

— Ce să-mi fi spus ?

— Că am trecut pe la voi. Văzînd fața mirată a lui Andrei, continuă : Mi-a deschis ea și mi-am cerut scuze că nu putem învăța împreună pentru că... pentru că aveam o treabă foarte importantă.

N-avu timp s-o întrebe „ce treabă importantă a avut", pentru că profesorul de fizică își făcu apariția în clasă. Lia se retrase în banca ei și Andrei se bucură că nu era nevoit să discute cu ea. Bine că a avut ieri o treabă importantă, altminteri n-ar fi avut scandal cu părinții, nu s-ar fi întîlnit cu Carla. În timpul lecției își aduse aminte de cei doi marinari malaiezi și era convins că fețele lor urîte îi vor rămîne întipărite în minte pentru toată viața. Dacă închidea ochii și se concentra, simțea respirația fierbinte a Carlei. Niciodată nu și-ar fi imaginat că-i atît de deșteaptă : dacă atunci cînd a întrebat-o dacă e cazul să-i spună ceva, ea nu i-ar fi pus degetul pe buze, fără îndoială ar fi spus o prostie, poate una ireparabilă. După ce Carla adormise pe umărul lui, îi păru rău că n-o întrebase dacă a mai avut și alți bărbați înaintea lui și pe cine anume. Saxofonistul ? Nu, el nu putea fi, i-a spus-o chiar ea că l-a refuzat și de atunci muzicantul îi cînta aiurea s-o încurce. Cineva de la Operă ? Stamate, regizorul de culise ? I-a amorțit umărul, dar n-a îndrăznit să se miște, să n-o trezească, și abia mai tîrziu și-a dat seama că ea nici nu dormea. S-a ridicat și s-a furișat din pat și, tiptil, s-a dus și a deschis larg geamurile. O privi lung cum stătea rezemată de pervazul ferestrei, conturată de lumina unui felinar. Se duse lîngă ea fără să-i fie rușine. „Nu răcești ?" „Nu, Andrei. Ard ca un cuptor. Uite-te ce fierbinte sînt." Andrei îi cuprinse umărul și ea își rezemă fața de brațul lui. „Tu știi ce-i fericirea ?" La început Andrei vru să-i spună că faptul că sînt împreună, dar replica, chiar nerostită, suna banal. „Nu știu dacă pot să exprim exact ceea ce cred eu despre fericire. În orice caz trebuie să fie un sentiment grozav, unic, irepetabil." „Eu cred dimpotrivă, îi răspunse ea fără să se întoarcă spre el. Fericirea mare e compusă din multe fericiri mici pe care, de multe ori, nici nu le bagi în seamă. Eu sînt fericită și cînd stau la fereastra asta și mă uit cum răsar stelele. Am totdeauna senzația că răsar special pentru mine. Spune-mi, cine ar putea nega că Luceafărul nu e un obiect personal al meu ? Și Carul Mare e al meu." „Eu aș putea să te contrazic, Carla. Luceafărul și Carul Mare sînt ale noastre."

Carla i-a sărutat braţul şi sărutul acesta i se păruse mai mult decît o declaraţie de dragoste.

— Loteanu ! se auzi Andrei strigat şi vag recunoscu vocea lui Greceanu cel chel.

Stătea în dreptul ferestrei, luminat de soarele de dimineaţă.

— Da, răspunse Andrei cu întîrziere şi se ridică în picioare.

Era derutat, nu ştia despre ce anume vorbise profesorul.

— Schimbă locul cu Verigeanu din banca întîi. Vei da extemporal.

— Singur ? întrebă mirat.

Aşa ceva nu se mai întîmplase în cei doisprezece ani de cînd freca băncile şcolii.

— Tu singur, ca să poţi îndrepta acel cinci din catalog. Au insistat dirigintele clasei şi în special maică-ta.

Andrei roşi pînă în vîrful urechilor. Totuşi, docil, schimbă locul cu Verigeanu şi privi îndobitocit hîrtia albă pe care profesorul i-o puse în faţă.

— Scrie, ordonă Greceanu : Periodicitatea regulată în trei dimensiuni a cristalelor.

Andrei scrise titlul lucrării, apoi îşi rezemă coatele de pupitru şi încercă să-şi imagineze cum s-a rugat maică-sa de Greceanu cel chel să-i schimbe nota. De ce s-o fi umilit mama şi mă umileşte şi pe mine în faţa colegilor ?

Strînse din dinţi şi începu să scrie : Periodicitatea regulată în trei dimensiuni a cristalelor trebuie să fie un fenomen foarte spectaculos, dar, din păcate, subsemnatul Andrei Loteanu n-am auzit în viaţa mea despre cristale.

Se ridică în picioare şi întinse foaia spre Greceanu.

— Ai terminat atît de repede ? întrebă mirat profesorul şi-şi coborî ochelarii de pe frunte pe nas.

Andrei se aşteptă ca Greceanu să facă spume la gură, să facă o criză de nervi sau chiar să leşine, dar acesta zîmbi doar ciudat şi aprobă din cap :

— Ai scris o lucrare foarte interesantă, domnule Loteanu.

— Aş fi putut să adaug, îi răspunse Andrei, că încă în secolul trecut oamenii de ştiinţă au considerat cristalele o împachetare de atomi, a cărei simetrie se reflectă în feţele cristaline. Max von Laue a presupus că această structură trebuie să prezinte o periodicitate în trei dimensiuni, ceea ce însemna că un cristal poate fi şi o reţea spaţială şi să

difracte vibrațiile, cu condiția ca lungimile de undă să fie inferioare echidistanței atomilor în rețeaua cristalină. Experiența lui istorică, pentru care a fost distins cu premiul Nobel, a demonstrat natura ondulatorie a radiațiilor X.

— Cred că n-ar fi fost rău să adaugi și aceste amănunte, Loteanule. Poate ți-aș fi dat un calificativ mai bun.

Îi păru rău că Greceanu cel chel nu se enervă. Forță nota :

— Pot să mă întorc în banca mea ?

— Bineînțeles, domnule Loteanu. Acum, cu cîteva zile înainte de bacalaureat, fiecare elev e liber să facă ce vrea. Dacă cursurile mele te plictisesc, poți să te duci să te plimbi pe malul mării sau să bați trotuarele. De-acum încolo, nici lecțiile învățate papagalicește, nici o abatere nu mai poate schimba evoluția notelor. Bacalaureatul este un fel de trecere a Rubiconului, ceea ce înseamnă că zarurile au fost aruncate.

Deși Greceanu nu se uită niciodată la el, Andrei avu senzația că îi vorbește numai lui.

În pauză, Lia îl felicită :

— Ai fost grozav, Andrei.

Andrei se întrebă dacă Lia nu-și bate joc de el.

— Da, sînt grozav. Deși am convingerea că știu mai multă fizică decît Greceanu cel chel, am senzația că o să mă lase corigent.

— De ce crezi asta ?

— N-ai văzut ce expresie a avut după ce mi-a citit lucrarea ?

— A zîmbit.

— Acest zîmbet a fost mai grav decît dacă ar fi făcut spume la gură.

După terminarea cursurilor, Andrei întîrzie cu împachetatul cărților, sperînd ca Lia să nu-l mai aștepte în colțul străzii, să poată rămîne singur cu gîndurile lui. Lia însă era în locul întîlnirii, cu părul despletit, veselă.

Îl luă de braț :

— De-acum încolo sîntem liberi să facem ce vrem. Așa a spus și Greceanu. De aceea mi-am permis să te iau de braț, deși sîntem îmbrăcați în uniformă.

Andrei nu-i răspunse, se lăsă tîrît de ea. Cu Carla a discutat despre fericire, despre stelele care răsar și Lia iuruia despre școală, despre Greceanu cel chel. Ajunseră

în fața hotelului „Continental" și Lia se opri în fața afișului care o reprezenta pe Carla.

— A doua zi după bacalaureat mergem la bar, să văd dacă balerina asta are într-adevăr picioare atît de lungi. În fiecare zi cînd trec pe lîngă acest afiș, mă roade invidia că n-am și eu picioare lungi. Odată, cînd am fost singură acasă, mi-am privit picioarele în oglindă. Cred că-i o senzație ciudată să-ți arăți picioarele unor bărbați străini.

— E o meserie ca oricare alta, îi răspunse Andrei atotștiutor.

— Pentru meseria asta trebuie să te naști.

Lui Andrei i se păru straniu că Lia vorbește tot timpul despre Carla. O fi simțit că între el și Carla exista ceva ? N-avea cum. N-au trecut decît șapte ore de cînd s-a despărțit de ea.

— Nu vii la noi ? întrebă pe neașteptate Lia și-l strînse de braț.

— Nu, Lia. Vreau să recitesc lecția despre cristale, să văd dacă am scris bine sau nu.

— Atunci poate ne vedem după masa.

— Dă-mi un telefon.

O urmări cum se pierde printre trecători și cu capul plecat porni spre casă. Se întrebă dacă n-ar fi fost totuși mai bine să facă o lucrare ca lumea : lecția o știa pe de rost, ar fi trebuit doar să se umilească puțin. În definitiv, toți oamenii se umilesc. Nu-l trimisese maică-sa, în urmă cu cîteva zile, să-i cumpere morcovi de la Aprozar ? Morcovii erau mici, urîți, plini de pămînt. Cumpărătorii indignați stăteau totuși la rînd, înghițind în sec, ascultînd tonul agresiv al vînzătorului : „Dacă nu vă plac, nu cumpărați !" O bătrînică își ceru chiar scuze că a îndrăznit să aleagă cîțiva morcovi mai dolofani. „Îmi dai care vrei, maică, eu voiam doar fără pămînt, că de cîteva zile nu avem apă și mi-e greu să-i curăț așa". Și Andrei cumpără morcovii supus, de parcă i-ar fi primit de pomană. Vînzătorul n-avea pungi, n-avea hîrtie și Andrei fusese obligat să înghesuie morcovii în servieta plină cu cărți și caiete.

În curtea casei îl întîlni pe contraamiral : stătea întins pe un șezlong într-o pijama vărgată.

— Am auzit că în curînd termini cursurile, domnule Loteanu, spuse contraamiralul ca răspuns la salut. Înseamnă că nu voi avea liniște nici înainte de masă.

— O să aveți liniște, tovarășe contraamiral. Va trebui să învăț toată vara, că rămîn corigent.

Contraamiralul începu să chicotească :

— Uite ce veste bună mi-ai dat. Mă rugam lui Dumnezeu să ţi se întîmple ceva. Prea îţi faci de cap, domnule Loteanu !

— Îmi pare bine că v-am făcut o bucurie. Spuneţi-mi, domnule contraamiral în retragere, ce ştiţi dumneavoastră despre cristale ?

— Despre cristale ? se miră contraamiralul.

— Da.

— Păi, din cristale se fac vaze pentru flori, pahare...

— Despre difracţie nu ştiţi nimic ?

— Îţi mărturisesc, domnule Loteanu, nu ştiu nimic.

— Şi atunci cum aţi ajuns contraamiral ?

— Bănuiam că discuţia cu dumneata n-o să se sfîrşească bine. Pînă şi cînd mă saluţi respectuos, sună ca o jignire. Am terminat.

Făcu un semn cu bastonul să plece.

Andrei tropăi pe scări şi trînti uşile : pînă şi maică-si i se păru exagerat de zgomotos. E drept, era şi nervoasă, îşi pîrlise sprîncenele la plita cu gaz.

— De ce tropăi ?

— Nu mi-am dat seama.

Lidia îşi arătă sprîncenele pîrlite :

— Cînd nu-i gaz deloc, că strici o cutie de chibrituri pînă reuşeşti să-l aprinzi, cînd dau flăcările pînă în tavan. Sînt urîtă ?

— Tu şi fără sprîncene eşti frumoasă.

— Chiar nu mai am deloc sprîncene ? Aruncă o privire spre oglinjoara de pe perete. Hai că am. Sînt doar pîrlite.

— Atunci mă corectez : tu eşti frumoasă şi cu sprîncenele pîrlite.

Lidia îl privi lung, matern :

— Dacă ai fi totdeauna drăguţ ca acuma.

— Nu sînt totdeauna politicos ?

— Tu confunzi drăgălăşenia, tandreţea, cu politeţea. Politeţea e o chestiune de educaţie pe care ne-o datorezi nouă, părinţilor, iar tandreţea face parte din fire. Tu nu prea eşti tandru şi mai ales de cînd începi să arăţi ca un bărbat.

— Ţie ţi-ar fi plăcut să rămîn toată viaţa „copilaşul mamii" ?

— Şi cu părul alb vei fi copilaşul mamii.

Andrei o cuprinse în braţe.

— Mămica mea.

Lidia se desprinse şi-şi împreună sprîncenele pîrlite.

— Vrei ceva ?

— Ce să vreau ?

— Bani.

— Nu vreau. Vreau să te întreb de ce nu mi-ai spus că a fost Lia aici.

— Care Lia ?

— Fata care m-a căutat ieri şi s-a scuzat că nu poate rămîne la mine că are o treabă foarte importantă în oraş.

— Aşa ţi-a spus ?

— Da. Sau ar fi trebuit să spună altceva ?

Lidia îşi împleti mîinile pe piept :

— Ciudată generaţie sînteţi voi : nemulţumiţi de tot şi de toate şi totuşi generoşi. Mai invit-o pe la noi s-o cunosc mai bine.

— N-o mai invit. A început să mă plictisească

— Dar e foarte drăguţă.

— Drăguţă şi puritană.

— Puritană ce înseamnă ?

— Exact ceea ce scrie în Dicţionarul Limbii Române.

Lidia se mai privi o dată în oglindă, apoi puse mîncarea la încălzit.

— Ai răspuns la Fizică ?

— Nu.

— Şi imbecilul de Greceanu mi-a promis că te scoate la tablă să-ţi corecteze acel cinci.

— M-a pus să dau extemporal.

— Deci, s-a ţinut de cuvînt.

— De ce te-ai umilit, mamă, cerîndu-i să mă asculte ?

— Pentru tine.

— Eu nu m-am umilit. M-a pus să scriu despre cristale şi eu i-am spus că în viaţa mea n-am auzit de cristale. Cred că o să-mi dea un unu.

— Să nu spui că te lasă corigent ?

— Bă da.

— Şi spui asta atît de simplu ?

— De ce să complic lucrurile ?

— Taică-tu o să te calce în picioare. Chiar sînt curioasă să aflu ce spune cînd o să afle că rămîi corigent.

Se duse în sufragerie, în drum mai aruncă o privire în oglindă să-şi vadă sprîncenele pîrlite şi formă numărul de la Agigea.

Andrei amestecă mîncarea din cratiță, apoi se așeză și-și întinse picioarele pînă în mijlocul încăperii. Bucătăria Carlei, chiar nemobilată decît pe jumătate, i s-a părut mai intimă decît hardughia asta dichisită după jurnale străine.

Lidia se întoarse cu fața schimbată. Speriat, Andrei sări în picioare.

— Ce s-a întîmplat ?

Lidia abia reuși să bolborosească cuvintele :

— Tata-i la spital.

— Ce face acolo ?

Îl văzuse azi dimineață chiar aici în bucătărie. Era sănătos tun.

— L-a luat Salvarea.

— De ce ?

— Tîmpita aia de Lucica nu știe exact. Spunea că a avut o hemoragie internă. Mergem la spital.

Agitată, Lidia abia reuși să se îmbrace, cobori în curte sprijinită de Andrei și fu obligată să-l roage pe contraamiral să-și ia șezlongul din fața mașinii. Acesta stărui să-l reclame pe Andrei și se simți jignit că doamna Loteanu nu-i dădu nici o atenție.

Pe drum, grăbită, Lidia uită să dea prioritate unor pietoni și un milițian tînăr îi făcu semn să tragă pe dreapta.

— Mă grăbesc, domnule, soțul meu e la spital.

— Și pentru asta vreți să internați pe toți pietonii ? Vă rog actele.

— Sînt Lidia Loteanu, răspunse ea tăioasă și era convinsă că va face impresie. Sînt primsolistă a Operei.

— Nu v-am rugat să vă prezentați. V-am cerut actele.

Cu toate insistențele, cu toate rugămințile fu nevoită să prezinte actele. Milițianul reținu carnetul de conducere și-i întocmi un proces verbal cu o amendă de două sute de lei.

— N-am bani la mine.

— Atunci o să plătiți dublu. Poftiți și permisul provizoriu, care e valabil două ore.

Plîngînd la volan, era să facă un accident.

La spital nu reușiră să-l vadă pe Liviu : era în operație. O soră îi informă că făcuse o perforație la duoden, pierduse mult sînge în ambulanță, dar acum, dacă a încăput pe mîinile de aur ale domnului doctor Mărculescu, e în afară de orice pericol, numai dacă nu se descoperă și altceva.

— Ce altceva ? întrebă speriată Lidia.

Sora își dădu seama că făcuse o gafă, încercă s-o îndrepte :

— Poate să fie și o suprasecreție de acid gastric și atunci trebuie operat și pilorul.

— Și pilorul ce e ?

— Un mic mat care reglează secreția. Dar o să vă spună domnul doctor mai amănunțit.

Rămași singuri în fața sălii de operație, Lidia se scotoci în poșetă după o țigară.

— Aici nu se fumează, mamă.

— Lasă că știu eu ce fac !

— La fel cum știi să dai și prioritate.

— Nu mă enerva !

O soră care trecu prin apropiere îi făcu semn să stingă țigara. Furioasă, Lidia se uită în jur după o scrumieră și negăsind-o, strivi țigara sub talpă. Rămase cîteva minute tăcută, pe urmă se rezemă de perete și începu să plîngă. Lui Andrei i se făcu milă de ea.

— Acum de ce plîngi ?

— Dacă tata are și altceva ?

— Ce altceva ?

— Știi tu.

— N-are. Dacă ar fi avut cancer, operația s-ar fi terminat de mult. Pe canceroși îi deschid și-i închid. Tata e de peste două ore în operație.

Neconvinsă, Lidia continuă să plîngă, scuturîndu-și umerii adunați. Nu mai era Lidia Loteanu, primsolista Operei, membru în C.O.M., ci o femeie simplă, oarecare, cu ochii încercănați, roșii de plîns.

Brusc își duse palmele la tîmple :

— La șase am spectacol.

— Te duci și cînți.

— Cum să cînt știindu-l pe tata în spital ?

— Foarte bine. Dacă ai fi permis să ai dublură, n-ai fi fost nevoită să cînți. Stau eu cu tata.

— Mai am două ore.

— Ai mai puțin. Peste o oră expiră autorizația provizorie și pînă atunci va trebui să duci mașina acasă.

Amintindu-și că nu mai avea carnet de conducere, începu să plîngă din nou, scuturîndu-și umerii. Ce va face fără mașină ? E ca și cum i s-ar fi tăiat picioarele. La Serviciul de circulație județeană nu avea relații decît la

un nivel foarte mic. Liviu îl cunoștea pe șeful circulației, dar acum vor trebui să treacă măcar cîteva zile pînă va putea să-i dea un telefon, dar nici acest telefon nu mai era suficient, dacă între timp se clasase cazul. Înseamnă că va fi nevoită să aștepte o lună încheiată și să se pregătească pentru o eventuală reexaminare. Nu ; se va duce la Comitetul județean, la Tilihoi, șeful secției de Cultură : el poate să intervină și la Miliție.

La capătul coridorului apăru Lia alergînd, fluturîndu-și coada de cal. Cînd ajunse în dreptul lor, frînă ca personajele din desenele animate ; abia își mai trăgea sufletul. Primul se dezmetici Andrei :

— Ce-i cu tine aici ?

Lia îi răspunse cu respirația întretăiată, șuierînd cuvintele :

— Mi-a spus tata că domnului Loteanu i s-a făcut rău pe ecluză și l-a luat Salvarea. Spre sfîrșitul frazei o recunoscu și pe mama lui Andrei : își plecă fruntea și spuse un „sărut mîna" abia perceptibil.

— Îți mulțumesc, fetița mea, că în aceste clipe ești alături de noi, și-i puse mîna pe umăr. Rămase o clipă nemișcată, cu ochii pironiți pe ușa albă a sălii de operație, pe urmă se aplecă spre ea și-i șopti la ureche : Îți mulțumesc și pentru ceea ce i-ai spus lui Andrei despre vizita de ieri.

— Ce mi-a spus ? întrebă Andrei curios.

— Avem și noi secretele noastre, încercă Lidia să zîmbească, apoi schimbă priviri complice cu Lia.

Ea clipi mărunt, solidară.

Andrei ridică din umeri, își vîrî mîinile în buzunar și porni de-a lungul coridorului, bocănind pe dalele de gresie. O soră cu o boccea de rufe murdare în mînă îi făcu semn să meargă mai silențios : Andrei se opri, apoi făcu cîțiva pași în vîrful picioarelor pînă la un panou, plin cu fotografii edilitare din orașele Miercurea-Ciuc și Tîrgul Secuiesc. Citi fără să rețină cîți metri pătrați de spații comerciale s-au dat în folosință numai în ultimul trimestru al anului trecut. Pentru cine s-a montat acest panou ? se întrebă nedumerit. Pentru cadrele sanitare, pentru cei în convalescență sau pentru vizitatori ? Nu-și putu răspunde, pentru că ușa sălii de operație se dădu la o parte și un

felcer îmbrăcat în alb îl scoase pe Liviu pe un pat cu rotile : dormita, palid şi transpirat.

Lidia tăie calea doctorului Mărculescu, care explica nu se ştie ce asistentului, gesticulînd cu amîndouă mîinile.

Văzînd-o pe Lidia apropiindu-se agresivă, rămase cu gesturile suspendate, apoi, recunoscînd-o, începu să zîmbească.

— Ce plăcere, doamnă Loteanu, să vă văd atît de aproape şi să nu fiu nevoit să vă aplaud.

Lidia nu savură complimentul, imaginea lui Liviu acoperit cu un cearşaf alb o dezechilibră, începu să plîngă.

— Ce e cu soţul meu ?

— Totul e în regulă, doamnă : un ulcer banal.

— Putem rămîne cu el ?

— Nu, doamnă. Pînă mîine va fi la Reanimare şi dacă totul decurge normal, pentru că e fumător, v-aş ruga să-i aduceţi mîine cîteva ţigări, ca să nu tuşească. Tuşind, s-ar putea să facă o eventraţie.

Lidia răsuflă uşurată şi doctorul, văzînd semnele disperate ale asistentului, îşi grăbi pasul după patul cu rotile. Lidia îl urmări cu privirile şi, simţind c-o părăsesc puterile, se rezemă de zid. Îşi şterse lacrimile cu degetele.

— M-am liniştit, copii : mi-a spus să-i aduc ţigări.

— Am auzit, îi răspunse Andrei, privindu-i sprîncenele pîrlite. Ar fi trebuit să-i mulţumeşti.

— Ai dreptate, Andrei, dar în starea în care mă aflu, zău, am uitat. Îşi consultă ceasul brăţară : Vai de mine ! Trebuie să plec. Tu nu vii, fetiţa mea ?

— Ba da, doamnă, îi răspunse Lia şi se lăsă tîrîtă de Lidia.

— Tu, Andrei ?

— Eu mai rămîn, mamă. Vreau să stau să-i mulţumesc doctorului pentru ceea ce a făcut pentru tata.

O privi pe maică-sa micşorîndu-se spre capătul coridorului, ca şi cum ar fi vrut să se topească. Din sala de operaţie se auzi lălăitul unei femei de serviciu care spăla pardoseala cu o cîrpă muiată într-o soluţie cu miros persistent de formol. Ascultînd lălăitul, cu ochii aţintiţi spre panoul cu fotografii, Andrei constată că viaţa era ciudată, capricioasă : cu cîteva ore în urmă, maică-sa îl ameninţase că taică-su îl va călca în picioare pentru că rămîne corigent ; cu cîteva minute în urmă încă, nu ştia dacă tatăl lui are sau nu complicaţii, dacă va trăi sau nu. Cît s-a dimi-

nuat importanța corigenței în fața vieții și a morții ? A devenit un fleac — și acum cîteva ore maică-sa îi spusese că-și distruge viitorul. Dar ce e viitorul, în definitiv ? Își aduse aminte de o discuție purtată cu vreun an în urmă cu taică-su despre acest subiect. „Drept să-ți spun, Andrei, n-aș putea să-ți dau definiția viitorului, deși noțiunea aceasta este sinonimă cu fericirea. În numele viitorului se fac revoluții, se duc războaie. Ceea ce știu eu e că generația care a cîștigat războiul spera într-un viitor mai bun. A urmat seceta, reconstrucția, cu toate renunțările, perioada «lodenelor pe puncte.» Pe urmă, viitorul apăruse chiar luminos, dar a intervenit criza energetică. Criza asta poate dura și un secol ; în orice caz, pînă la descoperirea unui carburant ieftin și inepuizabil. Oare cîte generații se vor trudi ca, în sfîrșit, o generație să prindă viitorul propovăduit ? Dar știi ce cred eu, Andrei, despre viitor ? Că viitorul e de fapt nostalgia copilăriei și a tinereții, adică a unui trecut care ni se pare frumos și de care noi adulții ne depărtăm vertiginos." „Și spre ce ne depărtăm ?" „Să ne întoarcem la ceea ce am fost înainte de a ne naște : la nimic." „Dar tu ești un om optimist, tată." „De aceea îmi permit să vorbesc atît de deschis. Dacă m-ai întreba cînd începe viitorul, ți-aș răspunde : mîine."

Îngîndurat, porni spre camera de Reanimare și spre bucuria lui îl văzu pe doctorul Mărculescu discutînd cu un alt medic. Așteptă să termine, apoi îl acostă :

— Vă rog să mă scuzați că vă deranjez, domnule doctor. Mă numesc Andrei Loteanu.

— Să nu spui că ești fiul căpitanului șef, pe care l-am operat.

— Ba da, domnule doctor.

— Și cîți ani ai ?

— Optsprezece.

— Înseamnă că ești major. Acum sînt ocupat, dar rămîn în spital toată noaptea. Sînt de gardă. Dacă ai putea veni pe la ora zece, ar fi foarte bine. Am ceva de discutat cu dumneata.

Andrei se sperie.

— Ceva nu e în regulă cu tata ?

Doctorul îi răspunse cu întîrziere :

— Cu noi toți ceva nu e în regulă. Te aștept la zece în camera de gardă.

Andrei părăsi spitalul cu o teamă strecurată în el. Știa

că nu putea fi nimic grav cu taică-su, dacă doctorul permisese să i se aducă ţigări, şi totuşi, felul de a vorbi al lui Mărculescu îl pusese pe gînduri. Probabil, încercă să se autolinişteaască, vrea să-mi dea indicaţii de îngrijire sau ceva în genul acesta.

Consultă ceasul electric din faţa spitalului : era cinci şi zece. Pînă la zece mai avea aproape cinci ore. Acasă nu avea ce face, Lia era probabil tot cu maică-sa, iar un spectacol de operă n-ar fi suportat. Hotărî să bată trotuarele, să meargă pe faleză, să privească valurile spărgîndu-se de digul Cazinoului. Ajuns la Cazino, constată cu surprindere că marea era liniştită, verzuie, năpădită de meduze moarte agăţate de alge. Departe, unde orizontul se îngîna cu marea, o ceaţă uşoară, transparentă, delimita apa. În apropierea stîncilor protectoare ale digului doi delfini mici se fugăreau. Nimeni nu ştia atît de multe lucruri despre mare ca taică-su. Îi povestise despre ea încă de cînd era de-o şchioapă şi au trecut ani de atunci şi tot mai avea ceva nou de adăugat. „În mările deschise, Andrei, unde vînturile bat mereu din aceeaşi direcţie, poţi prevedea furtuna. Marea Neagră e o băltoacă închisă, ca o apă într-un lighean. Dacă îl zgîlţîi, apa se agită fără direcţie precisă. Aşa sînt şi furtunile din marea noastră : apar din senin şi mor tot aiurea, fără pricină. Într-o mare închisă totul este imprevizibil. De aceea Pontul Euxin a fost ocolit în antichitate. Dar nu numai pentru asta : comercianţii şireţi din Ithaca, ca să scape de concurenţă, au răspîndit zvonul că Marea Neagră e chiar neagră, neprimitoare şi rea."

Acum era blîndă şi urîtă.

Ce ar fi să se ducă la Carla ? De fapt era normal să se ducă, să-i sărute mîinile. Oricum, trebuia să fie acasă, scena era ocupată, nu putea repeta, şi pînă la programul barului mai avea cîteva ore bune. O să stea cu ea, dacă vrea să se odihnească o să-i păzească somnul, o s-o conducă la bar şi ajunge la timp şi la Mărculescu. Se pomeni iuţindu-şi paşii şi trebuî să se stăpînească să nu fugă de-a binelea. Urcă scările sărind cîte două trepte şi rămase cîteva clipe în faţa uşii, să-şi regleze respiraţia. Îi deschise Carla : nepieptănată, nefardată, abia o recunoscu. Aşteptă ca ea să-i sară de gît, să-l invite în casă, dar Carla rămase înţepenită, mută în deschizătura uşii.

— Ce-i cu tine aici ?

Pentru întrebarea asta nu era pregătit. Vru să-i spună că taică-su fusese operat, dar își dădu seama că asta n-o interesa. Dar ce altceva i-ar fi putut spune ? Că a venit să aștepte să răsară stelele ? Spuse intimidat :

— Am venit, Carla.

— Nu se vine niciodată neanunțat. Puteam să am oaspeți. Văzînd că Andrei pălește, adăugă : N-am, dar asta n-are nici o importanță.

Și vocea i se păru străină.

— Eu te iubesc, Carla.

— Tu încă nici nu știi ce e dragostea. De ce folosești cuvinte mari...

— Ți-am spus și azi noapte.

— Era întuneric, tu erai un copil și eu m-am ambalat ca o proastă ! Azi dimineață cînd m-am dus la teatru și am văzut-o pe maică-ta, m-am simțit vinovată. Spunea că poimîine dai bacalaureatul. Du-te și învață !

— Nu dau bacalaureat.

— Cum adică ?

— Rămîn corigent.

— Ai să vezi, maică-ta o să spună că din cauza mea... Ar fi mai bine să nu mai vii pe-aici !

Mai vru să-i spună o dată că o iubește cu adevărat, dar Carla îi trînti ușa în nas. Rămas singur pe palier, Andrei își simți picioarele ca de plumb și se urni cu greu. Coborînd, numără scările, erau patruzprezece.

Hoinări fără țintă prin oraș pînă se întunecă, apoi, cu pași tîrșiiți, porni spre spital. Tot mai avea timp. Se așeză pe o bancă în curtea spitalului și privi ferestrele luminate ale clădirii. Oare unde o fi camera de Reanimare ? La ce s-o fi gîndind taică-su, înfofolit în bandaje și neputincios ? Crezuse că ecluzele nu vor funcționa fără el și acum o să lipsească cîteva săptămîni și ecluzele vor funcționa. Trebuie să fie tragic să realizezi că în fiecare clipă cel puțin zece din jurul tău te pot înlocui, fără ca măcar împingătoarele să bănuiască acest lucru. Pe mapamond se nasc și mor zilnic milioane de oameni și viața merge înainte, fără ca natura să se revolte. Privi în sus și descoperi Luceafărul. Oare pentru cine răsărise acum ? Tot pentru Carla ? Carla nu avea nici douăzeci de ani și Luceafărul peste patru miliarde. Ce s-o fi întîmplat cu Carla ? Să fi greșit față de ea ? De ce nu i-a spus imediat ? Sau sînt lucruri care nu se spun niciodată ?

La zece fix intră în camera de gardă și-l găsi pe doctorul Mărculescu în plină activitate : palpa abdomenul unui individ în criză de rinichi.

— Pregătiți-l pentru operație, dădu dispoziție unui asistent.

Cînd pacientul fu scos din sală, se așeză în fața lui Andrei.

— Din păcate nici acum n-am timp să discutăm pe îndelete. Am o operație. Dar dacă am reținut bine, ești major. Vreau să-ți încredințez un secret : taică-tu are cancer.

Năucit, Andrei nu vru să-și creadă urechilor.

— Să știi că am făcut tot ce era omenește de făcut, continuă doctorul. Am curățat toate tumorile din jurul stomacului și abia spre final am descoperit că metastaza s-a generalizat. L-am închis. Maică-ti nu-i puteam spune adevărul, pentru că plîngea. Dar tu ești bărbat. În orice caz, în curînd vei fi singurul bărbat din casă.

Copleșit de cele auzite, Andrei avu senzația că încăperea se învîrte cu el.

— Ce credeți, domnule doctor, lui v-a trebui să-i spunem ?

— Nu știu. Asta hotărîți voi. Tu cu maică-ta.

— Dar cum credeți că e mai bine ?

— Nu știu. Voi ați stat în apropierea lui în fiecare zi. Îi cunoașteți reacțiile.

— Dar vă întreb în principiu.

— Nu știu. Fiecare om moare în felul lui. Eu de exemplu aș prefera să știu. Am privit atît de multe ori moartea în față, încît nu mi-ar fi greu să o înfrunt, chiar fiind vorba de moartea mea. Mi-aș aranja socotelile ; dar în clipa cînd știi că mori, socotelile sînt aranjate... De fapt sînt aranjate din clipa cînd te-ai născut. Nu știu ce e bine să faci. Tu gîndește-te, și nu uita că, în toate cazurile, îți asumi o mare responsabilitate. În primul rînd față de tine.

— Și cît mai are de trăit, domnule doctor ?

— Îmi pui întrebări grele. Nu știu. Poate trei luni...

— Doar atît ? se sperie Andrei.

— S-ar putea ceva mai puțin, sau cu mult mai mult. Am spus trei luni, ținînd cont de experiența pe care o am, dar oamenii nu seamănă între ei, fiecare e un unicat. Trei luni e foarte mult și aproape nimic. Cu o femeie e

mai greu de discutat asemenea lucruri : femeile în principiu se revoltă împotriva destinului. Dar destinul e implacabil. Asta am vrut să-ți spun. Trebuie să mă duc la operație. Noapte bună.

ÎN DRUM SPRE CASĂ Andrei se frămîntă cum și în ce fel va trebui să-i spună lui taică-su că timpul s-a limitat pentru el. Nu reuși însă să ducă nici un gînd pînă la capăt : se vedea tot timpul față în față cu el și-și dădea seama că adevărul ar fi sunat ca o sentință. Era convins că n-o să aibă niciodată curajul să-i spună că are cancer : o să-și dea el singur seama, cînd o să înceapă să slăbească. Oare taică-su i-ar fi spus adevărul, dacă rolurile ar fi fost schimbate ? Nici la asta nu găsi un răspuns satisfăcător, cuvintele nerostite nu se legau în frază, sări de la o idee la alta, la Carla, care, în clipa aceea, executa dansul oriental, la malaiezii care, fără discuție, erau tot la masa aceea din rîndul întîi și se întrebă cu ce se ocupă Mărculescu cînd nu are nimic de făcut. Citește, joacă rummy, colecționează timbre sau pur și simplu stă și se gîndește la moartea pe care trebuie s-o gonească de pe coridoarele spitalului ? E greu să fii doctor. Dar și un comandant de vas răspunde de viața echipajului său ; orice manevră greșită, orice calcul greșit în imensitatea apelor pot fi fatale. Și tata, în coaja lui de nucă, a legat țărmurile continentelor. Ajuns acasă, își dădu seama că nu se gîndise nici măcar cum să-i spună maică-si adevărul. Direct, pe ocolite, brutal sau puțin cîte puțin. Știa că maică-sa va leșina, va mușca pernele și nu se va putea vorbi două zile cu ea. Da, de azi va trebui să-l înlocuiască pe taică-su. Nici nu-și imaginase cît de greu e să fii cap de familie, să porți răspunderea pentru alții.

O găsi pe maică-sa trează, fumînd.

— Unde ai fost pînă acum ?

— La spital.

— L-ai văzut și pe el ?

— Nu. Am stat după Mărculescu.

— Pînă acum ?

— Pînă acum. Știi, el are cinci operații pe zi, noi în viață una singură. E un om formidabil.

— Ți-a spus ceva despre tata ?

— Să nu uiți să-i aduci mîine țigări.

— Nu uit. Am fost la Silvia şi mi-a dat un pachet de Kent. E singura ţigară cu filtru serios. Şi cît îl ţin la spital ?

— Pînă se vindecă operaţia. Pe urmă vine să moară acasă.

Lidia nu realiză cele spuse de Andrei. Întrebă derutată :

— Ce ai spus ?

— Pe urmă vine acasă să moară.

— Cum adică ?

— Aşa cum îţi spun : tata are cancer.

— Nu se poate ! izbucni Lidia şi pe obrazul desfigurat i se vedeau sprîncenele pîrlite.

— Te rog, mamă, să fii tare. Gîndeşte-te la el. Mai are cîteva luni de trăit.

— Mie doctorul mi-a spus că totul e în regulă, să-i aduc ţigări.

— Ţigările oricum nu-i mai fac rău.

Lidia rămase cu ochii pironiţi în tavan ca şi cum ar fi aşteptat un ajutor din pod.

— Şi ce o să facem fără el ?

— Ca şi ecluzele.

— Eşti smintit ? ! Te-am întrebat ce o să facem fără el ?

— Şi eu ţi-am răspuns la întrebare. El, şi acum, e convins că ecluzele nu vor funcţiona fără el. Şi vor funcţiona. Şi noi vom exista fără el.

— Eşti cinic.

— Nu, mamă. Încerc să fiu realist. Tu ce crezi ? Îi spunem că are cancer ?

— Doamne fereşte ! Cum să-i spunem aşa ceva ?

— Foarte simplu. Poate mai are ceva important de aranjat. Trebuie să ştie că e contra cronometru, că trebuie să-şi drămuiască timpul. Atît cît i-a mai rămas. Trei luni ca timp nu e nimic. Pentru el e încă o veşnicie.

— Nu se poate să moară ! E nedrept ! Dar poate pînă atunci se inventează leacul. Sute de instituţii lucrează la asta.

— Nu te amăgi, mamă. Dacă mîine apare în ziare că s-a inventat medicamentul miraculos, ar fi doar o ştire de laborator. Experimentarea ar mai dura cîţiva ani şi fabricarea medicamentului în serie încă alţi cîţiva. Şi pînă l-am găsi în farmacia 17 din Constanţa ar dura foarte mult. Hai să ne culcăm. N-ar fi rău să iei un somnifer.

CÎND ANDREI INTRĂ ÎN SALON, taică-su dormita cu brațele desfăcute, de parcă ar fi fost răstignit pe pat. Tuburile colorate ale perfuziilor înfipte în nas și în brațe îi dădeau o înfățișare bizară de cosmonaut.

Andrei se așează pe un scaun de lîngă pat și privi fața liniștită a lui taică-su. Pe frunte îi descoperi doi pistrui pe care nu-i văzuse pînă atunci niciodată. Omul din pat, galben, nemișcat, i se păru puțin străin. Această constatare îl șocă și-și mușcă buzele pînă simți, cald, gustul sîngelui.

— Andrei.

— Da, tată. Credeam că dormi.

— Nu pot să dorm. Mi-e sete, mă doare operația și mă deranjează perfuziile. Am văzut cînd ai intrat, dar nu te-am recunoscut imediat. Am crezut că e cineva străin. Din unghiul acesta ciudat, nu te-am văzut niciodată. Mama ?

— Vine și ea.

— Să nu vă stricați programul din cauza mea. De ajutat nu-mi puteți ajuta cu nimic și un om neputincios e penibil.

Andrei se întrebă dacă sosise momentul să-i spună că are o boală nevindecabilă sau să mai aștepte, să se întremeze, să vină acasă. Dar dacă Mărculescu a greșit și tata nu are decît ulcerul pe care i l-a operat ? Nu, un medic cu experiența lui Mărculescu nu poate face asemenea greșeli.

— Andrei.

— Da, tată.

— Cînd o să vin acasă, va trebui să ne sfătuim cum să-i spunem mamei că mie mi s-a terminat timpul.

— Acum vorbești aiurea, tată.

— Nu, Andrei. Știam de mult că am cancer. Dacă n-ar fi intervenit acest ulcer stupid, nu m-aș fi lăsat deschis niciodată.

— N-aveai de unde să știi.

— Ba da, Andrei. Ulcerul doare în capul pieptului. Pe mine mă durea tot bazinul — mă dureau intestinele. E important ca mama să afle în timp, să nu aibă un șoc. Dar pînă vin acasă, tu du-te în camera mea și caută în bibliotecă „Manualul navigatorului". E prima carte în rîndul doi de sus. În carte vei găsi un plic. În el sînt peste o sută de scrisori scurte, scrise de-a lungul ultimilor ani. Nu mai țin minte dacă sînt datate. În orice caz, prima

am scris-o cînd am bănuit pentru întîia oară că aș putea să fac un cancer. Le dai maică-ti după ce am murit. Le-am intitulat „Scrisori din Calea Lactee". La început aș fi vrut să le dau un alt titlu : „Scrisori din Fundul Oceanelor", dar, vezi, am debarcat și n-am mai plutit pe apă... Nu uiți ?

— Nu, tată.

ÎNCĂ ÎN SEARA ACEEA, Andrei caută „Manualul navigatorului". Dădu peste un plic mare plin cu scrisori de cîteva rînduri. Scoase una la întîmplare :

Mereu te-ai plîns că avem camere mici : aici, în Calea Lactee, mi s-a repartizat o încăpere imensă, lată de zeci de mii de ani lumină și lungă fără de sfîrșit. Nu am restricții de combustibil și nici de lumină. Aici e întuneric, dar chiar cu ochii închiși, văd totul. O stea care trăiește zeci de miliarde de ani pare o scurtă licărire și mă bucur că am redevenit materie. Stau în camera mea imensă și sînt peste tot : aerul pe care îl respiri sînt tot eu, lumina care te trezește dimineața sînt tot eu și-mi pare bine că sînt în preajma ta, ca să te ocrotesc.

Andrei mai scoase o scrisoare :

Pe vremuri, ne presa timpul. Sărutul de seară era întrerupt de zori : pe tine te speria programul de dimineață, pe mine gîndul că ecluza nu se va termina niciodată. Aici în Calea Lactee timpul nu mai contează : scurtele secunde durează mileniî și veșnicia o clipă. Aici e ușor să aștepți : mileniile fiind secunde, ne vom revedea curînd pe una din aleile Căii Lactee.

Scrisoarea a doua avea și un post scriptum :

De nu vei putea dormi, și-ți dau tîrcoale insomniile, închide ochii și ascultă stropii de ploaie care îți bat în geam. Nu sînt stropi, sînt degetele mele întinse de undera din Calea Lactee, să te liniștească.

Coperta de CASIA CSEHI

Lector : HERTA SPUHN
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU

Bun de tipar 11.08.1988. Apărut 1989
Comanda nr. 2 845

Tiparul executat sub comanda nr. 80 266
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Piața Scînteii nr. 1, București,
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

ISBN 973-24-0044-7

ISBN 973 24-0044-7

Lei 14